

Muuramen kunnan toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2016

Kh 3.4.2017
Valtuusto 15.5.2017

SISÄLLYSLUETTELO

1	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	1
1.1	Kunnanjohtajan katsaus vuoteen 2016	1
1.2	Kunnan hallinto.....	2
1.2.1	Muuramen kunnan hallinto-organisaatio	2
1.3	Suunnitelmaperusteet vuodelle 2016.....	4
1.3.1	Yleisperustelut	4
1.3.2	Talousarvion laadinnan lähtökohdat ja toteuttaminen	6
1.3.3	Kuntastrategia	7
1.4	Yleinen taloudellinen kehitys ja kuntatalous	9
1.4.1	Kuntatalous.....	10
1.4.2	Toimintaympäristön kehitys	10
1.4.2.1	Väestörakenteen kehitys	11
1.4.2.2	Alueellinen kehitys: Asuntojen rakentamistarve, suunnittelukauden kehittämishankkeet, elinkeinotoiminnan kehitys	12
1.4.2.3	Työvoima, työllisyys	13
1.4.2.4	Henkilöstö.....	14
1.5	Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä.....	15
1.6	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	17
1.6.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	17
1.6.2	Toiminnan rahoitus.....	19
1.7	Rahoitusaema ja sen muutokset.....	20
1.8	Kokonaistulot ja -menot	23
1.9	Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	24
1.9.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä.....	24
1.9.2	Muuramen kunnan konsernirakenne.....	25
1.9.3	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	26
1.10	Kunnanhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä.....	30
2	KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	31
3	KÄYTTÖTALOUDEEN TOTEUTUMINEN.....	38
3.1	Keskusvaalilautakunta	38
3.2	Tarkastuslautakunta	40
3.2.1	Tilintarkastus.....	40
3.3	Kunnanhallitus	42
3.3.1	Yleishallinto.....	42
3.3.2	Sisäiset palvelut.....	49
3.3.3	Elinkeinoelämä	50
3.3.4	Joukkoliikenne	56
3.3.5	Muut toiminta.....	58
3.4	Lapsi- ja perhepalveluiden lautakunta	61
3.4.1	Hallinto.....	61
3.4.2	Varhaiskasvatuspalvelut	63
3.4.3	Lasten ja perheiden palvelut	67

3.4.4	Perusopetus	72
3.4.5	Muuramen lukio / toisen asteen koulutus	78
3.4.6	Taiteen perusopetus	81
3.4.7	Nuorisopalvelut	87
3.5	Asukaspalveluiden lautakunta.....	90
3.5.1	Asukaspalveluiden lautakunnan hallinto	90
3.5.2	Vanhus- ja vammaispalvelut	92
3.5.3	Sosiaalityön palvelut	101
3.5.4	Perusterveydenhuolto	111
3.5.5	Erikoissairaanhoito	112
3.5.6	Vapaa-aikapalvelut	113
3.6	Teknisten palveluiden lautakunta	124
3.6.1	Yhdyskuntasuunnittelu	125
3.6.2	Rakennusvalvonta	133
3.6.3	Ympäristöhuolto	135
3.6.4	Liikuntapaikat	138
3.6.5	Matkailukohteet	140
3.6.6	Liikenneväylät ja yleiset alueet	141
3.6.7	Palo- ja pelastustoimi.....	144
3.6.8	Kiinteistötoimi.....	145
3.6.9	Sisäiset palvelut.....	149
3.6.10	Jätehuolto	152
3.6.11	Muu toiminta	154
4	TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN	157
5	INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN	159
5.1	Aineettomat hyödykkeet.....	159
5.1.1	ATK-ohjelmat.....	159
5.1.1.1	Kunnanhallitus	159
5.2	Aineelliset hyödykkeet.....	160
5.2.1	Maa- ja vesialueet	160
5.2.1.1	Kunnanhallitus	160
5.2.2	Muut osakkeet ja osuudet.....	161
5.2.3	Rakennukset.....	162
5.2.3.1	Teknisten palveluiden lautakunta.....	162
5.2.3.1.1	Virastotalo	162
5.2.3.1.2	Mäkelänmäen koulun korjaaminen	163
5.2.3.1.3	Kulttuurikeskuksen ja Nisulanmäen koulun korjaaminen.....	164
5.2.3.1.4	Kinkomaan koulun laajennus	165
5.2.3.1.5	Terveyskeskus.....	166
5.2.4	Kiinteät rakenteet ja laitteet	167
5.2.4.1	Teknisten palveluiden lautakunta.....	167
5.2.4.1.1	Liikenneväylät	167
5.2.4.1.2	Tievalaistus.....	171
5.2.4.1.3	Puistot	172

5.2.4.1.4	Urheilu- ja ulkoilualueet.....	173
5.2.4.1.5	Koulunmäen piha-alueet.....	174
5.2.4.1.6	Kinkomaan koulun piha-alue	175
5.2.5	Koneet ja kalusto.....	176
5.2.5.1	Kunnanhallitus.....	176
5.2.5.1.1	ATK-laitteet	176
5.2.5.2	Lapsi- ja perhepalveluiden lautakunta	178
5.2.5.2.1	Kinkomaan päiväkodin irtaimistohankinnat.....	178
5.2.5.2.2	Kinkomaan koulun laajennuksen kalustohankinnat	179
5.2.5.2.3	Muuramen lukion sähköisen yo-tilan eli liikuntasalin infrastruktuurin rakentaminen.....	180
5.2.5.3	Teknisten palveluiden lautakunta.....	181
5.2.5.3.1	Tekninen irtaimisto	181
5.2.5.3.2	Kinkomaan koulun laajennuksen kalustohankinnat	181
5.2.5.3.3	Nisulanmäenkoulun konehankinnat	182
6	RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN.....	183
7	YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTTAMISESTA	184
8	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	187
8.1	Tuloslaskelma	187
8.2	Rahoituslaskelma	188
8.3	Tase	189
8.4	Konsernilaskelmat	191
9	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	195
9.1	Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	195
9.2	Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	196
9.3	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	197
9.4	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	207
10	ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	209
10.1	Eriytetty vesihuolto	209
10.2	Vesihuollon vaikutus kunnan tilikauden tuloksen muodostumiseen	223
11	TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET	224
12	LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA	225
13	SELVITYS KIRJANPIDON SÄILYTYKSESTÄ	226
14	MENETELMÄKUVAUS	227

1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2016

Vuosi 2016 oli tyypillinen hallinnon uudistamiseen tähtäävä vuosi, jossa pääroolia näytteli koko valtakuntaa koskeva maakuntauudistus ja sen valmistelu. Nyt ei keskusteltu kuntarajoista tai niiden muuttamisesta vaan maakunnasta ja siihen kuuluvista tai kunnalta sinne siirtyvistä tehtävistä.

Uudistuksen pääroolissa on valtakunnallinen sote-uudistus, joka vieläkin (2017) on monelta osin avoin. Muurame ei jäänyt odottelemaan näitä valtakunnallisia linjauksia vaan jatkoi oman "mini-sotensa" valmistelua niin, että 2015 perustettu Muuramen Hyvinvointi Oy muutettiin valtuuston yksimielisellä päätöksellä kunnalliseksi liikelaitokseksi, jonka kunta omistaa ja se toimii omana tulosityksikkönään.

Vuoden 2016 aikana Muuramen Hyvinvointi Liikelaitos organisoitiin ja henkilöstö rekrytoitiin. Iso osa liikelaitoksen henkilöstöstä siirtyi liikkeen luovutuksen periaatteita noudattaen Jytestä (Jyväskylän terveydenhuollon yhteistoiminta-alueelta) ja uusia henkilöitä rekrytoitiin 20.

Liikelaitoksen perustaminen ja erilaisten tukipalveluiden ja toiminnan järjestäminen ihan uudelta pohjalta oli valtaisa työ ja erinomainen osoitus Muuramen kunnan henkilöstön venymiskyvystä ja taidosta vastata isoon haasteeseen, jotta kaikki oli valmista 31.12.2016. Uskon ja olen varma, että oma muuramelaisia varten perustettu Hyvinvoinnin Liikelaitos oli onnistunut päätös ja osoitus siitä kuuluisasta "Muurame-hengestä", jossa yhteisesti ja hyvässä hengessä tehdään isoja ja merkittäviä päätöksiä meidän kaikkien kuntalaisten parhaaksi.

Kunnan talous

Kunnan tilinpäätös on ylijäämäinen 292.012 euroa. Ja kuten tyypillisesti viime vuosina on käynyt kunnan oma toiminta on pystytty pitämään suunnitelmien mukaisena, osin jopa alittamaan talousarvioon varatut menot, mutta erikoissairaanhoidon menot yllättävät suurempana mitä sopimusohjausneuvotteLUissa on linjattu. Viime vuonna ylitys oli 880.000 euroa. Yksityiskohtaiset luvut kunnan taloudesta löytyvät tästä asiakirjasta.

Verotulojen kehitys ei ole sitä mitä aikaisempina vuosina on ollut, mutta selityksenä siihen on yleinen talouden kehitys ja siitä syntyvät verotulot. Palkkaratkaisut ovat olleet maltillisia ja luonnollisesti näkyvät kunnan tuloissa. Myönteisenä asiana verotuksessa ovat yhteisöverotuotot, jotka ovat lievässä kasvussa. Tämä on toivottavasti merkki siitä, että talous on elpymässä.

Elinvoima

Yritystoiminnan eteen on tehtävä työtä ja tässä kunta on muuttanut toimintamalliaan. Elinkeinopalvelut on otettu omiin käsiin ja seudullinen kehitysyhtiö Jykes Oy on ajettu alas. Kunnalla on oma yrityskoordinaattori, jonka päätyö on hankkia kuntaan yritystoimintaa ja auttaa sekä neuvoa muuramelaisia yrityksiä kuin myös pitää yhteyttä yrittäjäjärjestöön. Muuramalla on hyvä maine yrittäjäyyskuntana ja tämän eteen kunta panostaa myös jatkossa.

Muuramekeskus ja sen iso investointi lähes 15 milj. euroa valmistui huhtikuussa. Tämän myötä kuntaan syntyi lähes sata työpaikkaa. Maata kunta hankki omistukseensa viime vuonna 50 ha.

Uusia asuntoja valmistui 105 ja yritystoimintaa varten kunta myi viisi tonttia. Väestö kasvoi 154 hengellä ja 10 000 asukkaan raja rikkoutuu 2017 vuoden aikana.

Henkilöstö ja luottamushenkilöt

Muuramessa on hyvä, ammattitaitoinen ja palveleva henkilöstö. Olen saanut paljon myönteistä palautetta kunnan henkilöstön palveluhenkisyydestä ja tavasta miten kuntalaisten asioita on hoidettu. Työilmapiiri on hyvä ja henkilöstö on motivoitunut.

Myös luottamushenkilöiden kanssa tehtävä työ on kaikin puolin toimivaa. Yhteishenki on hyvä ja rakentava. Kasvukunnassa on omat haasteet, pääosin myönteisiä; kuinka paljon, mihin palveluita kohdennetaan ja kuinka laajasti siis positiivisia haasteita. Erilaiset tutkimukset ja selvitykset osoittavat, että meillä asiat ovat hyvin ja kuntamme on parasta AAA-luokkaa!

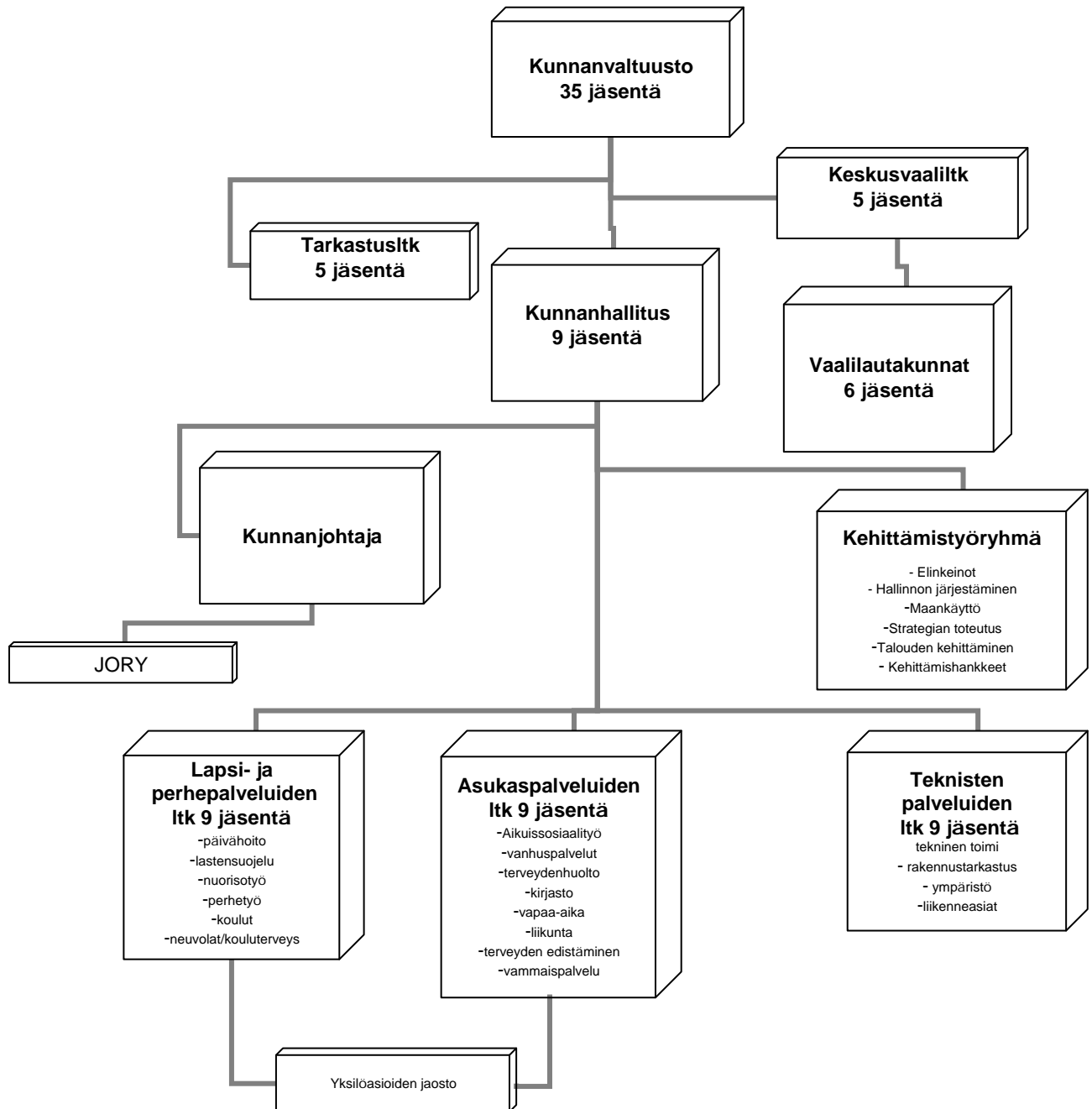
Iso kiitos Muuramen kehittäjille!

Ari Ranta-aho
kunnanjohtaja

1.2 KUNNAN HALLINTO

1.2.1 MUURAMEN KUNNAN HALLINTO-ORGANISAATIO

Toimielinorganisaatio

KUNNAN VIRASTO- JA HALLINTO-ORGANISAATIO

Muuramen kunnan hallinto on jaettu palvelukeskuksiin, jotka noudattelevat kunnan lautakuntajakoa. Palvelukeskukset ovat asukaspalveluiden palvelukeskus, lapsi- ja perhepalveluiden palvelukeskus sekä teknisten palveluiden palvelukeskus. Lisäksi kunnan yleis- ja taloushallinnosta vastaa talous- ja hallintopalvelukeskus.

Asukaspalveluiden palvelukeskus vastaa kunnan aikuissosiaalitoimen, vanhuspalveluiden, vammaispalveluiden, aikuisväestön sivistyspalveluista sekä kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja muiden vapaa-ajan palveluiden tuottamisesta kuntalaisille.

Lapsi- ja perhepalveluiden lautakunta tuottaa palveluita lapsiperheiden tarpeisiin vastaten mm. lasten päivähoidon, lapsiperheiden sosiaalityön, koulutoimen, iltapäivätoiminnan ja nuorisotoimen tehtävien järjestämisestä.

Teknisten palveluiden keskus vastaa kunnan teknisen toimen tehtävistä sekä vastaa kunnan kaavoituksesta, mittauksesta, infrastruktuurin rakentamisesta ja ylläpidosta, rakennusvalvonnasta sekä ympäristönsuojelusta. Lisäksi kaikki kunnan kiinteistöt ja niiden ylläpitotehtävät sekä kunnan keittiötoiminta kuuluvat teknisten palveluiden keskuksen toimialaan.

Talous- ja hallintopalvelukeskus vastaa osaltaan kunnan yleishallinnon toimivuudesta ja tuottaa lisäksi keskitetysti kunnan talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut.

Johtoryhmä

Johtoryhmä toimii kunnanjohtajan johdolla ja siihen kuuluvat palvelukeskusten johtajat ja talous- ja henkilöstöjohtaja sekä henkilöstön edustaja. Johtoryhmä kokoontuu pääsääntöisesti 2 krt/kk.

Johtoryhmä vuonna 2016:

Kunnanjohtaja Ari Ranta-aho
Hallintojohtaja Sami Niemi
Palvelujohtaja Simo Oksanen
Tekninen johtaja Julia Virtanen
Talous- ja henkilöstöjohtaja Jukka Kaistinen
Tiedottaja Tiina Riuttanen
Henkilöstön edustaja Päivi Korhonen

Pöytäkirjat

Valtuuston ja muiden toimielinten pöytäkirjat vuodelta 2014 ovat nähtävissä Internet-osoitteessa www.muurame.fi. Pöytäkirjoista on löydettävissä kokonaisuudessaan kunnan eri toimielimiin vaalikauden alussa valitut luottamushenkilöt.

1.3 SUUNNITELMAPERUSTEET VUODELLE 2016

1.3.1 YLEISPERUSTELUT

Muuramen kunnan talousarviota lähdettiin laatimaan toimialakohtaisesti ja eri toimialoille asetettiin erilaiset tavoitteet vuodelle 2016. Tällä tähdättiin tasapuolisuuteen ja kokonaisuuden hallintaan. Suurimmat kasvupaineet kohdistuivat Asukaspalveluiden lautakunnan menokehykseen. Paineet syntyivät uudistetusta lainsäädännöstä, jossa kunnan velvoitteet kasvoivat, lautakunnan alaisten toimintojen ulkopuolisena palveluna ostetun toiminnan nopeamasta kustannuskasvusta, mitä omassa toiminnassa on hyväksytty tai toteutunut sekä palvelutarpeen kasvusta erityisesti vanhuspalveluissa.

Pidentynyt taantuma alkoi vihdoon hellittää otettaan Suomessa. Monia positiivisia merkkejä talouden kehittymisessä oli nähtävissä vuoden aikana ja Muuramessakin voidaan kirjata nousukauden alkaneen.

Kuntien valtionosuudet kasvoivat 7,3 % 2016, kun peruspalveluiden osuutta kasvattiin. Verotulovähennysten oletettiin kompensoivan kuntien tulopohjan kasvua. Muuramelaisten ansiotulot kasvoivat 2,4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä heijastui verotulojen kasvuna, jolloin muutetun talousarvion verotulokertymästä jäätiin vain 1,4 %. Talousarvioita tehdessä arvioitiin, että Muuramen osalta valtionosuuden nousu ei kata verotulojen vähennystä täysimääräisesti. Kuitenkin ansiotulojen kasvu, sekä nousseet yhteisö- ja kiinteistöverotuotto saivat tulo- ja menokehityksen tasapainoon. Kun menokehitys on mitoitettu niukkaankin tulo- ja menokehitykseen, (menokehitys vastaa talousarviossa oman toiminnan osalta vuoden 2012 talousarvion tasoa) kääntyy ennakoitu alijäämäinen tulos hiukan ylijäämäiseksi 2016 osalta.

Kunnan väestönkehitys oli 2016 vilkasta, asuntoja valmistui ennätysmääräisesti yli sata ja asukasluku kasvoi 154 asukkaalla nouseen 9945 asukkaaseen. Edelleen tavoitteena on hallittu tasainen palveluverkon läheisyyteen keskittyvä väestönkasvu. Jälleen vilkastuva väestönkasvu on kiihdyttänyt asuntomarkkinoita. Uudet kerrostalokohteet täydentävät omakotiasumisen rinnalle tarjontaa ja myynti on käynyt kohtuullisesti. Omakotiasumisessa paritalot alkavat olla suosituimpia uusasuntoja ja näiden määrän ennustetaan kasvavan entisestään. Vuokra-asuntotarjonta on ollut riittävää kunnan näkökulmasta ja käyttöasteet vuokratyöpaikoissa ovat olleet hyviä. Ainoastaan suurempien asuntojen osalta käyttöaste on pudonnut. Asuintonttien osalta kauppa on käynyt vilkkaasti (27 kpl) ja tarjolle tulleet tontit menevät nopeasti kaupaksi kaikilla alueilla.

Kunnan uusi strategia hyväksyttiin ja tämä strategia pyritään viemään suoraan osaksi kunnan toimintaa niin, että toiminta organisoidaan strategialähtöisesti. Strategia tukee kunnan suunnittelua, tavoitteita ja toteutumista päästään seuraamaan konkreettisin menetelmin ja mittarein.

Työllisyystilanne on myös paranemaan päin ja osoittaa osaltaan orastavan nousukauden alkua. Keski-Suomessa työttömyysprosentti oli 17 % joulukuussa 2016, mikä on edellisen vuoden lukemaa parempi. Työttömiä työnhakijoita on reilut tuhat vähemmän Keski-Suomessa, mitä edellisenä vuonna joulukuussa. Pohjoisen Keski-Suomen tilanne on parantunut, mutta siellä työttömyysaste on edelleen korkeampi kuin muualla Keski-Suomen alueella. Muuramen työttömyysprosentti on maakuntamme alhaisin 11,7 %. Työttömiä Muuramessa on 50 vähemmän kuin vuosi sitten joulukuussa.

Muuramen kunnan omaksi toiminnaksi palautettu elinkeinotoiminnan tukeminen on ollut menestys. Yrittäjiltä saatu palaute on erittäin positiivista. Keskeisenä haasteena on edelleenkin teollisuustonteiksi soveltuvien alueiden hankinta. Aktiivinen maanhankinta on jatkunut 2016 ja valtuustokaudella kunta on hankkinut maata 200 hehtaaria. Tästä osa soveltuu myös elinkeinotoimintaan.

Vuoden aikana suoritettiin myös Muuramen sosiaali- ja terveystalouden ylösajo uudessa organisaatiossa. Alun perin tarkoitusta varten perustettu Muuramen Hyvinvointi Oy jäi lepäämään ja palvelutoimintaa varten perustettiin kunnallinen liikelaitos. Muuramen Hyvinvointi –liikelaitoksen toiminta rakennettiin yhdessä ulkopuolisen avun, Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskuksen henkilöstön ja oman henkilöstön työpanostuksen kautta. Osin toteutus on edelleen kesken, mutta palvelutoiminta siirtyi vuoden vaihteessa liikelaitoksen toiminnaksi lähestulkoon saumatta. Tämä ei olisi ollut mahdollista ilman kaikkien eri toimijoiden palveluksessa olevien työntekijöiden valtavaa sitoutumista muutoksen toteutukseen. Hyvinvointi –liikelaitoksella ei ollut toimintaa vuoden 2016 aikana, joten muutoin liikelaitosta ei huomioida vielä 2016 tilinpäätösluvuissa.

Lainsäädännössä edellisen eduskunnan aikana saatiin vietyä läpi kuntien valtionosuuslainsäädännön ja kuntalain uudistukset. Valtionosuuslainsäädännön osalta on ollut nähtävissä, että uudessakin laissa on lukuisia tekijöitä, joilla valtionosuuden jakoperusteilla voidaan kikkailla eikä sen ennakoitavuus ole juurikaan parantunut aiemmasta laista. Kärjistäen voidaan todeta, että selvää on ainoastaan se, että Muuramen tapaiset kunnat jäivät uudessa järjestelmässä odotetusti heikoimpaan asemaan ja kunnan tulee jatkossa edelleen tiivistää omaa toimintaansa, etenkin kun uusi hallitus on edellä mainituin tavoin siirtänyt kuntien rahoitusta verorahoituksesta valtionosuuksien kautta hoidettavaan avustussuuntaan. Kuntalain kokonaisuudistus noudatteli aiempaa sykliä, jossa kunnallinen peruslaki on päivitetty noin 20 vuoden välein vastaamaan muuttuneita olosuhteita kunnallisessa toimintaympäristössä. Laki on pääsääntöisesti onnistunut, joskin tietyissä kohdissa on nähtävissä pyrkimystä kuntien yksityiskohtaiseen sääntelyyn, mikä on lain muuhun henkeen nähden hieman outo ratkaisu. Tällainen kohta on muun muassa tarkasti sisällöltään määritelty strategian laadintavelvoite. Laki on osiltaan tullut voimaan vuonna 2015, osin se tulee voimaan vuonna 2017. Kuntalaisten kannalta oleellisin muutos on vaalien siirto keväälle, minkä mielekkyydestä voidaan vaalityön tekemistä lukuun ottamatta olla kahta mieltä.

Suunnitelmakaudelle on odotettavissa merkittävimpänä lainsäädäntöhankkeena ns. sote-lain valmistelu.

Sote-lain valmistelu tähtäsi aikataulullisesti siihen, että hallituksen esitys annettaisiin keväällä 2016, mutta lain valmistelu venyi ja lausunnoille lakiesitys tuli syksyllä 2016. Lakiin keskeisesti liittyvä valinnanvapausmallikin saatiin luonnoksena nähtäville vuoden 2016 lopulla, mutta sen läpimeno esitetyssä muodossaan on varsin epätodennäköistä. Sote-lain ja siihen mukaan otettavalla tehtäväkokonaisuudella on merkittäviä vaikutuksia kuntien toimintaan ja kunnissa tuleekin viimeistään uuden lain seurauksena uudelleenarvioitavaksi niin johtamiskäytäntö kuin tuottamisorganisaatiot sekä palvelurakenteet. Kuntien kannalta jo edellisen eduskunnan säätämä sosiaalihuoltolainuudistus tulee olemaan ongelmallinen, mikäli sote-lainsäädäntö ulotetaan koskemaan koko sosiaalihuoltolain alaista toimintaa. Tällöin muun muassa kuntien työllistäminen ja opiskelija- ja oppilashuollon kokonaisuudet ovat vaarassa kadota ja on muodostumassa taloudellisesti ja toiminnallisesti haastava kokonaisuus. Lisäksi sote-lain kokonaisuutta vaikeuttaa huomattavasti se, että rahoitusmallia ollaan irrottamassa kuntarahoituksesta ja siirtämässä valtionvastuulle. Rahoitusvastuun siirtäminen valtiolle on oikeasuuntainen malli, mutta ei ole niin yksinkertainen harjoitus, kun on haluttu näyttää sen olevan. Rahoitusmalli vaatii juuri muutetun valtionosuuslainsäädännön auki repimistä, mikä on ajallisesti jälleen varsin suuri ponnistus, kun edellisessä uudistuksessa ei ollut tarvetta irrottaa esimerkiksi sosiaalitoimen kustannuksia omaksi kokonaisuudekseen.

Muuramen kunnan osalta vuoden 2016 aikana valmisteltiin organisaatiouudistus, joka vietiin luottamuselinjaon osalta päätöksentekoon tammikuussa 2017. Kaiken kaikkiaan lainsäädäntöhankkeiden osalta vuosi 2016 oli varsin haastava, kun toisaalta mitään vahvistusta asioiden etenemisestä ei saatu ja toisaalta kuntien piti alkaa jo vauhdilla valmistautumaan mahdollisiin soten mukanaan tuomiin muutoksiin.

Taloussuunnitelman tehtävät

Kunnan taloussuunnittelussa toiminnalla ja taloudella on kiinteä yhteys. Talousarvion ja -suunnitelman tehtävänä on osoittaa riittävät resurssit asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi sekä osoittaa, miten toiminta ja investoinnit rahoitetaan. Suunnitelmien tulee turvata kunnan tehtävien hoitaminen.

Talousarvion – ja suunnitelman kolme päätehtävää ovat:

- 1) Asetetaan tavoitteet palvelutoiminnalle ja investointihankkeille
- 2) Budjetoidaan menoja ja tuloja koskevat arviot eri tehtäville ja hankkeille
- 3) Osoitetaan miten toiminta ja investoinnit rahoitetaan

Käyttötalous – ja investointiosassa esitetään palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevat tavoitteet ja niiden edellyttämien menojen ja tulojen budjetointi. Tuloslaskelmaosassa ja rahoituslaskelmassa osoitetaan toiminnan ja investointien pääomarahoitusta ja siihen liittyvät korvaukset. (Kuntaliitto 2011.)

1.3.2 TALOUSARVION LAADINNAN LÄHTÖKOHDAT JA TOTEUTTAMINEN

Menokehyyksiksi sovittiin keväällä kunnanhallituksen talousarviovalmistelussa kokonaisuuden osalta maksimissaan 1,5 % nousu, henkilöstömenot mukaan lukien.

Hallintokunnittain talousarvio laadittiin seuraavaan tavoitetasoon:

Keskusvaalilautakunta	0,0 %
Kunnanhallitus	0,0 %
Lapsi- ja perhepalveluiden lautakunta	1,5 %
Asukaspalveluiden lautakunta	1,5 %
Teknisten palveluiden lautakunta	1,0 %

Verotulojen kasvuksi arvioitiin 2,8 % ja valtionosuusleikkauksiksi arvioitiin 70.000,- euroa. Syksy aikana on täsmentynyt, että verotulot eivät Muuramessa Kuntaliiton ennusteen 09/15 mukaan tule kasvamaan vaan alenevat tähän vuoteen 2015 verrattuna 1,1 %. Talousarviossa suunnittelussa lähdettiin 37,7 miljoonan euron verotuloarviosta (TA2015 38,1 M€). Verotulot toteutuivat kokonaismäärältään. Tuloveron osalta ei päästy arvioituun määrään, mutta kiinteistövero sekä yhteisöveron tuotto korvasivat ylityksillään tuloverovajeen. Valtionosuudet ylittivät arvioidun määrän 0,3 milj. euroa, kun toisen asteen koulutuksen osalta opetus- kulttuuriministeriön vähennystä pienennettiin.

Talousarvion laadinnassa kunnan omissa toiminnoissa päästiin pääsääntöisesti tavoitteen mukaiseen lopputulokseen, poikkeuksena tästä on lähinnä erityissairaanhoidon ja tekniset palvelut kokonaisuudessaan. Teknisten palveluiden lautakunnan osalta sisäisten vuokrien puuttuminen omasta toiminnasta edeltävinä vuosina on saattanut toimialan erilaiseen asemaan muiden toimialojen kanssa. Kun samalla myös ulkopuoliset tulot on tuloutettu kiinteistöistä toimialalle, on lautakunnan budjetti päässyt paisumaan. Vertailu edellisiin vuosiin on nyt vaikeaa, mutta kuitenkin se on nyt vertailukelpoinen muiden palvelualueiden kanssa. Tämä tarkoittaa tulevaisuudessa toiminnan sopeuttamista vähenevään kehyykseen, uusi taso ei voi olla pysyvää kehitystä.

Talousarvioehdotus on investointien osalta käytävä tulevaisuudessa tarkemmin läpi ja myös investoinneille on annettava kehystavoite. Käyttötalous on pystytty hyvin ohjaamaan tulopohjan sallimaan raamiin, mutta investointien osalta ohjattavuus ei ole ollut samaa tasoa. Investoinnit paisuttavat käyttötaloutta muutaman vuoden viiveellä sekä poistojen että lisääntyneiden ylläpitomenojen kautta. Nyt taloussuunnitelmassa tulevat vuodet näyttävät hyviltä, mutta niiden muuttuessa talousarviovuodeksi, investointien kokonaismäärä kasvaa odotettua suuremmaksi. Tämäkään ei voi olla pysyvää kehitystä, eikä perusteltua, muuten investoinnit saavuttavat pysyvän korkeamman tason ja tällä on vaikutusta resurssien suunnitteluun ja käyttöön.

Taloussuunnitelmassa korkotaso ei kasvata tällä hetkellä korkomenoja, kasvu tulee pitkäaikaisen lainapääoman kasvusta. Talousarviossa ei oltu varauduttu siihen, että Hyvinvointiliikelaitoksen perustamiskustannukset tulisivat kunnan katettavaksi. TA -valmistelun aikana oli ajatus, että yhtiö rahoittaa itsenäisesti perustamiskustannukset.

Tuloksellisesti kunnan tilinpäätös on menestys. Alun perin kaavailtu puolen miljoonan alijäämäinen tulos on kääntynyt vajaat 0,3 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Huomioitavaa on, että kunta sinällään tekee nollatuloksen ja ylijäämä on kertynyt vesilaitoksen toiminnasta. Vesilaitos joutuu investoimaan tulevaisuudessa peruskorjaamalla vanhinta osaa verkostostaan ja ylijäämän kerääminen on perusteltua. Kunnan muun toiminnan nollatulos on merkittävä saavutus ennen suunnittelukauden vaikeinta vuotta 2017. Kunta voi toimia myös kustannustehokkaasti ja olla kilpailukykyinen toimija – Muuramen kunta on tämän ainakin omilla toimillaan osoittanut. Tehokkuus tarkoittaa järkeviä tarpeisiin perustuvia palveluita kaikkien kuntalaisten parhaaksi.

1.3.3 KUNTASTRATEGIA

Valtuusto hyväksyy valtuustokaudeksi tai sitä lyhyemmäksi ajanjaksoksi kuntastrategian ja palvelusuunnitelman jotka ovat talousarvion ja – suunnitelman laadinnan keskeisiä perusteita. Kuntastrategia näyttää tulevan kehityksen päälinjat. Strategiassa esitetään kunnan visio, arvot, strategiset päämäärät ja näkökulmat, kriittiset menestystekijät ja toimintaympäristön haasteet.

Muuramen kunnan toimintaa ohjasi vuonna 2016 valtuuston hyväksymät arvot, jotka ovat olleet vuodesta 2008 lähtien luotettavuus, avoimuus, luovuus ja rohkeus. Näiden pohjalta kunnan toimintaa ohjaa visio Mahdollisuuksien Muurame, joka toisaalta kuvaa kunnan luomia mahdollisuuksia, mutta ennen kaikkea kuntalaisten mahdollisuutta elää monipuolista ja tavoitteellista elämää muuramelaisina. Arvojen ja vision pohjalle on rakennettu strategiset päämäärät, joita kohti kuntaa viedään ja joiden kautta toteutetaan visiotavoitteita.

Kunnan yleisstrategioiden lisäksi kuntaan on laadittu osastrategioita, joista keskeisin on kunnan elinkeino- ja mainestrategia sekä palvelustrategia, joka on vielä jossain määrin keskenäinen. Palveluiden osalta kunta joko tuottaa tai järjestää kuntalaisille suunnatut lakisäätiset tai vapaaehtoiset palvelut. Palvelut voidaan tuottaa itse tai yhteistyössä muiden kuntien tai yrittäjien kanssa.

Kuntastrategiakokonaisuus uudistettiin vuosien 2015–2016 aikana ja se vahvistettiin elokuussa 2016. Muuramen kunnan toimintaa ohjaavat valtuuston uuden kuntastrategian 2016–2021 mukaiset ja hyväksymät arvot, jotka ovat luovuus ja rohkeus. Näiden pohjalta kunnan toimintaa ohjaa visio *Mahdollisuuksien Muurame – elinvoimainen edelläkävijä*, tämä kuvaa kunnan tavoitetilaa luoda mahdollisuuksia, mutta myös kuntalaisten vastuuta omasta toiminnastaan, jotta muuramelaisien elämä on mahdollisimman hyvää ja laadukasta. Strategiaan on sidottu elinvoima-asiat, jolla paikallinen hyvinvointi mahdollistetaan. Muurame haluaa olla kokeilija, tekijä, joka valtakunnallisena edelläkävijänä vie uusia innovaatioita, palvelurakenteita ja kuntakentän kehittämistä eteenpäin.

Arvojen ja vision pohjalle perustuvat strategiset painopistealueet ovat:

- Elinvoima ja kestävä kasvu
- Hyvinvointi ja palvelut.

Painopistealueiden lisäksi strategiaan nostettiin teemat, jotka koskettava yhtä lailla molempia painopistealueita. Lämpileikkaaviksi teemoiksi valikoituivat:

- tasapainoinen talous
 - muuntautumiskykyinen organisaatio
 - vastuullinen, aktiivinen ja osallistuva kuntalainen
 - teknologian hyödyntäminen
 - liikkuva Muurame

Kunnan eri osa-alueidotoiminnalliset tavoitteet ja palvelusuunnitelmat on esitetty kunkin palvelualueen osana.

Yleinen taloudellinen kehitys

- Kansantalous
 - Kuntatalouden kehitys
 - Toimintaympäristön kehitys
1. Väestörakenne kehitys:
 2. Alueellinen kehitys: Asuntojen rakentamistarve, suunnittelukauden kehittämishankkeet, elinkeinotoiminnan kehitys
 3. Työvoima, työllisyys
 4. Hallinto ja henkilöstö

Toimintojen rahoitus

1. Verotulot
2. Valtionosuudet
3. Myyntituotot
4. Maksutuotot
5. Tuet ja avustukset
6. Muut toimintatuotot

Talousarvio menojen ja tulojen arviointi

Käyttötalouden budjetointikäytäntö määräytyy tehtäväkohtaisesti. Rahoitustavan perusteella kunnan palvelutehtävät voidaan jakaa budjettirahoitteisiin ja kohderahoitteisiin tehtäviin.

- Käyttötalous tehtäväalueittain
- Asetetaan palvelutavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot

1.4 YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS JA KUNTATALOUS

Pankkikriisistä jatkunut myllerrys maailman taloudessa ja vuosien taantuma osoittaa vasta nyt ensimmäistä kertaa toipumisen merkkejä, mutta silti merkit ovat ristiriitaisia. Yhdysvalloissa hetkellinen notkahdus kasvussa sai aikaan sen, että keskuspankki FED ei nostanut vielä syksyllä 2015 ohjauskorkoaan. Kasvua haluttiin siis vielä tukea matalalla korkotasolla. Koronosto kuitenkin tuli ennen vuodenvaihdetta, kun joulukuussa 2015 FED nosti ohjauskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä. Samanlainen korotus tehtiin vuoden päästä joulukuussa 2016. Yhdysvaltojen koronnostolla ei ollut vaikutusta Euroopan keskuspankin toimiin, joka jatkoi edelleen euroalueen elvytyspolitiikkaa. Yhdysvaltojen koronnoususta huolimatta korkotasoa laski edelleen 2016 aikana euroalueella.

Maailmantalouden veturit Kiina ja Yhdysvallat eivät vetäneet Euroaluetta kasvuun. Euroalueen talouskasvu on luvalla sanoen heikkoa ja vain Iso-Britannia sekä Espanja ovat osoittaneet positiivista kasvua. Kun kasvua oli edes euroalueella toiveissa, Ison Britannian ero EU:sta katkaisi tämän hyvän vaiheen. Suomelle tärkeä Saksa on puolestaan heikentynyt kotimaisen kysynnän hiipuesssa. Koko pohjoista Euroaluetta heikentää edelleen talouspakotteet Venäjää kohtaan ja nämä taas kohdentuvat erityisesti Suomeen. Venäjän toimet vuoden aikana eivät ainakaan lieventäneet jännitteitä, joten pakotteista ei tulla hetkeen luopumaan. Ruotsin Suomen kanssa samankaltainen vientiteollisuus on oman valuutan tukemana heikentänyt erityisesti metsäteollisuutemme kilpailukykyä.

Suomen talouden vuodelle 2014 ennakoitu 0,2 %:n kasvu jäi saavuttamatta ja kääntyi lopulta 0,4 % supistumiseksi. BKT:n kasvu 2015 oli 0,2 %, mikä tarkoittaa siis absoluuttisena lukuna alhaisempaa tasoa kuin 2013. Kasvupyrähdys tuli kuitenkin 2016, kun ennustettu 1,3 % kasvu alustavien tietojen mukaan ylitettiin (1,6 %), mutta samalla aiemmin ennakoitu 1,4 % kasvuennuste vuodelle 2017 on pudonnut 0,9%:iin. BKT:ta puhtaasti tarkastellen kasvu oli merkittävä ja selvästi paras vuosi sitten viime vuosikymmenen huippulukujen.

Työttömyys kääntyi vihdoinkin laskuun (-0,8 prosenttiyksikköä verrattuna joulukuuhun 2015), vaikka loppuvuodesta 2016 mitattiin vielä korkeita työttömyyslukuja. Suomessa on työnhakijoiden määrä edelleen noussut, mutta työttömien työnhakijoiden määrä putosi edellisen vuoden joulukuuhun verrattuna yli 20 000 henkilöllä. Huolestuttavaa on pitkäaikaistyöttömien määrän kasvu, joita oli 3 800 enemmän kuin vuosi sitten. Merkittävin tapahtuma työmarkkinarintamalla oli kuitenkin kilpailukykykysopimus, joka allekirjoitettiin kesällä 2016. Siinä palkat jäädettiin vuodeksi, sovittiin työajanpidennyksistä ja lomarahojen leikkauksista. Osaksi tämä leikkaa kotimaista kysyntää, mutta nostaa suomalaisen työn kilpailukykyä. Hallitus tukee kilpailukykykysopimuksen saavuttamisen jälkeen työntekijöitä veronalennuksilla, jolloin kotitalouksien käytettävissä olevat tulot kasvavat hiukan.

Rakenteellisten muutosten suunnittelu ei ole Suomessa toteutunut vielä odotetusti, kun SOTE -uudistus venyi edelleen. Standard&Poor's laski 2014 syksyllä Suomen valtion luottoluokituksen korkeimmasta mahdollisesta toiseksi korkeimpaan luokkaan AA+. Uusittu luokitus tehtiin 2015 syksyllä ja luottoluokitus säilyi aikaisemmalla tasolla. Tämä on hyvä merkki luottamuksesta Suomen talouteen.

Lainarahoituksen korot laskivat yhä 2016 aikana, eikä edes pitkäaikainen 10 vuoden korkotasoa alkanut nousta. Edelleenkin ei lähiaikoina ole näkyvissä merkittäviä muutoksia korkotasoon, edes FED:in ohjauskoron kaksi nostoa eivät ole vaikuttaneet Euroopan keskuspankin toimiin.

1.4.1 KUNTATALOUS

Kuntataloudessa on aikaansaatu ja haettu kustannustehokkuutta kuntien palveluissa. Tämä kehitys näyttää tuottavan tulosta, kun lähes poikkeuksetta kunnat ovat tehneet ylijäämäisiä tuloksia 2014. Yhtiöittämiset lihottivat 2014 kuntien tuloksia ja kuntien yhteenlaskettu ylijäämä oli hitusen yli kaksi miljardia euroa. Tulokunto kuitenkin putosi merkittävästi 2015 ja yhteenlaskettu ylijäämä oli enää 70 miljoonaa euroa. Vuodelle 2016 talousarvioiden perusteella ylijäämää ei kerry kuin noin puolet tuosta – noin 30 miljoonaa euroa. Edelleen taseen alijäämät ovat osalla positiivistakin tulosta tekevien kuntien riippana. Muuramen kunnan tilanne on ollut poikkeuksellisen hyvä ja talous tiukan menokurin saattamana on saatu mitoitettua vähäiseen tulopohjan kasvuun. Edelleen kuntien taloustilanteeseen vaikuttaa verotulojen kasvun hitaus ja samanaikainen väetön ikääntymisestä johtuva menojen kasvu. Valtionosuuksien kasvu ei riitä korvaamaan rahoitusvajetta, mikä verotulojen menettämisestä kunnille syntyy. Kilpailukykysojimus oli kuntien talouden kannalta merkittävä saavutus, sen avulla tavoiteltavien säästöjen toteutuminen on jokaisen kuntalaisen etu.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Muuramen kunnan peruspalveluiden valtionosuuksien kehitys (toteumat).

	2014	2015	2016
Peruspalveluiden osuus:	10,8 M€	9,5 M€	10,76
Verotulon tasaus	-0,88 M€	- 21 k€	+ 10 k€
Opetus- ja kulttuuritoimen vähennys:	-1,7 M€	- 1,23 M€	-1,02 M€
Yhteensä valtion osuus:	9,1 M€	8,3 M€	9,7 M€

Valtionosuusjärjestelmään sisältyvä valtionosuusprosentti kuvaa valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa. Vuonna 2014 kunnan peruspalvelujen valtionosuuden valtionosuusprosentti oli 29,57 ja 25,42 vuodelle 2015. Vuodelle 2016 valtionosuusprosentti oli 25,52. Valtion rahoitusosuus peruspalveluihin nousee 0,1 prosenttiyksikköä.

Vuonna 2016 Muuramen kunta sai peruspalveluiden valtionosuutta 10,76 miljoonaa euroa. Siitä vähennettävä verotulontasaus oli 10.000,- euroa sekä opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus 1,02 miljoonaa euroa. Jäljelle jäävä valtionosuus oli 9,7 miljoonaa euroa. Valtionosuuden tulot ylittyvät selvästi, koska alun perin OKM –vähennys oli 1,3 milj. euroa.

1.4.2 TOIMINTAYMPÄRISTÖN KEHITYS

Kuntien kannalta toimintaympäristön talouden kehitys on keskeinen menestystekijä. Siihen liittyy paitsi yleinen taloudellinen kehitys maailman talouden ja kansantalouden osalta, mutta myös erittäin oleellisena osana alueellinen talouskehitys. Työllisyyskehityksen kannalta on huolestuttavaa, että lähiympäristön kuntien ja yritysten talouskehitys on Suomen heikointa ja vaikuttaa koko seudun kehitykseen hidastavasti.

Keski-Suomen työllisyyskatsaus joulukuun 2016 (julkaisija Keski-Suomen ELY-keskus) mukaan Keski-Suomen työttömyystilanne (17 %) on maakunnista toiseksi huonoin. Vain Pohjois-Karjala (18 %) on Keski-Suomen takana tilastoissa. Muurame on edelleen Keski-Suomen maakunnan alhaisimman työttömyyden kunta, Muuramessa työttömyysprosentti on painunut alle 12 prosentin.

Jyväskylän kaupungin taloustilanne on kohentunut ja se heijastelee positiivisia näkymiä koko maakuntaan. Myös Jyväskylän työttömyystilanne on parantunut merkittävästi kuluneen vuoden aikana, kun työttömiä oli joulukuussa 2016 yli 450 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Jyväskylässä talouden menokehyyteen on alettu kiinnittää enenevää huomiota ja myös yhteistoiminnassa on veloitettu säästöihin. Pohjoisen Keski-Suomen tilannetta parantaa Äänekoskelle valmistuva tehdasinvestointi, myös tämä luo uskoa koko maakunnan parempaan tulevaisuuteen. Investointi on maailmanluokkaa ja sen heijastevaikutukset tulisi saada hyödynnettyä mahdollisimman tehokkaasti. Tämä tarkoittaa suunnitelmallista tekemistä, eikä odottamista, että jotain tapahtuu.

Maakunnallinen ja kuntien välinen aidon yhteistyön jatkuminen on osoitus maakunnan vahvuudesta Keski-Suomessa. Muuramen kunnan ja Jyväskylän yhteistyö on edennyt, yhteistointia tehdään monilla osa-alueilla ja yhteistyötä tehdään täysin uudella otteella. Hieno esimerkki tästä on Muuramen Hyvinvointi –liikelaitoksen alkuun saattaminen liikkeenluovutusprosessissa. Yhteistyö on kunna osalta jatkunut myös Äänekosken, Laukaan ja Saarijärven kanssa. Maakunnan sote –valmistelutyö on ollut merkittävää yhteistyötä ja maakuntamme sote –järjestelyt astuivat suuren harppauksen eteenpäin vuoden aikana.

Toimintaympäristön kannalta on keskeistä, että seudun yritysten toimintaedellytykset pysyvät tasolla, jolla ne pystyvät kehittämään toimintaansa. Myös yrityksissä on ollut käynnissä jatkuva rakennemuutos laman vuoksi, jonka takia niin Muuramessa kuin laajemmin koko seutukunnalla on menetetty etenkin teollisen tuotannon työpaikkoja, ja joiden vaikutus kuntien verotuloihin ja palvelutarpeen volyyymiin on merkittävä.

1.4.2.1 Väestörakenteen kehitys

Kunnan väestönkasvu on ollut viime vuosina hiukan totuttua hitaampaa ja maltillisempaa. Vuonna 2016 kasvu kuitenkin palasi vanhoille urilleen ja kunta lähestyy vakaasti 10 000 asukkaan rajapyykkiä. Väestönkasvun hidastuminen on myös osaltaan muuttanut palvelurakenteen tarpeita.

Väestön ikärakenteessa tapahtuu edelleen nopeaa vanhentumista, kun yli 65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä on noussut 0,5 prosenttiyksikköä. Alle 15 -vuotiaiden osuus ei kasvanut lainkaan ja työikäisen väestön osuus väheni vastaavasti 0,5 prosenttiyksikköä. Eläkeläisten osuus väestöstä on 19,2 %. Silti Muurame on nuorekas kunta ja väestön keski-ikä on tällä hetkellä noin 38,9 vuotta. Väestönkasvun muutokset muuttavat palvelurakenteen tarpeita. Päivähoidon ja perusopetuksen osalta on vähäistä kasvua, mutta alueellisen kasvun erilaisuus on silti lisännyt palveluiden tarvetta paikallisesti. Tämä on tuonut osaltaan pohdintaa sen, mikä on kunnan osalta optimaalisin palvelurakenne eri alueiden tarpeet huomioiden

Vuoden 2016 aikana asukasluku nousi 154 hengellä (2015, 82 henkeä). Alueellisesti edelleen Kinkomaan alueen väestö kasvaa suhteellisesti nopeimmin.

Väestö	
Väkiluku 31.12.2016 ^{*ennakko}	9 945
Väkiluvun muutos, % 2015 – 2016	1,6
0-14 -vuotiaiden osuus väestöstä, % 31.12.2015	22,4
15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, % 31.12.2015	61,9
65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä, % 31.12.2015	15,7
Ruotsinkielisten osuus väestöstä, % 31.12.2015	0,1
Ulkomaisten kansalaisten osuus väestöstä, % 31.12.2015	0,8
Kuntien välinen muuttovoitto/-tappio, henkilöä 2015	41
Syntyneiden enemmisyys, henkilöä 2015	45
Perheiden lukumäärä 31.12.2015	2 801
Valtionveronalaiset tulot, euroa/tulonsaaja 2015	31 581

Kunnassa ikääntymisen myötä vanhuspalveluiden tarve kasvaa edelleen, entistä monipuolisempia palveluita sekä tarvitaan että vaaditaan. Edelleen on kuitenkin huomioitava, että muihin kuntiin verrattuna ikärakenteen muutos ei ole ollut mitenkään erityisen dramaattinen. Kuntajakoselvityksestä nousi esiin tieto, että Muuramen kunnan osalta ikärakenteen vanheneminen on seudun nopeinta, mutta on huomattava, että silti tarkastelujakson lopussakin Muuramen väestörakenne on seudun nuorin.

1.4.2.2 Alueellinen kehitys: Asuntojen rakentamistarve, suunnittelukauden kehittämishankkeet, elinkeinotoiminnan kehitys

Muuramen kasvu on viime vuosina keskittynyt kahdelle alueelle eli keskustaan (mukaan lukien Tervämäen ja Seunavuoren alueet) sekä Kinkomaalle. Asuntotuotanto on ollut lähinnä pientalorakentamista (lähes 80% muuramalaisista asuu omakotitaloissa), jota on täydentänyt muutama keskusta-alueelle rakennettu kerros- ja rivitalo. Yksi suuri kerrostalo valmistui 2016 keskusta-alueelle.

Vuokra-asuntoja ei ole edelleenkään rakennettu kunnan toimesta vuoden 2004 jälkeen ja viime vuosien strategiana on ollut luopua velvoitteista vapautuneista vuokra-asunnoista. Näiden tilalle ei kuitenkaan ole ollut tarvetta rakentaa uusia kohteita. Vuokra-asuntojen osalta paineet ovatkin ennen kaikkea niiden kunnossapidon ja houkuttelevuuden lisäämisen osalla. Osin myös huoneistoratkaisuja jouduttaneen muuttamaan uusien tukimääräysten tulkintojen vuoksi, jotka erityisesti suurimpien asuntojen osalta vaikuttavat tukien määräytymiseen.

Asuntotuotannossa on lisätty merkittävästi erityisryhmille suunnattuja asumispaikkoja niin vanhusten kuin kehitysvammaisille suunnattujen palveluasuntojen muodossa.

Asuntorakentamista ja asuntokannan perusparantamista tuetaan nykyisin korkotukilainoilla ja investointiavustuksilla. Toiminnassa on pyritty siihen, että arava/korkotukituotanto säilyy riittävällä tasolla. Vuosittainen tuotanto täsmennetään asuntomarkkinatilanteen mukaan. Asuntolainoituksen painopistettä on suunnattu kysyntä-tarjonta -tilanne huomioon ottaen. Kunta on tehnyt vuosittaisen asuntomarkkinaselvityksen asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskusle ja ympäristöministeriölle.

Suunnittelukauden keskeisiä kehittämishankkeiksi kunnassa on määritelty keskustan kehittämiseen liittyvät toimenpiteet. Keskustan kehittäminen on tullut erityisen ajankohtaiseksi sen jälkeen, kun ns. vanhan liikekeskuksen lisäksi kuntaan tuli 9-tien varteen uusi kauppakeskus, joka laajeni 2016 Muuramekeskukseksi.

Keskusta-alueen käyttöä ja sinne sijoittuneita palveluita onkin selvitetty laajana kokonaisuutena ja tarvittaessa tehdä kaava- tai käyttö-tarkoituksen muutoksia alueen rakenteeseen. Myös jokialueen ottaminen osaksi keskusta-aluetta tulee pohdittavaksi.

Muurame keskuksen aluetta kehitetään jo edelleen, kun suunnitellaan 9-tien toiselle puolelle alueen laajentumismahdollisuuksia.

Toisena tärkeänä kehittämishankkeena on ollut koko kunnan rakenteen suunnittelu ja alueva-
raukset sekä niiden suhde palveluiden sijoittamiseen kunnan alueella. Suunnittelussa on kiinnitetty aiempaa enemmän kiinnittää huomiota siihen, miten esimerkiksi päiväkotitai koulu-
palvelut mahdollistavat lisäväestön muuton alueelle. Kunnan tarjoamien tonttien tulee jatkossa nojata alueisiin, joilla saadaan mahdollistettua optimaalinen palveluiden järjestäminen kunnan asukkaille kustannustehokkaasti ja kohtuullisten välimatkojen päässä.

Hallinnon toiminnassa painopiste on ollut henkilöstöhallinnon kehittämisessä ja yhtenäistämisessä. Henkilöstöhallintoon on jo lisätty resursseja ja henkilökunnan koulutusta sekä erityisesti esimiesten koulutusta jatkettu siten, että kunnan henkilöstöhallinnon käytänteet saadaan yhtenäisiksi ja sopimustenmukaisiksi nykyistä paremmin. Lisäksi virastotalolla otettiin sähköinen työajanseuranta, joka vastaa työsuojeluviranomaisten kehotuksiin tarkentaa työaikojen seuraamista.

1.4.2.3 Työvoima, työllisyys

Viimeisimpien tilastokeskuksen tilastojen valossa (vuosi 2015) kunnan työvoima on ollut 4793 henkilöä, joista työssä olevia on 4178 ja työttömiä 615 (12,8 %). Työssä olevien osuus koko väestöstä on 42,6 %.

Vuoden 2016 joulukuun työttömyystilastojen (ELY-keskus) mukaan muuramelaisista 11,7 % oli työttöminä vuoden vaihteessa. Yli vuoden työttömänä olleiden määrä laski vuoteen 2015 verrattuna 8,6 %.

Työssä toimivan väestön lukumäärät ja prosenttiset osuudet toimialoittain
31.12.2000, 2010, 2013 ja 2014 (toimialoittain viimeisin valmistunut tilastovuosi 2014)

Toimiala	2000	%	2010	%	2013	%	2014	%
Maa- ja metsätalous	83	2,3	69	1,7	68	1,6	55	1,3
Teollisuus	904	25,4	831	19,9	710	16,9	705	17,0
Rakennustoiminta	278	7,8	315	7,6	310	7,4	329	7,9
Kauppa	434	12,2	416	10,0	451	10,8	410	9,9
Liikenne	178	5,0	153	3,7	155	3,7	149	3,6
Palvelut	1617	45,4	2332	56,0	2463	58,8	2462	59,2
Elinkeino tuntematon	64	1,8	51	1,1	34	0,8	43	1,0
Yhteensä	3558	100,0	4167	100,0	4191	100,0	4153	100,0

Merkittävimmät muutokset elinkeinorakenteessa viime vuosina ovat teollisuudessa toimivien osuuden lasku sekä palveluelinkeinoissa toimivien määrän nousu. Merkittävin viime vuosien aikana noussut osa-alue on ollut rakennustoiminta. Rakentaminen on tuonut uusi työpaikkoja kuntaan ja Muurame on vireän rakentamisen paikkakunta. Näkyvin muutos 2016 oli Muuramekeskuksen valmistuminen, alueelle syntyi sata uutta palvelualan työpaikkaa. Palvelutarjonta täydensi olemassa olevaa palvelutarjontaa ja vaikuttaa oman kunnan alueelta ostettavien palveluiden määrään. Yhä useampi kulutettava euro on mahdollista laittaa kiertoan oman kunnan rajojen sisäpuolella.

Muuramen kunnan tavoitteissa on jatkuva uusien työpaikkojen syntyminen kunnan alueelle ja niihin liittyen kunnassa on pidettävä jatkuvasti riittävää varantoa työpaikka-alueista. Tällä hetkellä keskeiset painopistealueet ovat Muuramen teollisuuskylän, Punasillan alueen, Vitapolis-alueen sekä 9-tien risteysalueen kehittämisessä. Oman haasteensa työpaikkojen osalta aiheuttaa globaali talouskehitys, josta johtuen myös muuramelaisissa yrityksissä on ollut irtisanomisia, toiminnan supistuksia ja lomautuksia. Toisaalta on huomattava, että samanaikaisesti osa yrityksistä myös kasvaa ja synnyttää uusia työpaikkoja.

Kunnan työpaikkarakenteen muutokset 2010-luvulla merkitsevät lähinnä seuraavaa:

Tasaantumista on maa- ja metsätalouden aloilla, nousua kaupan ja palvelujen työpaikkojen määrissä. Yleinen talouskehitys estää nopean kasvun. Palvelut saavat uutta kasvuvoimaa matkailusta ja erityisesti kaupasta – todellisuudessa matkailun osuus ei ole noussut, koska venäläisten turistien määrä on vasta 2016 kääntynyt jälleen nousuun. Työpaikkasuunnitelma on tavoitteellinen. Vuonna 2013 omavaraisten työpaikkojen osuus oli 66,7 %. Tavoitteena on, että suunnittelukauden keskimääräinen työpaikkojen lisäys olisi vuosittain noin 100–150.

Jotta työttömyys pystytään pitämään alhaisena ja väestösuunnitteessa esitetty väestönkasvu tapahtuisi, liittyvät nämä molemmat tekijät työpaikkojen määrän vastaavaan lisäykseen. Tämä taas edellyttää jatkuvia ponnistuksia elinkeinoelämän edistämiseksi ja edelleen monipuolistamiseksi, koska aina huomattava osa uusista luoduista työpaikoista jää korvaamaan joillakin aloilla väistämätöntä työpaikkojen vähenemistä.

1.4.2.4 Henkilöstö

Henkilöstön osalta toimintavuoden 2016 toteuma on esitetty henkilöstökertomuksessa.

1.5 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kunnanhallitus on hyväksynyt 21.8.2006 sisäisen valvonnan ohjeet. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan tarkastussäännön mukaan kaikkia niitä toimenpiteitä ja menetelmiä, joilla pyritään toiminnan tuloksellisuuden ylläpitämiseen, edistämiseen ja parantamiseen, toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen, kirjanpidon ja muiden informaatiojärjestelmien luotettavuuden varmistamiseen, erehdysten, virheiden ja väärinkäytösten ennaltaehkäisyyn ja toteamiseen sekä varojen huolellisen hoidon turvaamiseen. Sisäinen valvonta on riskien hallintaa. Se on osa operatiivista johtamista.

Vuonna 2016 ei tullut esiin talouden osalta väärinkäytöksiä tai epäselvyyksiä. Vuoteen liittyi kuitenkin merkittäviä hyvinvointi-liikelaitoksen perustamiseen liittyviä taloudellisia riskejä, joihin ei oltu riittävästä varauduttu talousarviossa eikä lisätalousarvioissa. Talousarviovuoteen lähdeettäessä oli ajatuksena, että perustetaan yhtiömuotoinen sote-tuottaja, joka lainoittaa perustamiseen liittyvät kustannuksensa, mutta lopulta kesken vuoden päädyttiinkin muuttamaan malli liikelaitospohjalle. Perustamiseen liittyvät kustannukset katettiin pääosin kunnanhallituksen menoista, mistä johtuen sen taloudellinen toteuma oli talousarvioon nähden varsin heikko.

Toinen huomiota herättävä asia on ollut uudistetun uimahallin käyttöönotossa tapahtuneet vaikeudet, joista on ollut haittaa sekä asiakkaille että myös taloudellisessa mielessä kunnalle. Ongelmia on aiheuttanut etenkin porttijärjestelmä, minkä toimimattomuus on heikentänyt uimahallin käytettävyyttä ja samalla sen myötä on menetetty myös asiakastuloja. Myöskään käyntitilastoja tai kustannuslaskentaa ei ole laitteiston epäluotettavuuden johdosta voitu luotettavasti ottaa käyttöön tai hyödyntää. Asian selvittely on edelleen kesken.

Sisäinen valvonta käsittää myös siitä huolehtimisen, että kunnan toiminnan tarkoitus ja asetetut tulostavoitteet on saatettu organisaation kaikille tasoille ja että asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan. Lisäksi sisäisen valvonnan keinoin varmistetaan, että yhteistoiminta on riittävää organisaation kaikilla tasoilla.

Suurimpana riskinä kunnassa voidaan edelleen pitää henkilöriskejä tehtävien hoidossa, koska osa avaintehtävistä on vastuutettu hyvin harvojen henkilöiden osaamisen varalle. Henkilöväjettä on pystytty viime vuosina kuitenkin paikkaamaan. Vuoden 2016 aikana etenkin liikelaitoksen perustaminen satoi merkittävästi osaa henkilöstä.

Muilta osin riskienhallinnan voidaan katsoa olevan kunnossa. Aiempiin tilinpäätöksiin verrattuna vastuualuejohtajien vastuita ja edellytyksiä seurata talouden ja toiminnan kehittymistä on parannettu ja siihen liittyen on edelleen järjestetty merkittävässä määrin koulutusta. Talous- ja henkilöstöjohtaja on jatkanut talouden ennakointiin ja sitä kautta riskien etukäteiseen tunnistamiseen tähtäävää työtä, mikä näkyy aiempaa paremmin talousarvion mukaan toteutuneena tilinpäätöksenä.

Toimintaa on hoidettu pääsääntöisesti voimassa olevia lakeja noudattaen. Vuoden 2016 aikana ei tullut tuomioistuinten käsittelyssä olevista valituksista päätöksiä, mutta käsittelyssä oli kaksi valitusta.

Osastoilla sisäistä valvontaa on hoidettu edellisvuosien tapaan. Vuoden aikana ei ole tullut esille puutteita tai väärinkäytöksiä ja talousarvio on toteutunut oman toiminnan menojen osalta monin paikoin talousarviossa asetettuja tavoitteita paremmin, osin taas heikommin. Valtuuston asettamaan kokonaistasoon nähden toteuma on ollut varsin hyvä.

Sisäinen valvonta on hajautettu osastojen sisällä eri henkilöille. Valvonnalla on pyritty parantamaan osastojen toimintaa ja tuloksellisuutta. Toimistoissa on jaettu eri henkilöiden tehtäväksi henkilöstöasioiden hoito, laskutukset, talousarvion seuranta, tulevien laskujen käsittely, palkkausasiat ja vakuutusasiat. Tulevien laskujen käsittelyssä on laskun vastaanotto, laskun numeerinen tarkastus ja laskun hyväksyminen. Laskuja seurataan tarkasti ja samalla myös huolehditaan laskujen oikea-aikaisesta maksatukseen menosta. Vakuutusasiat on myös keskitetty kunnan tasolla muutaman henkilön hoidettavaksi asioiden oikean hoidon varmistamiseksi. Vuoden aikana ei ole tullut suurempia vakuutusten kautta hoidettavia vahinkoja tai tapaturmia. Osastoilla ei käsitellä merkittävässä määrin käteistä rahaa.

1.6 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

1.6.1 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	V.2016 1000 e	V.2015 1000 e

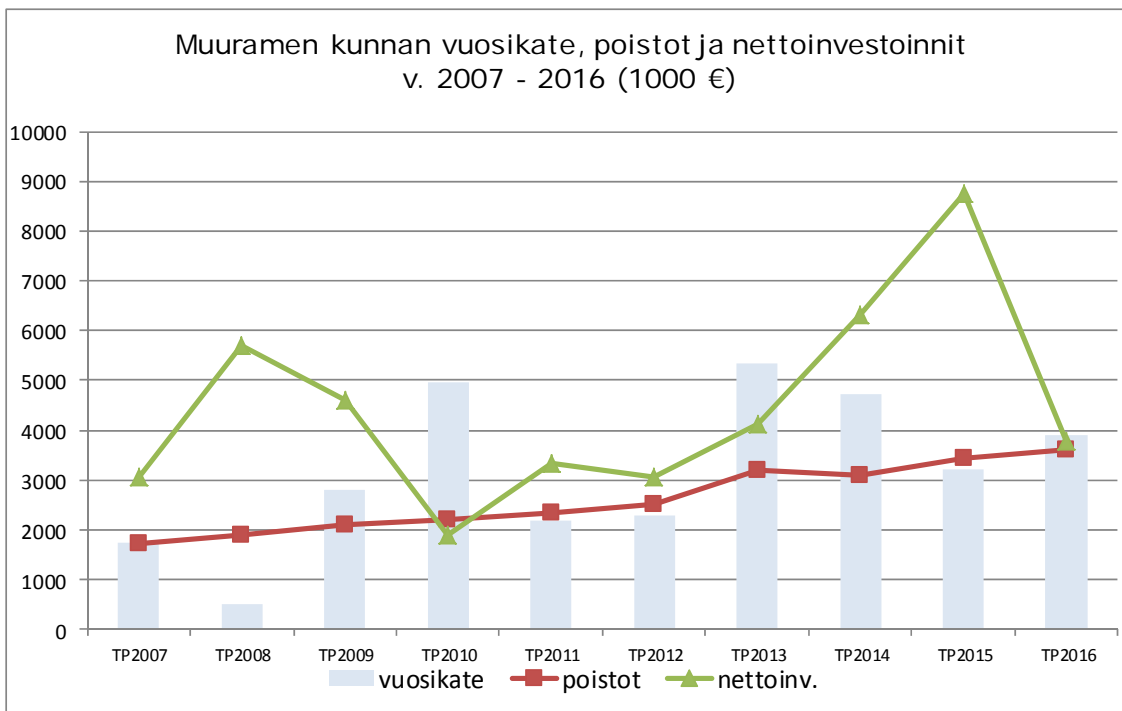
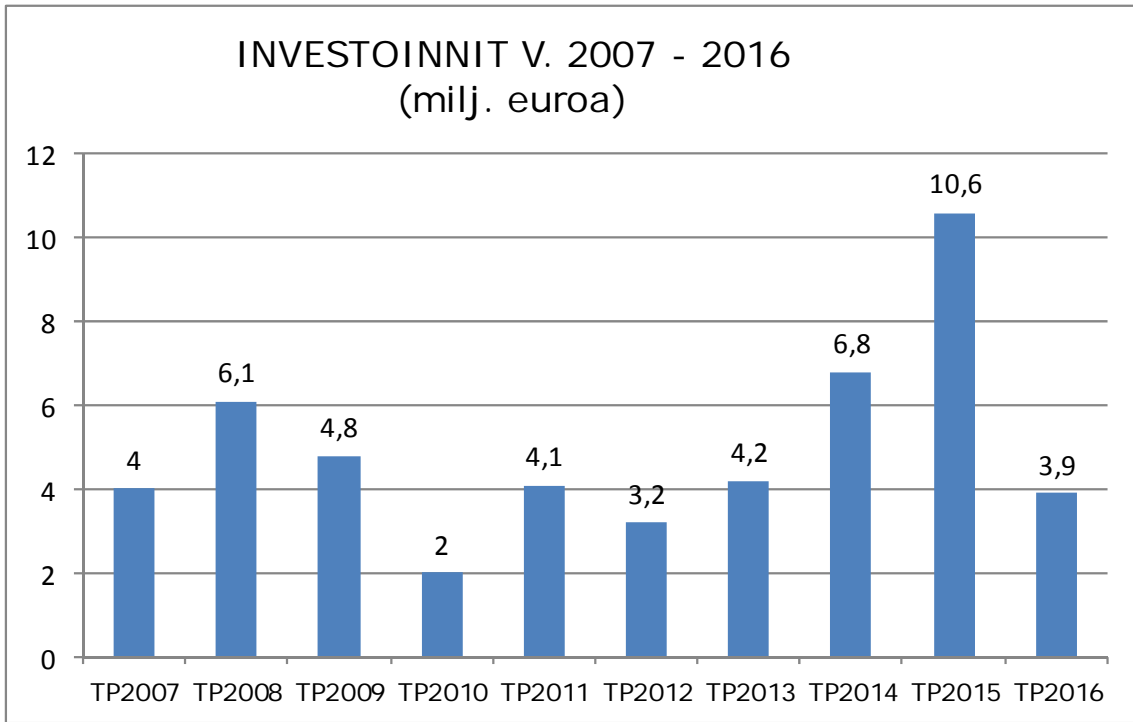
TULOSLASKELMA		
** TOIMINTATUOTOT	8.073	8.313
** VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	240	350
** TOIMINTAKULUT	51.787-	50.808-
TOIMINTAKATE	43.474-	42.145-
* Verotulot	37.688	36.837
* Valtionosuudet	9.645	8.416
Rahoitustuotot ja -kulut		
* Korkotuotot	2	4
* Muut rahoitustuotot	124	188
* Korkokulut	67-	99-
* Muut rahoituskulut	1-	1-
VUOSIKATE	3.916	3.200
* Poistot ja arvonalentumiset	3.624-	3.427-
TILIKAUDEN TULOS	292	226-
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	292	226-

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/ Toimintakulut, %	15,6 %	16,5 %
Vuosikate/Poistot, %	108,1 %	93,3 %
Vuosikate, euroa/asukas	394 €/as	327 €/as
Asukasmäärä	9941	9782

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
= 100 x Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista
= 100 x Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

1.6.2 TOIMINNAN RAHOITUS

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	V.2016 /1000 e	V.2015 /1000 e
Toiminnan rahavirta		
** Vuosikate	3.916	3.200
** Tulorahoituksen korjauserät	885-	1.445-
Investointien rahavirta		
* Investointimenot	3.946-	10.607-
* Rah.osuudet invest. menoihin	42	895
* Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	996	2.392
*** Toiminnan ja invest. rahavirta	123	5.564-
Rahoituksen rahavirta		
* Antolainojen muutokset		
* Antolainojen lisäykset	0	0
* Antolainojen vähennykset	131	41
Lainakannan muutokset		
* Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
* Pitkäaikaisten lainojen vähenn	2.080-	2.504-
* Lyhytaikaisten lainojen muutos	200-	5.900
* Muut maksuvalmiuden muutokset	2.065	258
*** Rahoituksen rahavirta	84-	3.695
***** RAHAVAROJEN MUUTOS	39	1.869-
* RAHAVAROJEN MUUTOS	39-	1.869

Rahoituksen tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, (1000 €)	-6 518	-7 564
Investointien tulorahoitus, %	100,3	32,9
Pääomamenojen tulorahoitus, %	65,4	26,2
Lainanhoitokate,	0,95	0,75
Kassan riittävyys, pv	1,63	1,27

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä on viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei kirjanpitolautakunnan yleisohjeen mukaan saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %
= 100 x Vuosikate/ Investointien omahankintameno

Pääomamenojen tulorahoitus, %
= 100 x Vuosikate/ (Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)
Pitkäaikaiset lainat on huomioitu laskelmassa todellisen lyhennysohjelman mukaisesti. Kunnan lainakannan lyhytaikaiset lainat ovat kertalyhenteisiä. Lyhytaikaisten lainojen lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa otetaan laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla em lyhytaikainen lainakanta 31.12. kahdeksalla.

Kassan riittävyys
= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

1.7 RAHOITUSAEMA JA SEN MUUTOKSET

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

	V.2016 1000 e	V.2015 1000 e	
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
*	Aineettomat oikeudet	109	36
**	Aineettomat hyödykkeet yht.	109	36
Aineelliset hyödykkeet			
*	Maa- ja vesialueet	8.861	8.075
*	Rakennukset	32.654	34.218
*	Kiinteät rakenteet ja laitt	9.700	9.439
*	Koneet ja kalusto	849	566
**	Aineelliset hyödykkeet yht.	52.064	52.298
Sijoitukset			
*	Osakkeet ja osuudet	4.287	3.956
*	Muut lainasaamiset	73	204
*	Muut saamiset	74	74
**	Sijoitukset yht.	4.433	4.234
****	PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	56.606	56.569
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			
*	Lahj.rahastojen erityiskatt.	2	2
****	TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2	2
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
*	Lainasaamiset	150	0
**	Pitkäaik.saamiset yht.	150	0
Lyhytaikaiset saamiset			
*	Myyntisaamiset	1.169	1.077
*	Lainasaamiset	179	163
*	Muut saamiset	280	750
*	Siirtosaamiset	668	1.420
**	Lyhytaikaiset saamiset yht.	2.296	3.409
***	Saamiset yht.	2.446	3.409
Rahoitusarvopaperit			
*	Osakkeet ja osuudet	15	15
**	Rahoitusarvopaperit yht.	15	15
Rahat ja pankkisaamiset			
**	Rahat ja pankkisaamiset yht.	243	205
****	VAIHTUVAT VASTAAVAT YHT.	2.704	3.629
*****	VASTAAVAA YHTEENSÄ	59.312	60.199

	V.2016 1000 e	V.2015 1000 e

VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
* Peruspääoma	18.365-	18.365-
* Arvonkorotusrahasto	25-	25-
* Muut omat rahastot	1.012-	1.012-
* Ed.tilikausien yli-/alijäämä	8.273-	8.500-
* Tilikauden yli-/alijäämä	292-	226
*** Oma pääoma yhteensä	27.967-	27.675-
POISTOERO JA VAPPAEHT.VARAUK.		
PAKOLLISET VARAUKSET		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
* Lahjoitusrahastojen pääomat	2-	2-
* Muut toimeksiantojen pääomat	70-	107-
*** Toimeksiantojen pääomat yht.	72-	109-
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
* Lainat vakuutus- ja rah.lait	4.995-	6.780-
* Lainat julkisyhteisöiltä	0	140-
* Liittymismaksut ja muut vela	1.915-	1.587-
** Pitkäaik.vieras pääoma yht.	6.910-	8.507-
Lyhytaikainen		
* Lainat rahoitus- ja vak.lait	16.310-	16.665-
* Lainat julkisyhteisöiltä	140-	140-
* Saadut ennakot	19-	18-
* Ostovelat	4.295-	3.294-
* Liittymismaksut ja muut vela	766-	788-
* Siirtovelat	2.832-	3.004-
** Lyhytaikainen vieras pääoma	24.363-	23.908-
*** Vieras pääoma yhteensä	31.273-	32.415-
***** VASTATTAVAA	59.312-	60.199-
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuus, %	47,3	46,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	56,4	60,5
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	8565	8274
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	862	846
Lainakanta 31.12., M€	21,4	23,7
Lainakanta 31.12., €/asukas	2157	2425
Lainasaamiset, M€	0,4	0,3
Asukasmäärä	9941	9782

Omavaraisuusaste, %

= 100 x (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

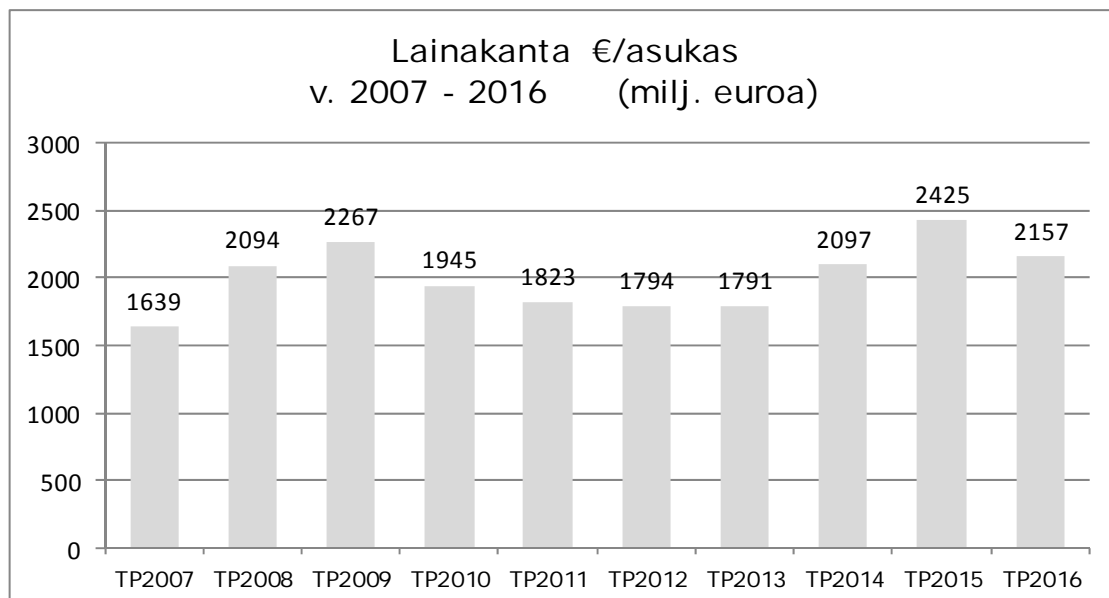
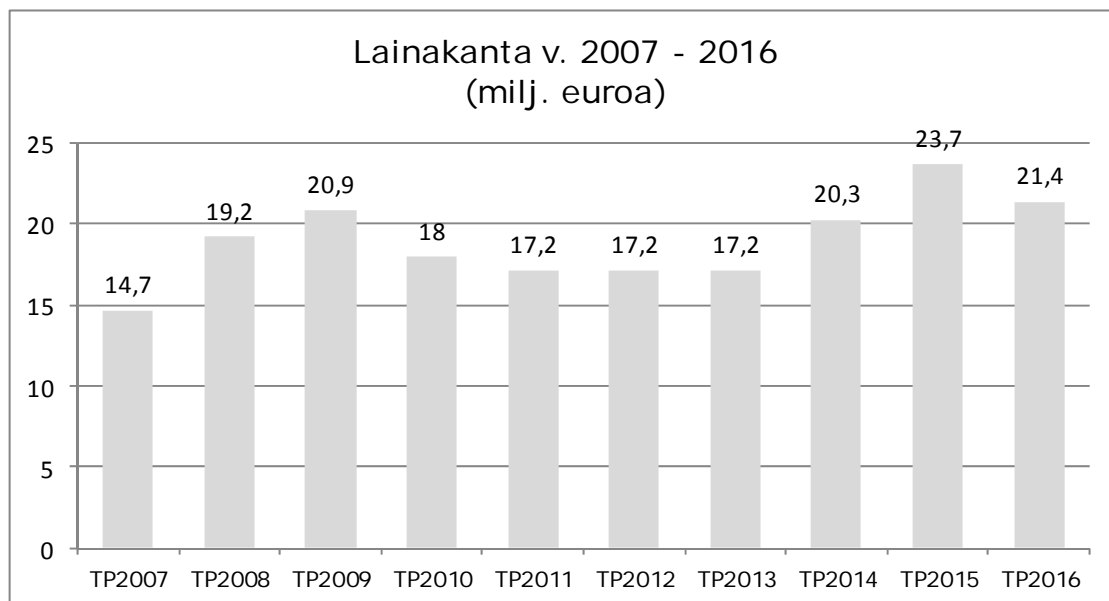
= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoitukseen merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

1.8 KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT

	Milj. euroa	%
Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	8,1	13,9
Verotuotot	37,7	64,9
Valtionosuudet	9,7	16,7
Korkotuotot	-	
Muut rahoitustuotot	0,1	0,2
Satunnaiset tuotot	-	
Tulorahoituksen korjauserät		
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	1,5	2,6
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0
Pysyvien vastaavien myyntituotot	0,9	1,5
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	0,1	0,2
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-	
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	-	0
Oman pääoman lisäykset		
KOKONAISTULOT YHTEENSÄ	58,1	100

MENOT

Varsinaisen toiminnan menot		
Toimintakulut	51,8	89,3
Valmistus omaan käyttöön	-0,2	
Korkokulut	-	0
Muut rahoituskulut	-	
Satunnaiset kulut	-	
Tulorahoituksen korjauserät		
+/- Pakollisen varausten muutos		
Pysyvien vastaavien myyntitappiot		
Investoinnit		
Investointimenot	3,9	6,7
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2,1	3,6
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0,2	0,4
Oman pääoman vähennykset		
	57,9	100

1.9 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

1.9.1 YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ

YHDISTELY KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN

	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	4	
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	2	
Kuntayhtymät	4	
Osakkuusyhteisöt	1	
Yhteensä	10	

Tytäryhteisöt:

yhdistely tytäryhteisön oman pääoman eristä hankintahetkellä konsernille kuuluvaa osuutta vastaan, vähemmistöosuudet erotettu

Muuramen Hyvinvointi Oy on yhdistelty vain osakepääoman osalta, tytäryhteisöllä ei toimintaa vuonna 2016.

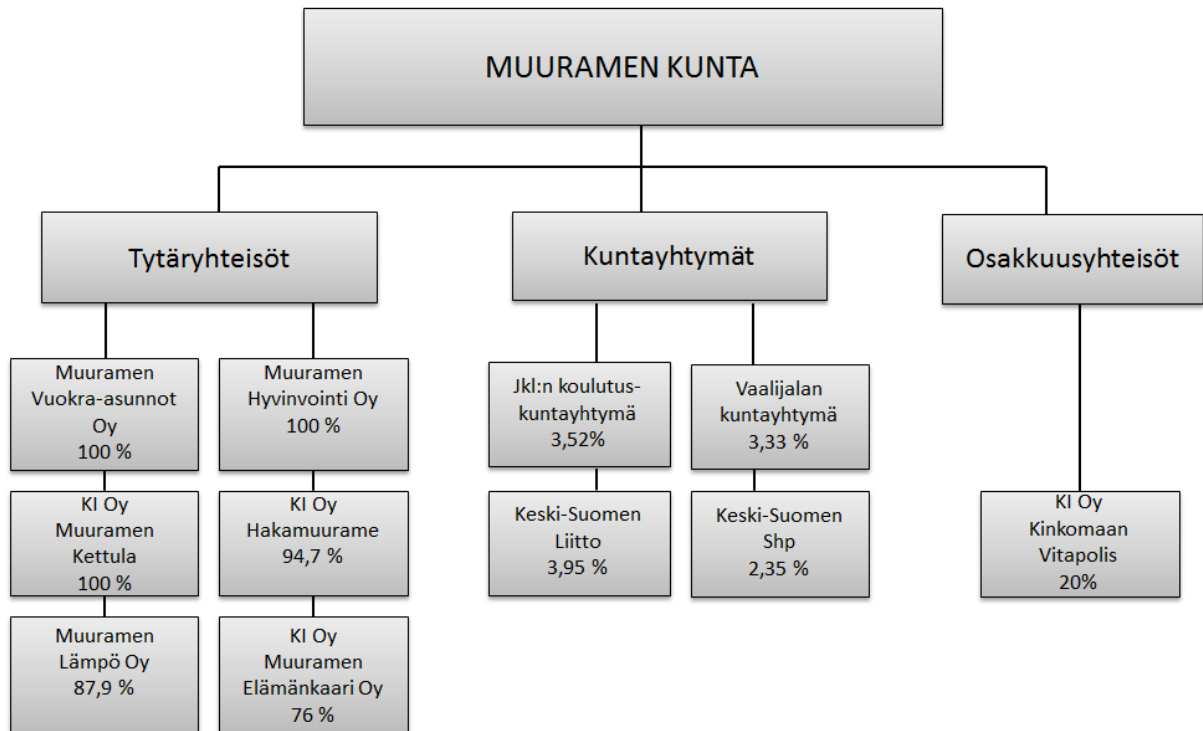
Kuntayhtymät:

yhdistely suhteellisen peruspääomaosuuden mukaan

Osakkuusyhteisöt:

yhdistely pääomaosuusmenetelmällä

1.9.2 MUURAMEN KUNNAN KONSERNIRAKENNE

1.9.3 KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2016	2015
	1000 e	1000 e
Toimintatuotot	24 022	22 327
Toimintakulut	-67 618	-64 986
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	18	17
	0	0
TOIMINTAKATE	-43 578	-42 642
	0	0
Verotulot	37 688	36 837
Valtionosuudet	12 747	11 615
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0
Korkotuotot	6	8
Muut rahoitustuotot	134	195
Korkokulut	-460	-565
Muut rahoituskulut	-21	-23
	0	0
VUOSIKATE	6 517	5 426
	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	0	0
Suunnitelman mukaiset poisto	-5 884	-5 849
Omistuksen eliminointierot	1	-1
Arvonalentumiset	-84	0
Satunnaiset erät	0	0
	0	0
TILIKAUDEN TULOS	549	-425
Tilinpäätössiirrot	9	-27
Tilikauden verot	0	0
Laskennalliset verot	-32	-25
Vähemmistöosuudet	2	1
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	528	-476
KONSERNITULOSLASKELMAN		
TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	35,5	34,4
Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset, %	109,2	92,8
Vuosikate, euroa/asukas	656	555
Asukasmäärä	9941	9782

Konsernituloslaskelman tunnusluvut lasketaan samoin kuin vastaavat kunnan tuloslaskelman luvut.

Vaalijalan kuntayhtymä on tullut kunnan konserniin mukaan vuoden 2016 aikana. Vuoden 2015 vertailutietoluvuissa ei ole mukana Vaalijalan kuntayhtymän lukuja.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2016	2015
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	6 517	5 426
Satunnaiset erät	0	
Tulorahoituksen korjauserät	-878	-1 069
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-6 132	-11 890
Rahoitusosuudet investointeihin	80	898
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 004	2 614
Toiminnan ja invest. rahavirta	592	-4 022
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-1	
Antolainasaamisten vähennykset	95	4
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 881	
Pitkäaikaisten lainojen vähenn	-3 702	-4 030
Lyhytaikaisten lainojen muutos	89	6 090
Oman pääoman muutokset	2	
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant.var.ja po:n muutok	-39	4
Vaihto-omaisuuden muutos	394	11
Saamisten muutos	1 318	759
Korottomien velkojen muutos	14	-544
Rahoituksen rahavirta	52	2 294
RAHAVAROJEN MUUTOS	644	-1 728
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12	2 297	1 446
Rahavatat 1.1.	1 653	3 174
	644	-1 728
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, (1000 €)	-3621	-5067
Investointien tulorahoitus, %	107,7	45,6
Lainanhoitokate	1,1	0,9
Kassan riittävyys	10,4	6,5

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2016 1000 e	2015 1000 e
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	360	341
Muut pitkävaikutteiset menot	84	69
Ennakkomaksut		
Aineettomat hyödykkeet yht.	444	409
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	10 513	9 414
Rakennukset	53 216	54 068
Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 318	11 286
Koneet ja kalusto	1 984	1 905
Muut aineelliset hyödykkeet	23	24
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 234	780
Aineelliset hyödykkeet yht.	78 289	77 477
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	388	447
Muut osakkeet ja osuudet	2 189	1 891
Joukkovelkakirjalainasaamiset		
Muut lainasaamiset		95
Muut saamiset	4	
Sijoitukset yht.	2 581	2 433
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	81 314	80 319
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	48	53
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	141	154
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	4 394	4 967
Rahoitusarvopaperit	59	59
Rahat ja pankkisaamiset	2 237	1 437
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHT.	6 832	6 617
VASTAAVAA YHTEENSÄ	88 194	86 989

T A S E E T

	2016	2015
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	18 365	18 365
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat		
Arvonkorotusrahasto	29	30
Muut omat rahastot	2 513	2 477
Ed.tilikausien ylijäämä (alijäämä)	3 056	2 992
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	528	-476
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	24 493	23 388
VÄHEMMISTÖOSUUDET	9	5
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevakuutukset		
Muut pakolliset varaukset	368	337
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	134	177
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaik.korollinen vieras pääoma	28 583	27 547
Pitkäaik.koroton vieras pääoma	2 727	2 197
Lyhytaik.korollinen vieras pääoma	20 871	23 339
Lyhytaik.koroton vieras pääoma	11 009	9 998
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	63 190	63 082
VASTATTAVAA	88 194	86 989

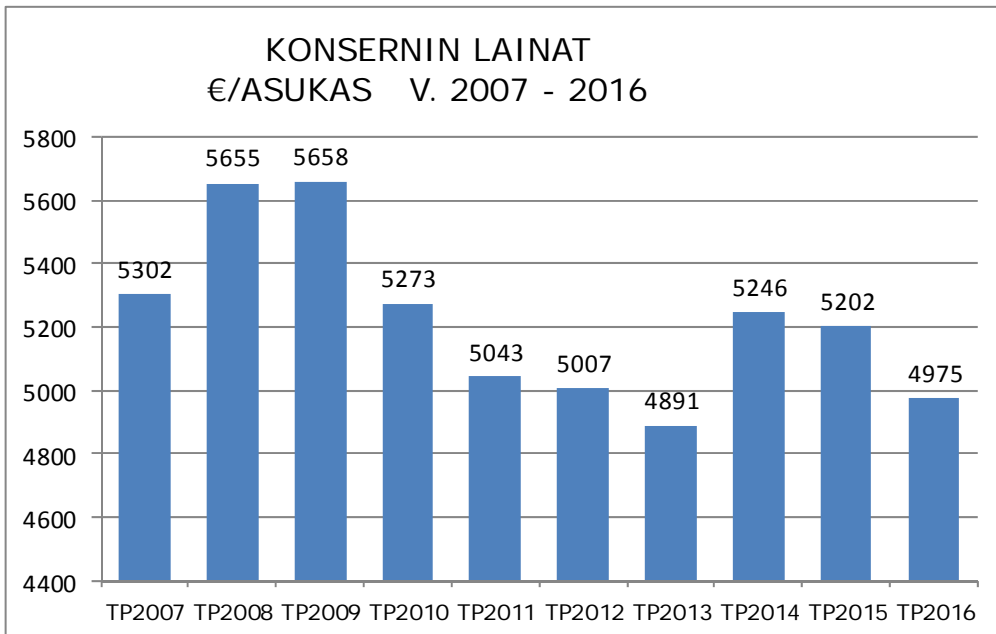
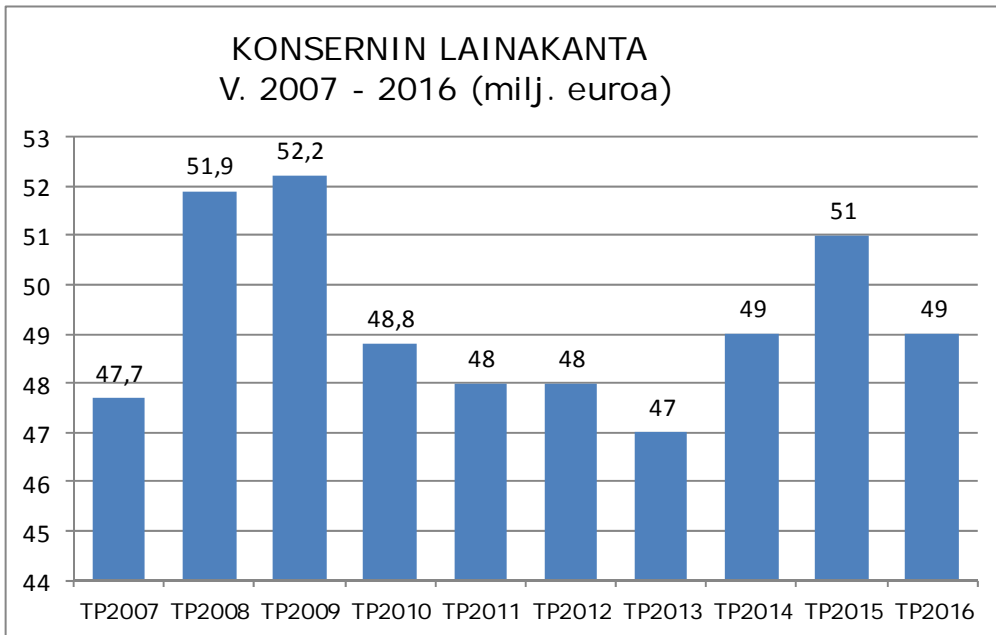
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste	27,8	26,9
Suhteellinen velkaantuneisuus %	84,9	89,1
Kertynyt <u>ylijäämä</u> (alijäämä), 1000 €	3 585	2 516
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), € /asukas	361	257
Konsernin lainat, €/asukas	4 975	5 202
Konsernin lainakanta 31.12., milj. €	49	51
Konsernin lainasaamiset 31.12., milj. €	-	0,1
Kunnan asukasmäärä	9 941	9 782

Omavaraisuus, %

= 100 x (Oma pääoma+ Vähemmistöosuudet+Konsernireservi+Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)/ (Koko pääoma- Saadut ennakot)

Konsernin taseen tunnusluvut lasketaan samoin kuin vastaavat kunnan taseen tunnusluvut.

1.10 KUNNANHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVISTA TOIMENPITEISTÄ

Kunnanhallituksen on kuntalain 69 §:n mukaan tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tilikauden tulos on tuloslaskelman mukaan 292 012,00 euroa ylijäämäinen. Kunnanhallitus esittää, että 292 012,00 euron ylijäämä lisätään edellisten tilikausien ylijäämään kuluvan vuoden kirjanpidossa. Edellisten tilikausien ylijäämä on taseessa 8 273 431,94 euroa.

2 KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

MUURAMEN VUOKRA-ASUNNOT OY

Ydintehtävä

Muuramen Vuokra-asunnot Oy tarkoitus on tuottaa vuokra-asuntopalveluita ja rakennuttaa Muuramen kunnan alueella

Konsernitavoitteet/konsernitaso/tavoitetaso	Tavoitteen toteutumisen seuranta
Toiminnalliset tavoitteet	
<ul style="list-style-type: none"> - hyvä talous ja kilpailukykyiset vuokrat - kiinteistöjen hyvä kunto - käyttöaste >93 % 	- käyttöaste on 86 % vuonna 2016. Hallitus on tehnyt käyttöastetta parantavia toimenpiteitä mm. Aravarajoitusten vapauttamisia on haettu Roomupolku 3 ja Keskuskuja 2 osalta.
Taloudelliset tavoitteet	
<ul style="list-style-type: none"> - vuokrasaavat / liikevaihto (>1,5 %) - vuosittaiset suunnitelman mukaiset poistot toteutetaan EVL mukaisesti 	- yhtiö on tehnyt SUMU poistot tilintarkastajan ohjeistuksen mukaan. Tilinpäätöksessä tehtiin asuintalovarausta 125 850 € poistojen jälkeen tuloksen tasaamiseksi.
Kattavan kokonaiskuvan antaminen	

Tunnusluvut	TP 14	TP 15	TA 16	TP2016
Talouden tunnusluvut:				
- lainavastuut €/as.m ²	729	715	703	655
- lainamäärä milj. €	22,4	22,0	21,6	20,35
Toiminnan tunnusluvut:				
- asuntojen määrä	528	527	527	511
- asukasluku	920	925	930	930
- keskivuokra	10,50	10,55	10,31	10,50
- käyttöaste- %	91	91	93	86
- vaihtuvuus- %	35	35	32	32

	TA2016	TP2016	poikkeama
Toimintatuotot	4073207,08	3630708,65	442498,43
Toimintakulut	4096904,55	2449493,46	1647411,09
Toimintakate	-23697,47	1181215,19	-1204912,66
Rahoitusmenot		92242,10	-92242,1
Poistot		963122,15	-963122,15
Asuintalovaraus		125850,94	-125850,94
Tilikauden tulos	-23697,47	0,00	-2260276,91

KIINTEISTÖ OY MUURAMEN KETTULA

Ydintehtävä

Huoneistojen vuokraus. Muuramen kunta valitsee asukkaat. Omistus 100 % Muuramen kunta.
Kohderyhmä: asunnottomat ja päihdeongelmaiset.

Konsernitavoitteet /konsernitaso/tavoitetaso	Tavoitteen toteutumisen seuranta
Toiminnalliset tavoitteet <ul style="list-style-type: none"> - korkea asuntojen käyttöaste (>90%) - vakaa ja kilpailukykyinen hinnoittelu seudulla (alle Muuramen kunnan vuokra-asuntojen keskihinnan) - asiakastyytyväisyys (> 4, asteikolla 1-5) 	<p>Määritellään toiminnalliset tavoitteet vuosittain budjetin valmistelun yhteydessä.</p> <p>Käyttöaste 2016 87,7 %.</p> <p>Niitä seurataan ja niiden toteutumisesta raportoidaan kuntaan säännöllisesti.</p> <p>Muuramen kunta avustanut 2016 29.000 €:lla (2015 28.500 €).</p>
Taloudelliset tavoitteet <ul style="list-style-type: none"> - kannattavuus pitkällä aikavälillä (+ tulos) - vuokralla katetaan kaikki kulut - omavaraisuusaste (xx %) - tuottotavoite (7 %) 	<p>Määritellään taloudelliset tavoitteet vuosittain budjetin teon yhteydessä ja niitä seurataan hallituksen kokouksissa vuoden aikana (kokouksia 1 - 2 vuodessa). Vuokralla katetaan kaikki kulut jotta osakkaiden ei tarvitse erikseen suorittaa maksuja.</p> <p>Käyttöaste huono, jonka vuoksi kunta joutuu avustamaan. Käyttöaste hieman parantunut mutta vuokrarästejä on paljon.</p>
Kattavan kokonaiskuvan antaminen	<p>Raportointi valtuustolle kaksi kertaa vuodessa, ennen talousarvion valmistelua sekä tilinpäätöksen yhteydessä.</p>

Tunnusluvut	TA 16	TP 16
Talouden tunnusluvut: <ul style="list-style-type: none"> - taloudellinen tilanne - omavaraisuusaste - lainavastuut - velkojen takaisinmaksuaika 	Lainan lyhennys vuosittain 25.465 €/v. Hoitokulut ~ 38.398 €/v.	Lainan lyhennys vuosittain 25.465 €/v toteutunut. Hoitokulut 53.931 €/v toteutunut.
Toiminnan tunnusluvut: <ul style="list-style-type: none"> - keskivuokra - asuntojen määrä - asukasluku - käyttöaste-% - vaihtuvuus-% - asiakastyytyväisyys 	Neliövuokra 12,70 €/m ² /kk. Huoneistoja 16.	Neliövuokra 12,70 €/m ² /kk. Huoneistoja 16.

Muut tiedot:

- Kohde on edelleen aravarajoitusten alainen.

	TA2016	TP2016	poikkeama
Toimintatuotot	73132	89685,66	-16553,66
Toimintakulut	38398	53931,81	-15533,81
Toimintakate	34734	35753,85	-1019,85
Rahoitusmenot	34734	7642,47	27091,53
Poistot	0	21746,04	-21746,04
Tilikauden tulos	0	6365,34	4325,64

KIINTEISTÖ OY MUURAMEN ELÄMÄNKAARI
Ydintehtävä

Toiminta: päivähoito/asuminen
 Omistus: Muuramen kunta 100 %

Konsernitavoitteet /konsernitaso/tavoitetaso	Tavoitteen toteutumisen seuranta
Toiminnalliset tavoitteet <ul style="list-style-type: none"> - korkea asuntojen käyttöaste (>90%) - vakaa ja kilpailukykyinen hinnoittelu seudulla (alle Muuramen kunnan vuokra-asuntojen keskihinnan) - asiakastyytyväisyys (> 4, asteikolla 1-5) 	Määritellään toiminnalliset tavoitteet vuosittain budjetin valmistelun yhteydessä. Niitä seurataan ja niiden toteutumisesta raportoidaan kuntaan säännöllisesti.
Taloudelliset tavoitteet <ul style="list-style-type: none"> - kannattavuus pitkällä aikavälillä (+ tulos) - vuokralla katetaan kaikki kulut - omavaraisuusaste (xx %) - tuottotavoite (7 %) 	Määritellään taloudelliset tavoitteet vuosittain budjetin teon yhteydessä ja niitä seurataan hallituksen kokouksissa vuoden aikana (kokouksia 4 - 5 vuodessa). Hoito- ja rahoituskulukorvauksella katetaan kaikki kulut. Ei tuotto tavoitetta. Tuloksessa huomioidaan suunnitelman mukaiset poistot.
Kattavan kokonaiskuvan antaminen	Raportointi valtuustolle kaksi kertaa vuodessa, ennen talousarvion valmistelua sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Tunnusluvut	TA 2016	TP 2016
Talouden tunnusluvut: <ul style="list-style-type: none"> - taloudellinen tilanne - omavaraisuusaste - lainavastuut - velkojen takaisinmaksuaika 	Lainan lyhennys vuosittain 61.516 €/v. Hoitokulut ~ 72.300 €/v.	Lainan lyhennys vuosittain 61.516 €/v toteutunut. Hoitokulut 85.860 €/v toteutunut.
Toiminnan tunnusluvut: <ul style="list-style-type: none"> - keskivuokra - asuntojen määrä - asukasluku - käyttöaste-% - vaihtuvuus-% - asiakastyytyväisyys 	Neliövuokra 15,00 €/m ² /kk. Huoneistoja 2.	Neliövuokra 15,44 €/m ² /kk toteutunut. Huoneistoja 2.

	TA2016	TP2016	poikkeama
Toimintatuotot	147981,55	158739,76	-10758,21
Toimintakulut	72256	87190,32	-14934,32
Toimintakate	75725,55	71549,44	4176,11
Rahoitusmenot	75726,07	8741,62	66984,45
Poistot	0	66667,15	-66667,15
Tilikauden tulos	-0,52	-3859,33	4493,41

MUURAMEN LÄMPÖ OY

Ydintehtävä

Tuottaa lämpöä (kaukolämpöä) asiakasyhtiöille, tuottaa kiinteistöhoitopalveluja asiakasyhtiöille (huolto ja siivous) sekä vuokrata toimistotiloja Y4-Yrittäjäyrystalolta (20 – 65 m²). Kunnan omistusosuus 100 %.

Konsernitavoitteet /konsernitaso/tavoitetaso	Tavoitteen toteutumisen seuranta
Toiminnalliset tavoitteet <ul style="list-style-type: none"> - vakaa ja kilpailukykyinen kaukolämmön hinnoittelu - asiakastyytyväisyys (> 4, asteikolla 1-5) - korkea toimitilojen käyttöaste (>85 %) - kilpailukykyinen toimitilojen vuokrataso - kiinteistöhoitopalveluiden tuottaminen laadukkaasti ja kilpailukykyiseen hintaan - tulevaisuuden lämmöntuotannon arviointi - pyritään tuottamaan jatkossa lämpöä turpeella tai muilla kotimaisilla polttoaineilla öljyn sijaan 	<p>Määritellään toiminnalliset tavoitteet vuosittain budjetin valmistelun yhteydessä.</p> <p>Niitä seurataan ja niiden toteutumisesta raportoidaan kuntaan säännöllisesti.</p>
Taloudelliset tavoitteet <ul style="list-style-type: none"> - muutama keskeinen taloudellinen tavoite, esim. - hyvä kannattavuus pitkällä aikavälillä (+ ~ 50.000 €/v.) - omavaraisuusaste (60 %) - tuottotavoite (7 %) 	<p>Taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan hallituksen kokouksissa vuoden aikana (kokouksia 5 - 10 vuodessa).</p> <p>Omavaraisuusaste 11,5 %.</p>
Kattavan kokonaiskuvan antaminen	<p>Raportointi valtuustolle kaksi kertaa vuodessa, ennen talousarvion valmistelua sekä tilinpäätöksen yhteydessä.</p>

Tunnusluvut	TA 16	TP 16
Talouden tunnusluvut: <ul style="list-style-type: none"> - taloudellinen tilanne - omavaraisuusaste - velkojen takaisinmaksuaika - lämmöntuotanto - liikevaihto - tulos - lainavastuut 	Limiitti 300.000 €. Liikevaihto 2,07 M€, lämmöntuotanto 1,55 M€, tulos 28.772 €. Lainaa ~ 1,6 M€	Limiitti 300.000 €. Liikevaihto 2,155 M€, lämmöntuotanto 1,65 M€, tulos 221.709 €. Lainaa 1,388 M€
Toiminnan tunnusluvut: <ul style="list-style-type: none"> - liittymien määrä - hoidettavat kiinteistöt, lkm - asiakastyytyväisyys 	Hoidettavat kiinteistöt 50 ja liittymät 115.	Hoidettavat kiinteistöt 50 ja liittymät 115.
Henkilöstö (lkm vuoden lopussa)	9 vakituista ja 3 – 6 kesä-talvituuraajaa	9 vakituista ja 3 – 6 kesä-talvituuraajaa
Tilat	Vuokrattu 14 huoneistoa ja 0 tyhjänä.	Vuokrattu 10 huoneistoa ja 4 tyhjänä.

	TA2016	TP2016	poikkeama
Toimintatuotot	2110860	2205190,96	-94330,96
Toimintakulut	1886788	1797895,6	88892,4
Toimintakate	224072	407295,36	-183223,36
Rahoitusmenot	47750	38920,29	8829,71
Poistot	142357	146666	-4309
Tilikauden tulos	33965	221709,07	-178702,65

KIINTEISTÖ OY HAKAMUURAME

Ydintehtävä

Kiinteistö Oy Muuramen Hakamuurame on Muuramen kunnan, Nokka-yhtiö Oy ja Ovenia Oy perustama. Yhtiö tarkoitus on tuottaa vuokra-asuntopalveluita Muuramen kunnassa.

Konsernitavoitteet /konsernitaso/tavoitetaso	Tavoitteen toteutumisen seuranta
Toiminnalliset tavoitteet	
<ul style="list-style-type: none"> - hyvä talous ja kilpailukykyiset vuokrat - kiinteistöjen ja asuntojen hyvä kunto - käyttöaste (>99 %) 	<ul style="list-style-type: none"> - yhtiö hyvä talous ja vuokrataso sekä asuntojen kunto toteutui tavoitteen mukaan - käyttöaste oli 99,7 %
Taloudelliset tavoitteet	
<ul style="list-style-type: none"> - vuokrasaatavat / liikevaihto (< 1 %) - vuosittain suunnitelman mukaiset poistot enimmillään EVL mukaisesti 	<ul style="list-style-type: none"> - vuokrasaatavien määrä oli tilikaudella 2 % - yhtiössä tehtiin SUMU- poistojen lisäksi asuintalovarausta 36076 €. Tuloksen ta- saamiseksi.
Kattavan kokonaiskuvan antaminen	raportointi valtuustolle kerran vuodessa, ennen talousarvion valmistelua

Tunnusluvut	TP 14	TP 15	TA 16	TP 16
Talouden tunnusluvut:				
- lainavastuut €/as.m ²	99,2	70,8	47,6	47,6
- lainamäärä milj. €	0,11	0,076	0,047	0,047
Toiminnan tunnusluvut:				
- asuntojen määrä	21	21	21	21
- asukasluku	38	38	38	38
- keskivuokra	8,06	8,15	8,20	8,25
- käyttöaste- %	99	99	99	99
- vaihtuvuus- %,	15	15	10	10

	TA2016	TP2016	poikkeama
Toimintuotot	111212	112531,69	-1319,69
Toimintakulut	79468,06	63794,59	15673,47
Toimintakate	31743,94	48737,1	-16993,16
Rahoitusmenot	31743,94	674,3	31069,64
Poistot	0	11986,44	-11986,44
Varausten muutos		36076,36	
Tilikauden tulos	0	0	2090,04

3 KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

3.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Budjettirahoitteinen

Toiminta-ajatus

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on huolehtia yhdessä kunnanhallituksen kanssa valtiollisten ja kunnallisten vaalien ja äänestysten lainmukaisesta läpiviennistä Muuramen kunnan alueella. Lisäksi keskusvaalilautakunta aktivoi kuntalaisia käyttämään äänioikeuttaan ja vaikutusmahdollisuuksiaan vaaleissa ja edistää näin ollen kuntalaisten osallisuutta. Lisäksi keskusvaalilautakunta vastaa ennakkoäänestyksen ja koti- sekä laitosesäestyksen järjestämisestä Muuramen kunnan alueella.

Palvelusuunnitelma

Kuntalain uudistuksen yhteydessä kuntavaalien järjestämisaikataulua muutettiin siten, että vuonna 2016 ei aiemmasta tiedosta poiketen järjestettykään kunnallisvaaleja, vaan ne siirrettiin pidettäväksi keväällä 2017. Muutoksella tavoitellaan sitä, että uudet valtuustot pääsevät rakentamaan vuodelle 2018 tehtävää talousarviota.

Talousarviossa varauduttiin 500 eurolla siihen, että keskusvaalilautakunta voi tarvittaessa kokoontua vuoden 2016 aikana järjestäytymiskokoukseen, mikäli se on vaaliaikatauluun liittyen tarpeellista. Keskusvaalilautakunta aloitti kuitenkin työskentelynsä vaaleja koskien vasta tammikuussa 2017.

Vuoden 2017 vaalien osalta kunta vastaa kokonaisuudessaan niiden järjestämisestä ja niistä aiheutuvista kustannuksista lukuun ottamatta ennakkoäänestyksen postikuluja ja äänioikeusjärjestelmän ylläpitoa.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet

Vaalien järjestäminen liittyy strategisista päämääristä erityisesti osallisuuden edistämiseen

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Toteutetaan toimenpiteitä, joilla pyritään lisäämään äänestysaktiivisuutta verrattuna edellisiin europarlamentin vaaleihin	Tiedotetaan tehokkaasti vaaleista, äänestyspaikoista ja äänestysajoista	Ei mitattavia tavoitteita vuonna 2016	Tiedottaminen Muuramelaisessa ja kunnan internet-sivuilla
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		

Talousarvion toteutuminen

Kunnan tulee järjestää kunnallisvaalit oman hallintonsa olla osalta ja toimeenpanna valtiolliset vaalit kunnan alueella. Vuonna 2016 ei ollut vaaleja.

Valtio maksaa valtiollisten vaalien järjestämisestä kunnille avustusta, joka on ollut noin 1,70 euroa/äänioikeutettu kuntalainen. Muuramessa on pystytty vaalit järjestämään lähes kokonaisuudessaan saadulla avustuksella, mutta tulevien kuntavaalien osalta avustusta ei tulla maksamaan.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
10	KESKUSVAALILAUTAKUNTA				
10	VAALIT				
***	Toimintamenot	1.000-	0	0,00	1.000,00-
****	Toimintakate (Netto)	1.000-	0	0,00	1.000,00-

3.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

3.2.1 TILINTARKASTUS

Budjettirahoitteinen

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja vastaavat kunnan hallinnon ja talouden ulkoisesta valvonnasta.

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Tarkastuslautakunta sekä tilintarkastaja arvioivat myös tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumista kuntalain edellyttämällä tavalla.

Palvelusuunnitelma

Tarkastuslautakunta toimii valtuuston alaisena lautakuntana hallinnon ja talouden tarkastusta koskevissa asioissa. Lautakunta tutustuu toiminnassaan eri toimialojen toimintaan ja tekee niihin liittyviä kehittämissesityksiä. Lautakunta tuottaa myös edellistä tilikautta koikevan arviointikertomuksen osana kunnan tilinpäätösprosessia.

Tarkastuslautakunnan menoihin on tehty 13,1 %:n korotus vuoteen 2015 verrattuna.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Arviointikertomus	Toimialoihin tutustuminen kokouksissa	Kokousten lukumäärä	Kokousten lukumäärä asetetun tavoitteen mukainen. Tarkastustoiminta on kohdistunut kunnan eri toimialoihin

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Tarkastuspäivien lukumäärä	12	12	12

Talousarvion toteutuminen

Talousarviossa tarkastuslautakunnan toiminta on säilytetty edellisen vuoden tasolla kunnan muiden toimintojen tapaan. Tarkastuslautakunta on osallistunut aktiivisesti kunnan eri toimialojen tutustumiseen.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
11	TARKASTUSLAUTAKUNTA				
11	TARKASTUSLAUTAKUNTA				
***	Toimintamenot	25.000-	0	27.421,82-	2.421,82
****	Toimintakate (Netto)	25.000-	0	27.421,82-	2.421,82

3.3 KUNNANHALLITUS

Budjettirahoitteinen

3.3.1 YLEISHALLINTO

Toiminta-ajatus

Hallintopalvelukeskus vastaa kunnassa talous-, atk- ja hallintopalveluiden tuottamisesta kunnan ulkoisille ja sisäisille asiakkaille.

Hallintopalvelukeskuksen tehtävänä on tuottaa kirjanpidon, laskentatoimen, palkanlaskennan ja henkilöstöhallinnon palvelut sekä vastata kunnan yleishallinnosta, kunnanhallituksen ja valtuuston asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä muista keskushallinnon tehtävistä. Lisäksi talous- ja hallintopalvelukeskus vastaa Muuramelainen-lehden julkaisemisesta. Lisäksi vuodelle 2016 perustettiin yrityskoordinaattorin tehtävä, joka tuli talous- ja hallintopalvelukeskuksen alaisuuteen.

Palvelusuunnitelma

Talous- ja hallintopalvelukeskus vastaa asiakaspalvelun sujuvuudesta ja hallinnollisten palveluiden toimivuudesta. Keskushallinnon tavoitteena on luoda puitteet toimivalle ja tehokkaalle luottamushenkilötyöskentelylle ja varmistaa eri hallintokuntien välisen yhteistyön toimivuus asioiden valmistelussa. Erityisesti keskushallinto tukee toiminnallaan kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen päätöksentekoa ja päätösten toimeenpanoa. Keskushallinto vastaa myös tiedotustoiminnan järjestämisestä kuntalaisille muun muassa tiedotuslehti Muuramelaista julkaisemalla. Vuoden 2016 aikana panostettiin lisäksi uusien internet-sivujen kehittämiseen ja julkaisemiseen.

Kunnan laskentatoimesta huolehditaan siten, että kirjanpito on oikein ja ajan tasalla. Maksuliikenteestä ja rahoituksen riittävytydestä huolehditaan siten, että maksatus ja perintä ovat tehokkaita ja ajan tasalla sekä rahavarojen hoito tehokasta ja tuottavaa. Rahoituksen osalta jatketaan edelleen erilaisten instrumenttien kehittämistä, joilla rahoitustarpeen ennakointia kyetään parantamaan nykyisestä.

Palkanlaskenta ja siihen liittyvät työnantajatililykset ja -ilmoitukset hoidetaan oikein ja oikea-aikaisesti. Kunnan henkilöstöhallinnon osalta määritellään pitkäjänteisesti vastuut, joiden mukaisesti kunnan henkilöstöhallinnon toimintaa kehitetään.

ATK-ohjelmia ja laitteita hyödynnetään riittävällä koulutuksella korkean käytettävyyssasteen saavuttamiseksi. Lisäksi tehtävänä on ATK-tuen tarjoaminen käyttäjille sisältäen työasemien, laitteiden, ohjelmistojen ja tietoturvan ylläpidon. Tavoitteena on järjestelmien kehittäminen siten, että päämääränä ovat helppokäyttöisyys, korkea käyttötehokkuus ja sekä nykyistä pienemmät kustannukset. Tätä varmistetaan uuden henkilöstöhallinto-ohjelmiston käyttöönotamisella.

Seudullisten tietojärjestelmien ja tietoliikenneyhteyksien ylläpito ja kehittäminen on osa Muuramen kunnan ATK-toimintaa.

Talousarvion valmisteluvaiheessa oli suunnitelmissa Muuramen Hyvinvointi Oy:n ylösajamisen osalta talous- ja hallintopalvelukeskuksen keskeinen rooli etenkin tukipalveluiden suunnittelussa ja niiden toteutuksen tukemisessa. Vuoden aikana toimintamalli muuttui valtuuston päätöksellä Muuramen Hyvinvointiliikelaitokseksi, jonka ylösajossa talous- ja hallintopalveluilla oli sekä resurssien käytön että taloudellisten rasitteiden osalta keskeinen rooli.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Vaalien järjestäminen liittyy strategisista päämääristä erityisesti osallisuuden edistämiseen			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikutavuustavoitteet	Vaikutavuustavoitteet		
Päätöksenteon oikeellisuus	Päätökset ovat oikeita ja laillisia Sähköisten järjestelmien kehittäminen hallinnon eri sektoreilla Sähköinen kulunvalvoi	Mahdollisten päätöksistä tehtyjen valitusten käsittely tuomioistuimissa. Sähköisten hallintopalveluiden (työajanseuranta, tukipalvelut, laskutus) toteuttaminen	Huolellinen asioiden valmistelu Sähköinen kulunvalvonnan ja työajanseurannan jatkokehitys Talous- ja henkilöstöhallinnon sähköisen toimintaympäristön edelleen kehittäminen
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Tulo- ja menorahoituksen kehitys	Hallituksen talousarvioraamin toteuttaminen	Menojen ja tulojen kehitys suhteessa talousarvioon	Talousraportoinnin tehostaminen

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP16
Henkilöstömäärä	16	17	17

Talousarvion toteutuminen

Talous- ja hallintopalvelukeskus tuottaa talous-, henkilöstö- ja yleishallinnon palveluita kaikille kunnan toimialoille.

Vuoden 2016 aikana talous- ja hallintopalvelukeskuksessa oli tavoitteena ottaa käyttöön uusi henkilöstö- ja palkkaohjelmisto, mitä ei kuitenkaan vielä toteutettu. Lisäksi jatkettiin oman tietotuotannon kehittämistä osana johtamisympäristöä. Erityisesti tietopohjan lisääminen osana ennakointia ja kuntajohtamista nousee aiempaa suurempaan rooliin kuntatalouden kriisiytyessä valtakunnallisella tasolla.

Tiedottamisen osalta Muuramelainen-lehti jatkoi toimintaansa entisellä tavalla toteutettuna, joskin ilmestymispäiviin tehtiin postin toiminnasta johtuvia muutoksia. Vuonna 2016 muuramelainen-lehti ilmestyi tiistaisin. Lisäksi kunnan internet-sivut uudistettiin vastaamaan 2010-luvun vaatimuksia.

Atk-puolella jatketaan yhden määräaikaisen työntekijän sopimusta, koska Muuramen Hyvinvointi Oy:n ylösajaminen vaatii myös tukipalveluiden osalta resurssointia. Tehtävä vakinaistettiin vuoden vaihteessa, koska määräaikaisuudelle ei löytynyt enää perusteita.

Etenkin syksyn aikana Muuramen Hyvinvointi-liikelaitos työllisti talous- ja hallintopalveluita merkittävästi. Erityisen paineistettuina olivat ict- ja henkilöstöhallinto, joihin muutos vaikutti merkittävästi. Myös taloushallinnon osalta liikelaitoksen perustamisella oli vaikutusta työpaineeseen. Työpaine korostui etenkin marras-joulukuussa. Lisäksi kunnanhallituksen alaisille toiminnoille jouduttiin kirjaamaan liikelaitokselle tehdyt hankinnat, joihin varauduttiin lisätalousaviolla, mutta joka vaikutti vielä arvioitua huomattavasti suurempana ylityksenä tilinpäätösvaiheessa. Toisaalta on huomioitava, että vuodelle 2016 otetut kustannukset eivät rasita liikelaitoksen aloitusta, jolloin kustannukset vuodelta 2017 ovat paremmin vertailukelpoisia aiempaan toimintaan verrattuna.

Vuotta 2016 koskien on huomioitava myös merkittävässä määrin lisääntyneet sairaspoissaolot, jotka ovat osaltaan olleet vaikuttamassa vuoden 2016 toimintaan. Lisäksi pitkäaikainen osaston hallintosihteeri eläköityi syksyn aikana, mikä toi huomattavan haasteen osaamisen siirtämiselle.

KUNTASUUNNITTELU

Toiminta-ajatus

Kuntasuunnittelun tehtävänä on kunnan kokonaisvaltainen toiminnan ja talouden suunnittelu ja seuranta, tulevaisuuden visiointi, suunnan näyttäminen ja toimintastrategiain luominen asukkaiden hyvinvoinnin edistämistä ja Muuramen alueen kehittämistä varten.

Palvelusuunnitelma

Kuntasuunnittelun pohjalta luottamuselimet ja toimialat saavat käyttöönsä tietoa, joiden perusteella kunnan kasvun ja palveluiden tuottamiselle saadaan kestävä ja luotettava perusteet. Kuntasuunnittelussa ennakoitiin keskeisessä asemassa arvioitaessa kasvuvauhtia ja kasvusuuntia kunnan alueella.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Muurame on turvallinen ja viihtyisä kunta asua ja elää.			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Kunnanhallitukseen nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Asuinympäristön viihtyisyys	Kuntalaiskyselyn järjestäminen	Arvot suhteessa edelliseen kyselyyn	Kuntalaiskysely on järjestetty Muuramessa osana ammattikorkeakoulun innovaatioviikkoa vuonna 2016
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Väestönkehitys	Kehittämistyöryhmän linjaukset väestönkasvun määrään ja sijoittumiseen liittyen	Väestömäärän ja rakentamisen muutos	Talousraportoinnin tehostaminen Riittävä tonttitarjonta ja muut kasvun edellytykset ovat taanneet vakaan väestön kasvun vuonna 2016.

Talousarvion toteutuminen

Kuntasuunnittelun osalta on tapahtunut viime vuosien aikana toiminnallisia muutoksia, kun kehitysjohtajan työpaikan vaihdon myötä tehtävät on jouduttu järjestelemään uusiksi. Kunnan kasvun ja kehityksen kannalta ennusteisiin ja niiden tarkkuuteen on kiinnitetty aiempaa tarkempaa huomiota ja suunnitelmallisuuteen, mikä näkyy muun muassa alueiden suunnittelun pitkäjänteisyydessä ja maareservin varaamisessa. Etenkin maanhankinnan osalta kunta on ollut varsin aktiivinen vuonna 2016. Kasvun edellytysten luominen on kuitenkin tuonut uusia haasteita kunnan palveluiden suunnittelulle.

Kunnan strategia uusittiin vuonna 2016 ja se laitetaan käytäntöön tulevilla valtuustokaudella tehtävässä talous- ja toimintasuunnittelussa. Samassa yhteydessä otetaan käyttöön myös uusittu lautakunta- ja viranhaltijaorganisaatio, joita on valmisteltu strategiaproessin yhteydessä

SISÄISET VUOKRAT (PÄÄOMAVUOKRA)

Toiminta-ajatus

Sisäisten vuokrien avulla kunnan eri toimialat pystyvät seuraamaan palvelutuotantonsa kiinteistökustannuksia. Toimialat pystyvät TA-vuosittain suunnittelemaan palvelunsa tehokkaasti ja tilankäyttönsä tarkoituksenmukaisesti. Kustannukset kohdennetaan kiinteistöittäin toimialan käyttämien kiinteistöjen neliömäärien perusteella. Pääomavuokrat jakautuvat rahoitusvastikkeeseen ja korjausvastikkeeseen. Rahoitusvastike on mitoitettu kunnan rahoituksen kustannusten mukaan ja on TA 2016 kaudella 1 %. Korjausvastike on tarkoitettu rahoitukseen, joka kerätään käyttäjiltä rahastoitavaksi uusinvestointia tai peruskorjausta varten. Korjausvastike voidaan rahastoida vain positiivisina tuloskausina. Tekninen toimi perii ja suunnittelee toteutuneiden ylläpitokustannusten mukaiset ylläpitovuokratulot.

Palvelusuunnitelma

Määrärahaan sisältyy pääomavuokratulot rahoituskustannusten kattamiseen ja rahastoitaviin varoihin.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Kiinteistökustannusten kokonaishallinta, rahoitussuunnittelu ja tilankäytön tehostaminen			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Kunnanhallitukseen nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet Vieraan pääoman tarpeen vähentäminen uusinvestoinneissa ja peruskorjauksissa.	Vaikuttavuustavoitteet	Investointivaraukset/rakennuskannan arvo (tällä hetkellä ei investointivarauksia lainkaan) Omavaraisuusaste	Pääomavuokrien jakoperusteet ja tuloutus on muutettu vuonna 2016

Talousarvion toteutuminen

Sisäisten vuokrien periaatteet on uudistettu vuoden 2016 talousarvioon, laajennettu koskemaan kaikkia toimialoja. Poikkeuksina vain ulkoisten vuokrien subventoiva vaikutus Koskenrannan ja Franssilan käyttäjille. Samalla pääomavuokran ja käyttövuokran osalta on muutettu kustannuspaikkarakennetta siten, että pääomavuokrat on siirretty kunnanhallituksen alaisuuteen.

MUU YLEISHALLINTO

Toiminta-ajatus

Muun yleishallinnon sisältämiä menoja ovat suhdetoiminnan, erilaisten jäsenmaksujen, vakuutuksien ja käyttövarausmaksujen menot. Osuudet Keski-Suomen liitolle ja Suomen kuntaliitolle sisältyvät näihin määrärahoihin.

Palvelusuunnitelma

Jäsenmaksut:

Kopioisto

Teosto ry

Gramex ry

Päijänteen virkistysalueyhdistys ry

Muuramen Yrittäjät ry

Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry

Käyttövarausmäärärahat:

Kunnanvaltuuston käyttövarat

Kunnanhallituksen käyttövarat

Kunnanjohtajan käyttövarat

Teknisen johtajan käyttövarat

Varaus avustuksiin Muuramen Innola ry:lle, Jyväsräihi ry:lle ja Koy Muuramen Kettulalle.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Vaalien järjestäminen liittyy strategisista päämääristä erityisesti osallisuuden edistämiseen.			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Kunnanhallitukseen nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikutavuustavoitteet	Vaikutavuustavoitteet		
Monipuoliset vapaa-ajanviettomahdollisuudet	Turvataan yhdistysten toimintaedellytyksiä avustusten muodossa	Yhdistysten toiminnassa mukana olevien määrä	Kunta on mahdollistanut osaltaan aktiivisen yhdistys- ja seuratoiminnan ja kamalla avustuksia toimintaan
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		

Talousarvion toteutuminen

Muun yleishallinnon sisältämät avustukset ovat pysyneet aiemmalla tasolla.

Yhdistysten avustusperiaatteiden valmistelu on siirtynyt seuraavalle valtuustokaudelle.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
12	KUNNANHALLITUS				
12	YLEISHALLINTO				
***	Toimintatulot	2.976.170	0	3.110.533,83	134.363,83-
***	Toimintamenot	2.089.930-	90.000-	2.425.694,01-	245.764,01
****	Toimintakate (Netto)	886.240	90.000-	684.839,82	111.400,18
***	Suunnitelmapoistot	1.788.310-	0	1.770.699,05-	17.610,95-
***	Laskennalliset tulot	860.330	0	915.276,69	54.946,69-
***	Laskennalliset menot	59.070-	0	64.836,00-	5.766,00

3.3.2 SISÄISET PALVELUT

Toiminta-ajatus

Sisäisten palveluiden avulla kunnan eri toimialat pystyvät tuottamaan palvelunsa kuntalaisille tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Kustannukset vyörytetään palveluihin yhteisesti sovitulla periaatteilla.

Palvelusuunnitelma

Määrärahaan sisältyy kopioinnin, puhelinkeskuksen, postituksen ja toimistotarvikkeiden kustannukset.

Talousarvion toteutuminen

Kustannusten vyörytysten periaatteet on uudistettu vuoden 2014 talousarvioon ja näitä noudatettiin talousarvion mukaisesti edelleen vuonna 2016.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
12	KUNNANHALLITUS				
14	SISÄISET PALVELUT				
***	Toimintatulot	0	0	615,39	615,39-
***	Toimintamenot	101.600-	0	103.495,59-	1.895,59
****	Toimintakate (Netto)	101.600-	0	102.880,20-	1.280,20
***	Laskennalliset tulot	101.600	0	102.880,20	1.280,20-

3.3.3 ELINKEINOELÄMÄ

SEUTU- JA ALUEYHTEISTYÖ Toiminta-ajatus

Muuramen kunta osallistuu aktiivisesti ja pitkäjänteisesti Jyväskylän seudulla toteuttaviin yhteisiin hankkeisiin sekä lakisäätöihin selvityksiin, joilla kuntien palveluita on pyritty ja edelleen pyritään yhteen sovittamaan eri sektoreiden nykyä lainsäädännön tavoitteita vastaaviksi. Lisäksi kunta on mukana seudullisissa yhtiöissä, jotka tuottavat palveluita alueen kunnille ja niiden kuntalaisille.

Palvelusuunnitelma

Muuramen kunta osallistuu aktiivisesti ja yhteistyöhaluisesti Jyväskylän seudun ja Keski-Suomen maakunnan kehittämiseen erilaisten kehittämishankkeiden kautta. Kunta harkitsee tapauskohtaisesti etenemistapansa lainsäädännöllisten velvoitteiden täyttämiseksi.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet

Muuramen kuntaorganisaatio on innovatiivinen, kyvykäs ja taloudellisesti tuloksellinen ja se hyödyntää seutuyhteistyön mahdollisuuksia.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Kunnanhallitukseen nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet Aktiivinen rooli seutuyhteistyössä		Muurame on ollut mukana mm. sote- ja maakuntauudistuksen valmistelussa sekä osallistunut aktiivisesti kunnanjohtajakokousten kautta toteutettavaan yhteistyöhön
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		

Talousarvion toteutuminen

Kuntien välinen yhteistyö maakunnassa on vuonna 2016 keskittynyt paljolti sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluun. Muuramen kunta on osallistunut valmisteluun, vaikka oman hyvinvointi-liikelaitoksen valmistelu veikin merkittävässä määrin käytettävissä olevia resursseja pois maakunnan valmistelusta. Toisaalta Muuramen rooli on muutoinkin ollut melko vähäinen valmistelussa keskeisten paikkojen keskittyttyä muihin kuntiin. Lisäksi on muistettava, että koko sote- ja maakuntahallinnon rakentamisen ympärillä on varsin paljon epävarmuutta, mikä on leimannut yhteistyön tekemistä.

Muurame on ollut varsin aktiivisesti mukana elinkeinoelämän rakenteiden muutoksessa Jyväskylän kaupunkiseudulla, minkä pohjalta sekä Jykesissä että Jykes-kiinteistöissä on tehty merkittäviä uudistuksia.

Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että seutu- ja alueyhteistyössä ilmapiiri on muuttunut selkeästi positiivisempaan suuntaan aiemmista vuosista.

ELINKEINOELÄMÄN KEHITTÄMINEN

Toiminta-ajatus

Muuramen kunta on ollut vuonna 2016 mukana osakkaana seudullisessa elinkeinoyhtiö Jykes Oy:ssä. Osakkuus ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö kunta olisi omassa elinkeinotoiminnassaan itsenäinen toimija. Muurame hyödyntää Jykesin osaamista ja asiantuntemusta erityisesti edunvalvonnassaan ja markkinoinnissaan. Kunta pyrkii myös toiminnallaan luomaan asumisen ja muiden ratkaisuiden kautta seudullisen elinkeinoelämän kehittämiseksi edellytyksiä ja turvaamaan omalla aktiivisella elinkeinopolitiikalla edellytykset tuottaa kuntalaisten tarvitsemat palvelut.

Kunnan omalla, aktiivisella elinkeinotyöllä, joka tukeutuu elinkeinostrategiaan, luodaan kilpailukykyinen toimintaympäristö yrityksille. Tätä vahvistetaan aktiivisella yhteistyöllä eri tahojen kanssa. Koulutuksen ja osaamisen merkitys strategisena menestystekijänä on tärkeä osa elinkeinoelämän kehittämisessä.

Vuonna 2016 uusitus kuntastrategiassa elinvoima nousi yhdeksi kunnan keskeiseksi painopistealueeksi ja siinä korostuu etenkin elinkeinoelämän edellytysten luominen.

Palvelusuunnitelma

Kunnan elinkeinoelämän kehittämisessä hyödynnetään sekä kunnan omaa henkilöstöä että Jykes Oy:n organisaatiota muuramelaisen ja sitä kautta koko seudun elinkeinoelämän edelleen kehittämiseksi. Kunta tekee yhteistyötä yrittäjien, yritysten ja yrittäjäjärjestön sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Kunnassa on käytössä yritysvaikutusten arviointi, jolla arvioidaan kunnan erilaisten toimintojen vaikutuksia yrityksiin, yrittäjyyteen ja työpaikkoihin.

Kunnan elinkeinopolitiikassa tuetaan eri tavoin aloittavia tai kuntaan sijoittuvia yrityksiä, mutta samanaikaisesti huolehditaan jo olemassa olevien yritysten kasvu- ja kehitysedellytysten turvaamisesta. Kunnan strategiana on huolehtia niin palvelualan kuin tuotannollisten yritysten toimintaedellytysten turvaamisesta. Kunta on myös aktiivinen toimija ja yhteistyökumppani yritysten elinkaaren ja toiminnan eri vaiheissa.

Muuramen kunta toteuttaa elinkeino- ja mainestrategiaa, jonka seuranta ja toteuttaminen ovat keskeisessä roolissa siinä asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa. Syksyn 2014 aikana aloitettiin Jykesiä koskeva selvitysprosessi, jossa omistajakunnat arvioivat Jykesin roolia ja toimintaa tulevaisuudessa. Selvitystyön perusteella Jykes Oy:n toimintamenoja leikattiin ja toimintaa terävöitettiin toimintojen osalta. Jykesin uusi strategia on parhaillaan valmisteltavana.

Viime vuosina työllistäminen ja työllisyyden hoito ovat kasvaneet yhä läheisemmin kiinni kunnan muun elinkeinoelämän tarpeisiin. Kunta on ollut yhdessä Jyväskylän ja Jämsän kanssa työllisyyden kuntakokeilussa, joka päättyy vuoden 2015 lopussa, minkä jälkeen työ on jatkunut TYP-verkoston puitteissa.

Talousarvioon on varattu elinkeinoelämän kehittämiseen yrityskoordinaattorin tehtävä, jossa yhdistetään kunnan elinkeinopolitiikan että yrityksille tarjottava työllisyydenhoitoon liittyvien vaihtoehtojen kartoittaminen. Tehtävä oli alunperin määräaikainen kokeilu, jonka tuloksia seurataan ja niiden pohjalta päätetään mahdollisista jatkotoimenpiteistä. Vuoden aikana tehtävä vakinaistettiin siitä saatujen kokemusten pohjalta. Tehtävän rahoitus on järjestetty siten, että mukana on sekä Jykes Oy:n tehtävien hoidosta jäävää rahoitusta että aiemmin kuntakokeiluun varattua rahoitusta.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Muurame on yritysystävällinen ja -aktiivinen, hyvämaineinen ja menestyvä kunta			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Kunnanhallitukseen nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Yritystonttien ja tilojen riittävyys	Aktiivinen rooli seutuyhteistyössä	Vapaina olevien yritystonttien määrä Kunnan sijoittuminen yrittäjyystutkimuksissa	Maanhankinnalla ja kaavoituksella varmistetaan riittävä yritystonttien määrä. Maanhankinnassa on oltu aktiivisia ja vuonna 2017 painopiste on kaavoituksessa.
Kunnan nopea päätöksenteko	Yritysten toimintaedellytyksiin liittyvät asiat käsitellään viivytyksittä		Asiat on valmisteltu ja käsitelty viivytyksittä.
Aktiivinen elinkeinopoliittikka	Kunta on aktiivinen ja ennakoiva toimija yritysasioissa		Kunta on tehnyt yritysvierailut, osallistunut yrittäjätaapahtumiin sekä uusintatavoitteen strategiansa.
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 15	TA 16	TP 16
Työpaikkaomavaraisuus (Huom! tilastokeskuksen tiedot eivät ole ajantasaisia)	63 %	65 %	62,4 % *)
Kunnan yrityskäyttöön luovuttamien tonttien määrä	7	5	5

*) Tilastotieto v. 2014

Talousarvion toteuma

Kuntatalouden haasteissa aktiivisella elinkeinopoliittikalla ja sen onnistumisella on merkittävä asema kuntatalouden liikkumavaran parantamisessa. Aktiivisen ja onnistuneen elinkeinopoliittikan tuloksena kuntaan luodaan työpaikkoja, verotuloja ja hyvinvointia, jonka välilliset vaikutukset kuntatalouteen ovat merkittäviä. Aktiivisella elinkeinopoliittikalla vähennetään tehokkaimmin työllisyyden hoitoon liittyviä kustannuksia.

Haastavassa kunnallistalouden tilanteessa elinkeinoelämään kohdentuvien toimenpiteiden vaikuttavuus korostuu entisestään. Lisäksi valtionosuuksissa työpaikkaomavaraisuus on nostettu yhdeksi valtionosuuden määräytymisperusteeksi, mikä entisestään korostaa kunnan elinkeinopoliittikan vaikuttavuuden merkitystä. Valtionosuusuudistuksessa korostuu aiempaa selkeämmin kuntien keskinäinen kilpailu työpaikoista ja aiemmin keskeiseksi koettu alueellinen elinkeinopoliittikka uhkaa jäädä toissijaiseksi toimintatavaksi.

Vuoden 2016 aikana kuntaan syntyi Muuramekeskuksen valmistumisen myötä merkittävä määrä palvelualan työpaikkoja, joista suurin osa oli uusia työpaikkoja. Tilastollisesti haasteena on kuitenkin se, että vuoden 2016 tilinpäätökseen pystytään keräämään uusimpana tietona vuoden 2014 tiedot. Tämän tiedon pohjalta määräytyy osin myös valtionosuudet. Teollisuustonttien kysyntä etenkin loppuvuotta kohden lisääntyi merkittävästi aiemmasta ja tässä on nähtävissä selkeä yhteys kunnan vahvaan panostukseen oman elinkeinotoiminnan saralla. On kuitenkin huomioitava, että pelkkä tointtiluovutusten määrä ei ole ainoa merkitsevä tekijä, vaan myös se, paljonko sen myötä saadaan luotua työpaikkoja.

Seudullisessa elinkeinopolitiikassa tehtiin merkittäviä uudistuksia, joista keskeisiä olivat sekä Jykes kiinteistöt Oy:n että Jykes Oy:n osalta tehdyt uudelleenjärjestelyt. Jykes Kiinteistöt Oy:n toiminta muutettiin omistamisen sijaan enemmän yritysten tarpeista lähtevään toimintamalliin ja Jykes Oy:n osalta puolestaan päädyttiin toiminnan alas ajamiseen ja elinkeinoelämään liittyvien tehtävien siirtoon kunnille. Osana tätä prosessia myös Muuramessa yrittyskoordinaattorin toiminta vakinaistettiin.

MATKAILUN EDISTÄMINEN

Toiminta-ajatus

Matkailun edistäminen on hoidettu seudullisena toimintana, jota on jossain määrin vahvistettu myös kunnan omalla toiminnalla. Kunnassa toimii lukuisia matkailuyrittäjiä, joiden kanssa yhteistyössä kehitetään matkailua. Lisäksi kunta pyrkii osaltaan osallistumaan resurssiensa puitteissa erilaisten tapahtumien järjestämiseen kunnan alueella.

Palvelusuunnitelma

Matkailuelinkeino on ollut kohtuullisen pienellä painotuksella Muuramen elinkeinopolitiikassa, mutta sen merkitys on korostumassa ja toimialan mukanaan tuomia laajenemismahdollisuuksia seurataan jatkuvasti. Kunta on ollut taustaroolissa mukana Riihivuoren alueen kehittämisessä, jossa on myös jatkossa painopiste matkailuelinkeinojen kehittämisessä kunnan alueella.

Kunta on matkailuelinkeinojen osalta mukana maan- ja alueidenkäytön suunnittelussa, aloitavien ja toimivien yritysten toimintaedellytysten varmistamisessa ja edelleen kehittämisessä. Lisäksi kunta osallistuu yritysten ja seudullisten toimijoiden kanssa toteuttavaan markkinointiyhteistyöhön.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Kunnanhallitukseen nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet Matkailuelinkeinon kasvattaminen osana kunnan elinkeinopolitiikkaa	Matkailijamäärän kasvu kunnassa	Kunta tukee matkailuun liittyvien yritysten toimintaa yleisten elinkeinoelämää koskevien pelisääntöjen mukaisesti. Vuonna 2016 kuntya on ollut mukana matkailuhankkeessa
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		

Talousarvion toteutuminen

Matkailun edistämiseen ei ole varattu lisämäärärahoja edellisiin vuosiin verrattuna. Talousarviokohdan menot ovat kunnan omaa matkailun edistämiseen varattua rahoitusta, minkä lisäksi Jyväskylän kaupunki hoitaa osana seutumarkkinointia myös Muuramen matkailupalveluita.

Vuoden 2016 aikana kunta on osallistunut eri toimijoiden kanssa matkailuhankkeeseen, jossa on etsitty uudenlaisia matkailumarkkinoinnin tapoja sekä tutkittu mahdollisuutta hyödyntää vesistöjä matkailullisena elementtinä.

MAATALOUDEN HALLINTO JA LOMITUS

Toiminta-ajatus

Maaseutuhallinnossa vastataan lainsäädännöllä kunnalle määrättyjen tehtävien hoitamisesta Muuramen kunnassa sekä edistetään maaseudun elinvoimaisuutta maatalous- aluepoliittisten tukien avulla. Vuoden 2013 alusta lukien toiminta on hoidettu Laukaan isännöimän yhteistoiminta-alueen taholta.

Palvelusuunnitelma

Viljelijöiden päätukihaku on huhtikuussa. Päätukihakemusten lisäksi kunnassa päätetään tilatukioikeuksien omistuksen- ja hallinnansiirroista, hoidetaan kartta-aineistoa, käsitellään erilaisia muutoshakemuksia, vahvistetaan sitoumuksia sekä päivitetään eläintenpitäjä- ja pito-paikkarekisteriä.

Tukiehdot muuttuvat jatkuvasti. Muutosten sisäistäminen ja käytäntöön soveltaminen ovat haasteellisia niin viljelijän kuin viranomaisenkin kannalta.

Vuonna 2013 maaseutuhallinnon vastuu on siirtynyt Laukaan kunnalle. Yhteistyöalue muodostuu seuraavista kaupungista/kunnista: Jyväskylä, Muurame, Laukaa, Hankasalmi, Toivakka, Uurainen, Joutsa ja Luhanka.

Talousarvion toteutuminen

Maatalouden hallinnon palvelut tuotetaan yhteistoiminta-alueella Laukaan kunnan puolesta ja maatalouden lomituspalvelut Keuruun kaupungin toimesta.

Muuramen kunta tukee maksullista lomitusta edelleen neljä euroa/tunti.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
12	KUNNANHALLITUS				
16	ELINKEINOELÄMÄ				
***	Toimintatulot	0	0	24,20	24,20-
***	Toimintamenot	303.630-	0	347.000,79-	43.370,79
****	Toimintakate (Netto)	303.630-	0	346.976,59-	43.346,59
***	Arvonalentumiset	0	0	84.093,97-	84.093,97

3.3.4 JOUKKOLIIKENNE

Toiminta-ajatus

Joukkoliikenteen tehtävänä on järjestää kuntalaisille edulliset, tarkoituksenmukaiset kulkuyhteydet työ-, asiointi- ja vapaa-ajan liikenteessä. Muuramen kunta kuuluu 1.1.2012 toimintansa aloittaneeseen Jyväskylän seudulliseen joukkoliikenneorganisaatioon ja osallistuu sen toimintaan. Kyseinen organisaatio toimii joukkoliikenteen järjestämismvastuussa seudulla.

Palvelusuunnitelma

Joukkoliikenteen palvelutarjonnan tavoitteena on käyttäjäkunnan laajentaminen sekä järjevän joukkoliikenneverkon toteuttaminen. Asiakaskunnan laajenemisen ja toimivien reitistöjen kautta tavoitellaan mahdollisimman tehokkaasti ja tasapuolisesti rahoitettua joukkoliikennettä seudulla.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet

Joukkoliikenteen hyvä palvelutaso Muuramessa

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Kunnanhallituksen nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet Kattavan ja taloudellisesti tehokkaan joukkoliikenteen toteuttaminen Muuramessa	Vaikuttavuustavoitteet Joukkoliikenteen yhteensovittaminen muun palvelutuotannon kanssa	Vuorojen ja käyttäjien määrän kehitys	Kunta on vaikuttanut joukkoliikenneorganisaatiossa muuramelaisten joukkoliikenteen kehittämiseksi sekä huomioinut joukkoliikenteen omassa tiedottamisessaan.
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion perusteena on käytetty Jyväskylän kaupungin organisaatiosta saatua arviota kustannuskehityksestä vuodelle 2016. Kustannukset ovat laskeneet edellisestä vuodesta ja kunnan maksama osuus joukkoliikenteestä on ollut 238 075 euroa, mikä tekee 23,94 euroa/asukas.

Muuramen kunta kuuluu Jyväskylän seudulliseen joukkoliikenneorganisaatioon ja sen toimintaan. Kyseinen organisaatio on aloittanut toimintansa 1.1.2012. Joukkoliikenteen kehitysasiat hoidetaan Muuramessa kyseisen organisaation kautta. Muuramalla on edustus niin virkamiehistä koostuvasta kaupunkiseudun joukkoliikennetyöryhmässä kuin luottamushenkilöistä koostuvasta joukkoliikennejaostossa.

Joukkoliikenteen käyttö on lisääntynyt seudulla ja sen maine yhtenä liikkumismuotona on vahvistunut. Myös joukkoliikenteen käytössä oleva kalusto on parantunut merkittävästi aiemmista vuosista.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
12	KUNNANHALLITUS				
18	JOUKKOLIIKENNE				
***	Toimintatulot	28.500	0	3.942,63	24.557,37
***	Toimintamenot	297.450-	0	322.948,53-	25.498,53
****	Toimintakate (Netto)	268.950-	0	319.005,90-	50.055,90

3.3.5 MUUT TOIMINTA

ASUNTOTOIMI

Toiminta-ajatus

Asuntotoimen tehtävänä on antaa neuvontaa ja ohjausta, toimia valvovana viranomaisena ja hoitaa arava- ja korkotukilainsäädännöstä kunnalle kuuluvia tehtäviä, hyväksyä asumisoikeuden ja osaomistusasuntojen haltijat asumisoikeus- ja osaomistusasuntoihin sekä huolehtia korjaus- ja energia-avustusten myöntämisestä.

Palvelusuunnitelma

Asuntotoimi tukee ja edistää kuntalaisten asumistason kehittämispyrkimyksiä tarjoamalla heille asuntojen avustus- ja lainoituspalveluja sekä asumiseen liittyvää yleistietoutta ja valvontaa.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Asuntotoimen tarkoituksena on: asuntotuotannon edistäminen, asumistarpeen tyydyttäminen, asumisturvasta vastaaminen			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Asuinympäristön viihtyisyys	Asuntotarjonta on monipuolista ja nojaa asuntomarkkinatilanteeseen.	Riittävä valtion tukema asuntotuotanto hyväksytyt lainoituksen piiriin	Tiiviin lainoitus- ja muun asuntopoliittisen yhteistyön harjoittaminen Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen sekä muiden toimijoiden kanssa asuntotuotannon rahoituksen ja toteutumisen turvaamiseksi.
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Asumistason kehittäminen	Asuntojen korjaustoiminnan edistäminen	Korjaus- ja energia-avustuksien myöntäminen valtiolta saatavan määrärahan puitteissa	Avustuksista tiedottaminen kohderyhmille ja eri yhteistyökumppaneille Avustuksien myöntäminen
Asumistarpeen tyydyttäminen	Lainsäädännön puitteissa pyritään tarjoamaan asuntoja niille tarvitseville ja työhön tuleville.	Kunnan valvonta ja MVA Oy:n ylläpitämät asukasvalintaym. tilastot	Asukasvalinnassa noudatetaan valtion tukemien vuokra-asuntojen asukasvalintaa koskevia säännöksiä ja valtioneuvoston vahvistamia asukkaiden valintaperusteita, joita noudatetaan ARA-asunnoissa (arava- ja korkotuki)

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Asuntohakemuksia kpl	171	250	183
Asunnon saaneita talouksia kpl	129	200	112
Valvonta			
Kunnan määräämis- vallassa olevien as oy:n (MVA Oy) asuntojen lukumäärä	523	523	523
(muut)	128	128	110
Palveluasunnot	43	43	49
Asumisoikeus- ja osa- omistusasunnot	124	124	124
Myönnettyjä korjaus- ja energia-avustuksia €	17 661	20 000	559

Talousarvion toteutuminen

Asuntorakentamista ja asuntokannan perusparantamista tuetaan nykyisin korkotukilainoilla ja investointiavustuksilla. Pyritään siihen, että arava/korkotukituotanto säilyy riittävällä tasolla. Vuosittainen tuotanto täsmennetään asuntomarkkinatilanteen mukaan. Asuntolainoituksen painopistettä suunnataan kysyntä-tarjonta -tilanne huomioon ottaen. Kunnan tulee vuosittain tehdä asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseksi ja ympäristöministeriölle asuntomarkkinaselvitys.

Asuntojen perusparantamiseen myönnettiin korjaus- ja energia-avustuksia valtiolta saatavan määrärahavaltuuden puitteissa, pääasiassa tuet kohdistui vanhus- ja vammaisavustuksiin.

Aran myöntämä uusi valtioneuvoston päätös korvasi aiemmin käytetyn asunto-osakeyhtiöiden perusrannuksen korkotukilainan.

ASUNTOJEN JA RAKENNUSTEN VÄLIVUOKRAUS

Toimintastrategia

Yksinäisten asunnottomien henkilöiden asuntojen hankinta yhteistyössä Y-Säätiön kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet

Mahdollisimman kohtuuhintaisten asuntojen aikaansaaminen järjestämällä niiden rahoitus siten, että vuokrat muodostuvat käyttäjäkunnan maksukykyä vastaaviksi.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Vuonna 2016 ei tehty asuntokauppoja. Asunnot on hankittu velattomina ja kohtuuhintaisina vanhasta tai uudesta asuntokannasta.

Vuokrataso on 11,02 €/m². Asuinpinta-ala 35,50 m²/henkilö. Asunnot on tarkoitettu pysyviksi, asukasvaihto on vähäistä. Välivuokraus Muuramen Vuokra-asunnot Oy:llä.

Tunnusluvut

Välivuokratut asunnot	TA 16	TP 16
Asuntoja	45	45
Asukkaita	46	47

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
12	KUNNANHALLITUS				
19	MUU TOIMINTA				
***	Toimintamenot	29.690-	0	27.314,51-	2.375,49-
****	Toimintakate (Netto)	29.690-	0	27.314,51-	2.375,49-
***	Laskennalliset menot	1.270-	0	1.440,00-	170,00

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
12	KUNNANHALLITUS				
***	Toimintatulot	3.004.670	0	3.115.116,05	110.446,05-
***	Toimintamenot	2.822.300-	90.000-	3.226.453,43-	314.153,43
****	Toimintakate (Netto)	182.370	90.000-	111.337,38-	203.707,38
***	Suunnitelmapoistot	1.788.310-	0	1.770.699,05-	17.610,95-
***	Arvon alentumiset	0	0	84.093,97-	84.093,97
***	Laskennalliset tulot	961.930	0	1.018.156,89	56.226,89-
***	Laskennalliset menot	60.340-	0	66.276,00-	5.936,00

3.4 LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN LAUTAKUNTA

Budjettirahoitteinen

LAPSI- JA PERHEPALVELUALUE

Lapsi- ja perhepalvelualue sisältää seuraavat ydinprosessit:

- varhaiskasvatus
- perusopetus
- toisen asteen koulutus
- taiteen perusopetus
- lasten ja perheiden hyvinvointipalvelut
- nuorisotyö

Lapsi ja perhepalvelualueen toiminnassa keskeisiä tavoitteita ovat:

- lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen ja omaehtoisen toiminnan tukeminen
- lasten ja nuorten kasvuolosuhteiden parantaminen
- perheiden kasvatustyön tukeminen sekä lasten ja nuorten osallisuuden kehittäminen
- perheiden toimintakyvyn ja toimeentulon edellytysten parantaminen
- perheiden sosiaalisen turvallisuuden ylläpitäminen
- taloudellisten, tehokkaiden rakenteiden ja toimintatapojen edistäminen

Toiminta-ajatus

Lapsi- ja perhepalveluiden lautakunnan tehtävänä on tuottaa lapsille ja nuorille sekä heidän perheilleen palveluja, joilla turvataan lasten ja nuorten hyvinvointi, tuetaan kasvua sekä edistetään lasten ja nuorten omaehtoista toimintaa.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
20	LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN LTK				
20	LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN LTK				
***	Toimintamenot	17.240-	0	16.249,21-	990,79-
****	Toimintakate (Netto)	17.240-	0	16.249,21-	990,79-
***	Laskennalliset tulot	17.240	0	16.249,21	990,79

3.4.1 HALLINTO

Toiminta-ajatus

Palvelualueen hallinto huolehtii hallinnon, suunnittelun ja talouden koordinoimisesta ja ohjaamisesta ydinprosessialueella. Hallinto osallistuu kunnan kokonaisvaltaiseen kehittämiseen yhteistyössä muiden palvelualueiden kanssa.

Lapsi- ja perhepalvelualueen hallinto suunnittelee ja ohjaa palvelualueen kokonaisuuden toimintaa ja kehittämistä. Hallinto koordinoi ydinprosessien välistä yhteistyötä ja kehittämistä sekä lautakunnan ja operatiivisen toiminnan yhteistyötä.

Tavoitteet

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Muuramen Hyvinvointi Oy:n toiminnan aloittamisen valmistelu 1.1.2017	Muuramen Hyvinvointi Oy:n toiminnan aloittamisen valmistelu		Yhtiön sijasta sote – palvelut tuotetaan Muuramen Hyvinvointi –kunnallisesta liikelaitoksesta 1.1.2017 alkaen.
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Taloudelliset ja tehokkaat rakenteet sekä toimintamallit	Tehtävien hoitaminen tehokkaasti ja taloudellisesti ydinprosessien yhteistyötä lisäämällä.		Suunnitelmallisuuden ja ydinprosessien yhteistyön lisääminen
	Sähköisten palveluiden kehittäminen.	Sähköisten palveluiden käyttäjäprosentti/ kokonaisasiakasmäärä	Sähköisesti esiopeutukseen ja kouluun ilmoittautui 97 % esioppilaista ja oppilaista 75 %.

Tunnusluvut

Hallinto	TP 15	TA 16	TP 16
Henkilöstö	2,8	2,8	2,8

Talousarvion toteutuminen

Suunnitelmakaudella kunnan väkiluku kasvaa ja samalla hallinnon tarjoamien palvelujen määrän tarve lisääntyy. Valtakunnalliset sosiaali- ja terveystalouden muutokset kuormittavat palvelualueiden toimintaa ja aiheuttavat epävarmuutta henkilöstössä. Muuramen Hyvinvointi Oy:n toiminnan suunnittelun aikana kunnan sosiaali- ja terveystalouden tuottajayksiköksi muuttui Muuramen Hyvinvointi –kunnallinen liikelaitos. Liikelaitoksen toiminnan valmistelu vaikutti osaltaan hallinnon työtehtävien järjestelyyn. Viestinnän rooli koostuu nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Hallinnon palvelutaso säilytetään.

Kohde	Nimi	Talousarvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
20	LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN LTK				
21	HALLINTO (LAPSI- JA PERHEP.LTK				
***	Toimintatulot	2.400	0	9.397,94	6.997,94-
***	Toimintamenot	405.230-	0	384.717,69-	20.512,31-
****	Toimintakate (Netto)	402.830-	0	375.319,75-	27.510,25-
***	Suunnitelmapoistot	2.440-	0	0,00	2.440,00-
***	Laskennalliset tulot	443.070	0	418.266,75	24.803,25
***	Laskennalliset menot	37.800-	0	42.947,00-	5.147,00

3.4.2 VARHAISKASVATUSPALVELUT

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea perheiden kasvatustyötä sekä lasten myönteistä kasvua ja kehitystä perheiden ja yhteiskunnan muuttuvien tarpeiden mukaisesti.

Palvelusuunnitelma

Päivähoidon tavoitteena on lakisääteisen subjektiivisen oikeuden toteutuminen. Päivähoitoa järjestetään päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Perusopetuslain mukaista esiopetusta järjestetään koko ikäluokalle päiväkodeissa tai kouluilla. Avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoimintaa järjestetään päivähoiton vaihtoehtona.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet

Päivähoitoa, esiopetusta ja avoimia varhaiskasvatuspalveluita järjestetään kysyntää vastaavasti. Varhaiskasvatuspalveluita järjestetään oman tuotannon ohella yhteistyökumppaneiden avulla. Kotihoidon tuella/kotona oleville lapsille ja perheille tarjotaan päivähoidon vaihtoehdoksi avoimia varhaiskasvatuspalveluita. Varhaiskasvatuspalvelut tukevat ennaltaehkäisevää lastensuojelu- ja perhetyötä.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
<p>Vaikuttavuustavoitteet</p> <p>Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin ja tasapainoisen kasvun ja kehityksen turvaaminen</p>	<p>Vaikuttavuustavoitteet</p> <p>Varhaiskasvatuspalveluita järjestetään kysyntää vastaavasti. Päivähoitossa kiireelliset tapaukset 2 vkoa, ei kiireelliset 4 kk</p> <p>Varhaiskasvatuksen kehittämisalueina parityöskentely, kasvatuskumppanuus ja liikkuva Muurame</p> <p>Esiopetuksessa kehitetään digitaalisia varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjä.</p>	<p>Lasten lukumäärä varhaiskasvatuspalveluissa ja suhteellinen osuus 1–6 v lapsista Muuramessa</p> <p>Asiakaskyselyn mittarit</p> <p>Koulutuspäiviin osallistuneen henkilökunnan määrä</p> <p>Henkilökunnan työtyytyväisyyskyselyn mittarit</p> <p>Hankeeseen osallistuvien esiopetusryhmien määrä ja ict-laitteiden lukumäärä/esioppilas</p>	<p>Lapsia arvioitua enemmän. 78 % 1-6 v lapsista palvelujen käyttäjiä (+2 %).</p> <p>Asiakaskysely siirrettiin keväälle 2017</p> <p>Toteutui. Koulutuspäivien ka 1,5 pv / henkilö.</p> <p>Ei toteutettu kunnassa.</p> <p>Osaamisen jakamista esiopettajien kesken. Esiopetuksessa 0,35 laitetta/ esioppilas</p>
<p>Tuottavuustavoitteet</p> <p>Kunnan talous on tasapainossa.</p>	<p>Tuottavuustavoitteet</p> <p>Joustava ja kehittyvä organisaatio</p> <p>Hoitopaikkojen/yksikköjen tehokas käyttö ja yhteistyö koulujen ja yksityisten palveluntuottajien kanssa</p> <p>Sähköisten työkalujen lisääminen</p>	<p>Päivähoiton täyttöaste</p> <p>Kunnallisten ja yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden suhde (kunnallisia vähintään 50 %)</p> <p>Esiopetus ja avoin varhaiskasvatus Kinkomaalla koulun yhteyteen 2016</p> <p>Läsnä mobiili käytössä kaikilla kunnallisilla perhepäivähoitajilla vuoden 2016 alusta alkaen</p>	<p>Syksyllä täyttöaste ennakoitua alhaisempi.</p> <p>Kunnallisia palveluita 64 %, yksityisiä 36 %.</p> <p>Toteutui.</p> <p>Toteutui. Lisäksi ryhmäperhepäivähoitoon ja Niittyahon ja Kinkomaan päiväkoteihin.</p>

Tunnusluvut

Varhaiskasvatuspalvelut 31.12. (lasten määrä)	TP 15	TA 16	TP 16
Päivähoidossa, yhteensä	595	560	619
– oma palvelutuotanto ja ostopalvelu muilta (pl. myydyt)	338	340	383
– yksityinen päivähoito (palveluseteli ja ostot)	257	220	236
Esiopetuksessa (pelkkä esiopetus)	28	20	31
– esiopetuksessa + päivähoitossa	123	130	119
– esiopetusoppilaita, yhteensä	151	150	150
Kerhopalveluissa, yhteensä	27	45	36
Lapsia varhaiskasvatuspalvelujen piirissä, yhteensä	650	625	686
Päivähoidon täyttöaste (omat palvelut) 31.12.	98	100	94
Lapsia kotihoidontuella, ka/kk	191	200	168
1–6 v lasten määrä Muuramessa (arvio/toteutuma)	851	875	875 (arvio)

Tunnusluvut

Laskennallisen paikan hinta, brutto €/kk	TP 15	TA 16	TP 16
Itse tuotetut palvelut:			
– perhepäivähoito	897	900	913
– ryhmäperhepäivähoito	1064	1000	1081
– päiväkotit (yli ja alle 3v)	885/1320	770/1350	801/1221
– esiopetus		470	521
– kerho (2-5v)		320	441
Yksityiset palvelut:			
Palveluseteli, kattohinta (yli ja alle 3v)			
– perhepäivähoito	731/804	770/850	741/815
– ryhmäperhepäivähoito	731/804	770/850	741/815
– päiväkotit	731/1170	770/1230	741/1186
– päiväkotit, iltahoito	822/1316	865/1380	834/1334
– päiväkotit, vuoroahoito	1243/1989	1285/2060	1260/2016
Ostopalvelut			
– esiopetus	439	460	445

Talousarvion toteutuminen

Uutena yksikkönä aloittaa syksyllä 2016 Kinkomaan päiväkotikoulun yhteydessä. Uusia työsuhteita tulee kuusi, joista kerhotoimintaan kaksi osa-aikaista. Esiopetusikäluokka siirtyy Kinkomaalla yksityisistä päiväkodeista kunnalliseen esiopetukseen ja päivähoitoon uusien tilojen myötä. Tiloissa aloitetaan myös varhaiskasvatuksen avoin kerhotoiminta 2–5 v lapsille.

Päiväkoti- ja esiopetusverkko on jatkossa kattava, ja perhepäivähoitoa on tarjolla kysyntää vastaavasti. Avoimia kerhopalveluita on kehitetty ennaltaehkäisevän perhe- ja lastensuojelutyön tueksi ja vaihtoehdoksi subjektiiviselle päivähoito-oikeudelle. Hallituksen mahdollisten säästötoimien vaikutusta, kuten yli kolmevuotiaiden lasten ja henkilöstön välisen suhdeluvun kasvattamisen tai subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittamisen vaikutusta päivähoitoon kustannuksiin on vaikea vielä arvioida. Kokopäivähoidossa on Muuramessa hyvin vähän lapsia, jos toinen tai molemmat vanhemmat ovat kotona (yleensä erityiset syyt). Suosituin vaihtoehto näille perheille on osa-aikainen kokopäivä- tai osapäivähoito (10 pv/kk) tai kerhopaikka.

Sijaiskulujen seuranta on tarkentunut ja menot kasvaneet henkilökunnan ikääntymisen mukanaan tuomien tules-vaivojen lisääntymisen vuoksi. Sijaismäärärahoissa varaudutaan myös kasvatuskumppanuuskoulutusten jatkumiseen ja liikuntahankkeen tarpeisiin. Kokonaisuudessaan henkilöstömenot pysyvät lähes ennallaan palvelurakenteen ja hallinnon tehostamisen myötä uusista työsuhteista ja sijaismäärärahojen kasvusta huolimatta. Rajalan ja Leikarin päiväkodeissa varaudutaan uusimaan lähivuosina vanhat matalat lasten kalusteet korkeammiksi (ergonomisuusvaatimus). Leikarin matot uusitaan helpommin puhtaana pidettäväksi laitosmatoiksi. Sähköisten työkalujen ja opetusvälineiden hankintaa ja käyttöä lisätään vuosittain ja tarvikkehankinnoissa huomioidaan liikunnan edistäminen.

Erityisiä kasvupaineita ei varhaiskasvatuspalveluissa ole näkyvissä tällä hetkellä. Tilastokeskuksen ennusteiden valossa alle kouluikäisten lasten määrä säilyy Muuramessa ennallaan vaikka väkiluku nouseekin vuosittain. Kinkomaan päiväkodin investoinnin valmistuminen nosti kiinteistömenoja, ja painoi toimintakatetta vuonna 2016.

Talousarviossa pysyttiin hyvin, menot alittuivat.

Elokuussa käyttöön otetut hoitoaikaperusteiset asiakasmaksut ja rajoitettu subjektiivinen oikeus pienensivät varhaiskasvatusyksiköiden täyttöastetta 4 % (98 >94) vaikka lasten määrä palvelujen käyttäjinä kasvoi 2 % edellisvuodesta (+36). Työntekijöiden määrä väheni, osa uusista, eläkkeelle jääneiden tai irtisanoutuneiden työsuhteista jätettiin täyttämättä. Mm. yhtä erityislastentarhanopettajan työsuhdetta ei täytetty, kunnallisten yksiköiden esikoulu-laisten erityisopetus ja konsultointi siirtyi pääosin koulun laaja-alaisille erityisopettajille.

Kohde	Nimi	Talousarvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
20	LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN LTK				
22	VARHAISKASVATUSPALVELUT				
***	Toimintatulot	688.910	0	699.990,27	11.080,27-
***	Toimintamenot	6.534.790-	0	6.256.109,86-	278.680,14-
****	Toimintakate (Netto)	5.845.880-	0	5.556.119,59-	289.760,41-
***	Suunnitelmapoistot	6.450-	0	7.016,46-	566,46
***	Laskennalliset menot	413.410-	0	131.016,00-	282.394,00-

3.4.3 LASTEN JA PERHEIDEN PALVELUT

Toiminta-ajatus

Lapsiperheiden sosiaalityön tehtävänä on osaltaan edistää perheiden toimintakykyä, toimeentulon edellytyksiä ja sosiaalista kasvua sekä ylläpitää sosiaalista turvallisuutta ja parantaa elämisen laatua.

Lastensuojelu ja ennalta ehkäisevä työ

Palvelusuunnitelma

Lapsi- ja perhepalveluiden lautakunnan alaiset eri tehtäväalueet tuottavat lapsille ja nuorille sekä heidän perheilleen palveluja, joilla turvataan lasten ja nuorten hyvinvointi sekä tuetaan lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä sekä omaehtoista toimintaa.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Lasten ja perheiden palveluissa toimitaan lastensuojelulain periaatteiden mukaisesti ennalta ehkäisevästi ja varhaista puuttumista painottaen.			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet	Hyvinvointisuunnitelma valtuustolle 4 v välein, arviointi 2 v välein	Hyvinvointisuunnitelma hyväksytty 9.12.14 LPltk:ssa
Hyvät ja toimivat peruspalvelut	Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointisuunnitelma ohjaa kunnan hyvinvointityötä.	Asiakaskyselyn ka. yli 8.4 kouluarvosanoin	Asiakaspalautekysely – ei toteutettu
Perheiden hyvä elämä ja lasten tasapainoinen kasvu	Asiakaskysely tehdään säännöllisesti joka 2. vuosi.		
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet	Sosiaalihuolto- ja lastensuojelulain sekä lastenvalvojan asiakkaat, kts. tunnusluvut	Sosiaalihuoltolain mukaisessa asiakkuudessa on vuoden aikana ollut 83 lasta, joista 37 % (31) on myös lastensuojeluasiakkuus. Lastensuojelun avohuollon asiakkaana 128 lasta.
Perheiden hyvä elämä ja lasten tasapainoinen kasvu	Organisaatorakenteen uudistuksella tuetaan ennalta ehkäisevän lapsiperhetyön tekemistä	Lastensuojelun avohuollon tukitoimien piirissä 0-17 v lapsia, % vastaavasta väestöstä	Avohuollon tukitoimien piirissä 5,6 % vast.ikäisestä väestöstä
	Ennalta ehkäisevä ja oikea-aikainen puuttuminen yksilöiden syrjäytymiskierteisiin	Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17 v, % vastaavasta väestöstä	Kodin ulkopuolelle sijoitettu 0,5 % vast. ikäisestä väestöstä.
	Lasten sijaishuollossa lisätään perhehoidon osuutta, 40 % lapsista on perhehoidossa.	Lastensuojelu-ilmoitukset käsitellään 7 arkipäivässä ja lastensuojelutarpeen selvitykset tehdään 3 kk aikana	Sijoitetuista lapsista (13) 38 % perhehoito, 62 % laitoshoido.
	Lastensuojelutyötä tehdään laadukkaasti lastensuojelulain ja laatusuosituksen mukaisesti.		Lastensuojelun käsittelyajat ovat toteutuneet.
	Lastenvalvojapalveluiden tuottamisessa huomioidaan 1.1.16 voimaan astuvan isyyslain säännökset.		Perustoimeentulotukihakemukset käsittelee etuussihteeri, harkinnanvaraisen tuen päättää sosiaalityöntekijä- toteutunut
	Lapsiperheiden toimeentulotukiasioiden käsittelyyn varataan etuussihteerin työaika.		Lapsiperheiden vanhemmat ovat aktivointi- ja työllistämistyössä etusijalla- toteutunut

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Sijoitetut lapset yhteensä	16	18	13
– joista huostaanotettuja lapsia vuoden aikana	4	4	5
– joista uusia huostaanottoja	0	1	2
– avohuollon sijoituksia	12	14	12
Sijoitetut lapset			
– perhehoito	4	8	5
– laitoshoido	12	10	8
Lastensuojeluilmoitukset LSL	234	200	199
Yhteydenotto tuen tarpeen arvioimiseksi SHL			67
Asiakkaat lapsia LSL	291	240	128
Asiakkaat lapsia SHL			83
Palveluseteleitä saaneet lapsiperheet	32	40	9
Lastenvalvojan asiakkaat			
- isyys			40
- elatus			74
- huolto- ja tapaamisasiat			85
Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet	271	330	250
– joista lapsiperheitä	62	80	60

Talousarvion toteutuminen

Lasten ja perheiden palveluiden kokonaiskustannukset olivat 810 502 euroa ja toimintakate 676 057 euroa. Talouden toteuma oli suunniteltua pienempi.

Kuluneen vuoden aikana on rakennettu tiiviisti sosiaalihuoltolain mukaisten lapsiperhepalvelujen toimintamallia ja työskentelyn painopisteen siirtoa sosiaalihuoltolain mukaisten palveluihin on tehty. Toiminnalle on asettanut haasteita työntekijöiden suuri vaihtuvuus, erityisesti sosiaalityöntekijöiden osalta sekä Muuramen Hyvinvointi –liikelaitoksen valmistelutehtävät.

Lastensuojelutyössä toimitaan avohuoltopainotteisesti. Lastensuojelun asiakkuudessa olevista lapsista on 94 % avohuollossa ja 6 % on sijaishuollon piirissä. Huostassa olevia lapsia on viisi ja uusia huostaanottoja tehtiin kaksi vuonna 2016. Jälkihuollossa on vuoden aikana ollut 9 nuorta, joista kahden jälkihuolto päättyi viime vuoden aikana.

Isyyslaki muuttumisen myötä vuoden alusta lapsen isyyden on voinut tunnustaa äitiysneuvolakäynnin yhteydessä. Isyyden selvittämisistä 75 % isistä tunnisti isyytensä ennen lapsen syntymää neuvolan terveydenhoitajalle. Lastenvalvoja siirtää edelleen isyyspaperit maistraattiin vahvistettavaksi. Lastenvalvojalle siirtyy uusia tehtäviä isyystutkimusten, ns. vanhojen isyysasioiden ja valvottujen ja tuettujen tapaamisten järjestämisestä. Muuramessa järjestettiin valvottuja tapaamisia sekä itse järjestettynä, perheohjaajien työnä että ostopalveluna K-S:n ensi- ja turvakodilla.

LASTEN JA PERHEIDEN TUEN PALVELUT

Toiminta-ajatus

Lasten, nuorten ja vanhempien hyvinvointia tuetaan tuottamalla psykologi- ja koulukuraattori-palveluita, perhetyötä, lapsiperheiden kodinhoitopalvelua sekä etsivää nuorisotyötä siten, että asiakkaat saavuttavat palvelut helposti, työ on ammatillisesti korkealaatuista, työmuodoiltaan monipuolista ja monialaisesti toteutettua. Työtä kehitetään aktiivisesti asiakkaiden muuttuvien tarpeiden mukaan. Perheneuvolapalvelut, jotka ostetaan Jyväskylän kaupungilta, tukevat lasten ja perheiden psykososiaalista hyvinvointia omien peruspalveluiden rinnalla.

Palvelusuunnitelma

Lapsi- ja perhepalveluiden lautakunnan alaiset eri tehtäväalueet tuottavat lapsille ja nuorille sekä heidän perheilleen palveluja, joilla turvataan lasten ja nuorten hyvinvointi sekä tuetaan lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä sekä omaehtoista toimintaa. Ennaltaehkäiseviä lasten ja perheiden tukeen kohdentuvia työmuotoja kehitetään yhteistyössä muiden lasten ja nuorten toimijoiden kanssa.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Lasten ja perheiden tuen palveluissa tuotetaan asiakkaille laadukkaita, monipuolisia ja helposti saatavuttavia peruspalveluita siten, että lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi ja osallisuus yhteiskuntaan lisääntyy ja eriarvoisuus vähenee sekä erikoistason palveluiden käyttö tehostuu sekä asiakkaiden tarpeiden että taloudellisen tuloksen näkökulmasta.			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Hyvät toimivat peruspalvelut	Lasten ja nuorten fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin turvaaminen sekä vanhemmuuden tukeminen tuottamalla perhepalveluita.	Arviointikertomus valtuustolle	Lasten ja nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin indikaattoritietoa hyödynnetään palvelun tuottamisessa ja kehittämisessä.
Perheiden hyvä elämä ja lasten tasapainoinen kasvu	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteet	Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin indikaattorein seuraaminen suhteessa vertailukuntien ja koko maan tilanteeseen	
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet	Toimintojen määrällinen toteuma; asiakastyö, yhteistyö- ja ryhmätillaisuudet	Kts. tunnusluvut
Lasten ja perheiden psykososiaalinen hyvinvointi lisääntyy	Lasten ja perheiden tuen palvelut vastaavat joustavasti ja oikea-aikaisesti lasten, nuorten ja perheiden tuen tarpeisiin	Perhetyöstä 2/3 on ennaltaehkäisevää ja 1/3 lastensuojeluun kohdentuvaa	Toteutunut
		Oppilashuollon käsittelyajan mittaus asiakastietojärjestelmässä; opiskelijalle järjestetty mahdollisuus keskustella oppilashuollon työntekijän kanssa viimeistään 7:nä oppilaitoksen työpäivänä.	Oppilaille on järjestynyt kaikissa yhteydenotoissa mahdollisuus keskustella viimeistään 7:nä oppilaitoksen työpäivänä koulukuraattori / psykologin kanssa.

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 15	TA 16	TP 16
Psykologityö			
– asiakkaiden määrä	237	300	307
– asiakaskäyntien määrä	1318	1500	1632
– yhteistyö- ja ryhmä- tilaisuudet	40	250	90
Kuraattorityö			
– asiakkaiden määrä	227	450	204
– asiakaskäyntien määrä	814	1500	830
– yhteistyö- ja ryhmätillaisuudet	352	240	325
Perhetyö			
– perheiden määrä	45	60	30
– asiakaskäyntien määrä	488	650	704
Kodinhuollollinen työ			
– perheiden määrä	26	60	28
– asiakaskäyntien määrä	284	550	482
Etsivä nuorisotyö			
– asiakkaiden määrä	76	70	78
– asiakaskontaktien määrä	403	400	94
– yhteistyö- ja ryhmätillaisuudet	201	200	87

Talousarvion toteutuminen

Lasten ja perheiden talouden kokonaiskustannukset olivat 531 534 euroa€ ja toimintakate 498 240 euroa. Talous toteutui suunnitellusti.

Oppilashuollon palveluissa vastattiin oppilashuoltolain mukaisiin yhteydenottoihin lain säätämässä aikarajassa (7 oppilaitoksen työpäivässä). Muuramen Hyvinvointi –liikelaitoksen valmistelutyö vei asiakastyön resursseja erityisesti kuraattorityöstä syksyn aikana.

Maaliskuun alusta perhetyössä aloitti kolmas perheohjaaja ja toinen lapsiperhehoitaja. Perhetyön työpanos on vuoden aikana ollut 2,5 henkilöä, runsaiden säästövapaiden purkamisesta sekä yhden perheohjaajan siirtyessä osa-aikatyöhön. Perhetyön painopistettä on siirretty suunnitellusti ennaltaehkäisevään (sosiaalihuoltolain mukaiseen) perhetyöhön. Lapsiperheiden kotipalvelun asiakasmaksu otettiin vuoden alussa käyttöön, mikä on vaikuttanut kotipalvelun kysyntää. Toisaalta kotipalvelu kohdentuu nyt entistä paremmin heikoimmassa asemassa olevien perheiden tueksi. Etsivä nuorisotyön työntekijän vaihtuminen aiheutti toimitaan selkeän notkahduksen.

MLL:n Järvi-Suomen piirin kanssa on solmittu kumppanuussopimus perhekummi- ja Kaveriksi Mulle- toiminnan aloittamiseksi Muuramessa. Lasten ja perheiden tuen palveluihin kuuluvat myös ostopalvelut Pelastakaa Lapsilta ry:ltä (mm. adoptioeuvonta, tukiperhetyö).

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
20	LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN LTK				
23	LASTEN JA PERHEIDEN PALVELUT				
***	Toimintatulot	78.860	0	49.324,76	29.535,24
***	Toimintamenot	1.742.810-	0	1.192.033,01-	550.776,99-
****	Toimintakate (Netto)	1.663.950-	0	1.142.708,25-	521.241,75-
***	Suunnitelmapoistot	3.790-	0	4.044,54-	254,54
***	Laskennalliset menot	64.400-	0	65.031,00-	631,00
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
20	LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN LTK				
26	LP/MUU SOSIAALITOIMI				
***	Toimintatulot	84.000	0	43.947,15	40.052,85
***	Toimintamenot	193.000-	0	95.120,83-	97.879,17-
****	Toimintakate (Netto)	109.000-	0	51.173,68-	57.826,32-
***	Laskennalliset menot	620-	0	0,00	620,00-

3.4.4 PERUSOPETUS

Tehtäväkohtaiset tavoitteet

Perusopetusta kehitetään monipuolisia yleissivistäviä opintomahdollisuuksia tarjoavana oppivelvollisuuskouluna, johon jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus. Perusopetuksen tehtävänä on edistää oppilaittensa persoonallisuuden kehittymistä, tukea jatko-opintojen ja ammatinvalinnan kannalta tarpeellisten valmiuksien saavuttamista sekä luoda edellytykset suotuisalle sosiaaliselle kasvulle ja yhteistyössä toimimiselle.

Palvelusuunnitelma

Perusopetuksen yhteistyötä muiden ydinprosessien kanssa kehitetään ja lisätään palveluiden kustannusvaikuttavuuden parantamiseksi. Tavoitteena on lasten tasapainoisen kasvun turvaaminen. Oppilaiden osallisuutta tuetaan ja syrjäytymistä ehkäistään tarjoamalla iltapäivätoimintaa ja kehittämällä kerhotoimintaa yhteistyössä vapaa-aikapalvelujen kanssa. Oppilaille tarjotaan fyysisesti ja henkisesti turvallinen ympäristö. Avoimuutta ja luotettavuutta parannetaan tiedottamista ja viestintää kehittämällä.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja omaehtoisen toiminnan tukeminen. Perheiden kasvatustyön tukeminen ja kasvuolosuhteiden kehittäminen. Kustannustehokkaat ja –vaikuttavat toimintaprosessit.			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Lasten ja nuorten tasapainoinen kasvu ja terveyden edistäminen	<p>Syrjäytymisen ehkäiseminen</p> <p>Aktivoiminen harrastustoimintaan ja välitunti liikuntaan</p> <p>Omaehtoisen koulumatkaliikunnan lisäämisen</p>	<p>Kouluterveyskyselyn avainindikaattorit</p> <p>Kuljetusoppilaiden määrä</p> <p>Saattoliikenteen määrä</p> <p>Koulukerhojen määrä</p> <p>Asiakaspalautteen indikaattorit</p>	<p>Kiusaamista ennalta ehkäisevät toimenpiteet esim. ryhmäytymistä edistävät harjoitteet</p> <p>Oppilaiden osallisuuden lisääminen esim. oppilaskuntatoimintaa kehittämällä</p> <p>Liikkuva Muurame –toiminnan edelleen kehittäminen yhteistyössä muiden vastualueiden ja kolmannen sektorin kanssa</p> <p>Kulttuuriaitta yhteistyön jatkaminen</p> <p>Kerhotoiminnan kehittäminen ja monipuolistaminen esim. kolmatta sektoria hyödyntämällä</p> <p>Wilman käytön tehostaminen</p> <p>Viestinnän lisääminen</p> <p>Vanhempainiltojen kehittäminen toiminnallisemmiksi</p> <p>Palaute- ja arviointijärjestelmän kehittäminen</p>
Perheiden ja lasten kasvun tukeminen	Kasvatuskeskustelujen ja vuorovaikutuksen kehittäminen huoltajien kanssa		Ryhmäkototavoite 1–6 luokilla alle 25 oppilasta, 7–9 luokilla alle 20 oppilasta perusryhmässä Osa-aikainen ja tarkoituksenmukainen tuki- ja erityisopetus. Toteutui pääosin.
Oppilaiden jatko-opintojen ja ammatinvalinnan kannalta tarpeellisten tavoitteiden saavuttaminen	<p>Monipuolinen ja laadukas opetustoiminta</p> <p>Opetusmenetelmien kehittäminen</p> <p>Yrittäjyyskasvatuksen kehittäminen</p>	<p>Opetustunnit oppilasta kohti</p> <p>Koulupudokkaiden määrä</p> <p>Oppilaiden osaamisen arviointi</p> <p>Opetuskokeiluiden määrä</p>	Opetuskokeilujen ja monipuolisten opetusmenetelmien käytämisen tukeminen (toiminnalliset ja ilmiökeskeiset menetelmät) OPS 2016-uudistuksen sisältöjen viimeistely ja käyttöön ottaminen. Toteutui.
Motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö	<p>Viestinnän ja vuorovaikutuksen kehittäminen</p> <p>Yhteisöllisyyden lisääminen</p> <p>Henkilöstön osallistaminen toiminnan suunnittelussa</p> <p>Esimiestoiminnan kehittäminen</p>	<p>Henkilöstön työhyvinvointikyselyn mittarit</p> <p>Sairaspoissaolojen määrä</p> <p>Palvelutoiminnan muutoksiin johtaneet henkilöstöaloitteet</p>	<p>Pedagogiset iltapäivät (opetuskokeiluiden tiedon jakaminen)</p> <p>Henkilöstön osallistaminen talousarviosuunnitteluun. Ei toteutunut.</p> <p>Esimieskoulutusten jatkaminen Kehityskeskustelujen ja palautteen antamisen lisääminen. Toteutui osittain.</p>

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Kustannustehokas- ja vaikuttava palvelutoiminta talouden tasapainossa pitämiseksi	Tehtävien hoitaminen tehokkaasti ja taloudellisesti ydinprosessien yhteistyötä lisäämällä		Suunnitelmallisuuden ja ydinprosessien yhteistyön lisääminen
	Sähköisten palveluiden kehittäminen	Sähköisten palveluiden käyttäjäprosentti/ kokonaisasiakasmäärä	Sähköinen esiopetukseen ja kouluun ilmoittautuminen. Toteutuu vuoden 2017 aikana.
	Opettajien virkojen määrän tarkistaminen	Opettajien virat/oppilas	Pedaneetin käytön tehostaminen
			Opettajavirkakokonaisuuden suunnittelu ja tarkistaminen

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Oppilasmäärä (ilman YPR)			
luokat 1–6	915	917	911
luokat 7–9	413	425	424
Yhteensä	1 328	1 342	1335
Opetustunnit/oppilas			
luokat 1–6	1,36	1,32	1,32
luokat 7–9	1,97	1,96	1,96
erityisopetus			
Kokonaiskustannukset euroa/oppilas (sis.YPR)	8 313	8033	7951

Talousarvion toteutuminen

Perusopetuksessa oppilasmäärän kasvua tapahtui alakouluista Kinkomaan alueella. Kinkomaan koulun toiminta alkoi uudessa koulurakennuksessa. Uuden vuonna 2016 voimaan tulevan opetussuunnitelman valmistelu ja käyttöön ottamisessa tarvittavia lisäresurssointeja erityisesti materiaalihankinnoissa ei voitu täysimääräisesti toteuttaa.

Opetuksen tukitoimien tarpeiden heikko ennustettavuus ja oppilas- sekä opiskelijahuollon lainsäädäntöön liittyvät muutokset ovat talousarvion keskeisiä epävarmuustekijöitä. Perusopetuksen erityisenä kehittämistarpeena on yhteistyön tiivistäminen ydinprosessin sisällä ja muiden vastuualueiden kanssa. Sisällöllisesti kiinnitetään huomiota oppilaiden terveyttä edistävän liikunnan tukemiseen Liikkuva Muurame –hankkeessa sekä uuden opetussuunnitelman edellyttämien opetusmenetelmien kehittämiseen opetuksessa.

PERUSOPETUKSEN AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA

Toiminta-ajatus

Aamu- ja iltapäivätoiminta tarjoaa lapselle monipuoliset mahdollisuudet osallistua ohjattuun toimintaan sekä mahdollistaa levon ja rentoutumisen rauhallisessa ympäristössä ammattitaitoisen ja tehtävään soveltuvan henkilöstön valvonnassa ennen ja jälkeen koulupäivän. Tavoitteena on tukea pienen koululaisen kasvua ja kehitystä sekä mahdollistaa hyvien vapaa-ajanviettopojen etsiminen ja löytäminen. Toiminta tukee myös vanhempien työssäkäyntiä, kun pienellä koululaisella on turvallinen ja valvottu ympäristö koulupäivän jälkeen.

Aamu- ja iltapäivätoiminta pohjautuu perusopetuksen arvoihin ja toimintaa ohjaavat perusopetuksen yleiset kasvatustavoitteet. Toiminnalla on kuitenkin oma erityisluonteensa, sillä se perustuu vapaaehtoisuuteen ja sijoittuu lasten vapaa-aikaan.

Mikäli kunta järjestää perusopetuslain mukaista toimintaa, se vastaa, että sen hankkima tai järjestämä aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään perusteiden mukaisesti. Tällöin toimintaan voi hakea valtionosuutta. Toiminta on perheille maksullista.

Palvelusuunnitelma

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään kunnan päättämässä laajuudessa ensimmäisen ja toisen vuosiluokkien oppilaille, sekä niille oppilaille, joilla on perusopetuslain mukainen päätös erityisestä tuesta. Toiminnan tavoitteena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä yhdessä kodin, koulun ja monialaisen verkoston kanssa. Toiminnalle ominaista on monipuolisuus, vapaaehtoisuus ja tarvelähtöisyys.

Toimintaa järjestetään koulujen tiloissa. Tiloja suunniteltaessa huomiota kiinnitetään tilojen turvallisuuteen ja niiden soveltuvuuteen aamu- ja iltapäivätoiminnan erityispiirteet huomioiden. Koulun kanssa toteutetulla yhteissuunnittelulla pyritään koulutilojen tehokkaaseen käyttöön.

Kehitysvammalain mukainen kehitysvammaisten lasten iltapäivähoito järjestetään muun aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteydessä. Kehitysvammaisten koululaisten loma-aikojen hoito järjestetään opetuspalveluiden henkilöstön toimesta. Loma-aikoina toiminnan kustannuksista vastaa vammaispalvelut.

Aamutoimintaa ei järjestetty Muuramessa.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan tarkoituksena on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä luoda pohja lapsen hyvälle kasvulle yhdessä kodin ja koulun kanssa. Tavoitteena on perheiden ja lasten tasapainoisen kasvun tukeminen osana monialaista palveluverkostoa, syrjäytymisen ehkäiseminen ja osallisuuden edistäminen.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
<p>Vaikuttavuustavoitteet</p> <p>Lasten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen</p>	<p>Vaikuttavuustavoitteet</p> <p>Lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen</p> <p>Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen</p>	<p>Huoltajien ja lasten palaute toiminnasta</p>	<p>Ryhmiä toiminta on suunniteltu lasten kiinnostusten kohteet huomioiden</p> <p>Ohjaajia on koulutettu oppilaiden tuen tarpeiden mukaan</p> <p>Lasten mielipiteitä kysytään ryhmien toimintaa suunniteltaessa. Huoltajia kuullaan oppilaiden yksilöllisten tarpeiden toteuttamiseksi</p> <p>Koulun opetussuunnitelma huomioidaan lähinnä samojen teemojen ja sisältöjen kautta iltapäivätoiminnassa</p> <p>Yhteistyötä koulujen ja oppilashuollon kanssa tehdään aktiivisesti</p> <p>Ulkoilu kuuluu päivittäiseen ohjelmaan</p>
<p>Laadun ja arvioinnin kehittäminen</p>	<p>Liikunnan lisääminen osana hyvinvoinnin tukemista</p> <p>Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan laatuksien hyödyntäminen</p>	<p>Yhteistyötahojen/ yhteistyömuotojen määrä</p>	<p>Liikuntaa toteutetaan oppilastoiveita kuullen</p> <p>Osallistutaan Liikkuva Koulu-toimintaan</p> <p>Paikallisten olosuhteet huomioidaan liikuntaa ja ulkoilua toteutettaessa</p> <p>Laadun arvioimisen kehittämistä ei ole käynnistetty. Muut toiminnalliset haasteet ovat siirtäneet kehittämistyötä myöhemmäksi.</p>
<p>Motivoitunut henkilökunta</p>	<p>Viestinnän ja vuorovaikutuksen kehittäminen</p> <p>Yhteisöllisyyden lisääminen</p> <p>Esimiestoiminnan kehittämisen</p>	<p>Sairauspoissaolojen määrä</p>	<p>Ohjaajille on järjestetty koulutusta</p> <p>Kehityskeskustelut on pidetty</p> <p>Vertaistukiryhmät ovat suunnitteilla ja toteutussa vuonna 2017</p>

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Taloudelliset ja tehokkaat rakenteet sekä toimintamallit	Tilojen yhteiskäytön tehostaminen	Yhteiskäytössä olevien tilojen määrä	Toteutunut
	Sähköisten palveluiden kehittäminen	Sähköisten palveluiden käyttäjäprosentti/kokonaisasiakasmäärä	Toteutunut

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Osallistujien määrä (keskimäärin/ kk)	161	160	162
– kokoaikaiset	88	90	92
– osa-aikaiset	60	58	61
– YPR	13	12	12
Toimintaan osallistuvien oppilaiden %-osuus ikäluokista			
– 1. lk		59,2	60,3
– 2. lk		32	32,7
– YPR		100	100
Nettokustannukset (euroa/ osallistuja)	1 542	1 886	1699
Bruttokustannukset (euroa/ osallistuja)		2 786	2564

Talousarvion toteutuminen

Toiminnasta perityt asiakasmaksut ylittivät ja menot alittivat talousarvion. Talousarvio toteutui siis odotetusti.

Kohde	Nimi	Talousarvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
20	LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN LTK				
32	PERUSOPETUS				
***	Toimintatulot	394.080	0	404.213,07	10.133,07-
***	Toimintamenot	10.828.320-	0	10.755.704,39-	72.615,61-
****	Toimintakate (Netto)	10.434.240-	0	10.351.491,32-	82.748,68-
***	Suunnitelmapoistot	68.220-	0	69.364,34-	1.144,34
***	Laskennalliset menot	401.260-	0	286.292,00-	114.968,00-

3.4.5 MUURAMEN LUKIO / TOISEN ASTEEN KOULUTUS

Toiminta-ajatus

Muuramen lukio on oppimiskeskus, joka antaa nuorelle hyvän yleissivistyksen sekä tukee oman persoonallisuuden ja elämänhallinnan taitojen kehittymistä. Lisäksi se innostaa jatko-opintoihin ja luo niiden edellyttämät opiskeluvalmiudet. Lukio-opetuksessa korostetaan aktiivisen nuoren ja kansalaisen kehittymistä. Tätä tuetaan parhaiten ottamalla opiskelijoita laajasti mukaan lukion toimintaan aina suunnittelusta (opettajainkokoukset, kehitysaloitteet, vanhempainkerho) toteutukseen (oppilaskunta, tutortoiminta, lukion juhlien järjestämisvastuu). Tätä ajattelumallia kutsutaan opiskelijälähtöisyydeksi (asiakaskeskeisyys), jonka tarkoituksena on kehittää opiskelijajohtajuutta ja sitoutuneisuutta oppilaitokseen. Konseptia tuetaan runsaalla positiivisella viestinnällä sidosryhmiin ja yhteisön jäseniin.

Palvelusuunnitelma

Lukio-opetuksen yhteistyötä muiden ydinprosessien kanssa kehitetään ja lisätään palveluiden kustannusvaikuttavuuden parantamiseksi. Tavoitteena on nuorten tasapainoisen kasvun turvaaminen. Opiskelijoiden osallisuutta tuetaan ja syrjäytymistä ehkäistään tiiviillä yhteistyöllä (opiskeluhoitoyhjä) sosiaalitoimen, kouluterveydenhoidon ja koulupsykologin avulla. Opiskelijoille tarjotaan fyysisesti ja henkisesti turvallinen ympäristö. Avoimuutta ja luotettavuutta parannetaan tiedottamista ja viestintää kehittämällä.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Yrittäjähenkisyys ja yrittäjyyskasvatus	Yrittäjyysopintojen järjestäminen ja kummiyrittöystoiminta	Yrittäjyysopiskelijat Kummiyrittävien määrät	Yrittäjyyskurssit pidetty ja kummiyrittävien toteutettu
Kehittyminen jatkuvan oppimisprosessin kautta	Kestävän kehityksen sertifikaatin vuosiraportti keväällä 2016	Sertifikaatti voimassa vuoteen 2017 saakka	Tiimien kehitystyö monikulttuurisuuden ja sähköisen yo-kokeen teemoissa. Metsäretki tehty toukokuussa 2016
Fyysinen ja henkisesti turvallinen ympäristö	Lukion turvallisuusajattelu	Onnettomuustilastot kuten läheltä piti ja tapaturma-ilmoitukset	Turvallisuuskansio päivitetty ja matkustusohje lukion retkille laadittu. Turvakävelyt ykkösille tehty.
Nollatoleranssi koulu-kiusaamiseen/syrjäytymisen estäminen	Kiusaamisen ja syrjäytymisen ehkäisy	Koulupudokkaiden määrä	Vihiytymiskysely/ hyvinvointikysely opiskelijoille kevät 2016. Opintojaksokysely opiskelijoille 3. jaksossa
Perheiden hyvä elämä ja lasten tasapainoinen kasvu	Henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointi	Opiskelijoiden tekemät kehitysaloitteet	Kouluterveyskysely. Vanhempainkerhon ja opiskelijoiden edustus opiskelutyöryhmässä.
Osallisuuden edistäminen	Aktiivinen ja osallistuva kansalainen	Opiskelijapalautte Wilmassa ja Facebookissa	Opiskelijat opettajainkokouksissa, vanhempainkerhossa, tiimeissä, yrittäjyysryhmissä, kekettäjät, tutorit, opk. VR-tiimi
Nopea tiedonkulku	Avoin, moderni ja positiivinen viestiminen lukion asioista	Ketteryys tiedonkulusa ja viestinnässä. Uusien viestintävälineiden käyttöönotto	Runsas Wilman ja Facebookin, Twitterin, Instagramin käyttö viestinnässä. Virtuaaliopetustiimin ja yrittäjyystiimin WhatsAppit
Oppiva organisaatio	Henkilöstön ja opiskelijoiden osaamisen ja työhyvinvoinnin turvaaminen	Henkilöstön ja opiskelijoiden osaamisvajeen kartoittaminen. TVT-strategia ajan tasalla.	Koulutukseen kannustaminen. Lukion TVT strategia päivitetty keväällä 2016. TVT koulutukset ja välineiden hankinta (yokoneet ja infra)
Johtaminen	Henkilöstön työmäärän ja toiminnallisten tavoitteiden tasapaino	Työtyytyväisyyskyselyt	Henkilökohtaiset kehityskeskustelut kevät 2016
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Koulujen opetusvälineiden käyttökelpoisuuden varmistaminen	Kenno tiimiluokan, mobiiliteknologian ja iPadien hyödyntäminen	Tiimien palaverit kenossa 2 kpl /jakso, iPadit opetuksessa/jakso	Tiimit hyödyntävät Kennoa ja uutta teknologiaa. Kokeiluja virtuaaliodellisuus –hankkeessa (FinEduVR)
Sähköisten viestintävälineiden hyödyntäminen	Sosiaalisen median ja Wilman hyödyntäminen yhteydenpidossa	Monipuolinen yhteydenpito opiskelijoihin ja vanhempiin	Aktiivinen lukion Facebookin, sometyökalujen ja Wilman käytön kehittäminen ja tehostaminen. VR -työkalut
Taloudelliset ja tehokkaat rakenteet ja toimintamallit	Uusien TVT-taitojen opettelu ja kokeilut	Lukion päivitetty TVT-strategia ja siihen liittyvät kyselyt opettajille	iPadejä ja mobiiliopetus-teknologiaa käytetään kursseilla, uusia ohjelmistoja (appsit) hyödynnetään. VR-lasit – ja kamerat sekä tuotantoalustat

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Opiskelijamäärä	200	207	214
Tuntikehys	310	310	318 (sis. lukio-kertoimen)

Talousarvion toteutuminen

Lukio-opetuksessa olevien nuorten määrä kasvoi lukuvuonna 2015–2016. Lukion kokonaisopiskelijamäärä on nyt 214 eli 10 enemmän kuin edellisenä lukuvuonna. Syksyllä 2016 lukiossa aloitti ennätysmäärä ykkösiä 83 kpl. Määrä on kuitenkin vielä lukion tilojen kannalta ideaali, koska lukiorakennus on suunniteltu 210 opiskelijalle. Aulatiloja on niukasti, mutta saimme syksyllä 2016 käyttöömmme päivisin kulttuurikeskuksen kahvilatilan. Iltaisin tila on kahvilan käytössä.

Lähtitulevaisuudessa lukiot kokevat suurimman muutoksen 150 vuoteen, kun yo-koe tehdään sähköisesti syksystä 2016 lähtien. Tämä vaatii seuraavan lukuvuoden kuluessa hyvää suunnittelua, testausta ja resurssien kohdentamista tietotekniisiin valmiuksiin kuten infrastruktuurin rakentamiseen, konekantaan sekä yo-tilan sähköistämiseen. Lukio pyrkii hankkimaan yo-kannettavat opiskelijoille, jolloin vältetään kirjavan konekannan ongelmilta. Atk-tuki tukee tätä ajattelua.

Muutokset talousarvioon

Lukion talous ylittyi systeemivirheen vuoksi, koska aiemmin tuntikehykseen ei laskettu lukio-kerrointa. Syksystä 2016 alkaen lukiokerroin sisältyy tuntikehykseen, mutta vain syksypuolella. Tammi-elokuun 2016 ajan tämä virhe on edelleen olemassa. Talous korjaantuu siis vähitellen. Tiivistystä on tehty muutenkin tuntikehykseen yhteensä 21,5 vvt syksyn 2016 ja kevään 2017 aikana.

Lukion menoissa on myös Virtuaalitodellisuus ja elämyksellinen oppiminen –hankkeen menoja 52 000 euroa. Osa henkilöstömenojen ylityksestä (8000 €) selittyy tällä. Lukion henkilöstökuluissa on myös koulujen tukityöllistetty atk-henkilö. Henkilöstökulut ovat muutenkin nousussa, koska lukion henkilöstö ikääntyy. Myös ruokailu- ja matkustuskulut lisääntyvät kasvaneen opiskelijamäärän myötä.

Kohde	Nimi	Talousarvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
20	LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN LTK				
33	TOISEN ASTEEN KOULUTUS				
***	Toimintatulot	6.500	0	58.616,77	52.116,77-
***	Toimintamenot	1.374.520-	0	1.453.961,95-	79.441,95
****	Toimintakate (Netto)	1.368.020-	0	1.395.345,18-	27.325,18
***	Suunnitelmapoistot	14.000-	0	8.167,89-	5.832,11-
***	Laskennalliset menot	85.850-	0	68.550,55-	17.299,45-

3.4.6 TAITEEN PERUSOPETUS

Toiminta-ajatus

Taiteen perusopetuslain mukaisen musiikin, tanssin ja kuvataiteen perusopetuksen järjestäminen ensisijaisesti lapsille ja nuorille. Jyväskylän ammattiopiston musiikin ja tanssin perusopetus antaa taiteen perusopetuksen laajan opetussuunnitelman mukaista opetusta, Muuramen kuvataidekoulu yleisen oppimäärän mukaista kuvataiteen opetusta.

Palvelusuunnitelma

Tanssin ja musiikin perusopetus ja musiikin varhaiskasvatus musiikkileikkikoulua lukuun ottamatta ostetaan Jyväskylän koulutuskuntayhtymältä (Jyväskylän ammattiopisto, Hyvinvointi ja kulttuuri/taiteen perusopetus). Musiikkileikkikoulu ja kuvataiteen perusopetus toteutetaan omassa musiikkileikkikoulussa ja kuvataidekoulussa.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Perheiden hyvä elämä ja lasten tasapainoinen kasvu	Luoda edellytyksiä taiteen ja kulttuurin tekemiselle ja kokemiselle	Opiskelijamäärät	Musiikkikasvatuksessa oppilasmäärissä pientä laskua.
Syrjäytymisen estäminen	Pitkäjänteisen ja tavoitteellisen harrastamisen mahdollistaminen	Näyttelyt, konsertit, tapahtumat	
Osallisuuden edistäminen	Kokemusten ja elämyksien tarjoaminen niin yksilönä kuin yhteisön jäsenenä		
Sosiaalisten verkostojen rakentaminen, ylläpitäminen ja vahvistaminen	Luoda perustaa emotionaalille, esteettiselle ja eettiselle kasvulle		
Asuinympäristön viihtyvyys	Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin edistäminen ja ennaltaehkäisevä työ		
Kulttuuripalvelujen saataavuus			
Monipuoliset vapaa-ajanviettomahdollisuudet			
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		

KUVATAIDEKOULU

Toiminta-ajatus

Kuvataidekoulu järjestää taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaista kuvataiteen opetusta. Opetus perustuu opetussuunnitelmaan ja on tarkoitettu ensisijaisesti 7–17-vuotiaille lapsille ja nuorille. Koulu järjestää myös varhais- ja aikuisopetusta.

Kuvataiteen opetus etenee tavoitteellisesti tasolta toiselle ja antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään, ymmärtää visuaalista kulttuuria ja hakeutua alan ammatilliseen ja korkeasteen koulutukseen.

Palvelusuunnitelma

Kuvataidekoulu järjestää opetusta Nisulanmäen, Mäkelänmäen ja Kinkomaan kouluilla.

Koulussa on 100 oppilaspaiikkaa.

Kuvataideharrastuksen alueellista saatavuutta parannetaan järjestämällä kuvataidekerhoja Niittyahon ja Isolahden kouluilla. Ensimmäiset kuvataidekoulun suunnittelemaat kerhot toteutetaan koulujen kerhorahoituksella syksyllä 2015. Kerhotoiminnan jatkamista harkitaan saatujen kokemusten pohjalta.

Aikuisryhmän 5-vuotinen opetusjakso päättyy keväällä 2016. Uuden ryhmän perustamisesta päätetään kevään 2016 oppilashaun yhteydessä.

Koulun palveluja laajennetaan Facebook-sivustolla ja sähköisillä oppilastyöportfolioilla. Kalustoa hankitaan ja päivitetään em. tarkoitusta varten.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
<p>Vaikuttavuustavoitteet</p> <p>Lasten ja nuorten tasa-painoinen kasvu ja omaehtoisien toiminnan tukeminen</p> <p>Osallisuuden edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen</p> <p>Perheiden hyvä elämä</p> <p>Monipuoliset harrastusmahdollisuudet, kulttuuripalvelujen saatavuus ja asuinympäristön viihtyisyys</p> <p>Motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö</p>	<p>Vaikuttavuustavoitteet</p> <p>Lasten ja nuorten aktivoiminen kuvataideopintojen pariin</p> <p>Yhteisöllisyyden ja vuorovaikutuksen korostaminen ja kehittäminen</p> <p>Edellytyksien luominen tavoitteelliselle ja laadukkaalle kuvataideopetukselle</p> <p>Visuaalisten alojen jatkoopintoihin hakeutumisen edesauttaminen</p> <p>Kuvataidekoulun toiminta Muuramen viihtyvyys- ja hyvinvointitekijänä</p> <p>Viestinnän ja vuorovaikutuksen kehittäminen</p> <p>Yhteisöllisyyden lisääminen ja opettajien osallistaminen toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa</p> <p>Esimiestoiminnan kehittäminen</p>	<p>Hakija- ja oppilasmäärä</p> <p>Sosiaalisin perustein (syrjäytymisvaara) koulun aloittaneiden määrä</p> <p>Asiakaspalautteen indikaattorit</p> <p>Työhyvinvointi-kyselyn mittarit</p>	<p>Hakijamäärä pysyi ennallaan.</p> <p>Kuvataidekoulu on osallistunut koulujen Kulttuuri-kello -yhteistyöhön.</p> <p>Koulussa on järjestetty kaveri-iltoja ja kokeilukertoja harrastusta vaille oleville lapsille ja nuorille.</p> <p>Osa koulun oppilaista on saanut keväällä 2016 digitaalisen oppilastyöportfolion.</p> <p>Työskentely jatkuu.</p> <p>Koulu on seurannut asiakastytyväisyyttä tekemällä kyselyn kahdelle oppilasryhmälle.</p> <p>Nisulanmäen koulun kuvataideluokan remontti ja osittainen kalusteiden uusiminen (kesä 2016) on vaikuttanut positiivisesti työympäristön toimivuuteen ja viihtyisyyteen.</p> <p>Opettajien koulutukseen ei ole ilmennyt toiveita tai erityistarpeita.</p> <p>Esimieskoulutus on toteutunut kunnan tarjoamissa puitteissa.</p>
<p>Tuottavuustavoitteet</p> <p>Kustannustehokas palvelutoiminta talouden tasapainossa pitämiseksi</p>	<p>Tuottavuustavoitteet</p> <p>Tehtävien hoitaminen tehokkaasti ja taloudellisesti ydinprosessien yhteistyötä lisäämällä</p> <p>Asiakaslähtöisyyden korostaminen sähköisten palveluiden kehittämisessä</p>	<p>Tehokkuutta ja taloudellisuutta korostavat toiminnot</p>	<p>Kuvataidekoulu on pyrkinyt hoitamaan perustehtävänsä mahdollisimman taloudellisesti</p> <p>Facebook -uutisoinnin myötä kuvataidekoulu on ollut kattavammin ja helpommin kuntalaisten tavoitettavissa.</p>

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Oppilasmäärä	102	100	97
Tuntikehys	25	25	24,5
Päätöimiset opettajat / Johtava opettaja	1	1	1
Tuntiopettajien määrä	2	2	2

Talousarvion toteutuminen

Talousarvio on toteutunut suunnitellusti.

MUSIIKKILEIKKIKOULU

Toiminta-ajatus

Musiikkileikkikoulussa lapset tutustuvat musiikin maailmaan elämyksellisen ja kokonaisvaltaisen kokemisen kautta. Tunneilla lauletaan, leikitään, soitetaan ja liikutaan musiikin mukaan sekä kuunnellaan musiikkia. Samalla tuetaan lapsen luovaa ilmaisua sekä sosiaalista ja emotionaalista kehitystä. Musiikkileikkikoulussa luodaan pohjaa myös musiikin harrastamisen jatkamiselle.

Palvelusuunnitelma

Musiikkileikkikoulutoimintaa tarjotaan alle kouluikäisille lapsille viidessä ikäkehityksen mukaisessa ryhmässä. Perheryhmissä (vauva-, taapero- ja sisarusryhmä) lasten ja vanhempien vuorovaikutuksella on tärkeä rooli.

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Oppilasmäärä	45	45	40
Tuntikehys/vh	5	5	5
Nettokustannukset euroa/oppilas	39	63	59
Nettokustannukset euroa/asukas	0,3	0,3	0,2

Talousarvion toteutuminen

Musiikkileikkikoulun oppilasmäärässä pientä laskua.

MUSIIKIN JA TANSSIN PERUSOPETUS

Toiminta-ajatus

Musiikin perusopinnoissa tarjolla on klassisen ja pop/jazz-musiikin opintoja.

Tanssin opinnot antavat oppilaalle monipuoliset perustaidot sekä yleiskuvan tanssista taide-
muotona ja ilmaisun välineenä.

Varhaisiän musiikkikasvatuksessa lapset voivat osallistua kaksivuotiseen musa- tai rokkikou-
luun. Musiikin perusopetuksen oppilaat valitaan pääsykokeen perusteella, muihin ilmoittau-
tumalla.

Palvelusuunnitelma

Musiikin perustason instrumenttiopinnot koostuvat kolmesta osaamisen tasosta ja musiikin
perusteet 1.–6. -kursseista. Yhteismusisointi sisältyy opintoihin eri muodoissaan. Oppilaalla
on käytettävissään enintään kymmenen vuotta opintojen suorittamiseen. Tanssin opetus ra-
kentuu kolmesta taitotasosta. Kiinteä yhteistyö musiikinopetuksen kanssa rikastuttaa erilais-
ten esitysten ja näytösten toteuttamista monipuolisessa oppimisympäristössä.

Opetus järjestetään pääsääntöisesti Jyväskylän ammattiopiston tiloissa, mutta musiikkiope-
tuksen nuorimmille oppilaille järjestetään opetusta tietyissä instrumenteissa myös Muurames-
sa.

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Oppilasmäärä	60	65	60
Varhaisiän musiik- kikasvatus	6	*	5
Musiikin perusopetus	48	*	47
Tanssin perusopetus	6	*	8
Euroa/asukas	4	4,3	4,2

Talousarvion toteutuminen

Musiikin perusopetuksen osalta oppilasmäärä on säilynyt ennallaan.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
20	LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN LTK				
35	TAITEEN PERUSOPETUS				
***	Toimintatulot	28.000	0	27.114,00	886,00
***	Toimintamenot	124.900-	0	118.192,95-	6.707,05-
****	Toimintakate (Netto)	96.900-	0	91.078,95-	5.821,05-
***	Laskennalliset menot	9.720-	0	6.172,00-	3.548,00-

3.4.7 NUORISOPALVELUT

Toiminta-ajatus

Kunnallisen nuorisotyön tarkoituksena on edistää ja tukea nuoren tasapainoista kasvua sekä tarjota virikkeitä ja vaihtoehtoja päihdeettömään vapaa-aikaan. Nuorisotyö tukee vanhempien ja koulujen kasvatustyötä moniammatillisen yhteistyön kautta painopistealueina lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen. Tavoitteena on aktiivinen ja vastuullinen nuori, jonka kautta turvataan kunnan tulevaisuus ja jatkuvuus. Nuorisotyötä toteutetaan Nuorisolain mukaisesti pääkohderyhmänä 13–17-vuotiaat nuoret.

Palvelusuunnitelma

Nuorisotyön perustana on kasvatuksellisuuden huomiointi kaikessa toiminnassa. Nuorisopalvelut järjestää avointa tilatoimintaa 13–17-vuotiaille nuorille, monipuolista pienryhmätoimintaa nuorten erityistarpeet huomioiden sekä laajalle kohderyhmälle suunnattuja tapahtumia, leiriä ja retkiä.

Lisätään nuorten harrastamahdollisuuksia ja edistetään nuorisokulttuurin toteutumista sekä tuetaan nuorten omaehtoisia harrastamahdollisuuksia yhteistyössä nuorten ja kunnan eri hallinnonalojen kanssa. Lisäksi tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat vanhemmat, järjestöt ja erilaiset toimijatahot.

Lisätään nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä työllistetään nuoria kesätyöhön.

Edistetään ennaltaehkäisevää päihdetyötä. Toteutetaan ja kehitetään nuorisotiedotusta.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Sosiaalisten verkostojen rakentaminen, ylläpitäminen ja vahvistaminen	Edistää ja tukea nuoren tasapainoista kasvua sekä tarjota virikkeitä ja vaihtoehtoja omaehtoiseen toimintaan ja osallisuuteen	Osanottajat järjestyksessä toiminnassa, toiminnan määrä	Järjestettiin monipuolista, nuoria aktivoivaa ja kiinnostavaa toimintaa
Osallisuuden edistäminen		Pienryhmien tarve ja siihen osallistuvien nuorten määrä	Nuorten osallisuuden edistäminen.
Syrjäytymisen estäminen	Tuottaa nuorille palveluja, joilla turvataan kunnan tulevaisuus ja jatkuvuus painopistealueina lasten ja nuorten hyvinvointi, omaehtoisen toiminnan edistäminen ja kasvuolosuhteiden parantaminen	Kunnallisaloitteiden määrä, nuorten äänestysaktiivisuus, nuorisojärjestöjen toiminta	Nuorisovaltuusto, nuorisofoorumit Nuorisojärjestöjen taloudellinen tukeminen
	Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämien	Kunnan nuorisokysely, tyytyväisyyskysely nuorisotilalla, kävijämäärät toiminnassa	Aktiivinen tiedotustoiminta Laaja yhteistyö eri toimijoiden kanssa
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Monipuoliset vapaa-ajanviettomahdollisuudet	Vapaa-ajanvietto-olosuhteiden rakentaminen ja ylläpito		Nuorisotilan, bändikämpän ja skeittiparkin toiminta, viihtyvyys ja kehittäminen
Asuinympäristön viihtyvyys			

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Nuorisotilatoiminta, aukiolopäivät vuodessa	97	110	142
Nuorisotilan ja pienryhmien kävijämäärä/vuosi	5962	4400	5381
Erityistukea saavat nuoret, lkm		200	180
Yksilöohjausta saavat nuoret, lkm	373	200	411
Leireille, retkille ja tapahtumiin osallistuneet, pienryhmät, lkm	2385	4000	978
Kesätöihin hankeneiden nuorten määrä/työllistetyt	83/77	80/80	83/77
Avustusta saaneiden järjestöjen nuorten jäsenmäärä, alle 29-v.	157	200	214
Vakinainen henkilökunta	2,5	2,5	2,5

Talousarvion toteutuminen

Nuorisopalveluiden toiminnot järjestettiin talousarviota pienemmillä kustannuksilla, toteuma oli 78,6 % ja kokonaismenot 151 485 euroa. Palveluiden ostoissa sekä aine- ja tarvikkeiden ostoissa saatiin toteutettua edullisia ratkaisuja.

Toimintaa jatkettiin kahdella nuoriso-ohjaajalla, joka mahdollistaa toiminnan kehittämisen toiminnallisempaan ja nuoria osallistavampaan suuntaan. Perustoimintaa kehitettiin ensisijaisesti nuorisotilatyön ja yksilöohjauksen näkökulmista. Syksyllä 2016 aloitettiin kokeiluna muutamat lauantainuorisotilaillat, joilla tarjotaan nuorille lisää mahdollisuuksia vapaa-ajan viettoon. Avoimet nuorisotilaillat 13–17-vuotiaille jatkuivat normaalisti kolme kertaa viikossa ja 5.-6.-luokkalaisille mininuokkari kerran viikossa. Viikoittaisia pienryhmiä, tapahtumia, retkiä ja leirejä järjestettiin normaalisti. Nuorisotilakyselyn pohjalta nuorisotilaa varusteltiin edelleen paremmin vastaamaan nuorten harrastustoiveita. Tilan kävijämäärät iltaa kohti olivat keskimäärin 30–40 nuorta talviaikaan ja n. 20 nuorta kesäaikaan. Nuorten kohtuullinen määrä mahdollisti nuoriso-ohjaajille tehdä yksilökeskeisempää ja toiminnallisempaa työtä. Tilakortin avulla saadaan yhteys nuoriso-ohjaajien ja vanhempien välille ja lisätään nuorisotilan turvallisuutta.

Loppuvuodesta 2016 järjestettiin, välivuoden jälkeen, nuorten päihteetöntä vapaa-aikaa tukeva musiikkitapahtuma Pilvetön Taivas. Lisäksi toteutettiin nuorisotilalla koulun ja päihdetyöryhmän kanssa yhteistyössä interaktiivinen Päihdeputki-tapahtuma. Toinen nuoriso-ohjaajista siirtyi päihdetyöryhmän puheenjohtajaksi.

Kokoustiloja tarjotaan maksutta nuorten omille ryhmille sekä nuorisojärjestöille harrastamiseen ja kokoontumiseen.

Erityisnuorisotyötä (Joustava perusopetus ja Yksilöllisen opetuksen pienryhmät) jatkettiin kouluyhteistyössä. Kouluissa tehtävää nuorisotyötä jatketaan muutoinkin, koska yhteistyölle on selkeä tarve. Nuoriso-ohjaajien ja koulun välinen vuoropuhelu koetaan tarpeelliseksi nuorten kokonaisvaltaisen tukemisen näkökulmasta. Lisäksi yhteistyötä on tehty sosiaalipalveluiden, vanhempien ja nuorisojärjestöjen kanssa.

Nuorten kuulemista, osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuutta tuetaan nuorisovaltuuston ja tilatoimikunnan avulla. Nuorisovaltuuston ohjaukseen ja toimintaan käytettiin 6 137 euroa. Nuorisovaltuustotoiminnasta on ostopalvelusopimus Innola ry:n kanssa.

Nuorisotiedotusta toteutettiin Innola ry:n kanssa yhteistyössä OKM:n avustaman nuorisotiedotuspisteen kautta. Nuorten kanssa suunnitellaan ja kehitetään nuorisotiedottamista sekä nuorten paikallistoimituksen toimintaa jatkettiin. Nuorten toimintakulttuurin suunta on edelleen sosiaaliseen mediaan päin, joten on tärkeää olla mukana sosiaalisessa mediassa.

Hyödynnettiin toiminnassa pienimuotoisesti kunnassa lisääntyneitä lähiliikuntapaikkoja. Alueiden laajempaa hyödyntämistä myös nuorisotyöhön tulee ideoida ja kehittää vielä jatkossa.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
20	LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN LTK				
39	NUORISOPALVELUT				
***	Toimintatulot	12.100	0	20.446,19	8.346,19-
***	Toimintamenot	204.810-	0	171.931,19-	32.878,81-
****	Toimintakate (Netto)	192.710-	0	151.485,00-	41.225,00-
***	Laskennalliset menot	16.880-	0	14.017,94-	2.862,06-
Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
20	LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN LTK				
***	Toimintatulot	1.294.850	0	1.313.050,15	18.200,15-
***	Toimintamenot	21.425.620-	0	20.444.021,08-	981.598,92-
****	Toimintakate (Netto)	20.130.770-	0	19.130.970,93-	999.799,07-
***	Suunnitelmapoistot	94.900-	0	88.593,23-	6.306,77-
***	Laskennalliset tulot	460.310	0	434.515,96	25.794,04
***	Laskennalliset menot	1.029.940-	0	614.026,49-	415.913,51-

3.5 ASUKASPALVELUIDEN LAUTAKUNTA

Budjettirahoitteinen

Asukaspalveluiden lautakunnan palvelualue sisältää seuraavat vastuualueet:

- asukaspalveluiden hallinto
- vapaa-aikapalvelut
- sosiaalipalvelut
- vanhus- ja vammaispalvelut
- terveydenhuollon palvelut

Toiminta-ajatus

Asukaspalveluiden lautakunnan alaiset tehtäväalueet tuottavat palveluita kunnan asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja perustoimeentulon turvaamiseksi kuntalaisten omia voimavaroja tukien. Kuntalaisten hyvinvointia, aktiivisuutta ja osallisuutta tuetaan lisäksi tarjoamalla monipuolisia vapaa-aikapalveluja.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
30	ASUKASPALVELUIDEN LTK				
40	ASUKASPALVELUIDEN LTK				
***	Toimintamenot	20.750-	0	13.236,61-	7.513,39-
****	Toimintakate (Netto)	20.750-	0	13.236,61-	7.513,39-
***	Laskennalliset tulot	20.750	0	13.236,61	7.513,39

3.5.1 ASUKASPALVELUIDEN LAUTAKUNNAN HALLINTO

Toiminta-ajatus

Palvelualueen hallinto huolehtii hallinnon, suunnittelun ja talouden koordinoimisesta ja ohjaamisesta ydinprosessialueella. Hallinto osallistuu kunnan kokonaisvaltaiseen kehittämiseen yhteistyössä muiden palvelualueiden kanssa.

Asukaspalveluiden lautakunnan hallinto suunnittelee ja ohjaa palvelualueen kokonaisuuden toimintaa ja kehittämistä. Hallinto koordinoi ydinprosessien välistä yhteistyötä ja kehittämistä sekä lautakunnan ja operatiivisen toiminnan yhteistyötä. Lisäksi hallinto vastaa terveydenhuollon palveluista.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Valtuuston nähdn sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähdn sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet Vastuualueiden yhteistyön kehittäminen Viestinnän tehostaminen	Yhteiset koulutus- ja työhyvinvointipäivät Johtotiimityöskentelyn kehittäminen. Työpaikkakokouskäytänteiden kehittäminen	Toteutui osittain.
Tuottavuustavoitteet Taloudelliset ja tehokkaat rakenteet sekä toimintamallit.	Tuottavuustavoitteet Tehtävien hoitaminen tehokkaasti ja taloudellisesti ydinprosessien yhteistyötä lisäämällä Sähköisten palvelujen kehittäminen	Sähköisten palveluiden käyttäjäprosentti / kokonaisasiakasmäärä Sähköiset kokoukset	Suunnitelmallisuuden ja ydinprosessien yhteistyön lisääminen Siirrytään sähköisiin kokouskäytänteisiin seuraavan hallintosäätöuudistuksen yhteydessä. Ei toteutunut.

Talousarvion toteutuminen

Asukaspalvelujen lautakunnan hallinnon toimintamenot ylittyivät taloussuunnitelmassa arvioidusta. Toimintamenojen toteuma oli 92 239 euroa, joka oli huomattavasti vuoden 2015 menotasoa pienempi, jolloin menot olivat 107 873 euroa.

Suunnitelmakaudella kunnan väkiluku kasvaa ja samalla hallinnon tarjoamien palvelujen määrän tarve lisääntyy. Valtakunnalliset sosiaali- ja terveystalouden lainsäädännön muutokset kuormittavat palvelualueiden toimintaa ja aiheuttavat epävarmuutta henkilöstössä. Viestinnän rooli korostuu nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Hallinnon palvelutaso säilytetään. Kustannustehokkuus ja -vaikuttavuus paranevat.

Tunnusluvut

Hallinto	TP 15	TA 16	TP 16
Henkilöstö	1,1	1,1	1,1

Kohde	Nimi	Talousarvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
30	ASUKASPALVELUIDEN LTK				
41	HALLINTO (ASUKASPALV. LTK)				
***	Toimintatulot	8.210	0	10.512,96	2.302,96-
***	Toimintamenot	119.700-	0	114.696,30-	5.003,70-
****	Toimintakate (Netto)	111.490-	0	104.183,34-	7.306,66-
***	Laskennalliset tulot	106.690	0	116.432,34	9.742,34-
***	Laskennalliset menot	13.330-	0	12.249,00-	1.081,00-

3.5.2 VANHUS- JA VAMMAISPALVELUT

KOTIHOITO

Toiminta-ajatus

Kotihoito järjestää kotihoito- ja tukipalveluita niille kotona asuville asiakkaille, joiden toimintakyky ja itsestä huolehtiminen on alentunut ikääntymisen, sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi. Kotihoidon ja tukipalveluiden tavoitteena on tukea sekä auttaa ikäihmisiä, pitkäaikaissairaita asiakkaita selviytymään kotona mahdollisimman pitkään tukemalla heidän itsestä asumista ja selviytymistä omassa kodissa.

Palvelusuunnitelma

Kotihoidon palveluita ovat kotisairaala- ja kotihoito. Tukipalveluita ovat ateria-, turvapuhelin-, pyykkihuolto-, kylvytys- ja päiväkeskuspalvelut. Kotihoito järjestää neuvonta- ja palveluohjauksia sekä ennaltaehkäisevänä palveluna hyvinvointia tukevia kotikäyntejä ikäihmisille ja pitkäaikaissairaille henkilöille.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Hoitotyön kehittäminen ja laadun takaaminen	Laadukkaat ja riittävät kotihoito- sekä tukipalvelut	Asiakastyytyväisyys kysely > 4,5	Asiakas tyytyväisyyskysely siirtynyt keväälle 2017 Omavalvontasuunnitelma liitetään Hyvinvointi -liikelaitoksen suunnitelmaan
Ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitäminen ja kotona selviytyminen	Ennaltaehkäisevät ja hyvinvointia tukevat ohjauspalvelut Kuntouttava työote	Hyvinvointia tukevien kotikäyntien ja palveluohjauksen asiakaskäyntimäärät	Ikäihmisten palvelujen kartoitus ja – ohjauskäyntejä tehostettu Hyvinvointia tukevia kotikäyntejä yli 80-v. oli 36 käyntiä
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Henkilöstö vakanssit	Hyvät ja toimivat kotihoitopalvelut	Henkilömäärä: 10 hoitajaa 1 palveluohjaaja 1 koho päällikkö	Kotihoidossa vakanssimäärä sama

Tunnusluvut

	TP 15	TA 15	TP 16
Suoritettavat			
– kotihoidon käynnit	29 543	25 000	n. 27 370
Toiminnan laajuustiedot			
– ruokakuntia	254	380	362
– siitä yli 65- v. täyttäneitä	211	300	192
– tukipalvelu-asiakkaat	124	150	170
- asumispalvelun asiakkaita			7

Talousarvion toteutuminen

Talouden näkökulmasta kotihoidon toiminta toteutui taloussuunnitelman puitteissa. Kotihoidon toimintakate oli 90,8 % eli alitusta noin 51 100 euroa. Kustannuspaikan sisällä tukipalveluista eniten kasvua oli ateria- ja turvapuhelinpalveluissa. Kustannuspaikan (kotihoito, tukipalvelut, Nilatupa) taloussuunnitelman toteuma 93,9 %.

Asiakkaiden palveluohjauksen- ja neuvonnan tarve on kasvanut entisestään. Palveluohjaus on ikäihmisten ohjausta palvelujen ja etuuksien yhteensovittamisessa. Kotihoidon palveluohjausta ja ikäihmisten palveluiden laaja-alaista kartoitusta sekä hyvinvointia edistäviä kotikäyntejä yli 80- v. täyttäneille tekivät kotihoidon päällikkö ja ikäihmisten palveluohjaaja.

Kotisairaanhoidon ja kotihoidon palveluprosesseja on tehostettu siten, että asiakas saisi tarvitsemansa palvelut joustavasti ja palvelut vastaisivat asiakkaan tarpeita. Muuramen kotihoidossa otettiin käyttöön 10.5.2016 alkaen uusi Healthcare & Wilfcare-mobiililaittejärjestelmä. Mobiilijärjestelmän avulla kotihoidon henkilöstöresurssien käyttö on tehostunut ja asiakaspalvelun laatu parantunut. Mobiililaittejärjestelmän avulla asiakkaan reaaliaikainen hoitotieto on käytettävissä asiakkaan kotona, joka lisää potilasturvallisuutta. Laitteen avulla hoitajat pystyvät kirjaamaan asiakkaan vointiin liittyviä tietoja asiakkaan kotona sekä tilastoimaan käyntejä. Mobiililaitetta käytetään myös ohjeiden välittämiseen, raportointiin sekä päivittäisten tehtävien jakamiseen.

Hoitohenkilöstön koulutuksia on järjestetty talousresurssien puitteissa mm. saattohoito-, lääkehoito-, haavanhoito- ja optimointikoulutusta. Lähes koko henkilöstö on osallistunut koulutuksiin. Lisäksi palveluohjaaja osallistunut muistihoitaja-koulutusohjelmaan n. 1 x kk ja koulutus päättyy kesällä 2017. Kotihoidon kehittämispäivä pidettiin 16.4.2016.

Asiakkaiden palveluiden tarvetta on arvioitu vähintään kerran vuodessa. Kotihoidon asiakastyytyväisyyskyselyn tekeminen siirrettiin keväälle 2017. Asiakaspalautetta kerättiin jatkuvasti suullisesti sekä kirjallisesti asiakaspalautelomakkeella. Kotihoidon omavalvontasuunnitelma on käytössä.

Työllistämistuen kautta on kotihoidossa työskennellyt kaksi (2) henkilöä ateriakuljetuksessa ja pienimuotoisesti avustavissa kotihoitotehtävissä.

ELÄMÄNKAARI

Kotihoidon tulosityksikössä aloitti toimintansa 1.11.2016 alkaen ikäihmisille suunnattu 6-8 hengen asumispalveluyksikkö Elämänkaari. Toiminnan tavoitteena on vanhusten oman elämäntyylin ja itsemääräämisoikeuden säilyttäminen ja kunnioittaminen.

Elämänkaaren asukkaat saavat hoito-, lääkehoito-, kotisairaanhoidon-, ateria- ja pyykkipalveluita. Aukkaiden asumista avustetaan ja tuetaan yksilöllisesti palveluntarpeen tarpeiden mukaan. Toiminta perustuu kuntouttavaan ja osallistavaan työotteeseen. Kaikille asiakkaille on laadittu hoito- ja palvelusuunnitelma. Aukkaille järjestetään myös virkistys- ja ulkoilutoimintaa.

Kotihoidon hoitajat työskentelevät asumisyksikössä joka päivä aamu- ja iltavuorossa. Vivago-hyvinvointi- ja turvpuhelinjärjestelmä on käytössä yöaikaisen turvallisuuden takaamiseksi. Elämänkaaren toimintamenoja ei ole huomioitu vuoden 2016 talousarviota suunniteltaessa.

KYLÄNKARTANO

Budjettirahoitteinen

Toiminta-ajatus

Muuramen Nilatuvan ohjatun asumisen asiakkaat ovat muuttaneet Kylänkartanosta syksyn 2015 aikana tukiasuntoihin Muuramen Nilatien alueelle, jossa heille järjestetään ohjattuja asumisen palveluita kotihoidon toimesta. Asumisyksikössä on asiakkaina mielenterveyskuntoutuja-, päihdekuntoutuja-, vanhus- ja kehitysvammaisia asiakkaita.

Palvelusuunnitelma

Nilatuvan asumisyksikön palveluiden piirissä olevat asukkaat saavat hoito- ja ohjauspalveluita; kotisairaanhoidon-, lääkehoito-, perushoito-, ateria-, pyykki- ja siivouspalvelut. Lisäksi yksikössä on järjestetty ohjattuja ryhmätuokioita. Nilatupa tarjoaa tuetun ja turvallisen asumismuodon asukkaille, jotka eivät selviydy kotona, mutta eivät tarvitse vielä laitoshoidoa. Kaikille asiakkaille on laadittu hoito- ja palvelusuunnitelma. Aukkaille järjestetään myös ulkoilu- ja virkistystoimintaa.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Turvallinen ja laadukas elämä ja asuminen kodinomaisessa ympäristössä			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Hoitotyön kehittäminen ja laadun takaaaminen	Laadukkaat ja riittävät kotihoito- sekä tukipalvelut	Asiakastytyväisyyskysely > 4,5	Asiakastytyväisyyskysely on siirtynyt keväälle 2017
Turvallinen asumisyhteisö ja ympäristö	Toimintasuunnitelma ja turvallinen asumisyksikkö, toimiva hälytysjärjestelmä	Asukaskokoukset Toimintaryhmät	Omavalvontasuunnitelma Turvallisuussuunnitelma Pelastussuunnitelma
Tarkoituksen mukainen asumismuoto	Asukasvalintaryhmään (HOPO) osallistuminen	Toimintakyky mittarit (RAVA, RAI, MMSE, Cerad)	Henkilökunta osallistunut asukasvalintoihin. Asukkailla on henkilökohtaiset tavoitteellisesti laaditut palvelusuunnitelmat.
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Henkilöstö vakanssit	Hyvät ja toimivat peruspalvelut	Henkilömäärä 4	Henkilöstömitoitus, riittävä

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Toiminnan laajuustiedot			
asiakasryhmät:			
– mielenterveyskuntoutujat	8	6	9
– muut			6
– käyttöpäivät	3 980	2 190	4 182

Talousarvion toteutuminen

Nilatuvan talousarvio on osa kotihoidon kustannuksia, joka kokonaisuudessaan toteutui talousarvioin puitteissa. Nilatuvan oma talousarvion toteutuma hieman ylittyi, toimintakate 106,1 % eli ylitystä noin 7 500 euroa.

Nilatuvan toimintaa on muutettu toiminnalliseksi ohjatun asumisen yksiköksi, jolle on laadittu oma talousarvio ja toimintasuunnitelma. Nilatuvan asumisyksikön palveluiden piirissä v. 2016 lopussa oli 15 ohjatun asumisen asiakasta, jotka asuvat vuokra-asunnoissa Nilatien ja Muuramen keskustan alueella. Nilatuvan asiakkaina oli mielenterveyskuntoutujia, päihdekuntoutujia sekä kehitysvammaisia asukkaita.

Toiminnassa ja ohjauksessa korostui yhteisökasvatuksen toiminta-ajatus, yksilölliset ja yhteisölliset kuntoutumista edistävät toimintatavoitteet sekä yhteiset asukasvalintaperusteet. Nilatuvan ohjaus- toiminta-, lääkkeenjako- ja säilytystilana toimi yksi asuinhuoneisto. Toimintatilassa on järjestetty ryhmänohjausta 3 x viikossa. Nilatuvan käytännön toimintaa on ohjannut yksikölle nimetty tiimin vastaava/hoitaja. Henkilöstön koulutusta on järjestetty osaamiskartoituksen mukaisesti yhdessä kotihoidon koulutusten kanssa. Nilatuvan edustaja osallistui tarvittaessa asukassijoittelu ja -valintaryhmän (HOPO) toimintaan.

Asukkaiden toimintakyky on kartoitettu vähintään kerran vuodessa ja aina tarvittaessa. Kotona tapahtuva asiakkaanohjaus on perustunut yksilöllisiin tavoitteisiin ja asiakkaan ohjaus oli henkilön kuntoutumista tukevaa. Asiakkaiden kuntoutustavoitteina olivat mm. päihteettömyys, yhteisöllisyys, toimintakyvyn saavuttaminen/säilyttäminen, elämänhallinta. Tavoitteena on ollut auttaa asiakkaita toimimaan normaalielämässä mahdollisimman itsenäisesti. Jo-kaisella asiakkaalla oli suunniteltu kotipäivä.

VANHUSPALVELUT

Toiminta-ajatus

Vanhus- ja vammaispalveluiden tarkoituksena on iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden hyvän elämänlaadun ja toimivan arjen turvaaminen.

Palvelusuunnitelma

Vanhusten palveluiden tarkoituksena on tukea kaikkien ikääntyneiden hyvää elämänlaatua, itsemääräämisoikeutta ja itsenäistä suoriutumista riippumatta heidän toimintakyvystään yhteistyössä omaisten, läheisten ja eri toimijoiden kanssa. Kunnan painopiste on kotihoidossa ja kun kotihoito ei ole enää mahdollista, tulee ajankohtaiseksi muut palvelumuodot yhteisesti sovittujen kriteereiden perusteella.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
"Hyvää elämää omassa kodissa – ikääntyneenäkin"			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Tuetaan iäkkään henkilön itsenäistä ja omatoimista kotona asumista	Oikea palvelu oikeaan aikaan	Palvelutarpeen arviointi ja toimintakykymitaus	<p>Palvelutarpeen arviointi suoritettiin kaikille palvelun tarvisijoille.</p> <p>Vapaaehtoistyöntekijöille järjestetty työpöytäohjauksellisia yhteistyöpaamisia seurakunnan ja SPR:n kanssa.</p> <p>Tukipalveluiden käyttö mahdollistettu koko Muuramen alueella.</p> <p>Asunnonmuutostöinä on tehty mm. apukahvojen asennuksia.</p>
Laadukkaat ja asiakaslähtöiset palvelut	Henkilökunta on osaa-vaan ja koulutettua	Asiakastyytyväisyys > 4,5 kotihoidossa ja palveluasumisessa	Asiakastyytyväisyyskysely siirrettiin keväälle 2017.
Hyvinvoiva henkilöstö	Ammattitaitoa pidetään yllä eri koulutuksilla	<p>Koulutuspäivien määrä/v</p> <p>Sairauspoissaolojen määrä/v</p>	<p>Erillistä koulutussuunnitelmaa ei laadittu, vaan jokainen kävi koulutuksessa tarjonnan mukaisesti.</p> <p>Työnohjauksen tarvetta ei ilmaantunut.</p>

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Palveluasumispaikkoja	63	67	73
-tehostettua palveluasumista	34		42
Omaishoidon tuella hoidettavia	36	40	39
siitä yli 65- v.	22	35	25
yli 75- v.	13	25	13

Talousarvion toteutuminen

Muuramen kunnan valtuuston hyväksymän Vanhuspalveluiden strategia vuoteen 2020 painopiste on ikäihmisten kotona selviytymisen mahdollisuus niin kauan kuin se on ihmisarvoa kunnioittaen tarkoituksenmukaista. Vanhuspalveluiden pääpaino on hyvin toimivassa kotihoitossa ja sen riittävässä tukipalveluissa.

Vanhusten palveluasuminen on toteutettu ostopalveluna kunnassa toimivista kolmesta eri asumisyksiköstä. Palveluasumispaikkoja ostettiin yhteensä 84:lle asiakkaalle vuoden aikana. Vakituisen palveluasumisen lisäksi ostettiin eripituisia intervallijaksoja kotihoidon asiakkaille heidän kotona selviytymisen tueksi sekä omaishoitajien vapaapäivien ajaksi yhteensä 509 vrk eri asumispalveluyksiköistä. Ikäihmisten perhehoidossa oli viisi henkilöä, yhteensä 124 hoitopäivää. Vanhusten palveluasumisen toimintakatteen toteutumisprosentti oli 87,46 %. Perhehoidon toimintakate oli 94,3 %.

Kotihoidon tulosityksikössä aloitti 1.11.2016 alkaen ikäihmisille suunnattu 6-8 hengen asumispalveluyksikkö Elämänkaari. Kotihoidon henkilöstö työskentelee asumisyksikössä päivisin ja iltaisin. Vivago- hyvinvointi- ja turvapuhelinjärjestelmä on käytössä yöaikaisen turvallisuuden takaamiseksi. Elämänkaaren toimintamenoja ei ole huomioitu vuoden 2016 talousarviota suunniteltaessa.

Omaishoidon tuen määräraha on jaettu vammaispalvelun ja vanhuspalveluiden kesken eri menoeriksi. Omaishoidon tuen määrärahojen yhteistoimintakatteen toteutumisprosentti oli 95,7 %. Kielteisiä päätöksiä tehtiin 9:lle henkilölle, jotka eivät täyttäneet omaishoidontuen myöntämisperusteita.

Kunta järjesti omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastukset kunnan kanssa omaishoitosopimuksen tehneille omaishoitajille, jotka ovat toimineet vähintään 3 vuotta omaishoitajina. Tarkastukset olivat omaishoitajille vapaaehtoisia ja maksuttomia.

Sotaveteraanien avo- ja laituskuntoutukseen sekä hammashuoltoon varattujen määrärahojen (5 000 €) toteuma oli 36,5 %.

VAMMAISPALVELUT

Toiminta-ajatus

Vammaispalvelulain mukaisilla palveluilla pyritään edistämään asiakkaan ja hänen läheistensä elämänlaatua turvaamalla asiakkaan tarvitsema hoito ja huolenpito sekä tukemaan asiakkaan kuntoutumista, omatoimista selviytymistä ja itsenäisyyttä. Palveluja kehitetään seutukunnallisen yhteistyön vahvistamisella ja seuraamalla valtakunnallista vammaispoliittista ohjeistusta.

Palvelusuunnitelma

Vammaispalvelulain mukaisten palveluhakemusten käsitteleminen, kehitysvammaisten erityishuoltolain mukaisten palvelujen varmistaminen, palvelusuunnitelmatyö, yhteistyö eri toimijoiden kanssa, verkostoituminen alueellisesti tasavertaisen palvelun takaamiseksi yli kuntarajojen.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Turvallisuus, esteettömyys, tasavertaisuus, perheiden hyvä elämä ja lasten tasapainoinen kasvu, syrjäytymisen estäminen, osallisuuden edistäminen, nopea päätöksenteko, sisäiset toimintaprosessit selkeät			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Palveluihin tyytyväiset asiakkaat	Asiakkaiden tiedotus ja ennaltaehkäisevä palveluohjaus toimii	Asiakastyytyväisyys >4	Asiakastyytyväisyyskysely ei vuonna 2016 tehty
Nopea päätöksenteko	Asiakkaat osaavat hakea oikeaa palvelua	Oikaisuvaatimusten määrä <5 % päätöksistä	Päivitetty www-sivut Päätöksiä 176, joista hylkääviä 8 kpl ja oikaisuvaatimuksia 0 kpl
Lapsiperheiden hyvinvoinnin tukeminen	Asiakkaan hakemus käsitellään huomioiden yksilöllinen kokonaistilanne Määrärahoja varataan tarvetta vastaiseksi Erityislasten perheiden erilaiset tukimuodot resursoitu	Hylkäävien päätösten määrä <30 % Hakemusten käsitelyaika <3 kk Tilapäishoidon käytöpäivämäärä	Asiakas tavataan henkilökohtaisesti Osallistutaan seudullisiin kehittämishankkeisiin ja yhteistyöhön
Strategiaan nähden riittävät taloudelliset resurssit	Resursoinnissa huomioidaan ennaltaehkäisevän päätöksenteon pitkäaikaisvaikutukset kunnan taloudelle	Kustannus/vrk/asiakas Määrärahojen riittävyys TA/TP 100 %	Palveluseteleitä ei ole otettu käyttöön Elva ja tilapäinen perhehoito lisääntynyt Päätöksen teossa huomioidaan asiakkaan kokonaistilanne

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Kehitysvammaisten palvelut			
Asiakkaat	41	42	46
- joista palveluasuminen	13	15	12
Vaikeavammaisten palvelut			
Asiakkaat	130	130	124
- joista palveluasuminen	10	7	7

Talousarvion toteutuminen

Vuoden 2016 suurin haaste oli kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnan kilpailutus, jonka arveltiin nostavan kustannuksia. Kulut nousivat edellisestä vuodesta jonkin verran, mutta pysyivät budjetissa. Myös Kylänkartanon tuetun asumisen päättyminen ja sen myötä neljän kehitysvammaisen asumisen tuen järjestämisen epäiltiin nostavan kuluja. Tuettu asuminen järjestyi kuitenkin kunnan omana toimintana.

Vammaispalvelulain mukainen henkilökohtainen apu mahdollistaa asiakkaiden pidempään kotona asumisen ja tuntimääriä on tarpeen mukaan lisättävä. Talousarvioon nähden henkilökohtaisen avun kulut ovat nousseet, mutta mm. kalliiden ostopalveluiden osuus on laskenut eli kokonaisuutena on pysytty budjetissa.

Lasten ja nuorten tilapäistä hoitoa on lisätty, mm. omaishoidon tuen vapaiden järjestämiseksi. Osa lapsista ja nuorista on tilapäisessä perhehoidossa ja osalle hoitoa järjestetään ELVA-tuen avulla. Omaishoitajien lakisääteiset vapaat ovat lisänneet nousua tilapäisen hoidon kohtaan.

Kehitysvammaisten muihin palveluihin on muutaman viime vuoden aikana tullut kustannuksia kehitysvamma-alan erityisosaamisen tarpeen vuoksi. Vaalijalan kuntayhtymältä on ostettu palvelua osastotasoisessa hoidossa vuonna 2016 yhteensä kolmelle asiakkaalle. Vuodelle 2016 ei varattu määrärahoja tähän erityistarpeeseen ja se näkyy kokonaiskustannusten ylityksenä.

Vammaisten ympärivuorokautisen hoidon ylitystä selittää yhden asiakkaan siirtyminen kotoa palveluasumiseen. Kehitysvammaisten asumisen puolella on myös tapahtunut siirtymiä kevyemmästä palvelusta raskaampaan, mikä näkyy kustannusten nousuna.

Kohde	Nimi	Talousarvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
30	ASUKASPALVELUIDEN LTK				
46	VANHUSTEN JA VAMMAISTEN PALV.				
***	Toimintatulot	1.221.010	0	1.415.381,85	194.371,85-
***	Toimintamenot	5.415.450-	0	5.910.109,53-	494.659,53
****	Toimintakate (Netto)	4.194.440-	0	4.494.727,68-	300.287,68
***	Laskennalliset menot	106.650-	0	59.565,00-	47.085,00-

3.5.3 SOSIAALITYÖN PALVELUT

MIELENTERVEYSKUNTOUTUJIIEN PALVELUT

Toiminta-ajatus

Mielenterveyspalveluilla pyritään edistämään asiakkaan ja hänen läheistensä elämänlaatua turvaamalla asiakkaan tarvitsema hoito ja huolenpito sekä tukemaan asiakkaan kuntoutumista, omatoimista selviytymistä ja itsenäisyyttä.

Palvelusuunnitelma

Mielenterveyskuntoutujien työtoiminta ja asumispalvelut järjestetään tarvetta vastaavasti. Mielenterveyspalvelut ostetaan kunnan omilta tai yksityisiltä palveluntuottajilta.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Mielenterveyspalvelut järjestetään avohuoltopainotteisesti ja ostopalveluina lähiseudun palveluntuottajilta.			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet Syrjäytymisen estäminen Hyvät ja toimivat peruspalvelut	Vaikuttavuustavoitteet Mielenterveyskuntoutujien työtoiminta ja asumispalvelut järjestetään tarvetta vastaavasti itsenäistä selviytymistä tukien	Mielenterveyspalvelujen asiakasmäärä	Asumispalveluja ja työtoimintaa järjestetään asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaisesti - toteutunut
Tuottavuustavoitteet Syrjäytymisen estäminen Hyvät ja toimivat peruspalvelut	Tuottavuustavoitteet Mielenterveyspalvelut ostetaan kunnan omilta tai yksityisiltä palveluntuottajilta Kehitetään tuettua asumista kunnan omana toimintana	Asiakkaat – asumispalvelut – työtoiminta	Kts. tunnusluvut

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Mielenterveyspalvelut; asiakkaat, joista	29	26	28
– tuettu asuminen	14	13	14
– palveluasuminen	7	7	7
– työtoiminta	8	12	7

Talousarvion toteutuminen

Mielenterveyspalvelut kuuluvat aikuissosiaalityön kokonaisuuteen. Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluista ja työtoiminnasta vastaa aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijä yhteistyössä aikuispsykiatrian kanssa.

Mielenterveyspalveluiden kokonaismenot olivat 409 320 euroa ja toimintakate 378 920 euroa. Mielenterveyspalveluissa asumispalveluiden menojen toteuma oli arvioitua suurempi 123 %. Mielenterveyskuntoutujille on järjestetty asuntoja kunnan vuokra-asunnoissa, jonne on järjestetty yksilöllisen tarpeen mukaan päivittäiset tukikäynnit kotihoidon tai yksityisten palveluntuottajien kautta. Palveluasumista järjestetään ostopalveluina lähiseudun palvelukodeissa. Mielenterveyspalveluiden asiakkaiden tilannetta seurataan säännöllisesti ja terveydentilan salliessa pyritään palvelurakennetta keventämään avohuoltopainotteiseksi. Mielenterveyskuntoutujien työtoimintaa järjestää yksityinen palveluntuottaja. Työtoimintaan osallistui vuoden aikana 7 kuntoutujaa.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin psykiatrian poliklinikka ja päihdehoitaja sekä terveyskeskuksen omalääkärit ja masennushoitaja vastaavat asiakkaiden hoidosta.

PÄIHDEHUOLLON PALVELUT

Toiminta-ajatus

Päihdepalvelut tuotetaan yhteistyössä terveydenhuollon/erikoissairaanhoidon kanssa ja ostamalla palveluja Sovatek-säätiöltä sekä muilta lähiseudun palveluntuottajilta.

Palvelusuunnitelma

Päihdepalveluiden tarkoituksena on ehkäistä ja vähentää päihde- ja muita riippuvuusongelmia sekä niihin liittyvää syrjäytymistä tarjoamalla tarkoituksenmukaisia ja laadukkaita päihdehuollon avo- ja laitospalveluja.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Päihdehuollossa toimitaan ennalta ehkäisevästi ja avohuoltopainotteisesti.			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Syrjäytymisen estäminen	Päihdepalvelut ostetaan tarvetta vastaavasti lähiseudun palveluntuottajilta	Päihdehuollon asiakasmäärä	Kts. tunnusluvut
Hyvät ja toimivat peruspalvelut			
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Syrjäytymisen estäminen	Päihdehuoltopalvelut tuotetaan avohuolto-painotteisesti	Asiakasmäärä – avopalvelut – katkaisuhuolto – kuntoutuslaitushoito	Kts. tunnusluvut Yhteistyö aikuissosiaalityön ja päihdehoitajan kesken toteutunut
Hyvät ja toimivat peruspalvelut	Ennalta ehkäisevä ja oikea-aikainen puuttuminen yksilöiden syrjäytymiskierteisiin, päihdehoitajan vastaanotto	Päihdehoitajan asiakasmäärä	

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Päihdehuolto, asiakkaat			
– laituskuntoutus	2	4	3
– katkaisuhuolto	21	25	5
– avohoito	-	75	

Talousarvion toteutuminen

Päihdehuollon toimintamenot olivat kokonaisuudessaan 84 154 euroa ja kate 81 950 euroa ja talous toteutui suunnitellusti. Muuramessa päihdehuollon palvelut järjestetään avohuoltopainotteisesti. Kunnan omaa toimintaa on aikuissosiaalityöntekijän tekemä ohjaus- ja neuvontatyö sekä päätöksenteko päihdehuollon kuntoutus- ja tuetun asumisen asioissa.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin päihdesairaanhoitajalla on vastaanotto terveyskeskuksessa kahtena päivänä viikossa. Poliklinikkapalveluja, vieroitushoitoa ja kuntoutuskursseja ostetaan Sovatek-säätiöltä Jyväskylästä. Katkaisuhoidossa oli vuoden aikana 5 henkilöä ja laituskuntoutuksessa 3 henkilöä.

Muuramen Hyvinvointi -liikelaitoksen suunnittelutyössä aikuissosiaalityön, päihde- ja mielen-terveytyön yhteistyön kehittäminen oli suunnittelun lähtökohtana.

AIKUISVÄESTÖN TOIMEENTULOTUKI

Toiminta-ajatus

Toimeentulotukea myönnetään toimeentulotukilain mukaisesti taloudellisissa vaikeuksissa oleville aikuistalouksille ja lapsiperheille heidän itsenäisen selviytymisensä tukemiseksi.

Palvelusuunnitelma

Toimeentulotukea myönnetään toimeentulotukilain mukaisesti vaikeuksissa oleville aikuistalouksille ja lapsiperheille heidän itsenäisen selviytymisensä tukemiseksi.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet

Toimeentulotukiasiat hoidetaan lain säättämissä aikarajoissa ja asiakkuuden keston vaikutetaan aktiivointia korostavalla, yksilölliset tarpeet huomioivalla työtöteellä.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet Syrjäytymisen estäminen Hyvät ja toimivat peruspalvelut	Vaikuttavuustavoitteet Toimeentulotukilain soveltamisohjeet kunnassa päivitetään Toimeentulotukihakemukset käsitellään lain säättämissä määräajoissa	Toimeentulotuki-ohjeen päivitys 3 v välein Toimeentulotukihakemus 7 pv	Toimeentulotukiohje on päivitetty Käsitelyaika toteutunut
Tuottavuustavoitteet Syrjäytymisen estäminen Hyvät ja toimivat peruspalvelut	Tuottavuustavoitteet Tulottomat toimeentulotukiasiakkaat ohjataan ensijaisten etuuksien piiriin Työllistämis- ja aktiivointityöllä vähennetään toimeentulotukiasiakkuuksia	Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet % vastaavan ikäisestä väestöstä	Toimeentulotukea saaneet kotitaloudet 250, joista 60 lapsiperheitä. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet vast. ikäisestä väestöstä: 18 - 24 v. 5,1 % 25 - 64 v. 3,9 %

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Toimeentulotuki			
– tukea saaneet kotitaloudet yhteensä	271	330	250
– siitä aikuistaloudet	209	250	190

Talousarvion toteutuminen

Aikuisväestön toimeentulotuen menot olivat 294 300 euora ja kate 141 431 euroa, vähennystä edelliseen vuoteen 128 000 euroa. Toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä lasku jatkui edelleen. Toimeentulotukea sai 250 kotitaloutta, joista aikuistalouksia 190 ja lapsiperheitä 60. Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä on edelleen laskenut ollen 62. Aktiivisella aktivointi- ja työllistämistyöllä on ollut suuri vaikutus asukkaiden toimeentulotuen tarpeen vähenemiseen. Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneista nuorten (18–24v) osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on Muuramessa korkea 5,1 %, valtakunnallisesti 3,6 %.

Toimeentulotukihakemukset on pystytty käsittelemään lain säättämissä aikarajoissa. Toimeentulotukilain mukaan asiakkaan toivoma henkilökohtainen asiointiaika on järjestynyt 7 arkipäivän kuluessa.

Hallitus on osana rakenneuudistusohjelmaa päättänyt, että perustoimeentulotuki siirtyy Kelan hoitamaksi 1.1.2017 alkaen. Perustoimeentulotuen siirtoa Kelaan valmisteltiin syksyn aikana ja asiakkaita on opastettu Kela siirtoon liittyen. Kunta myöntää jatkossa ehkäisevää ja täydentävää toimeentulotukea. Toimeentulotukiohje ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen osalta on päivitetty.

AKTIVOINTI, TYÖLLISTÄMINEN JA KUNTOUTTAVA TYÖTOIMINTA

Toiminta-ajatus

Pitkäaikaistyöttömiä aktivoidaan ja tuetaan heidän työllistymistään kunnan omien työllistymistä edistävien toimenpiteiden, kuntouttavan työtoiminnan ja työvoiman palvelukeskuksen kanssa tehtävän yhteistyön avulla

Palvelusuunnitelma

Pitkäaikaistyöttömyyttä ja sen haittavaikutuksia vähennetään tehokkaalla aktivointi- ja työllistämistyöllä kunnan omien työntekijöiden, yhteistyökumppaneiden ja hanketyöntekijöiden eri toimenpiteiden avulla.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Kunnan aktivointi- ja työllistämistyössä toimitaan kunnan työllisyysohjelman tavoitteiden ja toimenpideohjelman mukaisesti.			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet Korkea työllisyys	Vaikuttavuustavoitteet Kuntaan laaditaan työllistämistrategia	Työllistämishjelma 1/2015 alkaen	Kunta toteuttaa aktivointi- ja työllistämistyötä työllistämishjelman mukaisesti
Tuottavuustavoitteet Syrjäytymisen estäminen Hyvät ja toimivat peruspalvelut Korkea työllisyys	Tuottavuustavoitteet Kunnan eri toimenpitein vähennetään pitkäaikais-työttömyyttä ja sen haittavaikutuksia Kuntaan perustetaan elinkeinopoliittinen yksikkö v. 2017, jossa myös työllistämisasiat hoidetaan Kunta avaa sähköisen asiointikanavan tehallinnon palveluihin asiakkaiden ja työntekijöiden käyttöön	Palkkatuella työllistetään 30 henkilöä eri hallintokuntiin Kuntalisä myönnetään 30 henkilön työllistämiseen Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään 100 asiakkaalle, ryhmiä 7-10 vuodessa Työmarkkinatuen kuntasuus on enintään 560 000 € Työvoiman palvelukeskuksen palv. ostetaan n. 100 asiakkaalle /v. Yleishallintoon perustetaan yrityskoordinaattorin työsuhte yritysyhteistyöasioita varten Sähköistä asiointipalvelua käyttäneiden määrä	Työllistettiin 50 Kuntalisän asiakasmäärä ei toteutunut 75 kuntouttavassa työtoiminnassa, 7 ryhmää alittui Työllistymistä edistävää monialaista yhteispalvelua ostettu 120 asiakkaalle Yrityskoordinaattori aloitti toimintansa keväällä 2016 Sähköinen TYPPI-järjestelmä otettu käyttöön.

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Kuntouttava työtoiminta			
– asiakasmäärä	75	100	75
– työtoimintapäivät	4 070	4 500	4 001
Työmarkkinatukea 300 pv saaneet			
– henkilöt/kk, josta		115	107
– tmt 300 pv saaneet	75	80	67
– yli 1000 pv saaneet	43	35	40
– työmarkkinatukimenot €	563 000	560 000	502 920
Kuntalisä			
– asiakasmäärä	25	30	14
Palkkatukityöllistäminen			
– asiakasmäärä	34	30	50

Talousarvion toteutuminen

Kunnan työllistämishjelma ohjaa aktivointi ja työllistämistyötä. Aktivointi, työllistäminen ja kuntouttavan työtoiminnan kokonaismenot olivat 753 130 euora ja toimintakate 741 880 euroa. Työmarkkinatukimenot pienivät noin 60 000 euroa vuoteen 2015 verrattuna palveluohjauksen aktiivisten toimenpiteiden seurauksena mm. palkkatukityöllistämisen ansiosta.

Palkkatukityöllistäminen lisääntyi kuluneen vuoden aikana merkittävästi. Kuntouttavan työtoiminnan ryhmiä järjestettiin työpajan toimintana 6 ryhmää ja yksi ostopalveluna Jyväskylän seudun tukikodeilta. Kuntalisän asiakasmäärä väheni, kuntakokeiluhankkeen päättymisen myötä.

Vuoden 2016 alusta tuli voimaan laki työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun järjestämisestä. Molemmat palveluohjaajat hoitavat yhteistyössä TE-hallinnon ja Kelan kanssa monialaista yhteispalvelua. Yhteistyötä tehdään mm. sähköisen TYPPI -järjestelmän kautta. Yhteispalvelussa on asiakkaana 120 henkilöä.

TYÖPAJATOIMINTA

Toiminta-ajatus

Muuramen työpaja toimii muuramelaisten työllistämisen- ja työssäoppimiskeskuksena. Työpaja tarjoaa työllistymistä edistävää toimintaa eli harjaannuttaa asiakkaita työelämään, antaa työkokemusta ja toimii työmarkkinoille aktivoijana.

Palvelusuunnitelma

Työpajan tarjoamien tukityöllistämisen-, työkokeilu- ja kuntouttavan työtoiminnan paikkojen avulla valmennetaan nuoria ja pitkäaikaistyöttömiä työelämään, annetaan työelämäkokemusta ja suunnitellaan yksilöllisiä opinto- ja työpolkuja yksilövalmentajan tuella.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet

Työpaja tarjoaa nuorille ja pitkäaikaistyöttömille tukityöllistämisen-, työkokeilu- ja kuntouttavan työtoiminnan paikkoja sekä edistää pajalla olevien henkilökohtaisten työ- ja koulutuspolkujen syntymistä yksilövalmentajan tuen avulla. Pajatoiminnassa huomioidaan elämänhallinnan, liikunnan ja terveyden edistämisen taitojen ohjaus.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Syrjäytymisen estäminen	Työpajatoiminta parantaa nuorten ja työttömien työelämätaitoja ja työhön sijoittumisedellytyksiä	Pajajakson jälkeeseen aktiivitoiminnan piiriin siirtyneet, tavoite 60 %	50 %, tavoite ei toteutunut
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Syrjäytymisen estäminen	Työpajatoimintaan osallistuneiden määrä	Asiakkaat 75/v	79 asiakasta, tavoite ylitettiin
Hyvät ja toimivat peruspalvelut	Kuntoutus-, työkokeilu- ja henkilötyöpäiviä lisätään	Vuoden aikana 4 500 työpäiv., pajajakson ka 6 kk	4 466 valmennuspäivää ka 5,5 kk
Korkea työllisyys	Pajalaisten osallistuminen työpajan liikunnan ja terveyden edistämisen ohjelmaan	92 % pajan asiakkaista osallistuu	90 %
	Sairauspoissaolojen vähentäminen	Poissaolot alle 7 % pajapäivistä	6 %
	Sopimukseen sitoutuminen	Keskeyttäminen vähenee alle 4 %	1 %

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Pajan netto-menot/osallistuja €	1 467	1 355	1 955
Kunnan rahoitusosuus % brut- tomenoista	27	33	36
Toimintakate /€	104 183	101 620	154 442
Pajajakson jälkeen aktiivitoi- mintaan siirtyneet, henk.	17	37	19
Pajatoimintaan osallistuvat, henk.	71	75	79
– joista kuntouttavassa työtoiminnassa henk.	41	43	55
– joista alle 25- v. henk.	18	34	16
Pajajakson keskeyttäneet, %	3	4	1

Talousarvion toteutuminen

Työpajatoiminnassa oli vuonna 2016 mukana yhteensä 79 valmentautujaa, työpajapäällikkö, työpajaohjaaja, yksilövalmentaja sekä ruokapalveluvastaava. Työntekijöistä palkkatuella työllistettyjä oli yhteensä 15, joista 3 toimi työvalmentajana. Työpajajakson jälkeen työelämään, koulutukseen, armeijaan tai muuhun aktiiviseen toimintaan siirtyi 19 valmentautujaa. Työtömäksi sekä keskeyttäneitä oli yhteensä 19 henkilöä. Valmennusta jatkaa 41 henkilöä.

Työpajatoiminnan päätyöalat olivat edelleen kokoonpano- ja puutyöt, sekä kunnan sisäiset työtehtävät. Kirppari-kahviossa valmistetaan lounas työttömille ja vähävaraisille sekä tilauksesta kahvilatuotteita. Kirppari-kahviossa valmentautujille kyettiin räätälöimään entistä yksilöllisempiä työtehtäviä, kuten esimerkiksi keittiö-, siivous-, toimisto- sekä käsityöteollisuuden taitoja.

Työpaja tekee Jyväskylän aikuisopiston kanssa yhteistyötä opiskelijoiden työssäoppimisjaksojen järjestämiseksi. Yhteistyötä Jyväskylän aikuisopiston kanssa tehdään myös aikuisopiskelijoiden Työpajalla pitämien elämänhallintaan liittyvien luentojen muodossa.

Vuonna 2016 Muuramen Työpaja teki yhteistyötä kunnan eri toimijoiden lisäksi mm. Keski-Suomen työpajayhdistyksen, Valtakunnallisen työpajayhdistyksen, Keski-Suomen eri työpajatoimijoiden, KYT:n (Keski-Suomen yhteisöjen tuki ry), PAIKKO-Verkko -hankkeen, työvoimanpalvelukeskuksen, työ- ja elinkeinotoimiston, velkaneuvonnan ja Sovatek-säätiön kanssa.

PAIKKO – verkko hanke on ESR -hanke, jonka tavoitteena on oppimisympäristöjen tunnistaminen ammatillisten perustutkintojen opetussuunnitelman mukaan. Muuramen Työpaja tekee tiivistä yhteistyötä Paikko- verkko hankkeen kanssa. Muuramen Työpaja on tunnistettu oppimisympäristöksi uuden 1.8.2015 voimaan tulleen ammatillisten perustutkintojen opetussuunnitelmien perusteiden mukaisesti. Muuramen Työpajalla on mahdollisuus saada osaamisestaan osaamistodistus, joka hyödyttää valmentautujaa opintoihin tai työelämään hakeuduttaessa.

Muuramen Työpaja on mukana valtakunnallisessa Sovari-mittarissa. Sovari on Valtakunnallisen työpajayhdistyksen kehittämä sosiaalisen vahvistumisen mittari työpajatoimintaan ja et-sivään nuorisotyöhön. Mittari perustuu asiakkaiden itsearviointiin pohjautuvaan nettikyselyyn. Opetus- ja kulttuuriministeriölle Sovari tuottaa valtakunnallisesti yhdenmukaista tietoa palveluiden laajuudesta ja vaikuttavuudesta. Mittari käsittää sosiaalisen vahvistumisen viisi osaluetta, joita ovat itsetuntemus, sosiaaliset taidot, arjen hallinta, opiskelu- ja työelämävalmiudet sekä elämänhallinta ja tavoitteellisuus.

Työpajan Kirppari-kahvio tarjoaa vaihtoehtoisia työkokeilu- ja oppimismahdollisuuksia kahvila- ja lounastoiminnassa. Vuoden aikana kirpparilla on 14 valmentautujaa erilaisilla sopimuksilla. Lisäksi Kirppari-kahvion työvalmentaja ohjaa kaikkien pajatoimintaan osallistuvien henkilöiden ruoka- ja leivontataitojen ryhmätoimintaa.

Aluehallintoviraston vuosittaiset avustukset työpajan yksilö- ja työvalmentajan palkka- ja toimintakustannuksiin vähenivät kokonaisuutena 10 000 euroa, joka lisää kunnan kustannusosuutta pajan toimintakatteesta vuodelle 2016.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
30	ASUKASPALVELUIDEN LTK				
47	SOSIAALITYÖN PALVELUT				
***	Toimintatulot	575.610	0	467.931,96	107.678,04
***	Toimintamenot	2.309.970-	0	1.972.530,27-	337.439,73-
****	Toimintakate (Netto)	1.734.360-	0	1.504.598,31-	229.761,69-
***	Suunnitelmapoistot	3.010-	0	3.008,13-	1,87-
***	Laskennalliset menot	66.370-	0	40.943,00-	25.427,00-

3.5.4 PERUSTERVEYDENHUOLTO

Toiminta-ajatus

Jyväskylän terveydenhuollon palvelujen yhteistoiminta-alue vastaa Hankasalmen, Jyväskylän, Muuramen ja Uuraisten kuntien perusterveydenhuollon palvelujen järjestämisestä. Vastuualueen palveluyksiköitä ovat avosairaanhoido, keskitetyt palvelut, neuvolat, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, suun terveydenhuolto ja terveyskeskussairaala. Muuramen kunta irtautui Jytestä 31.12.2016. Toimintavuoden aikana valmisteltiin irtautumista, sekä omiana toimintana tuotettavia perusterveydenhuollon palveluja.

Palvelusuunnitelma

Terveydenhuollon palvelujen tehtävänä on edistää kansanterveyttä ja pyrkiä vähentämään väestöryhmien välisiä terveyseroja terveyspalvelutarpeiden mukaisesti terveyttä edistämällä, sairauksia ehkäisemällä, niitä hoitamalla ja kuntouttamalla. Terveyspalvelujen tavoitteena on terveyshyödyn tuottaminen kaikille palvelukontakteissa. Potilaan omaa osallistumista aktivoidaan.

Talousarvion toteutuminen

Perusterveydenhuollon palvelut järjestettiin suunnitelmakaudella arvioitua pienemmillä kustannuksilla. Menojen toteuma suhteessa taloussuunnitelmaan oli 98,7 %, kokonaiskustannukset 5 726 796 euroa. Menot kasvoivat vuoden 2015 tilinpäätökseen verrattuna 4,6 %.

Hoidon tarve kasvaa 1 - 2 % vuosittain väestön ikääntymisen, vaatimusten ja lääketieteen nopean kehittymisen seurauksena. Kustannusten nousun hillitseminen edellyttää tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamista.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
30	ASUKASPALVELUIDEN LTK				
50	PERUSTERVEYDENHUOLTO				
***	Toimintatulot	0	0	631,00	631,00-
***	Toimintamenot	5.799.340-	0	5.729.669,97-	69.670,03-
****	Toimintakate (Netto)	5.799.340-	0	5.729.038,97-	70.301,03-
***	Laskennalliset menot	2.390-	0	25.454,00-	23.064,00

3.5.5 ERIKOISSAIRAANHOITO

Toiminta-ajatus

Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveystakeskus hankkii erikoissairaanhoidon palvelunsa suurimmalta osin Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä. Sairaanhoitopiiri tuottaa palvelut itse tai hankkii ne ostopalveluna.

Palvelusuunnitelma

Muuramen kunnan osuus sairaanhoitopiirin väestöstä on 3,9 %, osuus palvelujen käytöstä 3,2 %. Millään muulla Keski-Suomen sairaanhoitopiirin jäsenkunnalla väestöosuuden ja palvelujen käytön ero ei ole näin suuri. Vuoden 2016 aikana kuitenkin muuramelaisten erikoissairaanhoidon palvelujen käyttö kasvoi noin 10 %. Sairaanhoitopiiri on palvelusuunnitelmansa mukaisesti pyrkinyt kehittämään prosessejaan siten, että kustannukset pysyisivät hallinnassa.

Erikoissairaanhoidon kustannusten seuranta vaikeutti syksyn 2016 aikana ilmennyt tietojärjestelmäongelma, jonka vuoksi sairaanhoitopiirin laskutus perustui arvioon syksyn aikana. Kustannukset oikaistiin tasauslaskuilla vuoden loppuun mennessä.

Talousarvion toteutuminen

Erikoissairaanhoidon kustannukset ylittyivät taloussuunnitelmaan arvioiduista, ja toteuma oli 109,7 %. Kokonaiskustannukset erikoissairaanhoidon palveluista olivat 9 787 278 euroa.

Muuramelaisten erikoissairaanhoidon palvelujen käyttö, suoritteet, lähetteet sekä potilasmäärät kasvoivat edellisvuodesta noin 10 %. Kustannukset kasvoivat kohonnutta palvelutarvetta vähemmän edellisvuodesta, 1,4 %.

Hoidon laskennallinen tarve kasvaa 1 - 2 % vuosittain väestön ikääntymisen, vaatimusten ja lääketieteen nopean kehittymisen seurauksena. Kustannusten nousun hillitseminen edellyttää tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamista.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
30	ASUKASPALVELUIDEN LTK				
51	ERIKOISSAIRAANHOITO				
***	Toimintamenot	8.923.120-	0	9.787.278,87-	864.158,87
****	Toimintakate (Netto)	8.923.120-	0	9.787.278,87-	864.158,87
***	Laskennalliset menot	460-	0	0,00	460,00-

3.5.6 VAPAA-AIKAPALVELUT

AIKUISOPETUS (KANSALAI SOPISTO)

Toiminta-ajatus

Kansalaisopisto tarjoaa monipuolista koulutusta ja laaja-alaisia harrastusmahdollisuuksia. Opiskelu ja harrastaminen mahdollistaa itsensä kehittämisen, lisää henkistä hyvinvointia ja hyvää elämänlaatua sekä tarjoaa onnistumisen ja omaehtoisen oppimisen elämyksiä, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

Palvelusuunnitelma

Aikuisopetuspalvelut ostetaan Jyväskylän kansalaisopistolta.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Syrjäytymisen estäminen	Elinikäinen oppiminen	Kurssien määrä	Toteutuneet suunnitellusti
Osallisuuden edistäminen	Itsensä kehittäminen omien tavoitteiden mukaisesti	Kurssilaisten määrä	
Sosiaalisten verkostojen rakentaminen, ylläpitäminen ja vahvistaminen	Kansalaisvalmiuksien kehittäminen	Opetustuntien määrä	
Asuinympäristön viihtyvyys	Henkinen ja fyysinen hyvinvointi		
Kulttuuripalvelujen saata vuus			
Monipuoliset vapaa-ajanviettomahdollisuudet			
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		

Tunnusluvut

Aikuisopetus (kansalaisopisto)	TP 15	TA 16	TP 16
Opiskelijamäärä	1 172	1 200	1 196
Opintopiirit	77	75	77
Opetustunnit	2 023	2 175	2 096
Opetustunnin hinta € (ennakko/toteutunut)	30	30	30
€/opiskelija	56	60	60
€/asukas	7	7,5	7,4

Talousarvion toteutuminen

Kansalaisopiston toiminta toteutui vuonna 2016 pääsääntöisesti suunnitellusti. Suosituimpia ryhmiä olivat tanssi- ja liikuntaryhmät, joihin osallistujia oli liki 500 opiskelijaa. Musiikin ryhmään osallistui 220, kädentaito- ja kielten ryhmiin molempiin noin 140 opiskelijaa. Tietotekniikkakurssit peruuntuivat osallistujapuutteen takia. Tuntimäärästä ja kurssien sisällöstä käydään keskustelu palveluntuottajan kanssa vuosittain.

KIRJASTOPALVELUT

Toiminta-ajatus

Kirjastotoimen tarkoituksena on osana kunnan tietoverkkoa ja alueellista ja valtakunnallista kirjastoverkkoa luoda edellytyksiä kuntalaisten rikkaaseen ja virikkeeseen elämään tiedon ja elämysten kautta koulutuksessa, työssä ja vapaa-aikana.

Palvelusuunnitelma

Kirjasto tarjoaa monipuolisen, ajan tasalla pysyvän ja asiakaskunnan muuttuvia tarpeita vastaavan aineistokokoelman, ammattitaitoisen henkilökunnan avun, sekä tehokkaat tiedonhakujärjestelmät ja laajan kirjastoverkon.

Kirjastonkäytön opetuksen järjestämisen pohjana ovat Kulttuurikelloon kirjatut sopimukset opetuksen järjestämisestä tietyille luokka-asteille. Kirjastonkäytön opetusta sekä kirjaston ja kirjallisuuden esittelyjä järjestetään myös muille ryhmille toiveiden ja resurssien mukaan.

Huolehditaan aineistokokoelmien ajantasaisuudesta. Uutuushankinnassa tavoitteena on edelleen Keski-Suomen kirjastojen keskiarvo. Hankinnoissa painotetaan lasten ja nuorten kirjallisuutta.

Yhteistyön tiivistäminen muiden Keski-kirjastojen kanssa toiminnan ja palvelujen kehittämiseksi.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
<p>Vaikuttavuustavoitteet</p> <p>Hyvät ja toimivat peruspalvelut</p> <p>Perheiden hyvä elämä ja lasten tasapainoinen kasvu</p> <p>Syrjäytymisen estäminen</p> <p>Asuinympäristön viihtyisyys</p> <p>Kulttuuripalvelujen saatavuus</p> <p>Monipuoliset vapaa-ajanviettomahdollisuudet</p>	<p>Vaikuttavuustavoitteet</p> <p>Tiedon ja elämyksien tarjoaminen kirjastotoimen avulla: riittävä kirjaston palveluverkosto ja laajat aukioloajat, sekä ammattitaitoinen henkilöstö ja ajanmukaiset kokoelmat.</p> <p>Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi ja ennaltaehkäisevä työ</p>	<p>Asiakaspalaute</p>	<p>Asiakaskyselyt, muu asiakaspalaute, nettipalaute (esim. hankintatoiveet yms.)</p>
<p>Tuottavuustavoitteet</p> <p>Tiedon ja elämyksien tarjoaminen kuntalaisille tuottamalla laadukkaita kirjastopalveluja.</p>	<p>Tuottavuustavoitteet</p> <p>Kirjastopalvelujen ja kirjastoverkon saavutettavuus; riittävä kirjaston palveluverkosto ja laajat, käyttäjäystävälliset aukioloajat</p> <p>Ammattitaitoinen ja asiakaspalveluhenkinen henkilöstö</p> <p>Laadukkaat ja ajantasaiset kirjastojärjestelmät ja vuorovaikutteiset verkkopalvelut asiakkaille</p> <p>Monipuolinen ja ajantasainen kirjastoaineisto. Kirjojen uutuushankinnassa tavoitteena on Keski-Suomen kirjastojen keskiarvo.</p> <p>Kulttuurikelloon kirjatut suunnitelmat koulun ja kirjaston yhteistyöstä</p>	<p>Suoritetavoitteet</p> <p>Lainauten määrä Asiakkaat (kirjastokäynnit ja verkkokäynnit)</p> <p>Taloudellisuus: Menot euroa/asukas Menot euroa/laina</p> <p>Tehokkuus: Lainat/asukas Käynnit/asukas</p> <p>Vaikuttavuus Opastetut luokkakäynnit (osallistujat) Muut ohjatut käynnit (osallistujat)</p> <p>Voimavarat Vakinainen henkilökunta Työllistetyt</p>	<p>Aukiolotunnit pääkirjaston osalta ennaltaan, Niittyahon sivukirjasto lakkautettiin kesällä 2016.</p> <p>Kokonaislainaus lievässä laskussa. Fyysiset käynnit vähenivät, mutta verkkokäynnit lisääntyivät.</p> <p>Hankintojen määrä väheni muiden aineistojen paitsi e-kirjojen osalta. Lisäkappaleita hankittiin erityisesti kysytyimmistä lastenaineistosta.</p> <p>Kirjastonkäytön ope- tusta järjestettiin erityisesti 1. ja 4. luokkien oppilaille. Kirjavinkkausta annettiin 9 kertaa.</p> <p>Vakinaisen hlöstön määrä ennallaan, kuntouttavassa työtoiminnassa 6 kk ja palkkatuella työllistetty 10 kk.</p>

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Suoritetaivoitteet:			
Lainausten määrä	179 240	188 000	175 393
Asiakkaat (kirjasto- käynnit ja verkko- käynnit)	108 385	115 000	111 549
Taloudellisuus:			
Menot euroa / asukas	51,45	*46,11	45,64
Menot euroa/laina	2,81	*2,38	2,55
Tehokkuus:			
Lainat/asukas	18,32	19,5	17,91
Käynnit/asukas	11,08	12,0	11,4
Vaikutavuus:			
Opastetut luokka- käynnit (osallistujat)	578	450	547
Muut tapahtumat (osallistujat)	584	350	310
Voimavarat:			
Vakinainen henkilö- kunta	5	5	5
Työllistetyt	1	1	1

* tähdellä merkityt luvut olivat arvioita, koska talousarvion laadintahetkellä budjetista puuttuivat vielä laskennalliset erät eikä sisäisiä vuokria ole vielä vahvistettu vuodelle 2016

Talousarvion toteutuminen

Tunnuslukujen valossa toimintavuosi sujui suunnitellusti. Muuramen lainausluvut ovat erittäin hyvällä tasolla, vaikka asetettu suoritetaivoite ei täyttynytkään. Tunnusluvuista varsinkin taloudellisuus ja tehokkuusluvut ovat Muuramessa selkeästi valtakunnallisten keskiarvojen yläpuolella.

Kirjastopalvelujen saavutettavuus heikkeni siltä osin, että Niittyahon sivukirjasto lakkautettiin kesällä 2016. Aukiolotuntien väheneminen vähensi osaltaan fyysisten käyntien määriä, sen sijaan verkkokäyntien määrä nousi edellisvuodesta. E-aineistojen lainausmäärät lisääntyivät selkeästi edellisvuodesta, kun taas elokuvien ja lehtien lainoissa kirjattiin edellisvuosien tapaan lievää laskua.

Kokoelmatyötä on tehostettu viime vuosina; vanhaa ja vähän lainattua aineistoa poistetaan aikaisempaa aktiivisemmin, ja toisaalta kokoelmia uudistetaan vastaamaan entistä paremmin paikallisen asiakaskunnan tarpeita. Näillä toimenpiteillä kokoelmien kiertolukuja on saatu parannettua, ja varsinkin tietokirjallisuuden lainaus on lisääntynyt.

Kirjastonkäytön opetukseen ja kirjavinkkauksiin osallistui vuoden aikana 493 henkilöä. Kirjastossa järjestettiin vuoden aikana kirjavinkkausten ja käyttäjäkoulutusten lisäksi kaikkiaan 11 tapahtumaa, mm. satutunteja ja teatteriesityksiä. Erilaisiin tapahtumiin osallistui kaikkiaan 310 henkilöä, ja ikäihmisten atk-tutorointia järjestettiin 54 kertaa.

Keski-kirjastojen yhteistoiminta on vakiintunut osaksi kaikkien maakunnan kirjastojen arkea. Kertomusvuonna painopiste on ollut e-aineistojen kokoelmien kartuttamisessa ja sähköisten palvelujen markkinoinnissa. Asiakkaat ovat oppineet hyödyntämään kirjastokimpan yhteisiä kokoelmia: aineistot liikkuvat tehokkaasti kirjastojen välisin kuljetuksin kaksi kertaa viikossa.

KULTTUURIPALVELUT

Toiminta-ajatus

Kulttuuripalvelut ovat osa kuntalaisten jokapäiväistä elämää. Kulttuuripalvelut parantavat ihmisten elämänlaatua, tukevat alueen luovuutta, edistävät myönteistä sosiaalista ilmapiiriä ja rakentavat yhteenkuuluvuutta ja paikallista identiteettiä.

Palveluja tuotetaan itse tai yhteistoiminnassa muiden toimijoiden kanssa ja palveluvalikoimaa täydennetään ulkopuolisilta hankituilla kulttuuripalveluilla. Kulttuuripalvelut ovat myös osa kunnan eri palveluprosesseja ja niitä tuotetaan yhteistoiminnassa. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat opetuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, ikäihmisten ja vammaisten palvelut, taiteen perusopetus, kirjasto, kansalaisopisto sekä liikunta- ja nuorisopalvelut.

Palvelusuunnitelma

Opetus- ja kulttuuripalveluiden yhteistyönä toteutettava Kulttuurikello -perusopetuksen taide- ja kulttuurikasvatusohjelma tavoittaa kaikki peruskoululaiset (noin 1 300 oppilasta). Kulttuurikello pitää sisällään vuosittaiset koululaiskonsertit, elokuvafestivaalin, museoretket ja luokkakokohtaiset taidetyöpajat.

Yhdessä varhaiskasvatuspalveluiden kanssa toteutettava Kulttuurikaruselli pitää sisällään henkilökunnan koulutuksen lisäksi päivähoitolaisten taidetyöpajatoimintaa vuosittain sovittavan painotuksen mukaisesti. Kulttuurikarusellin ohjelmopalvelut ovat tarjolla kaikille alle kouluikäisille.

Ikäihmisten hyvinvointia ja viihtymistä tuetaan mm. järjestämällä Koskikodilla säännöllisiä, kaikille avoimia tilaisuuksia kuten yleislauluhetkiä, veteraanitapahtumia, Kevätpolska-tapahtuma keväällä ja yhdessä vanhuspalveluiden kanssa vanhusten viikko syksyisin.

Kuntalaisten omaehtoista kulttuuritoimintaa tuetaan avustuksilla, tiloilla, tiedottamisella ja yhteisiä tapahtumia järjestämällä. Kotiseututyössä keskitytään paikallisten järjestöjen ja seurakunnan kanssa tehtävän yhteistyön lisäksi kuntajuhliin.

Muuramesalin ohjelmisto tarjoaa laadukkaita teatteri-, tanssi- ja elokuvaesityksiä sekä konsertteja kaiken ikäisille. Ohjelmatarjontaa täydentävät paikallisten kulttuurijärjestöjen ja harrastajien omaehtoiset ohjelmatuotannot. Tarjontaa lisäävät myös ammattitaiteilijoiden, ohjelmatoimistojen ja taiteen oppilaitosten kanssa toteutettavat yhteistuotannot.

Kulttuuripalveluiden vuosittaisiin perustoimintoihin kuuluvat myös monipuolinen lastenkulttuuritarjonta ja Muurame-päivät.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Kulttuuripalvelujen saata- vuus	Luoda edellytyksiä taiteen ja kulttuurin tekemiselle ja kokemiselle Muurames- sa	Lastenkulttuuri- tapahtumien määrä, Kulttuurikello-, Kulttuurikaruselli- ja Kulttuuriaitta- hankkeiden toteutumi- nen	Kulttuurikaruselli ja Kulttuurikello toteutui- vat suunnitellusti. Kult- tuurikellossa työpaja- tunteja oli 280, Kult- tuurikarusellissa työpä- jojen sijasta järjestet- tiin perinnepäivät. Var- haiskasvatuksen henki- löstölle järjestettiin Sadut ja musiikki - koulutus. Opetussuun- nitelmaudistukseen liittyen päivitettiin myös kulttuuriopetus- suunnitelma.
Monipuoliset vapaa- ajanviettomahdollisuudet			
Perheiden hyvä elämä ja lasten tasapainoinen kasvu	Lasten, nuorten ja lapsi- perheiden hyvinvoinnin edistäminen ja ennaltaeh- käisevä työ	Tapahtumien, ryhmien, kulttuurijärjestöjen määrä	
Syrjäytymisen estäminen			
Osallisuuden edistäminen	Vetovoimainen kunta	Kävijämäärät	
Sosiaalisten verkostojen rakentaminen, ylläpitämi- nen ja vahvistaminen	Hyvinvointipalvelujen kehittäminen eri hallinto- kuntien ja toimijoiden yhteistyönä.	Tapahtumien määrä ja monipuolisuus	
Asuinympäristön viihtyvyys		Kulttuuritilat	Kaikille avoimia julkisia tapahtumia järjestettiin vuoden aikana kaikki- aan 65 ja näihin osallis- tui noin 6 300 henkilöä. Muiden järjestämiä kulttuuritilaisuuksia oli Muuramesalissa vuoden aikana 27. Avustushakemuksia tuli 8, avustuksia jaettiin yhteensä 9 494 euroa.
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		

Tunnusluvut	TP 15	TA 16	TP 16
Nettokustannukset euroa/asukas	23,5	18	15
Euroa/oppilas/Kulttuurikello		20	18,5
Euroa/osallistuja/Kulttuurikaruselli		32	14
Tilaisuudet/kaikki	102	85	95
Kävijämäärät/kaikki	9 000	9 000	10 400
Tilaisuudet/ikäihmiset		22	18
Kävijämäärät/ikäihmiset		1000	1 250
Tilaisuudet/lapset ja nuoret		46	49
Kävijämäärät/lapset ja nuoret		5 500	6250

Talousarvion toteutuminen

Kulttuuripalvelujen palvelusuunnitelma menojen ja tapahtumien osalta toteutui suunnitelmien mukaisesti.

LIIKUNTAPALVELUT

Toiminta-ajatus

Kunnallisen liikuntatoimen tehtävänä on luoda edellytykset seuratoiminnalle, järjestää liikunta-toimintaa sellaisille ryhmille, jotka jäävät seuratoiminnan ulkopuolelle sekä aktivoida kuntalaiset liikuntaharrastusten piiriin. Painopistealueena on lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi.

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tavoitteena on luoda olosuhteet ja aktivoida kuntalaiset harrastamaan liikuntaa vähintään terveysliikunnan tasolla, edistäen terveyttä ja hyvinvointia, ennaltaehkäisten sairauksia ja näin saada taloudellisia säästöjä terveys- ja sosiaalisektorilla. Painopistealueena ovat lapset, nuoret ja lapsiperheet ja ne kuntalaiset, jotka jäävät seuratoiminnassa vähemmälle tai kokonaan ulkopuolelle.

Seuratyötä tuetaan avustuksin ja yhteistyöprojektein sekä tarjoamalla liikuntapaikat maksutta urheilujärjestöjen junioreiden ja avustuksella tuettuna aikuisryhmien käyttöön. Liikuntapaikat tarjotaan ilmaiseksi kaikille alle 18-vuotiaille muuramelaisille (poislukien uimahalli ja kuntosali) lasten ja nuorten hyvinvointiohjelman mukaan.

Uimahallin peruskorjauksen valmistuttua lasten uimakoulut ja vesiliikuntaryhmät, alaluokkien oppilaiden ja esikoululaisten uimaopetus sekä aikuisten vesiliikuntaryhmien toiminta voidaan käynnistää vuoden 2016 alusta alkaen. Lisäksi peruskorjauksen yhteydessä uudistetussa kuntosalissa voidaan laajentaa sekä palveluaikoja että ikäihmisten ohjattua ryhmätoimintaa.

Eri liikuntatilojen kalusteita ja välineitä uusitaan siten, että varmistetaan turvallinen harrastaminen.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
<p>Vaikuttavuustavoitteet</p> <p>Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin ja tasapainoisen kasvun ja kehityksen turvaaminen</p> <p>Hyvinvointipalveluiden tuotannon ja kokonaisuuden suunnitelmallinen kehittäminen eri hallintokuntien ja toimijoiden välisenä yhteistyönä</p> <p>Turvallinen ja viihtyisä kunta asua ja elää</p> <p>Elämäntapasairauksien ennaltaehkäisy</p>	<p>Vaikuttavuustavoitteet</p> <p>Edellytysten luominen urheiluseuratoiminnalle</p> <p>Liikuntatoiminnan järjestäminen sellaisille ryhmille, jotka jäävät seuratoiminnan ulkopuolelle</p> <p>Kuntalaisten aktivointi liikuntaharrastusten piiriin</p> <p>Omaehtoiseen liikuntaan kannustaminen</p>	<p>Liikuntapalvelun järjestämien erityis- ja terveysliikuntaryhmien määrä, osanottajamäärä</p> <p>Uimahallin ja kuntosalin kävijät</p> <p>Avustusta saaneiden seurojen jäsenmäärä</p> <p>Seurojen liikunta-avust. / asukas</p>	<p>Liikuntajärjestöjen taloudellinen tukeminen toteutui</p> <p>Liikkuva Muurame – toimintaa jatkettiin laajentamalla toiminta myös aikuis- ja seniori-ikäisiin. Toiminta toteutettiin täydellisesti suunnitelman mukaan</p> <p>Liikunnan ohjauspalvelut toteutettiin peruskorjatuissa, uusissa tiloissa uimahallilla ja kuntosalilla</p> <p>Tiedotus toteutettiin aktiivisesti pääosin Muuramelaisen ja kunnan nettisivujen välityksellä</p>
<p>Tuottavuustavoitteet</p> <p>Monipuoliset vapaa-ajanviettomahdollisuudet</p>	<p>Tuottavuustavoitteet</p> <p>Riittävät ja monipuoliset liikuntatilat ja liikuntaharrastusmahdollisuudet, mukaan lukien ulkoilu- ja retkireitistöt sekä kevyenliikenteen väylät, liikuntaesteettömyys huomioiden</p>		<p>Liikuntapaikkojen rakentaminen ja ylläpito – Koulunmäen lähiliikuntapaikat; Nisulanmäen lähiliikuntapaikan 2-vaihe. Parkour- ja fitness ulkokuntosalialueet - Niittyahon jääkiekkokaukalo</p> <p>– edellytysten luominen järjestöjen ja kuntalaisten liikunta- ja vapaa-ajan olosuhteiden kehittämiseen</p>

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Henkilöstömäärä	1,86 (htv.)	4,75	4,75
Uimahallikävijät	9 840	48 000	31 900
Uimahallin nettomenot euroa/kävijä	4,29	5,15	7,50
Kuntosalikävijät	24 578	(sis. uimahalli)	22 076
Kuntosalin nettomenot euroa/kävijä	+ 0,57	(sis. uimahalli)	+ 2,57
Ohjatut tilaisuudet		700	680
Ohjatut tilaisuudet/osallistujat			3 772
Avustusta saaneiden seurojen jäsenmäärä	3 659	4 050	3 879
Alle 18 v. lisenssiurheilijat	1 458	800	1 551
Seurojen liikuntaavustukset €/asukas	5,51	7,90	5,37
Liikuntatoimen käyttömenot €/asukas	54,51	65,70	55,81

Talousarvion toteutuminen

Uimahalli-kuntosalin peruskorjauksen valmistuttua toiminnot voitiin vuoden 2016 alusta käynnistää täydellä volyymillä myös ohjaus- ja uinnin opetuspalvelujen osalta.

Liikuntaryhmien järjestämistä päästiin kehittämään edelleen uusien tilojen myötä. Liikuntapalvelujen järjestämien ohjauspalvelujen lisäksi yhteistyössä terveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen kanssa järjestettiin kohdennettuja ohjausryhmiä sekä vesiliikunnassa että kuntosalilla. Tavoitteena on lasten liikuntainnostuksen synnyttäminen, aikuisväestön hyvinvoinnin lisääminen sekä senioreiden ja erityisryhmien toimintakyvyn ylläpitäminen.

Uimahalli-kuntosalin kassa- ja kulunvalvonnan teknisten haasteiden vuoksi kävijämäärätiedot ovat vielä suuntaa antavia, mutta hyvät asiakasmäärät ovat pääteltävissä tulokertymästä.

Opetus- ja liikuntapalveluiden yhteistyössä käynnistetty kaikkia perusopetusikäisiä aktivoiva Liikkuva koulu -toiminta on laajennettu 2015 varhaiskasvatukseen. Vuonna 2016 toiminta laajennettiin koskettamaan myös aikuis- ja senioriväestöä Liikkuva Muurame -toimintana.

Koulunmäen lähiliikuntapaikkojen kehittämishankkeessa edettiin suunnitelmien mukaisesti. Nisulanmäen lähiliikuntapaikan 2-vaiheessa alueelle rakennettiin Parkour- ja fitness- ulkokuntosalialueet.

Niittyahon koulun pihaan uusittiin jääkiekkokaukalo.

Liikuntapalveluiden palvelusuunnitelma toteutui kustannustehokkaasti käyttömenojen ollessa vain 55,81 €/asukas.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
30	ASUKASPALVELUIDEN LTK				
53	VAPAA-AIKAPALVELUT				
***	Toimintatulot	309.420	0	389.489,19	80.069,19-
***	Toimintamenot	1.594.230-	0	1.490.293,75-	103.936,25-
****	Toimintakate (Netto)	1.284.810-	0	1.100.804,56-	184.005,44-
***	Suunnitelmapoistot	62.460-	0	49.494,31-	12.965,69-
***	Laskennalliset menot	112.590-	0	56.527,02-	56.062,98-

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
30	ASUKASPALVELUIDEN LTK				
***	Toimintatulot	2.114.250	0	2.283.946,96	169.696,96-
***	Toimintamenot	24.182.560-	0	25.017.815,30-	835.255,30
****	Toimintakate (Netto)	22.068.310-	0	22.733.868,34-	665.558,34
***	Suunnitelmapoistot	65.470-	0	52.502,44-	12.967,56-
***	Laskennalliset tulot	127.440	0	129.668,95	2.228,95-
***	Laskennalliset menot	301.790-	0	194.738,02-	107.051,98-

3.6 TEKNISTEN PALVELUIDEN LAUTAKUNTA

Budjettirahoitteinen

Toiminta-ajatus

Teknisten palveluiden lautakunta vastaa kunnan maankäytön suunnittelusta, rakentamisen suunnittelusta, rakentamisesta/rakennuttamisesta, mittaustoimesta, rakennusvalvonnasta, ympäristönsuojelusta, ympäristöterveydenhuollosta, palo- ja pelastustoimesta, kaduista, yksityisteistä, puistoista, ulkoilu- ja urheilualueista, kiinteistöistä, ruokahuollosta, siivouksesta, vesihuollosta ja jätehuollosta.

Lautakunnan kokoonpano on yhdeksän jäsentä.

Palvelusuunnitelma

Lautakunta huolehtii sille kuuluvat tehtävät tehokkaasti ja taloudellisesti.

Lautakunta kokoontuu vuoden aikana 11 kertaa.

Lautakunnan alaisen henkilökunnan määrä on noin 82 henkeä.

Talousarvion toteutuminen

Lautakunta kokoontui vuoden 2016 aikana 11 kertaa. Käsiteltävien asioiden määrä (126 kpl) kasvoi jälleen edelliseen vuoteen verrattuna (vuonna 2015 117 kpl). Lautakunta teki tutustumismatkan 13.10.2016 järjestetyille FinnBuilt-, Infraexpo-, Jäte-, vesi- ja ympäristöalan, ViherTek sekä liikuntapaikkarakentamisen messuille Helsinkiin.

Lautakunnan tilinpäätös oli talousarvion mukainen. Taloustilaston vuoksi teknisen johtajan kustannukset on siirretty vuonna 2015 lautakunnan kustannuspaikalle, koska lautakunnan kustannukset vyörytetään tilinpäätöksessä teknisen toimen eri kustannuspaikoille. Näin kaikki kustannuspaikat saavat osansa lautakuntatason hallintoa ja teknisen johtajan kuluja.

Henkilökunnan määrä (31.12.2016) oli 82 henkeä, joista vakituisia 71, määräaikaista 9 ja työllistettyjä 2.

Koko teknisen toimialan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet pääosin suunnitelmien mukaisesti. Käyttötaloustulot olivat noin 7,5 miljoonaa euroa (103,8 TA-tot%), käyttötalousmenot noin 9,2 miljoonaa euroa (99,3 TA-tot%), toimintakate noin – 1,6 miljoonaa euroa (83,0 TA-tot%) ja investointimenot 2,2 miljoonaa euroa (81,7 TA-tot%).

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
40	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
60	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
***	Toimintamenot	110.140-	0	107.785,17-	2.354,83-
****	Toimintakate (Netto)	110.140-	0	107.785,17-	2.354,83-
***	Laskennalliset tulot	112.660	0	110.485,17	2.174,83
***	Laskennalliset menot	2.520-	0	2.700,00-	180,00

3.6.1 YHDYSKUNTASUUNNITTELU

TEKNINEN HALLINTO

Toiminta-ajatus

Teknisten palveluiden hallinnosta, suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta huolehtiminen sekä osallistuminen kunnan kehittämiseen.

Palvelusuunnitelma

Teknisen hallinnon suurimmat tehtäväkokonaisuudet:

- Maankäytön suunnittelutehtävät
- Mittaus- ja kartoitustyöt
- Kiinteistöjen suunnittelu, rakentaminen/rakennuttaminen ja kunnossapito
- Katujen kunnossapito ja rakentaminen
- Kunnan toimesta tapahtuva liikenneturvallisuustyö ja liikenteenhoidon suunnittelu
- Ympäristönsuojelutehtävät
- Kunnan maa- ja metsätilojen hoito
- Jätehuollon järjestäminen
- Vesihuollon rakentaminen ja kunnossapito
- Ruokapalvelut
- Yksityistielain mukaiset kunnan tehtävät

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Luodaan asumiselle, elämiselle ja yrittämiselle turvallinen ja viihtyisä ympäristö. Edistetään taloudellisia ja tehokkaita rakenteita ja toimintatapoja.			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Tekninen osasto hoitaa sille kuuluvat tehtävät tehokkaasti, joustavasti ja taloudellisesti	Viihtyisän ja turvallisen kunnan kehittäminen	Palautteen määrä ja laatu	Palvelutaso on säilytetty kohtuullisena.
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Taloudellinen ja tehokas yhdyskunta	Uusien alueiden kehittäminen ja rakentaminen	Vuosittain rakennettavat uudet alueet	Uusia alueita rakennettiin suunnitelman mukaisesti Seunavuoren ja Kinkomaan alueilla. Investointiosassa tarkempi erittely.
Työpaikka-alueiden ja palveluiden sekä liikenneyhteyksien kehittäminen	Vanhoiden alueiden kehittäminen	Vanhoiden alueiden kunnostamistoimet	
Viihtyisien ja turvallisten asuin ympäristöjen kehittäminen	Sujuva lupakäsittely, nopea päätöksenteko	Lupien ja hakemusten käsittelyajat	Vanhoilla alueilla tehtiin perusparannettiin ja asfaltoitiin katuja suunnitelmien mukaisesti. Investointiosassa tarkempi erittely.
Väestön kasvu	Sähköisten palveluiden kehittäminen	Väestön määrä	Käsittelyajat olivat pääosin tavoitteen mukaisia. Väestö kasvoi +1,6 %

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Henkilöstö	14	14	14

Talousarvion toteutuminen

Teknisen osaston tarjoamien palveluiden määrän tarve kasvaa kunnan väliluvun lisääntyessä ja taajamien laajentuessa. Teknisen osaston palvelutaso on säilytetty kohtuullisena.

Teknisten palveluiden lautakunnan alaiset tehtävät on hoidettu taloudellisesti ja talousarvion mukaisesti. Suunnitelmallisuutta on kehitetty. Syksyllä 2016 aloitti vakituinen puistotyöntekijä työt. Hän tulee vastaamaan kunnan puistojen, kesäkuukkaistutusten ja leikkikenttien hoidosta sekä rakennuttamis- ja suunnittelutehtävistä.

Vuonna 2015 käynnistyneet isot liikerakentamishankkeet (kauppakeskuksen alue, Kinkomaan liikerakennus) valmistuivat keväällä 2016 ja työllistivät normaalia enemmän teknisen puolen toimialaa, samoin kuin vuonna 2015 myyty poikkeuksellisen suuri tonttien määrä (omakotitalotontteja 37 kpl) heijastui vuoden 2016 töihin.

Syksyllä Muuramessa järjestettiin Keski-Suomen maapuolustusjuhla. Tekninen toimi vastasi liikennejärjestelyistä ja opastuksesta, alueen ja tilojen siisteydestä, jätehuollosta, kutsuvieraiden ruokailusta yms.

KAAVOITUS

Toiminta-ajatus

Vastata kunnan kaavoituksesta ja kehittämisestä kestävästä kehityksestä tukevalla tavalla. Kunnan tulee huolehtia riittävien raakamaareservien hankinnasta sekä tonttien markkinoinnista.

Palvelusuunnitelma

Maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää, että taaja-asutusta ja muuta sellaista aluetta varten, jonka rakentamisen ja muun maankäytön yksityiskohtainen järjestäminen on tarpeellista, on kunnan toimesta, sitä mukaa kuin kehitys vaatii, laadittava asemakaava. Kunnan tulee myös ylläpitää ajantasakaavoja sekä ryhtyä toimenpiteisiin vanhentuneiden asemakaavojen uudistamiseksi. Kunnan tulee huolehtia lain mukaisesti myös tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla.

Kaavoituksesta ja tonttien markkinoinnista vastaa kunnan kaavoittaja. Ulkopuolista konsulttia tarvitaan suunnittelutehtävissä ja erilaisten selvitysten laadinnassa (esim. luontoselvitykset, tiesuunnitelmat).

Kaavoitukseen liittyvät toimet edellyttävät entistä parempaa luonnon, ympäristön, maiseman, kuntalaisten, eri viranomaisten ja ympäristövaikutusten huomioonottamista.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Luodaan asumiselle, elämiselle ja yrittämiselle turvallinen ja viihtyisä ympäristö.			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet Suunnitelmallinen kunnan kehittäminen Tonttien riittävyys (kaava-varanto)	Vaikuttavuustavoitteet Kunta on aktiivinen maan-käytön kehittämisessä ja suunnittelussa	Kaavoitusreservi (vapaat tontit)	Kaavoituskatsaus hyväksyttiin teknisten palveluiden lautakunnassa (8.12.2015 § 114) vuodelle 2016, jossa arvio myös tonttitilanteesta vuoden 2018. Asuntotontteja on riittävä reservi, teollisuustontteja tarvitaan lisää.
Tuottavuustavoitteet Taloudellinen ja tehokas yhdyskuntarakenne Työpaikka-alueiden ja palveluiden sekä liikenneyhteyksien kehittäminen Viihtyisien asuinympäristöjen kehittäminen Väestön kasvu	Tuottavuustavoitteet Kaavoituskatsauksen mukaisten kaavahankkeiden toteuttaminen	Hyväksytyt ja vireillä olevat kaavat (ha) Vuosittain uusia omakotitalotontteja tarjolle 20–30 kpl Vapaiden tonttien reservi asumiseen ja yrittämiseen Myytyjen tonttien määrä	Asemakaavoja hyväksyttiin ja oli vireillä kaavoituskatsauksen mukaisesti. Yleiskaavoja oli vireillä tavoitteen mukaisesti yksi yleiskaava kerrallaan. Uusia omakotitalotontteja tuli myyntiin 20 kpl. Omakotitalotontteja myytiin 27 kpl ja teollisuustontteja 5 kpl.

Tunnusluvut

Kaavoitus	TP 15	TA 16	TP 16
Ulkopuolisten palveluiden osto €	41 340	70 000	23 240

Keskustaajaman osayleiskaava, eteläosa	20 000 €
Hautalahden asemakaava	20 000 €
Peltolammen asemakaava	8 000 €
Hinkanlammen asemakaava	5 000 €
Asemakaavamuutokset	15 000 €
Asemakaavayhdistelmä	2 000 €

Talousarvion toteutuminen

Kuluneella suunnitelmakaudella vireillä oli yksi yleiskaava sekä useita asemakaavoja. Yleiskaava on kunnan yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, sillä ratkaistaan tavoitellun kehityksen periaatteet. Asemakaavassa taas määritellään yksityiskohtaisemmin alueen tuleva käyttö.

Muuramen kunnassa on tavoitteena, että yksi yleiskaava on tekeillä aina kerrallaan. Suunnitelluista yleiskaavoista vireillä on Keskustaajaman osayleiskaavan eteläosa, joka aloitettiin syksyllä 2015 ja se jatkuu aikataulun mukaan vuoteen 2018. Osayleiskaavan eteläosan suunnittelualue käsittää taajama-alueen valtatie 9 molemmin puolin. Pohjoisessa suunnittelualue rajoittuu Muuramenjokeen. Etelässä alue rajoittuu valtatie 9 itäpuolella Niittyahon eritasoliittymään ja länsipuolella Ketunmutka tiehen. Työssä laaditaan aluevarausosayleiskaava, joka ohjaa alueen asemakaavoitusta ja asemakaavamuutoksia. Yleiskaavatyössä pohditaan suunnittelualueen maankäyttöä yleispiirteisellä tasolla seuraavan noin 20 vuoden aikana tapahtuvalle kunnan kehitykselle, tavoitevuotena on 2035.

Suunnitelmakaudella saatiin Vuorenlahteen asemakaavan muutoksella ja laajennuksella neljä uutta tonttia. Hautalahden alueen asemakaava on luonnosvaiheessa ja kaavoitus jatkuu 2017. Mitoituksellisesti kyse on noin 60–70 pientalotontin suuruisesta asuntoalueesta. Asemakaavan tavoitteena on kaavoittaa Päijänteen rantamaisemiin monipuolista asumista, josta on mm. hyvät kevyen liikenteen yhteydet keskustaan ja Niittyahon koulun suuntaan sekä Muuratharjulle.

Asemakaavoitettuja omakotitalotontteja vuoden 2016 lopussa oli noin 100 ja vireillä olevissa asemakaavoissa, Hautalahdessa ja Kinkomaalla arviolta noin 90 tonttia. Isolahden osayleiskaavan alueella kunnalla on kaikkiaan 19 myytävää tonttia, josta on myyty 2. Koulun taakse sijoittuvalle 12 tontin ryppäälle on tehty lohkomissuunnitelma ns. hevos-/puutarhatonteiksi.

Vuoden 2017 rakentamiseen uusia tontteja hakuun tuli marraskuussa 2016 Kinkomaan Liisalan alueelta sekä Seunavuoresta yhteensä 20 kpl. Rakentamiskelpoisia tontteja vuodelle 2017 oli haettavissa yhteensä 34 kpl.

Muuramen kunta osallistui Rakentaminen & Talotekniikka messuille Jyväskylän Paviljongissa 18.-20.3.2016 Jyväskylän seudun yhteisellä osastolla.

Taloudellisen ja tehokkaan yhdyskuntarakenteen saavuttamiseksi kunta pyrkii kaavoittamaan ja ostamaan raakamaata olemassa olevien asemakaava-alueiden lähetyviltä. Raakamaareserviä kaavoitusta varten kunnalla on vt 9 varrella Sillanniityn alueella ja Punasillan taustalla, Pyyppöläntien varteen sijoittuvalla ns. Hirviviidan alueella, Kinkomaantien varrella Tervämäessä sekä Kylänlahden rannalla. Vuonna 2016 kunta osti maata noin 47 hehtaaria. Sillanniityn alueelle tulee osayleiskaavan mukaisesti sijoittumaan työpaikka ja liikerakentamista.

Vuoden 2016 kaavoituksen kustannukset alittuivat reilusti konsulttipalvelujen osalta. Yleiskaavoitusta päästiin aloittamaan varsinaisesti vasta syksyllä muun muassa kilpailutukseen liittyvän aikataulujen ja konsultin valinnan johdosta. Hautalahden kaavoituksen osalta arvioitu aikataulu siirtyi alueen laajuuden vuoksi, suunnittelun piiriin otettiin yksityisiä maanomistajia. Kinkomaan kaavoituksia Peltolammen ja Hinkalammen alueelta ei ehditty käynnistämään. Ylimääräisenä kaavahankkeena laadittiin Vuorenlahden kaava tehtyjen maankauppojen johdosta.

MITTAUS

Toiminta-ajatus

Mittaustoimi vastaa ja valvoo kunnan ja muiden toimijoiden kartoitus- ja mittaustöitä maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä JHS 185:ssä säädetyllä tavalla kunnan alueella.

Palvelusuunnitelma

Tavoitteina ovat edellytysten luominen asemakaavan toteuttamiselle ja maankäytön suunnittelulle merkitsemällä asemakaavan mukaiset rakennuspaikat maastoon ja tekemällä asemakaavoitusta varten maankäyttö- ja rakennuslain sekä JHS 185:n vaatimukset täyttävät pohjakartat ja kartta-aineistot.

Tehtäväkenttään kuuluvat myös rakennusvalvonnan avustaminen merkitsemällä uusien rakennusten sijainti ja korkeusasema rakennuspaikoille sekä asemakaava-, että haja-asutusalueilla, kunnallisteknisen suunnittelun ja rakentamisen mittaus- ja dokumentointityöt, osoitejärjestelmä- ja opaskartta-aineistojen ylläpito sekä mittaustoimessa tarvittavan atk-ohjelmiston ja kaluston ylläpito. Tehtäviin kuuluu myös kaikkien kaavoitusmittausten valvonta kunnan alueella.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet Teknisen osaston suunnittelu- ja rakentamishankkeiden edistäminen	Vaikuttavuustavoitteet MRL:n ja JHS 185:n mukaiset pohjakartat ja maastoon merkinnät Tonttien saatavuus	Yhdyskuntarakenteen toteutuminen	Mittaustoimet on tehty suunnitelmien mukaisesti yhteistyössä kaavoituksen, kunnallistekniikan ja rakennusvalvonnan kanssa.
Tuottavuustavoitteet Teknisen osaston suunnittelu- ja rakentamishankkeiden toteutuminen Kunnan opaskartat ja osoitejärjestelmä	Tuottavuustavoitteet Mittaus- ja kartoitustyöt kaavoitusta ja muuta maankäytön suunnittelua sekä rakentamista varten Mittaus- ja dokumentointityöt kunnallistekniikan suunnittelua ja rakentamista varten	Pohjakarttojen kartoitus Uusien lohkottavien tonttien määrä (kpl) ja muut toimitukset Uudisrakennusten ja sijaintikatselmusten mittaukset (kpl) Rakennettavan kunnallistekniikan määrä	Pohjakarttojen kartoitusta n. 25 ha Uusien lohkottavien tonttien määrä 31 kpl ja muut toimitukset n. 50 kpl Uudisrakennusten mittauksia 115 kpl ja sijaintikatselmusten mittauksia 46 kpl Rakennettavan kunnallistekniikan kohteita 115 kpl

Tunnusluvut

Mittaustoimen tehtävät liittyvät saumattomasti kaikkeen teknisen toimen suunnitteluun ja rakentamiseen. Mittauksen tunnuslukuina voidaan pitää siten myös kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja kunnallistekniikan määrien tunnuslukuja.

Mittaus	TP 15	TP 16
Asemakaavan pohjakartan ajantasaistamiseen liittyvät mittaukset	n. 20 ha	n. 25 ha
Kaavalaskenta ja maastoon merkitseminen, kohteita	n. 60 kpl	n. 50 kpl
Lohkomiset ja muut toimitukset (maastotyöt ja kartat, laskenta)	n. 50 kpl	n. 50 kpl
Rakennusvalvonnan uudisrakentamisen mittaukset	81 kpl	115 kpl
Sijaintikatselmuksien mittauksia	56 kpl	46 kpl
Kunnallistekniikan ja teiden rakentamiseen liittyviä mittauskohteita	n. 100 kpl	n. 115 kpl
Henkilöstöä	3	3

Talousarvion toteutuminen

Valtuustoon ja lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet ovat toteutuneet v.2016.

Asemakaavoitusta, rakennusvalvontaa ja kunnallistekniikkaa varten tehtiin mittauksia ja karttoituksia etenkin Seunavuoren, Kinkomaan ja keskustan alueilla.

Uusia asemakaavatontteja mitattiin ja lohkottiin vuoden 2016 myyntiä varten 31 kpl.

Hautalahden alueella tehtiin pohjakartoitusta asemakaavan laatimista varten.

Vesihuollon johtokarttojen laatimista numeeriseen muotoon jatkettiin.

Vuonna 2016 päivitettiin osoitejärjestelmää ja numeerista opaskartta-aineistoa kunnan taa-
jamista ja haja-asutusalueista yhteistyössä Jyväskylän kaupungin kanssa (opaskartta painoon
alkuvuonna 2017). Mittauskalustoa uusittiin hankkimalla uusi takymetri.

KUNNALLISTEKNIIKAN SUUNNITTELU

Toiminta-ajatus

Kunnallistekniikan tehtäviin kuuluu (katu, vesi- ja viemärijohtojen, puistojen sataman ym. yleisten alueiden) yleis- ja rakennussuunnittelu rakentamishjelmien toteuttamiseksi ja rakentamisvalmiuksien ylläpitämiseksi.

Palvelusuunnitelma

Kaavoitukseen liittyvän kunnallistekniikan ja liikenteen suunnittelu.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikutavuustavoitteet	Vaikutavuustavoitteet		
Taloudellinen ja tehokas yhdyskunta	Kunnallistekniikan toimivuus	Palautteen määrä ja laatu	
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Rakentamishjelma	Uusien alueiden toteuttaminen	Vuosittain rakennettavat uudet alueet	Uusia alueita rakennettiin suunnitelman mukaisesti Seunavuoren ja Kinkomaan alueilla. Investointiosassa tarkempi erittely.
Asemakaavoituksen toteuttaminen	Vanhojen alueiden kehittäminen	Vanhojen alueiden kunnostamistoimet	Vanhoilla alueilla tehtiin perussparannettiin ja asfaltoitiin katuja suunnitelmien mukaisesti. Investointiosassa tarkempi erittely.
			Osa tehtävistä on tehty omana työnä ja osa ostopalveluina

Tunnusluvut

Kunnallistekniikan suunnittelu	TP 15	TA 16	TP 16
Ulkopuolisten palvelujen osto €	56 324	60 000	54 377
Atk-ohjelmistot ja ylläpito-maksut		6 500	3 159

Talousarvion toteutuminen

Vuonna 2016 kunnallistekniikan suunnittelu toteutui talousarvion mukaisesti.

Kunnallistekniikan suunnittelussa laadittiin asemakaava-alueiden ja asemakaavoitettavien alueiden uusien kunnallistekniikan kohteiden yleis- ja rakennussuunnitelmia (mm. Seunavuoren asemakaava-alueen laajennuksen kunnallistekniikan suunnittelu, Niittyahon kevyen liikenteen väylän rakennussuunnitelma, Kotirannan alueen kehittämisen vesihuollon suunnitelma, Punasillan asemakaava-alueen huleveden järjestelmän selvitys, Vuorenlahden asemakaavamuutoksen vesihuollon rakennussuunnitelma, Pätkä-kadun rakennussuunnitelma). Kunnallistekniikan suunnittelun toteuttamiseen kuuluvat atk-ohjelmistojen lisenssit uusittiin.

KESKUSTAN KEHITTÄMINEN

Toiminta-ajatus

Tavoitteena on Muuramen keskustan vetovoimaisuuden lisääminen, alueen viihtyvyys ja toimivuus sekä palvelujen säilyminen. Keskustan kehittämisestä on laadittu suunnitelma 2015, joka antaa suuntaviivoja tuleville hankkeille.

Palvelusuunnitelma

Merkittävimmät uudistus- ja kehittämiskohteet:

- Vanha ja uusi liikekeskus: näiden välinen yhteys, pääpaino vanhan liikekeskuksen alueen kehittämisessä
- Asumisen tehostaminen/tiivistäminen
- Tiejärjestelyt ja kevyenliikenteenväylät
- Muuramejoki ja kylänlahti, rannan hyödyntämismahdollisuudet
- Vihersuunnittelu ja valaistus

Talousarvion toteutuminen

Vuonna 2016 aloitettiin kevytliikenneväylien kehittämis- ja kunnossapitosuunnitelman laatiminen, siitä järjestettiin kuntalaisille avoin kysely HARAVA-järjestelmän kautta loppuvuonna.

Kehittämissuunnitelman mukainen Tornipuisto suunniteltiin ja pääosin jo toteutettiin (avajaiset tulossa kesän alkuun 2017). Toteutuskustannukset investointiosassa.

Keskusta-alueelle hankittiin puistonpenkkejä.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
40	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
61	YHDYSKUNTASUUNNITTELU				
***	Toimintatulot	6.300	0	6.939,00	639,00-
***	Toimintamenot	515.980-	0	469.385,68-	46.594,32-
****	Toimintakate (Netto)	509.680-	0	462.446,68-	47.233,32-
***	Suunnitelmapoistot	5.670-	0	5.600,00-	70,00-
***	Laskennalliset menot	25.830-	0	13.254,00-	12.576,00-

3.6.2 RAKENNUSVALVONTA

Tehtäväkohtaiset tavoitteet

Valvoa kaavojen noudattamista, huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelystä sekä valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa siten, kuin siitä laissa säädetään.

Valtion lainoittaman/avustaman maatalous- ja asuntorakentamisen suunnitelmien, sekä korjaustoimenpiteiden tekninen valvonta.

Rakennus- ja huoneistorekisterin pitäminen ja tietojen toimittaminen muille viranomaisille.

Palvelusuunnitelma

Auttaa ja neuvoa asiakkaita rakentamiseen liittyvissä kysymyksissä ja rakennuslupa-asioissa.

Pyritään nopeaan ja oikeudenmukaiseen päätöksentekoon lupa-asioissa, asiakasläheiseen palveluun sekä joustavaan rakennusaikaiseen valvontaan ja ohjaukseen.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Luodaan asumiselle, elämiselle ja yrittämiselle turvallinen ja viihtyisä ympäristö.			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Palvelukyky, tehokkuus, osaaminen	Nopea, joustava päätöksenteko	Hakemusten käsitellyt lautakunta < 6 vk raktark < 4 vk	Tavoitteet saavutettu 100 % :sti
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Terveellinen, turvallinen ja viihtyisä ympäristö	Sujuva lupakäsittely ja rakennusaikainen valvonta	Myönnettyjen lupien ja katselmusten määrä. Katselmusten saattavuus < 5 vrk	Tavoitteet saavutettu yli 90 %:sti (kesällä ajat välillä ylittyneet)
Tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus	Oikeudenmukaiset päätökset	Oikaisuvaatimusten ja valitusten määrä < 5 kpl/a	Oikaisuvaatimuksia ja valituksia alle 5 kpl vuonna 2016

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Myönnettyt luvat yhteensä	283	220	276
Rakennus- ja toimenpideluvat	192	170	193
Toimenpideilmoitukset	66	50	71
Rakennuslupakatselmukset	667	600	706
Valmistuneet asunnot	43	50	105

Talousarvion toteutuminen

Valtuustoon ja lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet on toteutunut suunnitelmien mukaisesti. Rakentaminen on jatkunut vilkkaana Muuramessa edelleen, joten positiivista poikkeamaa talousarvioon nähden on valmistuneiden asuntojen määrässä (TA 50/ TP 105), lupamäärissä (TA 220/TP 276) ja lupatuloissa (TA 91 000/TP 168 748). Edelliseen vuoteen verrattuna muutosta oli lupamäärissä noin -2.5 % (-7 kpl) ja lupatuloissa noin +8 % (+12 685 €).

Rakennusvalvontaan palkattiin kesäkaudeksi projektityöntekijä vanhojen lupakuvien skannaukseen sähköisen arkistoinnin kehittämistä varten.

Lupien, niihin liittyvien katselmusten, rakentamisen ohjauksen ja neuvonnan määrä on aina suoraan riippuvainen suhdanteista, asukasmäärän kasvusta, kaavoituksesta ja vapaasta tonttivarannosta.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
40	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
62	RAKENNUSVALVONTA				
***	Toimintatulot	91.000	0	169.623,45	78.623,45-
***	Toimintamenot	169.100-	0	169.242,79-	142,79
****	Toimintakate (Netto)	78.100-	0	380,66	78.480,66-
***	Laskennalliset menot	13.260-	0	11.799,75-	1.460,25-

3.6.3 YMPÄRISTÖNHUOLTO

YMPÄRISTÖNSUOJELU

Toiminta-ajatus

Toimialan tehtävä on ympäristölainsäädännön alainen neuvonta ja valvonta, vesihuoltolain ja jätevesiasetuksen edellyttämät tehtävät, maa-ainoslupien valmistelu ja valvonta, ympäristön tilan seuranta, luonnon virkistyskäytön edistäminen sekä lupaviranomaisena toimiminen. Myös ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain mukaiset toimenpiteet kuuluvat ympäristönsuojeluun.

Palvelusuunnitelma

Ympäristönsuojelu edesauttaa terveellisen, turvallisen ja viihtyisän ympäristön aikaansaamista. Toiminnan tavoitteena on sujuva ja nopea lupa- ja ilmoitusasioiden käsittely.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Hyvä ympäristön tila ja ekologisesti kestävä kehitys			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Palvelualltius, tehokkuus, osaaminen	Sujuva lupakäsittely, nopea päätöksenteko	Lupahakemusten käsittely 4 kk:ssa, ilmoitusten 2 kk:ssa	Tavoitteet toteutuneet
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Terveellinen, turvallinen ja viihtyisä ympäristö	Ympäristöhaittojen ennalkoiva ehkäiseminen	Jätelain alaisia jätehuoltotarkastuksia tehdään vuosittain 20, ympäristölupien tarkastuksia 5, sekä maa-ainesten ottoalueet.	Tavoitteet eivät täysin toteutuneet
	Luonnon virkistyskäytön edistäminen	Luontopolut ym. alueet pidetään kunnossa.	Tavoitteet toteutuneet.

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Ympäristölupapäätökset ja rekisteröinnit	3	2	2
Lannan patterointi-ilmoitukset	3	6	2
Muut päätökset ja ilmoitukset	8	12	7
Ajoneuvojen siirtöpäätökset	4	8	11
Jätehuolto- ja ympäristölupatarkastukset	21	20	5
Maa-aineslupatarkastukset		13	13

Talousarvion toteutuminen

Lupahakemukset ja ilmoitukset käsiteltiin tavoiteajassa.

Ympäristölupa- ja maa-aineslupatarkastuksia tehtiin vuoden aikana 18. Lupa- ja ilmoitusmaksutulot ja valvontamaksutulot toteutuivat.

Vuonna 2016 uusittiin Luontopolun esite.

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO JA ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO

Toiminta-ajatus

Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on vähentää ja ennaltaehkäistä ihmisten terveyttä uhkaavia tekijöitä ja terveyshaittoja, jotka voivat aiheutua mm. elintarvikkeista, talousvedestä, uimavedestä, sisäilmasta, tupakasta tai kemikaaleista. Eläinlääkintähuolto huolehtii hyöty- ja pieneläinten terveydestä sekä eläinsuojelu- ja eläintautilain mukaisista viranomaistehtävistä. Myös pieneläinpäivystyksen ja löytöeläinten hoitopalveluiden hankinnan menot sisältyvät tähän kohtaan.

Muuramen kunnan ympäristöterveydenhuollon tehtävät hoitaa Jyväskylän kaupunki. Jyväskylän seudun ympäristöhuollon yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Jyväskylä, Hankasalmi, Joutsa, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjävesi, Toivakka ja Uurainen. Yhteistoiminta-alueiden kunnista on edustaja ympäristöterveysjaostossa.

Palvelusuunnitelma

Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädäntö sekä valtioneuvoston valvontaohjelma-asetus (78/2011) edellyttävät kuntia laatimaan ja hyväksymään säännöllistä valvontaa koskevan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman.

Kuluttajien turvallisuudesta huolehditaan valvomalla ja tarkastamalla kuluttajapalveluita ja -tavaroita. Tarkastuksilla arvioidaan yritysten elintarviketurvallisuutta, kuten hygieniaa ja tuoteturvallisuutta. Vesilaitoksen talousveden laatua valvotaan, samoin uimapaikkojen veden laatua.

Talousarvion toteutuminen

Muuramen kunnan näkökulmasta talousarvio toteutui kokonaisuutena hyvin.

Terveys- ja elintarvikevalvonnan sekä hallinnon kustannukset jaetaan sopijakuntien asukasluvun suhteessa. Eläinlääkintähuollon kustannukset jaetaan 75 % hyötyeläintilojen ja 25 % asukasluvun mukaisesti, paitsi pieneläinpäivystyksen kustannukset, jotka jaetaan sopijakuntien asukasluvun suhteessa.

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Ympäristöterveydenhuolto €	72 768	67 000	94 059

	TP 15	TA 16	TP 16
Eläinlääkintähuolto, pieneläinpäivystys ja löytöeläinten hoitopalvelut €	58 359	57 000	24 578

Kohde	Nimi	Talousarvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
40	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
63	YMPÄRISTÖNHUOLTO				
***	Toimintatulot	5.000	0	5.680,00	680,00-
***	Toimintamenot	180.300-	0	170.762,27-	9.537,73-
****	Toimintakate (Netto)	175.300-	0	165.082,27-	10.217,73-
***	Laskennalliset menot	4.670-	0	4.177,89-	492,11-

3.6.4 LIIKUNTAPAIKAT

Toiminta-ajatus

Teknisten palveluiden lautakunnan tehtävä on järjestää mahdollisimman hyvät edellytykset urheilun ja liikunnan harjoittamiseen sekä kilpaurheilijoille että muille liikunnan harrastajille. Toiminnan tuloksena ihmisten terveys ja työkyky säilyy ja kohenee.

Palvelusuunnitelma

Toiminta keskittyy suuren yleisön, koululaisten ja aktiivisten urheilijoiden liikuntamahdollisuuksien ylläpitoon ja liikuntapaikkojen hoitoon.

- Urheilukenttien ja muiden liikuntapaikkojen hoito ja kunnossapito.
- Uimarantojen pitäminen viihtyisinä ja puhtaina.
- Uimarantojen tason tulee täyttää terveysviranomaisten vaatimukset.
- Muuramessa ei ole EU-uimarantoja.
- Kesäaikana ulkoilureitit palvelevat lenkkeilijöitä ja talvisin suurin osa reiteistä toimii latu-pohjina. Keskeisimmät reitit on valaistu.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Muuramessa on monipuoliset ja korkeatasoiset liikuntapaikat kaikenikäisille			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Muuramessa on hyvä asua ja harrastaa.	Edellytysten luominen erilaisille liikunnan harrastajille	Erialaisten liikunta- ja harrastuspaikkojen määrä	Liikuntapaikat lisääntyivät (parkour- ja fitness-alueet)
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Monipuoliset liikuntapaikat	Liikuntapaikkojen hoitotason säilyttäminen kohtuullisena.	Liikuntapaikkojen käyttöaste	Seuranta vapaa-ajan toimessa.

Tunnusluvut

Liikuntapaikat	TP 15	TA 16	TP 16
Kentät			
Urheilukenttä	2	2	2
Jalkapallokenttä (tekonurmi)	1	1	1
Jääkiekkokaukalo	5	5	5
Tenniskenttä	1	1	1
Luistelukenttä	5	4	4
Koripallokenttä (ulkona)	1	1	1
Peliareena (tekonurmi)	1	1	1
Pelikenttä (tekonurmi)	1	1	1
Parkour- ja fitness –alue		1	1
Urheilu- ja retkeilyalueet			
Valaistua latureittiä km	7	7	7
Muuta latua km	65	65	65
Yleinen uimaranta kpl	12	12	12
Venelaituri kpl	3	3	3
Venepaikka kpl	71	71	82
Latukone kpl	2	2	2

Talousarvion toteutuminen

Vuoden 2015 tavoitteet ovat toteutuneet suunnitelmien mukaisesti. Liikuntapaikkoja hoide-
taan pääsääntöisesti vain normaalityöaikana ja viikonloppuisin vain erityisistä syistä.

Koulunmäen aluetta kehitetään monipuolisena liikunta- ja harrastepaikkana alueelle laaditun
käyttösuunnitelman mukaisesti. Vuonna 2016 toteutettiin parkour- ja fitness-alue (kustan-
nukset investointipuolella). Isolahden uimarannalla jatkettiin kunnostustoimia yhdessä kylä-
läisten kanssa, kunta toimitti puutavaraa ja kyläläiset rakensivat uuden laiturin.

Urheilukenttien hoitoon työllistettiin osaksi kesäkautta 2 henkilöä liittyen osittain kunnan työl-
listämisstrategiaan.

Kinkomaalla uusittiin laituri ja venepaikkoja saatiin lisää 11 kpl.

Syksyllä 2016 aloitti puistopuolella vakituinen puistotyöntekijä, jonka tehtäviin kuuluu osittain
myös liikuntapaikka-alueet. Vuoden 2016 aikana on laadittu turvallisuusasiakirjat uimaran-
noille ja laduille sekä uusittu uimarantojen ilmoitustaulut. Sisäistä toimintaa on tehotettu laa-
timalla muun muassa uimarantojen tarkastuspäiväkirjat.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
40	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
65	LIIKUNTAPAIKAT				
***	Toimintatulot	11.000	0	18.443,92	7.443,92-
***	Toimintamenot	220.860-	0	200.094,51-	20.765,49-
****	Toimintakate (Netto)	209.860-	0	181.650,59-	28.209,41-
***	Suunnitelmapoistot	41.260-	0	36.264,03-	4.995,97-
***	Laskennalliset menot	5.160-	0	2.192,00-	2.968,00-

3.6.5 MATKAILUKOhteet

SAUNAKYLÄ

Toiminta-ajatus

Saunakylän toiminta siirtyy Jämsään.

Palvelusuunnitelma

Saunakylän museosaunojen siirto Jämsään tapahtuu vuoden 2015/2016 aikana.

Saunakylään jää vanha Kinkomaan savusauna, joka alustavasti on suunniteltu siirtää Kinkomaalle nykyiselle paikalle koulun piha-alueelle. Alueella oleva kota siirretään Kukkaniemeen.

Talousarvion toteutuminen

Alueella oleva koto siirrettiin urheilukentän viereen palvelemaan tapahtumia ja kuntalaisia. Seurat voivat varata kotaa ilmaiseksi.

Saunakylä on pääosin siirretty Jämsään (3 saunaa on vielä siirtämättä). Virpiön sauna on nimetty Muuramen kummisaunaksi ja se siirretään alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen myös Jämsään, kunnalle jää siihen käyttöoikeus. Kinkomaan sauna jää Muurameen ja se siirretään alustavien suunnitelmien mukaan Kinkomaan koulun alueelle.

3.6.6 LIIKENNEVÄYLÄT JA YLEISET ALUEET

LIIKENNEVÄYLÄT

Toiminta-ajatus

Katujen, kevytväylien ja valaistuksen hoito ja kunnossapito.
Kunnan yksityistieavustusten jakaminen.

Palvelusuunnitelma

Liikenneväylien hoitokilometrit lisääntyvät vuosittain uudisrakentamisen vaikutuksesta. Liikenneväylien, katujen ja kevytliikenneväylien hoitotaso pyritään pitämään kohtuullisena. Katujen päällystäminen alentaa hoito- ja kunnossapitokustannuksia, mutta katujen määrän kasvu lisää hoitokustannuksia. Asfaltointit ja talvikunnossapito tehdään ostopalveluina.

Vuosittain pyritään parantamaan ja päällystämään vanhempien asuinalueiden katuja. Tekninen lautakunta päättää erikseen vanhojen alueiden perusparannettavat kadut ja asfaltointit. Katujen peruskorjaus ja päällystyys sekä katuvalaistus toteutetaan investointimäärärahalla.

Avustusta annetaan niille yksityistieiden kunnossapidolle, joiden varrella on ympärivuotista, pysyvää asutusta ja joiden tiekunnat on perustettu toimituksessa.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Viihtyisien ja turvallisten asuinympäristöjen kehittäminen		Myönteinen kuntalaispalaute	
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Kohtuullinen katujen kunnossapitotaso	Perusparannetaan vuosittain vanhojen asuntoalueiden katuja.	Asfaltoimattomien katujen määrä	Asfaltointia uusilla ja vanhoilla alueilla noin 17 000 m ² (180 000 €) Ltk 15.3.2017.

Tunnusluvut

Liikenneväylät	TP 15	TA 16	TP 16
katuja (km)	66,5	68,1	68,0
kevyen liikenteen väyliä (km)	23,0	20,4	23,4
avustettavia yks.teitä (kpl)	49	48	48
avustettavia yks.teitä (km)	102,4	102,4	102,4
avustuksia yks.teille (euroina)	53 350	50 000	50 000

Talousarvion toteutuminen

Katuverkoston kasvaessa kunnossapitoalueet ovat laajentuneet Seunavuoren, Rajalan ja Kinkomaan Ahvenlammen alueella. Kevyen liikenteen väyliä on tullut lisää Seunavuoreen, Manttaalintielle ja Saarenkyläntien varteen ja osa Korvenkyläntietä muuttui kevyen liikenteen väyläksi. Vähälumisen talven johdosta kunnossapidon kustannuksissa säästettiin.

Teiden ja pihojen auraus ja osa hiekoituksesta teetettiin ulkopuolisilla urakoitsijoilla. Samoin teiden päällysteiden paikkaukset teki ulkopuolinen urakoitsija. Omalla kalustolla poistettiin teiden polanteita ja hiekoitettiin liikenneväyliä sekä parannettiin risteyksien näkyvyyksiä. Kesäkunnossapito, pölynsidonta ja teiden lanaus tehtiin kunnan omalla kalustolla. Hiekoitushiekan poisto, tienvarsien ja liikennevihreiden niitot tapahtuivat ulkopuolisen urakoitsijan toimesta.

Katuvalaistuskustannukset nousevat tievalaistuksen lisääntymisen ja ilkivallan myötä. Katuvalaistusta rakennetaan/uusitaan investointimäärärahalla. Uusia valaistuskohteita vuonna 2016 oli: Varsitie, Piikkipolku, Lapapolku, Pappilanpolku, Siepontien loppuosa, Koppelontien loppuosa. Lisäksi kunnassa on jatkettu kolmantena vuotena peräkkäin valaisinvaihtoja mm. Kinkomaan alueella yhteensä 120 kpl edestä, joista 45 kpl on Led-valaisimia. Pääsääntöisesti valaistus on katkaistuna kello 24.00–05.30. Asemakaava-alueen ulkopuoliset valaistukset ovat katkaistuna kello 23.00–06.00. Muuramen ydinkeskustan valot palavat koko yön.

Yksityisteitä avustettiin yhteensä 50 000 eurolla vuonna 2016. Yksityisteiden peruskorjausavustukset käsitellään vuosittain erillisinä asioina, vuodelle 2016 ei ole haettu perusparanusavustusta.

Kinkomaan linja-autokatoksia kunnostettiin muutama.

PUISTOT

Toiminta-ajatus

Rakennetun ja luonnontilaisen ympäristön viihtyisyyden ja maisemakuvan ylläpitäminen.

Palvelusuunnitelma

Puistojen, puistometsien, kaduilla olevien kunnan omien bussipysäkkien, katujen liikennevihreän ja muiden yleisten alueiden ylläpitäminen ja kunnostaminen sekä hoitotason säilyttäminen kohtuullisella tasolla. Osa viheralueista niitetään kerran tai kahdesti kesässä ostopalveluna.

Kunnan leikkipuistojen ja välineistön ylläpitäminen vaatimusten edellyttämällä tasolla. Vesakoitumisen estäminen.

Muuramenjoen virkistyspolun ylläpitäminen. Matonpesupaikkojen ylläpitäminen ja kunnostaminen.

Keskustan merkittävät puistot pyritään hoitamaan hyvin. Keskustan merkittävimpien paikkojen viihtyisyyttä ja kauneutta lisätään kukka-asetelmilla, jotka istutetaan keväisin ja poistetaan talven ajaksi.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Viihtyisä ympäristö	Viihtyisä keskusta-alue	Myönteinen kuntalaispalaute	
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Kohtuullinen viheralueiden hoitotaso	Pienten lasten leikkipaikkojen kehittäminen Keskusta-alueen kehittäminen	Leikkikenttien määrä Hoidettavien puistoalueiden määrä (ha)	

Tunnusluvut

Puistot	TP 15	TA 16	TP 16
Puistoina hoidettavia alueita (ha), joista	190,4	191,3	191,3
– hoidettavaa tiealuetta	2,7	2,9	2,9
– leikattavaa nurmea	11,8	12,1	12,1
– niittoalueita	34,4	34,4	34,4
– puistometsää	141,5	141,9	141,9
Leikkikenttiä (kpl)	20	20	20

Talousarvion toteutuminen

Puistojen ja asuntoalueiden rakentamisen myötä hoidettavia puistoalueita ja liikennevihreitä tulee lisää hoidettavaksi.

Vuonna 2016 toteutettiin keskusta-alueella Tornipuisto Muuramentien, Mikkolantien ja Virasotalon keskelle lähes valmiiksi (kustannukset investointipuolella). Leikkikenttien kalusteita uudistettiin ja korjattiin.

Olemassa olevia puistoalueita hoidettiin niittotyönä, siimaamalla ja leikkaamalla ruohoa tie-alueilta ja nurmialueilta. Puistometsiä kunnostettiin poistamalla vesakkoa.

Puistotoimeen ja kunnossapitoon työllistettiin osaksi kesäkautta 7 henkilöä liittyen osittain kunnan työllistämistrategiaan. Nurmialueiden ruohonleikkuutyöt hoidettiin omana työnä. Kerran tai kahdesti kesässä niitettävien alueiden hoito ja liikennevihreiden nurmikoiden leikkuu ostettiin urakoitsijalta.

Syksyllä 2016 aloitti vakituinen puistotyöntekijä työt. Hän tulee vastaamaan kunnan puistojen, kesäkukkaistutusten ja leikkikenttien hoidosta sekä rakennuttamis- ja suunnittelutehtävistä. Vuoden 2016 aikana on laadittu turvallisuusasiakirjat leikkikentille sekä uusittu leikkikenttien ilmoitustaulut. Sisäistä toimintaa on tehotettu laatimalla muun muassa leikkikenttien tarkastuspäiväkirjat sekä niitto- ja ruohonleikkuualueille ns. leikkuupäiväkirjat.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
40	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
67	LIIKENNEVÄYLÄT JA YLEISET ALUE				
***	Toimintatulot	12.280	0	21.529,88	9.249,88-
***	Valmistus omaan käyttöön	131.700	0	109.005,81	22.694,19
***	Toimintamenot	849.840-	0	814.014,57-	35.825,43-
****	Toimintakate (Netto)	705.860-	0	683.478,88-	22.381,12-
***	Suunnitelmapoistot	1.107.380-	0	1.219.260,25-	111.880,25
***	Laskennalliset menot	17.060-	0	12.717,00-	4.343,00-

3.6.7 PALO- JA PELASTUSTOIMI

Toiminta-ajatus

Vuoden 2004 alusta alkaen kuntien hoitama pelastustoimi siirtyi alueellisesti järjestettäväksi. Tätä toimintaa hoitamaan on perustettu Keski-Suomen pelastuslaitos, josta vastaa Jyväskylän kaupunki isäntäkuntaperiaatteella. Muuramen kunta ostaa pelastustoimen palvelut alueelliselta pelastuslaitokselta. Asiasta on tehty sopimus kuntien kesken.

Palvelusuunnitelma

Pelastuslaitos toimii vuokrakiinteistöissä ja kalusto on pelastuslaitoksen omaa. Ensihoitopalveluihin kuuluvan ambulanssin tilat on vuokrattu Punasillan alueelta.

Pelastuslaitos suunnittelee uuden paloaseman rakentamista Muurameen. Asemalle on löydetty uusi sijoituspaikka läheltä Muuramen keskustaa, kaavoitus on tarkoitus käynnistää vuoden 2015/16 aikana. Uuden aseman koko tulee olemaan noin 1100–1200 huoneistoneliötä. Rakentamisesta vastaa Muuramen kunta ja pelastuslaitos vuokraa kiinteistön.

Talousarvion toteutuminen

Pelastustoimen kustannukset toteutuivat suunnitellun mukaisesti. Kustannukset jaetaan asukasluvun suhteessa.

Paloaseman osalta hanke ei ole edennyt. Muuramen kunta on tarkastellut sijaintivaihtoehtoja ja esittänyt hankkeelle sijaintipaikan (kh 6.10.2014). Asiaa on käsitelty Keski-Suomen pelastuslaitoksen johtokunnassa 17.5.2016. Esitettyä paikkaa ei ole hyväksytty, joten uutta selvittään. Aikataulu siirryy.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
40	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
68	PALO- JA PELASTUSTOIMI				
***	Toimintamenot	793.140-	0	788.423,73-	4.716,27-
****	Toimintakate (Netto)	793.140-	0	788.423,73-	4.716,27-
***	Laskennalliset menot	190-	0	0,00	190,00-

3.6.8 KIINTEISTÖTOIMI

SIIVOUSTOIMI

Toiminta-ajatus

Siivoustoimen tehtävä on huolehtia kunnan kiinteistöjen siivouksesta tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti. Hyvällä siivoustoiminnalla pystytään ylläpitämään rakennusten kuntoa, välttämään tarpeetonta korjausta ja säilyttämään tilojen viihtyisyys.

Palvelusuunnitelma

Tarkoituksenmukaisen ja kohtuuhintaisen siivoustason säilyttäminen. Tulevien vuosien haaste siivousalalla on uusien työntekijöiden rekrytointi suurien ikäluokkien eläköityessä. Osa siivoustyöstä hankitaan ostopalveluna.

Tunnusluvut

Siivoustoimi	TP 15	TA 16	TP 16
Henkilöstöä	Siivouspäällikkö + 9 kokoaikaista + 6 osa-aikaista	1+15+6	Siivouspäällikkö +11 kokoaikaista +3 osa-aikaista
Siivottavat pinta- alat m ²	29 954	30 322	30 322
euroa/m ² /vuosi	21,85		23,08

Siivottavat tilat vuonna 2016 jakaantuvat seuraavasti:

Paloasema/kunnanvarasto	1188 m ²
Franssila	380 m ² *)
Virastotalo	2688 m ² + Ovenia 98 m ²
Pääkirjasto	715 m ²
Nisulanmäen koulu	8112 m ²
Lukio	1307 m ²
Mäkelänmäen koulu	4436 m ²
Isolahden koulu	917 m ²
Kinkomaan koulu	2624 m ²
Niittyahon koulu	1331 m ²
Leikari päiväkot	1273 m ²
Leikari koulu	718 m ²
Rajalan päiväkot	2034 m ²
Rajala seurakunnan tila	68 m ²
Kukkaniemi	121 m ² *)
Urheilukentän huoltorakennus	153 m ² *)
Kinkomaan huoltorakennus	30 m ² *)
Hammashoitola/ Kouluterveydenhuolto	113,2 m ² Iss siivoaa
Kouluterveydenhoidon tilat	120,6 m ² Iss siivoaa
Koulupsykologin tilat	83,2 m ² Iss siivoaa
Mäkelänmäen koulun liikuntat	713,5 m ² Iss siivoaa
Uimahalli	1098,2 m ² Iss siivoaa

*) Siivous ei ole päivittäistä

Talousarvion toteutuminen

Uimahallin, Hammashoitolan/Kouluterveydenhuolto, Koulupsykologin tilat ja Mäkelänmäen koulun liikuntatilojen (yhteensä 2129 m²) ylläpito- ja perussiivouspalvelut kilpailutettiin ajalle 19.10.2015 – 31.12.2018 (optio 1.1.2019 – 31.12.2020).

Kinkomaan koulun ja varhaiskasvatuksen tilojen siivouksen organisointi ja toteutus on onnistunut hyvin.

Siivoustoimi on toteutunut suunnittelun mukaisesti. Siivoustyötä on kehitetty ammattitaidon ylläpitämisellä, koneiden ja siivousvälineiden päivittämisellä mahdollisuuksien mukaan. Koneita hankittiin kaksi.

Viralliset SFS 5994-INSTA 800:2010 siivouksen teknisen laadun arviointi ja mittaus toteutettiin seuraavissa kohteissa Mäkelänmäen koulu, Virastotalo, Leikarin päiväkotiki, Nisulanmäen koulu, Lukio ja Uimahalli. Laadunvalvonta toteutunut myös omavalvontana.

Työterveyshuollon työtoimintalähtöinen työpaikkaselvitys siivoustyöhön saatiin valmiiksi. Kaksi työntekijää on siirtynyt eläkkeelle ja kaksi palkattu tilalle.

Vuonna 2016 siivoustoimen tilat kaikissa kiinteistöissä on liitetty sisäisen vuokrauksen piiriin (muutos noin 37 000 euroa vuodessa).

TOIMITILAPALVELUT

Toiminta-ajatus

Kiinteistöhallinto on keskitetty teknisten palveluiden lautakunnalle.

Vuoden 2010 alusta tuli käyttöön kiinteistökustannusten jako sisäisen vuokran mukaan käyttäjille. Vuokra jakaantuu pääomavuokraan ja ylläpitovuokraan. Ylläpitovuokran tulee kattaa kiinteistöjen ylläpidosta aiheutuvat kustannukset. Pääomavuokrassa on korko ja korjausvastike. Vuonna 2015 sisäistä vuokrausta on muutettu ja tarkistettu käsittämään kaikki kunnan omistuksessa olevat tilat, jonka johdosta teknisen toimen käyttöpuolella on muutoksia etenkin terveyskeskuksen, ruokapalvelun, siivoustoimen, vesilaitoksen ja teknisten tilojen osalla.

Sisäinen vuokra

- auttaa kokonaisvaltaiseen ajatteluun palvelutuotannon todellisten kustannusten hahmottamisessa/mittaamisessa
- kannustaa tilaomaisuuden tehokkaampaan käyttöön
- helpottaa kunnan yksiköiden toiminnan taloudellista arviointia ja vertailua
- antaa paremman mahdollisuuden vertailla myös muita vaihtoehtoisia tapoja hankkia tiloja
- selkeyttää budjetointia ja rahoitussuunnittelua
- tuottaa toimivat ja tarkoituksenmukaiset tilaresurssit ydintoiminnalle pitkällä aikavälillä

Palvelusuunnitelma

Teknisten palveluiden lautakunnan tehtävänä on kunnan omassa käytössä olevien kiinteistöjen ja huoneistojen hoito ja kunnossapito sekä edellytysten luominen niiden tehokkaalle käytölle.

Kiinteistöjen käytön edellytyksenä on kiinteistöjen hyvä kunto. Kuntoa mitataan nykyään useimmiten sisäilma-asioilla. Kunnassa toimii sisäilmatyöryhmä, johon kuuluvat työterveyden, terveystarkastuksen, työsuojelun ja kiinteistöjen edustajat. Työryhmä kokoontuu useita kertoja vuodessa. Kiinteistöissä teetetään kunto- ja sisäilmatutkimuksia ja selvityksiä ulkopuolisilla konsulteilla. Tutkimuksiin ja selvityksiin käytetään kymmeniä tuhansia euroja vuosittain.

Kiinteistöjä peruskorjataan vuosittain. Pienemmät peruskorjaukset tehdään omana työnä. Suuremmat peruskorjaustöiden määrärahat ovat investointipuolella ja ne ovat usein ostopalveluna.

Terveyskeskuksen kiinteistö siirtyi vuoden 2011 alusta kuntayhtymältä Muuramen kunnalle. Kiinteistössä toimii Jyväskylän terveyskeskuksen Muuramen toimipiste ja kiinteistö on vuokrattu Jyväskylän kaupungin tilapalvelulle. Kunta järjestää terveyskeskustoiminnassa tarvittavat tilat. Mielenterveystoimi siirtyi Franssilan kiinteistöön vuonna 2014.

Terveyskeskuksen sisäpuolinen hoito ostetaan kiinteistössä työskenteleviltä Tilapalvelun laitosmiehiltä, muutoin kunnan kiinteistöjä hoitavat omat kiinteistöhoitajat. Kiinteistöhoitajia on vakituisesti 5 henkeä. Kaikki merkittävimmät kiinteistöt ovat keskitetyn kiinteistövalvonnan ohjauksessa. Lisääntyneen ilkvallan takia kiinteistöjen kameravalvontaa on lisätty vuosittain.

Tunnusluvut (Menot euroa/vuosi)

Rakennukset ja huoneistot (krs-ala /tilavuus)	TP 15	TA 16	TP 16
Hallinto	57 648	60 790	71 769
Virastotalo	151 388	145 510	156 908
Kulttuurikeskus	433 670	452 510	455 057
Monitoimitalo	265 771	361 010	341 859
Koskenranta	111 135	180 380	183 187
Kukkaniemi	13 256	17 360	14 533
Urheilukentän huoltorakennus	6 997	10 770	6 628
Kinkomaan huoltorakennus	875	1 270	479
Franssila	13 230	48 350	39 979
Rantala	2 746	2 340	3 650
Varasto	13 437	24 750	27 120
Leikari	89 094	100 130	102 654
Kylänlahden päiväkotikoti / Nuuttila	39 125	65 880	70 789
Rajalan päiväkotikoti	83 443	95 840	89 827
Isolahden koulu	50 678	74 000	69 210
Kinkomaan koulu	221 999	228 860	341 136
Niittyahon koulu	50 985	74 150	61 102
Terveyskeskus	241 262	726 350	732 511

Talousarvion toteutuminen

Sisäistä vuokrausta on muutettu ja tarkistettu käsittämään kaikki kunnan omistuksessa olevat tilat, jonka johdosta teknisen toimen käyttöpuolella on muutoksia etenkin terveyskeskuksen, ruokapalvelun, siivoustoimen, vesilaitoksen ja teknisten tilojen osalla. Muutosvaikutus on teknisen toimen menopuolelle kasvua kaikkiaan noin 741 000 euroa ja tulopuolelle vähennystä noin 1 305 000 euroa. Pääomavuokrien tulot siirrettiin hallintopuolelle.

Kiinteistöjen peruskorjauksia toteutettiin (osa investointimäärärahoilla) seuraavasti:

Mäkelänmäen koulu: Opettajainhuoneen käytävien ja varastohuoneiden lattiapinnoitteiden uusiminen, julkisivusaumojen korjaus sekä pilarien kohtien eristysten ja pellitysten uusiminen.

Virastotalo: Sosiaaliosaston käytävän lattiapinnoitteet uusittiin ja seinät maalattiin sekä uusittiin valaistus led-valaisimiksi.

Nisulanmäen koulu: Vanhan puolen iv-kone ja osa kanavista uusittiin. Tämän lisäksi tiivistettiin saman siiven ulkoseiniä neljän luokan osuudelta.

Terveyskeskus: Jatkettiin ulkoseinien tiivistämistä ja ikkunoiden uusimista keski-kerroksen länsipuolen huoneista.

Kylänlahden päiväkotit: Talo purettiin ja terveyskeskuksen yläpihan pysäköintialuetta laajennettiin.

Kinkomaan koulu siirtyi uuteen koulurakennukseen helmikuussa 2016. Väistötilojen vuokrasopimukset olivat voimassa kesäkuun loppuun asti. Päällekkäisten lämmityskustannusten ja tilavuokrien takia kustannukset ylittyivät 112 276 euroa.

Koko kiinteistötoimen toimintamenojen talousarvio oli 3 576 100 euroa ja toteutuneet kustannukset oli 3 606 520 euroa. Kustannukset ylittyivät 30 420 euroa (TOT-% 100,9 %).

HUONEISTOJEN JA RAKENNUSTEN VUOKRAUS

Toiminta-ajatus

Kunnan omistamien huoneistojen ja rakennusten asianmukainen hoito ja kunnossapito.

Palvelusuunnitelma

Säilyttää kunnan huoneistot ja kiinteistöt kohtuullisessa kunnossa.

Kustannustason pitäminen kohtuullisena.

Huoneistojen ja kiinteistöjen arvon säilyttäminen.

Talousarvion toteutuminen

Kunnostettiin kahta asuinhuoneistoa.

Kohde	Nimi	Talousarvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
40	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
69	KIINTEISTÖTOIMI				
***	Toimintatulot	2.483.640	0	2.527.760,00	44.120,00-
***	Valmistus omaan käyttöön	57.820	0	26.104,62	31.715,38
***	Toimintamenot	3.576.100-	0	3.616.174,48-	40.074,48
****	Toimintakate (Netto)	1.034.640-	0	1.062.309,86-	27.669,86
***	Suunnitelmapoistot	1.600-	0	59.026,27-	57.426,27
***	Laskennalliset tulot	813.430	0	775.829,94	37.600,06
***	Laskennalliset menot	908.310-	0	819.674,00-	88.636,00-

3.6.9 SISÄISET PALVELUT

Kohderahoitteinen

KONEKESKUS

Tehtäväkohtaiset tavoitteet

Konekeskus myy palveluja omakustannushintaan lähinnä tekniselle osastolle.

Konekeskuksen tarkoitus on tukea kunnan omia toimintoja.

Palvelusuunnitelma

Konekeskus toiminta perustuu omakustannusperiaatteeseen. Ylläpidetään töiden sujumisen kannalta välttämätöntä konekanta. Vanhentunutta kalustoa uusitaan, vuonna 2014 on uusittu traktori.

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Kalustoa (kpl)			
Traktorit	4	4	4
Kuorma-auto	1	1	1
Henkilöstö	2	2	2

Talousarvion toteutuminen

Konekeskus on toiminut pääosin talousarvion mukaisesti. Konekeskuksen kate on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna, kate vuonna TP 2016 + 61 035 € (TP2015 + 33 714 €).

RUOKAPALVELU

Tehtäväkohtaiset tavoitteet

Ruokapalvelun toiminta jakautuu keskuskeittiölle sekä Leikarin, Rajalan, Kinkomaan, Niittyahon, Isolahden ja Monitoimitalon palvelukeittiöihin. Keskuskeittiö valmistaa aterioita peruskouluille, lukiolle, päivähoitolle ja työpaikkaruokailulle sekä osan kunnan sisäisistä tarjoiluista. Ruokapalvelu tuottaa ravintosuositusten mukaisia, maittavia aterioita kokonaistaloudellisesti, tehokkaasti ja työhyvinvoinnista huolehtien.

Palvelusuunnitelma

Keskuskeittiö valmistaa koulupäivin lounaita noin 2100 henkilölle, aamupalaa noin 300 henkilölle ja välipalaa noin 500 henkilölle. Kesällä ja muina loma-aikoina valmistusmäärät vähenevät merkittävästi. Aterioita tarjoillaan 10 eri kohteessa (Aamupaloja 7 kohteessa, lounaita 10 kohteessa ja välipaloja 8 kohteessa). Koululaisten maksullisen välipalan tarjoaminen jatkuu kouluruokailusuositusten mukaisesti Nisulanmäen, Kinkomaan, Niittyahon ja Mäkelänmäen ruokasaleissa.

Ruokapalvelun kustannukset jaetaan suoritteiden määrän mukaisesti käyttäjille.

Tunnusluvut

Toiminnan laajuuden mittarit

Ruokapalvelut	TP 15	TA 16	TP 16
Ateriasuoritteiden määrä	433 334	461 500	462 864
Kuljetettavien aterioiden määrä ja osuus kokonaismäärästä	319 360 74 %	332 300 noin 72 %	325 900 71 %
Erityisruokavalioiden osuus	24 %	20 %	21 %
Henkilöstö	24, joista 6 osa- aikaista	24, joista 4 osa- aikaista	24, joista 4 osa- aikaista
Toimintatulot €	1 029 824	1 079 400	1 096 649

Yksikkökustannusmittarit

Ruokapalvelut	TP 15	TA 16	TP 16
Kokonaiskustannukset/euroa (ilman sisäisiä tilityseriä)	1 112 914	1 280 360	1 218 940
Kokonaiskustannukset keskimäärin/suorite/euroa	2,58	2,63	2,63

Talousarvion toteutuminen

Ruokapalvelun vuoden 2016 talousarvio on toteutunut lähes suunnitellusti. Ateriasuoritteiden määrä kasvoi noin 6% vuodesta 2015. Toimintatulot kasvoivat vuodesta 2015 hieman yli 6%. Tämä nousu selittyy lähinnä kesän 2016 nuorten leirillä, erityisruokavalioiden lisääntymisellä ja joulun 2016 partiolaisten leirillä. Toimintatuloja tuli talousarvioon verrattuna 20 000€ enemmän.

Toimintamenot alitettiin vuonna 2016 talousarvioon verrattuna reilulla 60 000 eurolla. Vuoteen 2015 verrattuna toimintamenot nousivat 106 000 euroa. Tämä korotus selittyy pitkälti kohonneilla sisäisillä vuokrilla (+62 735€), pitkillä sairauslomilla ja ylimääräisillä budjetoimattomilla tapahtumilla (kaksi leiriä, maanpuolustusjuhla). Kustannusten nousua on hillinnyt helmikuussa 2016 voimaan tullut varsin kilpailukykyinen hankintasopimus.

Kinkomaan palvelukeittiö aloitti toimintansa tammikuussa 2016, mikä lisäsi työvoiman tarvetta Kinkomaan palvelukeittiössä. Myös Niittyahon lisääntyneet asiakasmäärät toivat lisää työvoiman tarvetta Niittyahon palvelukeittiölle. Henkilöstön osalta määrässä ei ole tapahtunut muutoksia, mutta elokuussa 2016 on palkattu uusi työntekijä eläköitymisen myötä. Yksi koikeista on edelleen oppisopimuskoulutuksessa ja valmistuu vuoden 2017 aikana. Vuoden 2016 aikana on ammattitaitoa pidetty yllä ja lisätty koulutuksella (mm. it-koulutus, omavalvonta, hävikin hallinta).

Kesällä 2016 on investoitu uuteen monitoimiuuniin, astioihin useassa toimipisteessä, 4 IPadiin (Leikari, Rajala, Isohahti, Kinkomaa) sekä uusiin työvaatteisiin. Erityisruokavalioiden osuus kaikista valmistettavista tuotteista on tällä hetkellä noin 21%, mikä näkyy merkittävästi työmäärässä ja kustannuksissa. Erikseen valmistettavien erityisruokavalioiden yksittäismäärät ovat lisääntyneet vuodesta 2015 hieman kaikilla osa-alueilla (koulu, lukio, päivähoito).

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
40	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
71	SISÄISET PALVELUT				
	Tulosbudjetti				
	Toimintatulot				
*	Myyntitulot	1.178.900	0	1.209.771,78	30.871,78-
*	Valmistus omaan käyttöön	12.000	0	30.592,00	18.592,00-
*	Tuet ja avustukset	0	0	280,00	280,00-
	Toimintamenot				
	Materiaalit ja palvelut				
*	Aineet, tarvikkeet, tavarat	404.810-	0	368.134,30-	36.675,70-
*	Palvelujen ostot	130.210-	0	91.705,09-	38.504,91-
*	Henkilöstömenot	796.140-	0	745.561,36-	50.578,64-
*	Muut menot	144.490-	0	144.202,05-	287,95-
*		0	0	411,00-	411,00
**	TOIMINTAKATE	284.750-	0	109.370,02-	175.379,98-
	Rahoitustulot ja -menot				
***	VUOSIKATE	284.750-	0	109.370,02-	175.379,98-
	Poistot ja arvonalentumiset				
*	Suunnitelman mukaiset poisto	24.530-	0	24.072,57-	457,43-
****	TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	309.280-	0	133.442,59-	175.837,41-

3.6.10 JÄTEHUOLTO

Kohderahoitteinen

Tehtäväkohtaiset tavoitteet

Kunnan jätehuoltotehtävien hoitaminen kestävää kehitystä tukevalla tavalla. Muuramessa toimii kunnan kilpailuttama jätteenkuljetus. Uusi viisivuotinen sopimuskausi alkoi 1.4.2014. Jätteen kuljetusurakoitsijana jatkaa Sihvari Oy. Muurame on osakkaana alueellisessa jätteenkäsittely-yhtiö Mustankorkea Oy:ssä.

Palvelusuunnitelma

Jätelain mukaisista kunnalle kuuluvista tehtävistä huolehtiminen, varautuminen tuleviin lainsäädäntömuutoksiin, sekä koko jätehuollon siirtäminen jäteyhtiö Mustankorkea Oy:lle.

Jätehuollon yhteistyö Jyväskylän seudulla.

Jätehuoltoneuvonnan hoitaminen ja jätteiden hyötykäytön edistäminen.

Jätetaksoja muutetaan vuosittain kustannuksia vastaavalla summalla.

Ylläpidetään vaarallisten jätteiden keräyspisteitä ja hyötyjätteen keräyspisteitä.

Strategiset pitkän aikavälin tavoitteet			
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet Noudatetaan kestävää kehitystä ja huolehditaan ympäristöstä.	Vaikuttavuustavoitteet		Tavoite toteutui
Tuottavuustavoitteet Jätehuollon tulee toimia omakustanteisesti.	Tuottavuustavoitteet	Tulo- ja menoarvio	Tulot ylittyivät, samoin myös menot ylittyivät

Tunnusluvut

Jätehuolto	TP 15	TA 16	TP 16
Jätehuoltomenot	480 179	464 000	498 000
Jätehuoltotulot	619 147	591 000	604 000
Vaarallisten jätteiden menot	11 700	9 000	11 700
Kuntaurakan asiakasrivimäärä	4 470	4500	4520
Hyötykeräyspisteet	9	9	5 + 4
Kuntaurakan jätemäärät			
– kuivajäte (polttoon menevä)	1821	1330	1305
– biojäte	446	425	482
– kartonki	114	80	
– keräyslasi		20	
– keräysmetalli		20	
Muut jätemäärät (tonnia):			
– vaaralliset jätteet	13	16	13

Talousarvion toteutuminen

Tavoitteet toteutuivat odotetusti. Jätehuollon palvelutehtävien siirto Mustankorkealle onnistui siten, että Mustankorkea aloitti tehtävät 1.1.2017. Kuntaurakan kuivajäte toimitettiin koko vuoden 2016 ajan Tampereelle energiakäyttöön. Pakkausalan tuottajayhteisö RINKI vastasi neljän hyötykeräyspisteen pakkauksista ja kustannuksista. Lisäksi syksyllä 2017 valmistuvan biokaasulaitoksen rakentaminen Mustankorkealle aloitettiin.

Sekä tulot, että menot ylittyivät. Jätetaksaa laskettiin 5 % vuodesta 2015 vuodelle 2016.

Uuden pakkausjätteen tuottajavastuun laajeneminen ja kunnan vastuun pieneneminen pakkauksista toteutui enimmäkseen. Vuoden aikana järjestettiin "somekampanja" biojätteen lajittelun parantamiseksi.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
40	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
76	JÄTEHUOLTO				
	Tulosbudjetti				
	Toimintatulot				
*	Myyntitulot	590.860	0	603.581,13	12.721,13-
	Toimintamenot				
	Materiaalit ja palvelut				
*	Aineet, tarvikkeet, tavarat	220-	0	329,40-	109,40
*	Palvelujen ostot	441.860-	0	468.108,40-	26.248,40
*	Henkilöstömenot	25.580-	0	35.895,50-	10.315,50
*	Muut menot	6.000-	0	3.940,00-	2.060,00-
*		0	0	164,00-	164,00
**	TOIMINTAKATE	117.200	0	95.143,83	22.056,17
	Rahoitustulot ja -menot				
***	VUOSIKATE	117.200	0	95.143,83	22.056,17
	Poistot ja arvonalentumiset				
****	TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	117.200	0	95.143,83	22.056,17

3.6.11 MUU TOIMINTA

Kohderahoitteinen

MAA- JA METSÄTILAT

Tehtäväkohtaiset tavoitteet

Kunnan metsien hoito ja myynti metsänhoitosuunnitelman puitteissa sekä maan myynti ja vuokraus.

Muuramen kunnan metsistä osa on varsinaista talousmetsää, osa tulevaa rakennusmaata ja osa puistometsää. Rakennusmaiden metsiä hoidetaan niin, että kaavoitusvaiheessa metsä olisi sopivaa puistoksi ja kestävä luonnonoloja vastaan.

Palvelusuunnitelma

Vuonna 2014 valmistui kunnalle uusi talousmetsiä koskeva metsätaloussuunnitelma. Puistometsiä hoidetaan erillisen suunnitelman pohjalta. Raakamaata/metsää hankitaan kunnan omistukseen kaavoitusta varten aina, kun se on kohtuudella mahdollista.

Kunnan metsien hyvä ja oikea-aikainen hoito.

Talousarvion toteutuminen

Vuonna 2016 kunta osti raakamaata noin 46 ha (Tilat; Mannilat 7,5 ha, Kesäluoto 2,1 ha, Rantakallelallaan 2,6 ha sekä Palomäki ja Siskola 34,2 ha). Kiinteistökauppojen määrärahat on osoitettu investointipuolella.

Metsänmyyntitulot ylittyivät. Myös suunnitellut menot ylittyivät mm., koska ns. metsäryhmä perkasi taimikoita ja oli osa kunnan työllistämistästrategiaa. Raakamaan ostoa varten laadittiin myös toteuttamiseen liittyviä kustannusselvityksiä.

Erilaisissa metsänkäsittelyissä oli vuoden aikana yhteensä 33,6 hehtaaria kunnan metsiä ja puistometsiä.

Vuoden kuluessa tehtiin

- talousmetsien päätehakkuita 4,3 ha
- talousmetsien harvennushakkuita 15 ha ja taimikonhoitoa 3,3 ha
- metsää istutettiin 1,1 ha
- asuin- ja kauppatonttien sekä katualueiden päätehakkuita 0,4 ha
- puistometsien ja tonttien harvennushakkuita 6,6 ha ja raivauksia 2,9 ha
- osa perkauksista tehtiin ns. kunnan metsäryhmän toimesta

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Kunnan omistamat maa- ja metsätilat (ha)	268	270	311

TONTIT**Tehtäväkohtaiset tavoitteet**

Kunnan vuokraamien tonttien vuokratulot ja maanmyynnistä kirjanpitoon tulevat voitot. Kunta luovuttaa tontit yleensä valmiiksi muodostettuina tiloina.

Palvelusuunnitelma

Tonttien luovutus suunnitelman mukaisesti rakentamiseen.

Tonttien luovutustapa on käteismyynti.

Vuonna 2016 tulee rakennuskelpoisiksi ja samalla myyntiin 20 uutta omakotitonttia.

Edellisiltä vuosilta on varaamatta 18 kpl (tilanne 31.8.2015; Seunavuori 4 kpl, Kinkomaa 0 kpl ja Tervämäki 14 kpl).

	TP 15	TA 16	TP 16
Myydyt omakotitalotontit	37	25	27

Talousarvion toteutuminen

Omakotitalotontteja myytiin 27 kpl ja teollisuustontteja 5 kpl. Arvioidut tonttien myyntitulot eivät toteutuneet täysin (91 TOT-%), kerrostalotontit (2 kpl) jäi vielä varaukseen.

Entisen saunakylän alueen liiketontin kehittämiseksi laadittiin rakennettavuusselvitys ja hulevesien yleissuunnitelma. Hulevesiselvitys sisältää ns kosteikkopuistosuunnitelman ranta-alueen osalle. Hankkeelle on haettu avustusta Keski-Suomen ELY-keskuksesta.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
40	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
77	MUU TOIMINTA				
	Tulosbudjetti				
	Toimintatulot				
*	Myyntitulot	108.000	0	245.951,83	137.951,83-
*	Muut tulot	1.048.000	0	950.065,71	97.934,29
*	Tuet ja avustukset	0	0	585,22	585,22-
	Toimintamenot				
	Materiaalit ja palvelut				
*	Aineet, tarvikkeet, tavarat	1.000-	0	812,43-	187,57-
*	Palvelujen ostot	80.460-	0	141.824,70-	61.364,70
*	Henkilöstömenot	5.790-	0	11.583,56-	5.793,56
*	Muut menot	1.700-	0	8.057,89-	6.357,89
*		0	0	82,00-	82,00
**	TOIMINTAKATE	1.067.050	0	1.034.242,18	32.807,82
	Rahoitustulot ja -menot				
***	VUOSIKATE	1.067.050	0	1.034.242,18	32.807,82
	Poistot ja arvonalentumiset				
****	TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	1.067.050	0	1.034.242,18	32.807,82

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
40	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
***	Toimintatulot	6.922.220	0	7.269.562,82	347.342,82-
***	Valmistus omaan käyttöön	314.150	0	240.178,04	73.971,96
***	Toimintamenot	9.220.250-	0	9.178.479,10-	41.770,90-
****	Toimintakate (Netto)	1.983.880-	0	1.668.738,24-	315.141,76-
***	Suunnitelmapoistot	1.540.260-	0	1.628.372,45-	88.112,45
***	Laskennalliset tulot	926.090	0	886.315,11	39.774,89
***	Laskennalliset menot	1.083.700-	0	940.655,64-	143.044,36-

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
1	K Ä Y T T Ö T A L O U S				
***	Toimintatulot	13.335.990	0	13.981.675,98	645.685,98-
***	Valmistus omaan käyttöön	314.150	0	240.178,04	73.971,96
***	Toimintamenot	57.676.730-	90.000-	57.894.190,73-	127.460,73
****	Toimintakate (Netto)	44.026.590-	90.000-	43.672.336,71-	444.253,29-
***	Suunnitelmapoistot	3.488.940-	0	3.540.167,17-	51.227,17
***	Arvon alentumiset	0	0	84.093,97-	84.093,97
***	Laskennalliset tulot	2.475.770	0	2.468.656,91	7.113,09
***	Laskennalliset menot	2.475.770-	0	1.815.696,15-	660.073,85-

4 TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN

(Sisäisen tuloslaskelman mukaan)

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama

TULOSLASKELMA					
TOIMINTATULOT					
*	Myyntitulot	4.074.080	0	4.587.157,90	513.077,90-
*	Maksutulot	1.425.190	0	1.548.927,73	123.737,73-
*	Tuet ja avustukset	759.600	0	667.512,04	92.087,96
*	Muut toimintatulot	7.077.120	0	7.158.167,41	81.047,41-
**	TOIMINTATULOT YHTEENSÄ	13.335.990	0	13.961.765,08	625.775,08-
**	VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	314.150	0	240.178,04	73.971,96
TOIMINTAMENOT					
*	Henkilöstömenot	18.902.790-	0	18.165.244,72-	737.545,28-
*	Palvelujen ostot	26.602.340-	90.000-	27.605.545,59-	913.205,59
*	Aineet, tarvikkeet ja tavara	2.531.260-	0	2.398.600,85-	132.659,15-
*	Avustukset	4.122.890-	0	3.829.254,36-	293.635,64-
*	Muut toimintamenot	5.517.450-	0	5.677.327,57-	159.877,57
**	TOIMINTAMENOT YHTEENSÄ	57.676.730-	90.000-	57.675.973,09-	90.756,91-
TOIMINTAKATE					
		44.026.590-	90.000-	43.474.029,97-	642.560,03-
*	Verotulot	37.679.000	117.000	37.687.990,45	108.009,55
*	Valtionosuudet	9.349.360	0	9.645.031,00	295.671,00-
Rahoitustulot ja -menot					
*	Korkotulot	4.000	0	2.022,15	1.977,85
*	Muut rahoitustulot	113.000	0	170.544,72	57.544,72-
*	Korkomenot	130.400-	0	67.060,86-	63.339,14-
*	Muut rahoitusmenot	13.150-	0	48.224,35-	35.074,35
VUOSIKATE					
		2.975.220	27.000	3.916.273,14	914.053,14-
Poistot ja arvonalentumiset					
*	Suunn.mukaiset poistot	3.488.940-	0	3.540.167,17-	51.227,17
*	Arvonalentumiset	0	0	84.093,97-	84.093,97
Satunnaiset erät					
TILIKAUDEN TULOS					
		513.720-	27.000	292.012,00	778.732,00-
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)					
		513.720-	27.000	292.012,00	778.732,00-

VEROTULOJEN ERITTELY

Verotulot	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	34 022 000	117 000	34 139 000	33 671 338,17	-467 661,83
Yhteisövero	1 705 000	-	1 705 000	1 923 226,23	218 226,23
Kiinteistövero	1 952 000	-	1 952 000	2 093 426,05	141 426,05

	Tuloveroprosentti	Maksettavaa kunnallisveroa vastaava verotettava tulo	Muutos %
Verovuosi 2002	18,5	96 710 036	+ 4,7
Verovuosi 2003	18,5	101 040 853	+ 4,5
Verovuosi 2004	18,5	105 195 483	+ 4,1
Verovuosi 2005	18,5	109 187 663	+ 3,8
Verovuosi 2006	18,5	115 664 216	+ 5,9
Verovuosi 2007	18,5	126 414 670	+ 9,3
Verovuosi 2008	18,5	136 237 040	+ 7,8
Verovuosi 2009	19,0	139 533 917	+ 2,4
Verovuosi 2010	19,5	142 583 772	+ 2,2
Verovuosi 2011	19,5	157 813 050	+ 5,6
Verovuosi 2012	19,5	157 815 000	+ 0,0
Verovuosi 2013	19,5	165 476 000	+ 4,9
Verovuosi 2014	19,5	166 626 000	+ 0,7
Verovuosi 2015	19,5	169 787 000	+ 1,8
Verovuosi 2016 *	19,5	172 459 000	+ 1,6

* vahvistamaton

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

Valtionosuudet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen (ns.yhden putken) valtioosuus, ml.tasaukset				10 759 849	
Opetus- ja kulttuuri-toimen muut valtionosuudet				-1 021 314	
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus					
Yhteensä	9 349 360	0	9 349 360	9 738 535	389 175

5 INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

5.1 AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

5.1.1 ATK-OHJELMAT

5.1.1.1 Kunnanhallitus

Hanketavoitteet

ATK-ohjelmien kehittäminen.
 Hankintaan lisää virustorjuntalisenसेजя.
 Hankintaan lisää virtualisointilisenसेजя.
 Päivitetään sähköpostijärjestelmä.
 Hankitaan työasemien hallintasovellus.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Hankittiin työasemien suojaamista varten lisää virustorjuntalisenसेजя.
 Hankittiin virtuaalityöpöytien käyttöä varten lisää virtuaalisointilisenसेजя.
 Sähköpostijärjestelmä päivitettiin sähköpostijärjestelmä vastaamaan nykyajan tietoturva ja liikkuvan työvaatimuksia.

Hankittiin lisenसेजя mobiililaitteiden hallintaa varten, tämä helpottaa tabletti ja älypuhelimien hallintaa sekä lisäksi muodostaa rekisterin olemassa olevista laitteista.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
75	KUNNANHALLITUS				
8140	ATK-ohjelmat				
670	ATK-OHJELMAT				
475	ATK-OHJELMAT/KHALL				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	86.000-	0	53.316,20-	32.683,80-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuu-den myynti				
	Investoinnit netto	86.000-	0	53.316,20-	32.683,80-
75	KUNNANHALLITUS				
8142	Atk-ohjelmat/Hyvinvointi liik.				
670	ATK-OHJELMAT				
479	ATK-OHJELMAT/HYVINVOINTI				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	0	0	39.527,48-	39.527,48
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuu-den myynti				
	Investoinnit netto	0	0	39.527,48-	39.527,48

5.2 AINEELLISET HYÖDYKKEET

5.2.1 MAA- JA VESIALUEET

5.2.1.1 Kunnanhallitus

Hanketavoitteet

Raakamaan hankkiminen yhdyskuntarakenteen kehittämistä ja toteuttamista varten.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Vuonna 2016 maanhankinta jatkui vilkkaana, yhteensä noin 46 ha.

Tervämäen asuntoalueen läheisyydestä ostettiin Mannila ja Mannila 2 tilat, noin 7,5 ha.

Valtatie 9 länsipuolelta ja Kylänlahden rannalta ostettiin Palomäki ja Siskola tilat, yhteensä noin 34 ha.

Etuosto-oikeutta kunta käytti Muuratjärven rantaan rajautuvan Kesäluoto-tilan 2,1 ha ja Kin-komaalla Rantakallelallaan-tilan 2,6 ha osalta. Kahden muun etuostokohteen osalta on valitus vireillä.

Hanketavoitteiden toiminnallisen vaikuttavuuden analysointi

Tervämäen asuntoaluetta voidaan laajentaa yleiskaavan mukaisesti. Ko alueella asemakaa-voitettavaa reserviä on enää vähän.

Valtatien varren maa-alueiden kaupoilla saadaan kehitettyä edelleen Muuramen liike- ja pal-velurakentamista sekä saadaan kaivattuja työpaikkatontteja kaavoitettavaksi.

Kunnan käyttämän etuoston osalta myyjän oikeusasema ei muutu, vaan hän saa luovutuk- sessa sen hinnan ja ne maksuehdot, joista kauppakirjassa on sovittu. Kunta tulee ostajan sijaan kaupassa sovitulla ehdoilla. Etuosto-oikeutta voidaan käyttää maan hankkimiseksi yh- dyskuntarakentamista sekä virkistys- ja suojelutarkoituksia varten. Etuostojärjestelmä on luotu helpottamaan kunnan maanhankintaa yhdyskuntarakentamiseen.

Kunnan kanssa tekemistä kaupoista luovutusvoiton veronalaista määrää laskettaessa luovu- tushinnasta vähennetään vähintään 80 prosenttia.

Vuosien (valtuustokausi) 2013–2016 aikana maata on ostettu yhteensä 158 ha. Valituksessa on 26 ha.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
88	KUNNANHALLITUS				
8110	Maa-alueet				
0	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	600.000-	0	897.060,10-	297.060,10
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuksien myynti				
*	Omaisuuksien myynti yht.	60.000	0	111.247,07	51.247,07-
	Investoinnit netto	540.000-	0	785.813,03-	245.813,03

5.2.2 MUUT OSAKKEET JA OSUUDET

Muuramen kunta sitoutui 30.3.2015 lisäämään omistusosuuttaan Mustankorkean jäteyhtiösä. Jyväskylä oli ostanut (VAPO) osakkeet itselleen aiemmin. Sopimuksen mukaisesti muut jäsenkunnat Laukaa ja Muurame ostivat kunnallista omistusosuuttaan vastaavan osuuden VAPON osakkeista. Valitusprosessien vuoksi osakkeiden osto toteutui vasta 2016.

Tilinpäätöksen yhteydessä JYKESin osakkeet alaskirjattiin, koska selvisi, että JYKESin alasajossa ei jää jaettavia varoja osakkaille ja osakkeet jäävät arvottomiksi.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
88	KUNNANHALLITUS				
8135	Muut osakkeet ja osuudet				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	0	0	344.334,59-	344.334,59
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuksien myynti				
	Investoinnit netto	0	0	344.334,59-	344.334,59

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
88	KUNNANHALLITUS				
8180	Muut				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	0	0	70.000,00-	70.000,00
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuksien myynti				
	Investoinnit netto	0	0	70.000,00-	70.000,00

5.2.3 RAKENNUKSET

5.2.3.1 Teknisten palveluiden lautakunta

5.2.3.1.1 Virastotalo

Hanketavoitteet

Virastotalo peruskorjattiin 2001–2002 ja kiinteistöön siirrettiin myös kirjasto. Virastotalon teknisen/sosiaalitoimen siipi on valmistunut vuonna 1982. Näitä tiloja ei tuolloin peruskorjattu vaan ainoastaan ilmastointia tehostettiin. Kunta pitää kiinteistön toiminnan vaatimassa ja tarvitsemassa kunnossa.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Teknisen/sosiaalitoimen siivessä on aloitettu peruskorjausluontoiset korjaukset. Vesikatto on uusittu ja ikkunat vaihdettu. Lattiapinnoitteiden ja sisäpintojen uusimiset ovat valmistuneet teknisen osaston osalta. Vuonna 2014 on uusittu sosiaaliosaston työhuoneiden lattiat ja sisäpinnat. Vuonna 2015 ei ollut peruskorjaustoimenpiteitä.

Vuonna 2016 uusittiin sosiaaliosaston käytävän lattia, maalattiin käytävän seinät ja uusittiin valaistus led-valaisimilla.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
80	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
8410	Muut talorakennukset				
585	TALONRAKENNUKSET				
101	VIRASTOTALON PERUSKORJAUS				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	30.000-	0	19.176,56-	10.823,44-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuksien myynti				
	Investoinnit netto	30.000-	0	19.176,56-	10.823,44-

5.2.3.1.2 Mäkelänmäen koulun korjaaminen

Hanketavoitteet

Mäkelänmäen koulu on valmistunut vuonna 1976. Vuonna 2014 on valmistunut noin 1100 m²:n laajennusosa. Kunta pitää kiinteistön toiminnan vaatimassa ja tarvitsemassa kunnossa.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Rakennuksessa on tehty peruskorjausluonteisia korjauksia vuosittain (paitsi ei vuonna 2015). Kaikkien luokkien lattiapinnoitteet on uusittu aikaisempina vuosina.

Vuonna 2016 suoritettiin seuraavat kunnostustyöt: Uusittiin opettajien huoneen käytävän ja varastotilojen lattiapäällysteet. Yläpihan puolelta kunnostettiin julkisivujen tiilien saumat ja pilarien kohdan lämmöneristykset ja pellitykset. Ruokalan sisäänkäynnin alkuperäinen metalliovi uusittiin sekä purettiin osa keittiön ulkoseinää ja desinfioitiin ja rakennettiin ulkoseinä kokonaan uusiksi.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
80	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
8410	Muut talorakennukset				
585	TALONRAKENNUKSET				
105	MONITOIMITALON KORJAUKSET				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	80.000-	0	68.918,67-	11.081,33-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuksien myynti				
	Investoinnit netto	80.000-	0	68.918,67-	11.081,33-

5.2.3.1.3 Kulttuurikeskuksen ja Nisulanmäen koulun korjaaminen

Hanketavoitteet

Nisulanmäen koulu on valmistunut vuonna 1990 ja laajennus vuonna 2004. Kunta pitää kiinteistön toiminnan vaatimassa ja tarvitsemassa kunnossa.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Rakennuksessa on tehty peruskorjausluonteisia korjauksia vuosittain. Muuramesalin tuolit ja verhot on uusittu vuonna 2013–2014. Vuonna 2015 uusittiin 2. krs. luokkasiiven käytävän alakatto ja valaistus.

Sisäilmaselvityksen ja sisäilmatyöryhmän esityksestä tehtiin tiivistyksiä kuudessa luokassa sekä uusittiin muutamia kalusteista. Lisämääräkäsittely kv 14.11.2016. Iv-koneen uusimisen kustannukset alittuivat kalustopuolen investointimäärärahoissa, joten kokonaisuutena Nisulanmäen investointimäärät riittävät.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
80	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
8410	Muut talorakennukset				
585	TALONRAKENNUKSET				
115	KULTTUURIKESKUKSEN MUUTOSTYÖT				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	0	27.000-	38.837,28-	11.837,28
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuksien myynti				
	Investoinnit netto	0	27.000-	38.837,28-	11.837,28

5.2.3.1.4 Kinkomaan koulun laajennus

Hanketavoitteet

Kinkomaan koulu on rakennettu kolmessa vaiheessa. Vanhin osa on valmistunut v. 1936, keskiosan laajennus v. 1959 ja liikuntatilat v. 1998. Rakennuksen vanhimmassa ja keskiosassa on tehty joitakin muutos- ja peruskorjaustöitä vuonna 1985. Koulussa on todettu huhtikuussa 2011 sellaisia sisäilmaongelmia, että koulu on muuttanut elokuussa 2011 siirtotiloihin. Varsinaisessa koulurakennuksessa toimii ainoastaan liikuntasali, liikuntasalin aula on ruokailutilana ja yksi vanha luokkahuone on puutyötilana. Siirtotilat on vuokrattu vuoteen 2016 asti. Kesällä 2013 hankittiin lisää väistötiloja kasvaviin tarpeisiin. Vanhaan kouluun ei tulla sijoittamaan enää koulutiloja ja sen kunnostaminen toteutetaan eri hankkeena.

Kouluun tulee normaalien koulutilojen lisäksi tilat päivähoitoryhmälle, esikoululle ja iltapäivätoiminnalle.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt hankkeelle avustusta 440 000 euroa. Suunnittelun edetessä hankkeen koko on kasvanut alustavien suunnitelmien 2190 bm²:stä 2681 bm²:öön. Tästä syystä myös kustannusarvio on päivitetty 3 989 000 eurosta nykyiseen 4 739 000 euroon. Suunnitelmia on tarkennettu mm. siten, että luokkatiloja on lisätty huomioiden Kinkomaan alueen väestökasvu sekä seurakunnalle rakennettiin heille vuokrattavat kerhotilat. Pohjatutkimuksessa paljastunut erittäin löyhä maaperä vaati uudisrakennuksen siirtämisen ja liikuntasalin aulatilaa purkamisen ja uudistamisen.

Koulu valmistui joulukuussa 2015.

Hankkeen kokonaiskustannuksiksi muodostui 4 557 653 euroa ja kokonaiskustannusarvio alittui 181 347 euroa.

Kiinteistö otettiin käyttöön helmikuussa 2016 ja hankittiin ruokapalvelun, siivoustoimen ja kiinteistötoimen tarvitsema varustus ja kalustus. Nämä kustannukset ovat kalustopuolen investoinneissa.

Väistötilojen vuokrasopimus oli tehty kesäkuun 2016 loppuun asti. Väistötilojen perustukset purettiin syksyllä ja piha muokattiin välituntipihaksi.

5.2.3.1.5 Terveyskeskus

Hanketavoitteet

Terveyskeskuksen kiinteistö siirtyi Muuramen kunnan omistukseen vuoden 2011 alussa ja kiinteistössä jatkuu nykyinen toiminta. Kunta pitää kiinteistön toiminnan vaatimassa ja tarvitsemassa kunnossa.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Rakennuksessa on tehty peruskorjausluonteisia korjauksia vuosittain. Vuonna 2013 peruskorjausta on tehty neuvolan ja hammashoitolan sisäovien vaihdolla äänieristetyiksi sekä pohjakerroksen sos.tilojen kosteiden tilojen peruskorjauksella. Vuonna 2014 peruskorjattiin hammashoitotilojen ilmastointi ja uusittiin keittiön jakelulinja. Mielenterveystoimi muutti terveyskeskuksesta pois vuonna 2014 Franssilaan ja työterveys laajensi toimintaansa vapautuneihin tiloihin. Vuonna 2015 uusittiin keskikerroksen ikkunat itäisivulta sekä tiivistettiin huoneiden ulkoseinät.

Vuonna 2016 uusittiin keskikerroksen ikkunat länsisivulta sekä tiivistettiin huoneiden ulkoseinät. Tämän lisäksi uusittiin toimenpidehuoneiden lattiapinnoitteet sekä sähköistykset nyky-määräyksien mukaisiksi.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
80	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
8410	Muut talorakennukset				
585	TALONRAKENNUKSET				
251	TERVEYSKESKUS/VANHA				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	50.000-	0	48.260,60-	1.739,40-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuksien myynti				
	Investoinnit netto	50.000-	0	48.260,60-	1.739,40-

5.2.4 KIIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

5.2.4.1 Teknisten palveluiden lautakunta

5.2.4.1.1 Liikenneväylät

SEUNAVUOREN ALUE

Hanketavoitteet

Seunavuoren laajennuksen (II-vaihe) katujen rakentaminen, asemakaava valmistui kesällä 2014.

Hanketavoitteiden toteutuminen

I-vaiheen rakentaminen on aloitettu vuonna 2006 ja se valmistui katujen osalta kokonaisuudessaan vuonna 2014. II-vaiheen rakentaminen aloitettiin vuonna 2015.

Seunavuoren alueella on vapaana 4 kpl rakennuskelpoista omakotitalotonttia (31.8.2015).

Vuoden 2016 tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellun mukaisesti.

Uudelle laajennusalueelle tuli 10 kpl uutta rakennuskelpoista tonttia Murtolammen pohjoispuolelle Murtolammentien ja Kissankäpälän varrelle sekä Neidonkorentotien varteen 4 kpl.

TERVAMÄKI

Hanketavoitteet

Tervamäen alueen katujen rakentamisen jatkaminen. Asemakaavoitettu alue on laajentunut vuonna 2011.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Tervamäen alueella on vapaana 14 rakennuskelpoista omakotitalotonttia (31.8.2015).

Riekontietä on rakentamatta noin 150 metriä, sen varrella on kaavareserviä 7 tontille.

Vuonna 2016 ei rakennettu katuja eikä tarjottu uusia tontteja.

Hanketavoitteiden toteutumisen analysointi

Tervamäen alueella pidetään kunnan teknisen rakentamisen osalta taukoa, asemakaava-alueen kadut on rakennettu Riekontien rakentamisen jälkeen.

Alueella on kokonaisuudessaan melko rinteinen ja haastava maasto, jonka johdosta tontteja on jäänyt myymättä ja rakentamatta.

KINKOMAAN AHVENLAMMEN JA LIISALAN ALUE

Hanketavoitteet

Kinkomaan Ahvenlammen asemakaava-alueen rakentaminen jatkuu ns. Liisalan alueena. Liisalan asemakaava tuli lainvoimaiseksi osittain kesällä 2014.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Ahvenlammen alueen II-vaiheen kadut ovat valmistuneet vuonna 2014. Ahvenlammen alueella on vapaana 0 rakennuskelpoista omakotitalotonttia (31.8.2015).

Vuoden 2016 tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellun mukaisesti. Liisalan alueelle tuli uusia rakennuskelpoisia omakotitontteja kunnalle 6 kpl.

ASUNTOALUEIDEN VIIMEISTELY

Hanketavoitteet

Asuntoalueiden tiestön ja ympäristön viimeistelytöiden tekeminen, kun suurin osa alueiden tonteista on rakennettu. Tämä määräraha ei ole tarkoitettu päällystämiseen.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Viimeistelyä on toteutettu vuosittain uusilla alueilla ennen päällystämistä.

MUUT LIIKENNEVÄYLÄT

Hanketavoitteet

Kaavateiden ja hulevesijärjestelmien rakentaminen, perusparantaminen ja päällystäminen ns. vanhoilla alueilla.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2016 tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellun mukaisesti.

Rajalan asuntoalueella rakennettiin Pätkä-tie.

Uuden kauppakeskuksen toteutuminen edellytti parantamistoimenpiteitä Muuramentiellä ja Setäläntiellä (vasemmalle kääntyvät kaistat).

Kinkomaan kauppahankkeen toteutuminen edellytti Liikekujan rakentamista.

Lisäksi liikenneturvallisuutta lisääviä suojatiekohteita toteutettiin Kinkomaantien varteen yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa (2 kpl).

Teknisten palveluiden lautakunta päätti vuoden 2016 määrärahan muista käyttökohteista erikseen 19.1.2016 ja 15.3.2016. Suunnitelmien mukaisesti rakennettiin lisäksi Seunavuorentien loppuosa ja osa Hollipolusta. Asfaltointikohteita oli uusilla asuntoalueilla Kinkomaalla Joukahaisenpolku, Vipusentie, Ahvenahontie (loppuosa) ja Ahvenahontien kevytliikenneväylä (loppuosa). Ns vanhat asuntoalueilla Kinkomaalla Lukuhaara, Tuomipuro, Keskustassa Manttaalintie, Rättälintie (korjattu osa), Puimapolku, Luhatie, Saarenkyläntie (korjattu osa), Saarenkyläntien kevytliikenneväylä (loppuosa) ja Niittyahossa Santalantie (loppuosa) sekä Korvenkyläntie (osa). Lisäksi asfaltoitiin Setäläntien ja Muuramentien kääntymiskaistat sekä Liikekujan Kinkomaalla.

Hanketavoitteiden toteutumisen analysointi

Teiden päällystäminen vähentää liikenneväylien kunnossapitokustannuksia ja lisää käyttökävyyttä. Vanhoilla alueilla toteutumatta jääneet alueet tiivistävät yhdyskuntarakennetta.

SAARENKYLÄNTIEN KEVYEN LIIKENTEEN VÄYLÄ

Hanketavoitteet

Kevyen liikenteen väylän rakentaminen Saarenkyläntielle välille Muuramentie – Pitkäläntie. Hanke toteutetaan kolmessa vaiheessa, kustannusarvio 330 000 euroa.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Kevyen liikenteen väylän rakentaminen aloitettiin vuonna 2014 Teollisuustieltä kohti Harjupitkäläntietä.

Vuonna 2016 tehdään viimeistelyt suunnitelman mukaisesti.

Hanketavoitteiden toteutumisen analysointi

Kevyenliikenteen väylä parantaa Pitkälän, Riihiniemen ja Saarenkylän liikenneturvallisuutta ja vähentää jossain määrin koulukuljetusten järjestämisen tarvetta.

SAARENKYLÄNTIE/RIIHINIEMI

Hanketavoitteet

Saarenkyläntien perusparannus välillä Riihiniemi ja Syväsalmentien risteys. Kustannusarvio 200 000 euroa.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Saarenkyläntien alkupäätä perusparannetaan Teollisuustiestä kohti Harjupitkäläntietä vuonna 2014 kevyenliikenteen väylän rakentamisen yhteydessä.

Saarenkylän loppupään perusparannus Riihiniementien risteyksestä Syväsalmentien risteykseen saakka (200 000 euroa) siirretään vuoteen 2017.

Hanketavoitteiden toteutumisen analysointi

Saarenkyläntien perusparannus on tarpeellinen alueen lisääntyneen liikenteen vuoksi.

Liikenneväylien yhteenveto:

Liikenneväylät toteutuivat suunnitelmien mukaisesti. Osin hankekohtaisesti kustannukset ylittivät ja osin alittuivat johtuen maaperästä tai muista syistä, joita ei voinut ennalta tietää. Setäläntien ja Muuramentien peruskorjaushankkeessa muun muassa alueelle liittyvät johdot ja verkostot aiheuttivat lisäkustannuksia. Toisaalta osa näiden kustannuksista tuli vuoden 2015 tilinpäätökseen, sillä työt päästiin aloittamaan joulukuun puolella. Vuonna 2015 liikenneväylien kustannuspaikalle siirrettyä hulevesiverkoston osuutta ei vielä osattu arvioida oikein. Nämä verkostot ja kustannukset tulee eritellä uuden vesihuoltolain mukaan pois vesihuollon toiminnasta. Kokonaisuutena pysyttiin kuitenkin kustannusarviossa.

Kohde	Nimi	Talousarvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
80	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
8430	Kiinteät rakenteet ja laitteet				
540	LIIKENNEVÄYLÄT				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	1.298.000-	0	1.083.684,58-	214.315,42-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuksien myynti				
	Investoinnit netto	1.298.000-	0	1.083.684,58-	214.315,42-

5.2.4.1.2 Tievalaistus

Hanketavoitteet

Kunnan pitkän aikavälin tavoitteena on kaikkien katujen ja kevyen liikenteen väylien valaiseminen. Tievalaistuksen tarkoituksena on parantaa ihmisten asuin- ja työympäristöä sekä edistää viihtyvyyttä ja turvallisuutta. Valaistuksen laajentaminen lisää käyttömenoja.

Eco-design-direktiivin (2005/32/EY) täytäntöönpanotoimenpiteiden myötä Euroopan Unionin alueelta myynnistä poistuvat elohopealamput. 245/2009 säädöksen vaatimukset purkauslampuille tulevat voimaan 13.4.2015. Elohopealamput ja niitä suoraan korvaavat suurpainenatriumlamput poistuvat markkinoilta. Katuvaloja on yhteensä 2300 kpl (tilanne 06/2013), joista 884 kpl (38 %) on elohopeapohjaista valaistusta.

Lähivuosina tulee tehtäväksi katuvalokeskusten kuntokartoitus ja mahdollisesti ohjausjärjestelmän uusiminen.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Uusia valaistuskohteita (LED) vuonna 2016 rakennettiin: Varsitie, Piikkipolku, Lapapolku, Pappilanpolku, Siepontien loppuosa, Koppelontien loppuosa.

Lisäksi kunnassa on jatkettu kolmantena vuotena peräkkäin valaisinvaihtoja mm. Kinkomaan alueella yhteensä 120 kpl edestä, joista 45 kpl on Led-valaisimia.

Loppuvuonna 2016 tehtiin katuvalokeskusten kuntokartoitus.

Kohde	Nimi	Talousarvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
80	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
8430	Kiinteät rakenteet ja laitteet				
545	TIEVALAISTUS				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	100.000-	0	69.674,31-	30.325,69-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuksien myynti				
	Investoinnit netto	100.000-	0	69.674,31-	30.325,69-

5.2.4.1.3 Puistot

Hanketavoitteet

Rakennetun ympäristön parantaminen. Hyvin rakennetut ja perustetut viheralueet vähentävät hoitotöitä. Puistot lisäävät ympäristön viihtyisyyttä ja antavat virikkeitä. Ympäristöhoito on noussut talouden parantamisen jälkeen yhdeksi kunnan tärkeimmistä kehittämiskohteista.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Ahvenlammen asuntoalueelle on valmistunut leikkipuisto 2013. Vuosina 2014–2015 ei ole rakennettu uusia puisto- eikä leikkipaikka-alueita.

Vuonna 2016 toteutettiin ns. Tornipuisto talousarvion ja keskustan kehittämissuunnitelman mukaisesti. Puistoon sijoittuu pieni esiintymislava, pergola ja valomuurit. Viimeistelyt siirtyivät keväälle 2017.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
80	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
8430	Kiinteät rakenteet ja laitteet				
550	PUISTOT				
425	PUISTOT				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	50.000-	0	43.060,96-	6.939,04-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuksien myynti				
	Investoinnit netto	50.000-	0	43.060,96-	6.939,04-

5.2.4.1.4 Urheilu- ja ulkoilualueet

Hanketavoitteet

Urheilu- ja liikuntamahdollisuuksien sekä venepaikkojen ja uimarantojen kehittäminen.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Vuonna 2013 kehitettiin Kinkomaan urheilukentän ympäristöä ja rakennettiin uusi huoltorakennus. Vuonna 2014 toteutettiin Kylänlahden uimarannalle uusi laituri. Uusia uimapaikkoja tullaan toteuttamaan Seunavuoren alueelle aikaisintaan 2017.

Vuonna 2015 kunnostettiin Muuramenjoen luontopolun puusilta.

Vuonna 2016 uusittiin Kinkomaan laituri ja Niittyahon jääkiekkokaukalo suunnitelman mukaisesti.

Kinkomaalle saatiin venepaikkoja lisää 11 kpl.

Työ tehtiin yhteistyössä Vitapoliksen kanssa, jolle tuli omia paikkoja 10 kpl.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
80	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
8430	Kiinteät rakenteet ja laitteet				
560	URHEILU-JA RETKEILYALUEET				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	70.000-	0	47.851,20-	22.148,80-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuksien myynti				
	Investoinnit netto	70.000-	0	47.851,20-	22.148,80-

5.2.4.1.5 Koulunmäen piha-alueet

Hanketavoitteet

Koulunmäen kehittämistä varten on laadittu vaiheittain toteutettava suunnitelma. Tavoitteena on muodostaa laadukas lähiliikuntaympäristö kouluikäisille ja sitä vanhemmille.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Vuonna 2014 on toteutettu I-vaihe eli Mäkelänmäen koulun piha-alueet, hankkeelle saatiin Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:lta valtionavustusta 45 000 euroa. Vanha tenniskenttäalue sai myös uuden pinnoituksen Pihalle Pelaamaan-2014 -hankkeen kautta (Leader EU-rahoitus). Alueella on nyt salibandy-, tennis- ja koripallokenttä, joka muuttuu talveksi jääkiekkokaukaloksi. Vuonna 2014 uusittiin myös opettajien pysäköintipaikat ja pyörätelineet Nisulanmäen koulun puolelta.

Vuonna 2015 toteutettiin Nisulanmäen koulun piha-alueelle tekonurmipohjaiset peliareena ja pelikenttä. Hankkeelle saatiin avustusta Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:lta 29 000 euroa.

Vuonna 2016 toteutettiin lukion piha-alueelle parkour- ja fitness-alueet suunnitelman mukaisesti. Hankkeelle saatiin avustusta Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:lta 41 500 euroa.

Vuonna 2017 toteutetaan viimeiset suunnitelmat Mäkelänmäen yläpihalta.

Hanketavoitteiden toiminnallisen vaikuttavuuden analysointi

Koulunmäen alueen kehittäminen palvelee alueen yli 1300 oppilasta.

Koulunmäen piha-alueiden kehittäminen palvelee oleellisesti kasvavan kunnan hyvinvoinnin edistämisen, viihtyisyyden ja vetovoimaisuuden strategisia tavoitteita. Myös Muuramen kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa tavoitteeksi on asetettu lasten, nuorten ja perheiden ja välituntiliikunnan kehittäminen sekä koulujen piha-alueiden suunnittelu välituntiliikuntaa edistäviksi.

Kohde	Nimi	Talousarvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
80	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
8430	Kiinteät rakenteet ja laitteet				
550	PUISTOT				
427	KOULUNMÄEN LÄHILIIKUNTAPAIKKA				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	110.000-	0	105.806,96-	4.193,04-
	Rahoitusosuudet				
*	Rahoitusosuudet yht.	33.000	0	41.500,00	8.500,00-
	Omaisuuksien myynti				
	Investoinnit netto	77.000-	0	64.306,96-	12.693,04-

5.2.4.1.6 Kinkomaan koulun piha-alue

Hanketavoitteet

Tavoitteena on muodostaa laadukas lähiliikuntaympäristö Kinkomaalle.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Vuonna 2016 laadittiin Kinkomaan koulun ja päiväkodin laajennuksen valmistumisen jälkeen piha-alueelle lähiliikuntapaikkasuunnitelma Koulunmäen mallin mukaisesti.

Toteuttamista suunnitellaan kolmelle vuodelle 2017–2019.

Lähiliikuntapaikkojen toteuttamiseen voidaan hakea Länsi- ja Sisä-Suomen AVI:lta valtionavustusta.

Hanketavoitteiden toiminnallisen vaikuttavuuden analysointi

Kinkomaan koulualueen kehittäminen palvelee yli 160 oppilasta ja 45 päivähoito- ja esikouluikäistä lasta.

Kinkomaan alue on kunnan nopeimmin kasvavaa aluetta, väestön vuosittainen kasvu on viime vuosina ollut 5–6 % luokkaa. Tämänhetkinen väkiluku (2016) on 1392 henkeä, josta 0–14-vuotiaita lapsia on 369. Alle 14-vuotiaiden kasvu on ollut viime vuosina muuta väestöä nopeampaa, 12–13 % luokkaa.

Kinkomaan piha-alueiden kehittäminen palvelee oleellisesti kasvavan taajaman hyvinvoinnin edistämisen, viihtyisyyden ja vetovoimaisuuden strategisia tavoitteita. Myös Muuramen kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa tavoitteeksi on asetettu lasten, nuorten ja perheiden ja välituntiliikunnan kehittäminen sekä koulujen piha-alueiden suunnittelu välituntiliikuntaa edistäviksi.

Kohde	Nimi	Talousarvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
80	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
8430	Kiinteät rakenteet ja laitteet				
550	PUISTOT				
426	KINKOMAAN LÄHILIIKUNTAPAIKKA				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	10.000-	0	9.926,51-	73,49-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuksien myynti				
	Investoinnit netto	10.000-	0	9.926,51-	73,49-

5.2.5 KONEET JA KALUSTO

5.2.5.1 Kunnanhallitus

5.2.5.1.1 ATK-laitteet

Hanketavoitteet

Uusitaan langattoman verkon tukiasemia.

Uusitaan työasemia.

Laajennetaan levyjärjestelmää.

Uusitaan kokoustilojen av-laitteita.

Hankitaan verkkoanalysaattori.

Hankitaan tablettitietokoneita.

Hankitaan kannettavia tietokoneita ja siirrettävä latausyksikkö Nisulanmäen koululle.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Uusittiin langattoman verkon tukiasemia ja laajennettiin kuuluvuusalueita kunnan kiinteistöjen sisällä.

Uusittiin kunnanhallituksen huoneeseen nykyaikainen videotykki.

Hankittiin esiopetukseen tablettitietokoneita.

Hankittiin Nisulanmäen koululle kannettavia tietokoneita ja näille liikuteltava latausyksikkö.

Hanketavoitteiden toiminnallisen vaikuttavuuden arviointi

Langattoman verkon kuuluvuus ja kapasiteetin lisäys vaatii uusia tukiasemia.

Työasemien uudistaminen on tarpeen tehokkaan ja nykyaikaisen työskentelyn turvaamiseksi.

Levyjärjestelmän kapasiteetin lisäys mahdollistaa virtuaalityöasemien/palvelimien määrän lisäämisen ja kehittämisen.

Uusitaan kokoustilojen av-laitteita vastaamaan nykypäivän vaatimuksiin.

Verkkoanalysaattori mahdollistaa verkonkäytön monenlaisen analysoinnin, joka helpottaa vikojen selvittämisessä ja erilaisissa kuormantasaus tarpeissa.

Tablettien hankinta vuonna 2016 voimaan tulevan esiopetussuunnitelman mukaisesti sähköisten ja digitaalisten oppimisympäristöjen kehittämiseen.

Hankitaan kannettavia tietokoneita ja siirrettävä latausyksikkö Nisulanmäen koululle.

Uusi opetussuunnitelma painottaa ohjelmointia ja tietotekniikan käyttöä opetuksessa. Haluaisimme varautua laitteilla sitä varten. Nykyisellä laitekannalla kuvankäsittely ja osa ohjelmoinnista eivät onnistu, koska päätteet eivät ole riittävän tehokkaita. Kaikkien päätteiden tehokkuuden lisääminen ei ole tarkoituksenmukaista, koska riittämättömyys tulee vastaan vain erikoistapauksissa.

Kohde	Nimi	Talousarvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
82	KUNNANHALLITUS				
8450	Koneet ja kalusto				
590	ATK-LAITTEET				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	110.100-	110.000-	120.939,39-	99.160,61-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuksien myynti				
	Investoinnit netto	110.100-	110.000-	120.939,39-	99.160,61-

Muuramen kunta perusti Muuramen Hyvinvointi – liikelaitoksen sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämiseen 2017 alkaen. Vuoden 2016 talousarviota laatiessa oli suunnitelma, että investoinnit ja hankinnat toiminnan käynnistämiseen tekee erillinen Muuramen Hyvinvointi Oy. Tilikauden aikana kunta joutui tekemään perustamiseen liittyvät investoinnit.

Investointeina kustannuksia on syntynyt palvelinympäristön lisärakentamisesta 15 000 euroa, työasemalaitteiden kokonaishankinnasta 70 000 euroa ja tietoliikennelaitteiden uudistamisesta 20 000 euroa sekä työajanseurantalaitteista 5 000 euroa.

Tätä varten haettiin ja hyväksyttiin joulukuun viimeisessä valtuustossa lisämääräraha 110 000 euroa investointeja varten.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
84	ASUKASPALVELUIDEN LTK				
8477	Koneet ja kalusto/Hyvinvointi				
590	ATK-LAITTEET				
487	ATK-LAITTEET/HYVINVOINTI LIIKE				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	0	0	106.063,86-	106.063,86
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuu den myynti				
	Investoinnit netto	0	0	106.063,86-	106.063,86

5.2.5.2 Lapsi- ja perhepalveluiden lautakunta

5.2.5.2.1 Kinkomaan päiväkodin irtaimistohankinnat

Hanketavoitteet

Kinkomaalle valmistuu koulun laajennuksen yhteyteen päiväkotitilat, joihin sijoittuu alueen esiopetus päivähoitoineen sekä avoimen varhaiskasvatuksen tilat. Toiminta alkaa elokuussa 2016. Tilat kalustetaan ja varustetaan opetus- ja leikkivälineillä n. 50 lapselle (tilavaraus on 35 + 15 paikkaa). Varhaiskasvatuksen kalustohankintojen osuus on n. 35 000 euroa ja muun välineistön osuus 5000 euroa. Tietotekniset välineet (tietokoneet/virtuaalinäytöt ja tabletit) 6 000 euroa (sisältyy kunnanhallituksen atk-investointeihin).

Hanketavoitteiden toteutuminen

Toteutui. Kalustoinvestointiin varattu määräraha alitettiin, ja vastaavasti tietotekniikan välineisiin varattu ylitettiin, koska atk-investointi päiväkodille ei ollut riittävä.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
83	LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN LTK				
8460	Koneet ja kalusto/lasten/perhe				
300	LAPSI- JA PERHEPALVELUT				
493	KMAAN PK:N KALUSTOHANKINNAT				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	35.000-	0	26.173,68-	8.826,32-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuksien myynti				
	Investoinnit netto	35.000-	0	26.173,68-	8.826,32-

5.2.5.2.2 Kinkomaan koulun laajennuksen kalustohankinnat

Hanketavoitteet

Kinkomaan koulun laajennus valmistuu vuoden 2015 loppuun mennessä. Laajennusosaan täytyy hankkia irtaimisto. Irtaimisto koostuu pääasiassa kalusteista ja tietoteknisistä välineistä. Investoinnista kaluston osuus on noin 102 200 euroa ja tietoteknisten välineiden osuus 48 600 euroa.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Kinkomaan koulun laajennus valmistui keväällä 2016.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
83	LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN LTK				
8460	Koneet ja kalusto/lasten/perhe				
300	LAPSI- JA PERHEPALVELUT				
459	KINKOMAAN KOULUN KALUSTO				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	102.200-	0	98.214,16-	3.985,84-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuksien myynti				
	Investoinnit netto	102.200-	0	98.214,16-	3.985,84-

5.2.5.2.3 Muuramen lukion sähköisen yo-tilan eli liikuntasalin infrastruktuurin rakentaminen

Hanketavoitteet

Yo-tilaan tehdään loput sähkötyöt, upsit eli vara-akut, kuulokkeet, kaapeloinnit, ostetaan joi-takin uusia pulpetteja ja tuoleja sekä muutamia kannettavia tietokoneita yo-tietokoneiksi ja varakoneiksi sekä opettajankone. Tilan rakentamisessa tarvitaan sähkömiestä, jonka palkka-kuluihin on hyvä varautua. Valmisteluihin tulee varata 15 000 €.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Investoinnit toteutettiin vuoden 2016 alussa ennen valtakunnallista kaikille lukioille pakollista sähköisen yo-kokeen testausta/kenraaliharjoitusta 6.4.2016. Tällöin harjoitettiin niillä aineilla (saksa, maantiede, filosofia), jotka kirjoitettiin syksyllä 2016. Varsinainen sähköinen yo-koe suoritettiin em. aineissa syyskuussa 2016.

Sekä kenraaliharjoitus ja varsinainen sähköinen koe onnistuivat mainiosti. Omien koneiden hankinta oli järkevä ratkaisu, koska kymmenien opiskelijoiden omien erilaisten koneiden käyttäminen aiheutti ongelmia muualla syksyn kokeessa. Pyrimme hankkimaan lisää kone-kantaa, jotta syksyllä 2017 lukiolla olisi 80 omaa kannettavaa.

Kyseisellä hankinnalla varmistimme lukion toimintakyvyn ja ajantasaisuuden sähköisen yo-kokeen tullessa. Koska kaikki Suomen 400 lukiota valmistelivat prosessia, kannatti työ tehdä hyvin ja ajoissa. Saimme näin etulyöntiaseman ja testiä ennen varsinaista koetta. Jokainen lukiolainen on tehnyt vähintään yhden sähköisen Abitti kokeen ennen varsinaista sähköistä yo-koetta.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
83	LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN LTK				
8460	Koneet ja kalusto/lasten/perhe				
300	LAPSI- JA PERHEPALVELUT				
494	LUKION KALUSTO JA LAITEHANKINN				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	5.000-	0	3.882,00-	1.118,00-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuksien myynti				
	Investoinnit netto	5.000-	0	3.882,00-	1.118,00-

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
83	LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN LTK				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	142.200-	0	128.269,84-	13.930,16-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuksien myynti				
	Investoinnit netto	142.200-	0	128.269,84-	13.930,16-

5.2.5.3 Teknisten palveluiden lautakunta

5.2.5.3.1 Tekninen irtaimisto

Hanketavoitteet

Teknisen lautakunnan toimintaan tarvittavan kaluston hankinta.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Vuonna 2016 uusittiin suunnitelmien mukaisesti Keskuskeittiölle toinen yhdistelmäuuni, sekä puistopuolelle uusi ruohonleikkuri. Toinen ruohonleikkuri on uusittava vuonna 2017.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
86	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
8490	Koneet ja kalusto/tekn.palv.lt				
400	TEKNINEN TOIMI				
460	TEKNINEN IRTAIMISTO				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	26.000-	0	31.639,58-	5.639,58
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuuden myynti				
	Investoinnit netto	26.000-	0	31.639,58-	5.639,58

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
86	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
8490	Koneet ja kalusto/tekn.palv.lt				
400	TEKNINEN TOIMI				
463	KESKUSKEIT. LAITE- JA KALUSTO				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	17.000-	0	16.252,58-	747,42-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuuden myynti				
	Investoinnit netto	17.000-	0	16.252,58-	747,42-

5.2.5.3.2 Kinkomaan koulun laajennuksen kalustohankinnat

Hanketavoitteet

Kinkomaan koulun laajennus valmistui vuoden 2015 loppuun mennessä. Kiinteistöön hankittiin ruokapalvelun, siivoustoimen ja kiinteistötoimen tarvitsema varustus ja kalustus suunnitelman mukaisesti.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
86	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
8490	Koneet ja kalusto/tekn.palv.lt				
400	TEKNINEN TOIMI				
464	SIIVOUSTOIMEN				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	8.000-	0	7.948,47-	51,53-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuuden myynti				
	Investoinnit netto	8.000-	0	7.948,47-	51,53-

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
86	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
8490	Koneet ja kalusto/tekn.palv.lt				
400	TEKNINEN TOIMI				
470	KESKUS-JA JAKELUKEITTIÖIDEN Investointien talousarvio Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	8.000-	0	7.156,27-	843,73-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuuden myynti Investoinnit netto	8.000-	0	7.156,27-	843,73-

5.2.5.3.3 Nisulanmäen koulun konehankinnat

Hanketavoitteet

Nisulanmäen koulun vanhan puolen iv-kone ja osa iv-kanavista uusittiin. Kustannusarvio oli 160 000 euroa. Lopulliset kustannukset olivat 110 721 euroa.

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
86	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
8490	Koneet ja kalusto/tekn.palv.lt				
585	TALONRAKENNUKSET				
115	KULTTUURIKESKUKSEN MUUTOSTYÖT Investointien talousarvio Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	160.000-	0	110.721,65-	49.278,35-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuuden myynti				

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
86	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
8490	Koneet ja kalusto/tekn.palv.lt Investointien talousarvio Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	219.000-	0	173.718,55-	45.281,45-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuuden myynti Investoinnit netto	219.000-	0	173.718,55-	45.281,45-

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
	Investointien talousarvio Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	3.588.300-	137.000-	3.945.950,13-	220.650,13
	Rahoitusosuudet				
*	Rahoitusosuudet yht.	33.000	0	41.500,00	8.500,00-
	Omaisuuuden myynti				
*	Omaisuuuden myynti yht. Investoinnit netto	60.000 3.495.300-	0 137.000-	111.247,07 3.793.203,06-	51.247,07- 160.903,06

6 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

Kohde	Nimi	Talous- arvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
RAHOITUSLASKELMA					
	Toiminnan rahavirta				
**	Vuosikate	2.697.110	27.000	3.916.273,14	1.192.163,14-
**	Tulorahoituksen korjauserät	1.000.000-	0	885.158,93-	114.841,07-
	Investointien rahavirta				
*	Investointimenot	3.588.300-	137.000-	3.945.950,13-	220.650,13
*	Rah.osuudet invest. menoihin	33.000	0	41.500,00	8.500,00-
	Pysyvien vastaavien				
*	hyödykkeiden luovutustulot	1.060.000	0	996.406,00	63.594,00
***	Toiminnan ja invest. rahavirta	798.190-	110.000-	123.070,08	1.031.260,08-
	Rahoituksen rahavirta				
	Antolainojen muutokset				
*	Antolainojen vähennykset	36.360	0	130.943,46	94.583,46-
	Lainakannan muutokset				
*	Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2.688.720	110.000	0,00	2.798.720,00
*	Pitkäaikaisten lainojen vähenn	2.205.000-	0	2.080.000,00-	125.000,00-
*	Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	200.000,00-	200.000,00
	Muut maksuvalmiuden muutokset				
*	Toimeksiant.var.ja po:n muut.	0	0	36.494,57-	36.494,57
*	Saamisten muutos	0	0	963.594,29	963.594,29-
*	Korottomien velkojen muutos	0	0	1.137.478,59	1.137.478,59-
***	Rahoituksen rahavirta	520.080	110.000	84.478,23-	714.558,23
*****	RAHAVAROJEN MUUTOS	278.110-	0	38.591,85	316.701,85-
*	RAHAVAROJEN MUUTOS	0	0	38.591,85-	38.591,85

7 YHTEEVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIIEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTTAMISESTA

	arvio	tokset	jälkeen			arvio	tokset	jälkeen		
KÄYTTÖTALOUSOSA										
Keskusvaalilautakunta										
Vaalit	1		1	0	-1	0		0	0	0
Keskusvaaliitk yht.	1	0	1	0	-1	0	0	0	0	0
Tarkastuslautakunta										0
Tarkastuslautakunta	25	0	25	27	2			0		0
Tarkastusitk yht.	25		25	27	2			0		0
Kunnanhallitus										
Yleishallinto	2090	90	2180	2426	246	2976		2976	3110	-134
Sisäiset palvelut	102		102	104	2	0		0	1	-1
Elinkeinoelämä/oik.h.	304		304	347	43			0		0
Joukkoliikenne	297		297	323	26	29		29	4	25
Muu toiminta	30		30	27	-3			0	0	0
Kunnanhallitus yht.	2823	90	2913	3227	314	3005		3005	3115	-110
Lapsi- ja perhepalv. Itk										
Lapsi- ja perhep. Itk	17		17	16	-1			0		0
Hallinto	405		405	385	-20	2		2	9	-7
Varhaiskasvatus	6535		6535	6256	-279	689		689	700	-11
Lasten/perh.palvelut	1743		1743	1192	-551	79		79	49	30
Muu sosiaalityö	193		193	95	-98	84		84	44	40
Perusopetus	10828		10828	10756	-72	394		394	404	-10
Lukiokoulutus	1375		1375	1454	79	7		7	59	-52
Taiteen perusopetus	125		125	118	-7	28		28	27	1
Nuorisotoimi	205		205	172	-33	12		12	21	-9
LP-Itk yhteensä	21426	0	21426	20444	-982	1295	0	1295	1313	-18
Asukaspalveluiden Itk										
Asukaspalv. Itk	21		21	13	-8			0		0
Hallinto	120		120	115	-5	8		8	10	-2
Vanh. ja vamm.palv.	5415		5415	5910	495	1221		1221	1415	-194
Sosiaalityön palv.	2310		2310	1973	-337	576		576	468	108
Perusterveydenhuolto	5799		5799	5730	-69			0	1	-1
Erikoissairaanhoido	8923		8923	9787	864			0		0
Vapaa-aika palv.	1594		1594	1490	-104	309		309	390	-81
AP-Itk yhteensä	24182	0	24182	25018	836	2114	0	2114	2284	-170
Teknisten palv. Itk			0		0			0		0
Teknisten palv. Itk	110		110	108	-2			0		0
Yhdyskuntasuunn.	516		516	469	-47	6		6	7	-1

	Määrärahat					Tuloarviot				
	Alkup. talousarvio	TA:n muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. talousarvio	TA:n muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Teknisten palv. ltk			0		0			0		0
Teknisten palv. ltk	110		110	108	-2			0		0
Yhdyskuntasuunn.	516		516	469	-47	6		6	7	-1
Rakennusvalvonta	169		169	169	0	91		91	170	-79
Ympäristöhuolto	180		180	171	-9	5		5	6	-1
Liikuntapaikat	221		221	200	-21	11		11	18	-7
Liikenneväylät ja yl. al.	718		718	705	-13	12		12	21	-9
Palo- ja pelastustoimi	793		793	788	-5			0		0
Kiinteistötoimi	3519		3519	3590	71	2484		2484	2528	-44
Sisäiset palvelut	1397		1397	1256	-141	1179		1179	1210	-31
Vesihuolto	732		732	823	91	1387		1387	1509	-122
Jätehuolto	464		464	500	36	591		591	604	-13
Muu toiminta	87		87	159	72	1156		1156	1197	-41
TP-ltk yhteensä	8906	0	8906	8938	32	6922		6922	7270	-348
YHTEENSÄ	57363	90	57453	57738	285	13336	0	13336	13982	-646
TULOSLASKELMAOSA					0					0
Verotulot			0		0	37679	117	37796	37688	108
Valtionosuudet			0		0	9349		9349	9645	-296
Korkotulot			0		0	4		4	2	2
Muut rahoitustulot			0		0	113		113	124	-11
Korkomenot	130		130	67	-63			0		0
Muut rahoitusmenot	13		13	2	-11			0		0
Satunnaiset tuotot			0		0	0		0	0	0
Satunnaiset kulut			0	0	0					0
YHTEENSÄ	143		143	69	-74	47145	117	47262	47459	-197

	Määrärahat					Tuloarviot				
	Alkup. talous-arvio	TA:n muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. talous-arvio	TA:n muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnanhallitus					0					0
Koneet ja kalusto	110	110	220	121	-99			0		0
Lapsi- ja perhepalv. Itk					0					0
Koneet ja kalusto	142		142	128	-14			0		0
Asukapalv. Itk					0					0
Koneet ja kalusto	0		0	106	106					0
Teknisten palv. Itk					0					0
Koneet ja kalusto	219		219	174	-45			0		0
Kunnanhallitus					0					0
Maa- ja vesialueet	600		600	897	297	60		60	111	-51
Muut osakkeet ja osuudet	0	0	0	344	344	0		0	0	0
Kuntayhtymäosuudet	0	0	0	70	70					0
YHTEENSÄ	3588	137	3725	3946	221	93	0	93	153	-60
RAHOITUSOSA										
Antolain. muutokset										
Antol.saam. lis.			0	0	0					
Antol.saam.väh.			0		0	36		36	131	95
Lainakannan muutok.										
Pitkäaik.lain.lis.			0		0	2689		2689	0	-2689
Pitkäaik.lain.väh.	2205		2205	2080	125			0		0
Lyhytaik.lain.muut.	0		0	200	-200			0		0
Vaikutus maksuvalm.							110		2308	
YHTEENSÄ	2205		2205	2280	-75	2725		2725	2439	-286
KAIKKI YHTEENSÄ	63299	227	63526	64033	-507	63299	227	63526	64033	507

8 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

8.1 TULOSLASKELMA

	V.2016	V.2015

TULOSLASKELMA		
TOIMINTATUOTOT		
* Myyntituotot	3.131.634,25	2.865.069,43
* Maksutuotot	1.548.987,71	1.459.205,44
* Tuet ja avustukset	667.512,04	799.588,24
* Muut toimintatuotot	2.725.058,53	3.189.370,54
** TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	8.073.192,53	8.313.233,65
** VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	240.178,04	349.971,12
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
* Palkat ja palkkiot	14.028.615,10-	13.860.061,78-
Henkilösivukulut		
* Eläkekulut	3.247.690,41-	3.368.944,46-
* Muut henkilösivukulut	888.939,21-	761.898,87-
* Palvelujen ostot	26.222.104,77-	24.810.450,77-
* Aineet, tarvikkeet ja tavara	2.363.770,04-	2.218.865,80-
* Avustukset	3.829.254,36-	3.996.686,01-
* Muut toimintakulut	1.207.026,65-	1.791.135,56-
** TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	51.787.400,54-	50.808.043,25-
TOIMINTAKATE	43.474.029,97-	42.144.838,48-
* Verotulot	37.687.990,45	36.837.417,39
* Valtionosuudet	9.645.031,00	8.415.601,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
* Korkotuotot	2.022,15	3.611,46
* Muut rahoitustuotot	123.800,92	188.224,99
* Korkokulut	67.060,86-	99.266,22-
* Muut rahoituskulut	1.480,55-	707,36-
VUOSIKATE	3.916.273,14	3.200.042,78
Poistot ja arvonalentumiset		
* Suunn.mukaiset poistot	3.540.167,17-	3.426.543,54-
* Arvonalentumiset	84.093,97-	0,00
Satunnaiset erät		
TILIKAUDEN TULOS	292.012,00	226.500,76-
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	292.012,00	226.500,76-

8.2 RAHOITUSLASKELMA

	V.2016	V.2015
RAHOITUSLASKELMA		
**		
**		
*		
*		
*		

*		
*		
*		
*		
*		
*		
*		
*		
*		
*		

*		

8.3 TASE

	V.2016	V.2015	
T A S E			
VASTAAVAA			
A PYSYVÄT VASTAAVAT			
I Aineettomat hyödykkeet			
*	1. Aineettomat oikeudet	108.956,19	36.450,12
**	Aineettomat hyödykkeet yht.	108.956,19	36.450,12
II Aineelliset hyödykkeet			
*	1. Maa- ja vesialueet	8.861.170,63	8.075.357,60
*	2. Rakennukset	32.654.249,14	34.217.603,93
*	3. Kiinteät rakenteet ja laitt	9.699.805,68	9.438.659,79
*	4. Koneet ja kalusto	848.904,40	566.313,30
**	Aineelliset hyödykkeet yht	52.064.129,85	52.297.934,62
III Sijoitukset			
*	1. Osakkeet ja osuudet	4.286.721,26	3.956.480,64
*	3. Muut lainasaamiset	72.727,24	203.670,70
*	4. Muut saamiset	73.964,00	73.964,00
**	Sijoitukset yhteensä	4.433.412,50	4.234.115,34
****	PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	56.606.498,54	56.568.500,08
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT			
*	2. Lahj.rahastojen erityiskatt	2.043,27	2.072,41
****	TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHT	2.043,27	2.072,41
C VAIHTUVAT VASTAAVAT			
I Vaihto-omaisuus			
II Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
*	2. Lainasaamiset	150.000,00	0,00
**	Pitkäaik.saamiset yhteensä	150.000,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset			
*	1. Myyntisaamiset	1.168.604,09	1.076.711,15
*	2. Lainasaamiset	178.689,96	163.146,00
*	3. Muut saamiset	280.357,04	749.527,22
*	4. Siirtosaamiset	667.884,84	1.419.745,85
**	Lyhytaikaiset saamiset yht.	2.295.535,93	3.409.130,22
***	Saamiset yhteensä	2.445.535,93	3.409.130,22
III Rahoitusarvopaperit			
*	1. Osakkeet ja osuudet	15.178,66	15.178,66
**	Rahoitusarvopaperit yht.	15.178,66	15.178,66
IV Rahat ja pankkisaamiset			
**	Rahat ja pankkisaamiset yht.	243.152,60	204.560,75
****	VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	2.703.867,19	3.628.869,63
*****	VASTAAVAA YHTEENSÄ	59.312.409,00	60.199.442,12

	V.2016	V.2015

VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA		
* I Peruspääoma	18.365.317,85-	18.365.317,85-
* II Arvonkorotusrahasto	25.046,55-	25.046,55-
* III Muut omat rahastot	1.011.664,00-	1.011.664,00-
* IV Ed.tilikausien yli/alijäämä	8.273.431,94-	8.499.911,70-
* V Tilikauden yli/alijäämä	292.012,00-	226.479,76
*** OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	27.967.472,34-	27.675.460,34-
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
C PAKOLLISET VARAUKSET		
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
* 2. Lahjoitusrahastojen pääoma	2.043,27-	2.072,41-
* 3. Muut toimeksiantojen pääoma	70.342,25-	106.836,82-
*** TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHT.	72.385,52-	108.909,23-
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
* 2. Lainat vakuutus- ja rah.lai	4.995.000,00-	6.780.000,00-
* 3. Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	140.000,00-
* 7. Muut velat	1.914.681,04-	1.586.736,56-
** Pitkäaikainen vieras po. yht.	6.909.681,04-	8.506.736,56-
II Lyhytaikainen		
* 2. Lainat rahoitus- ja vak.lai	16.310.000,00-	16.665.000,00-
* 3. Lainat julkisyhteisöiltä	140.000,00-	140.000,00-
* 5. Saadut ennakot	19.323,05-	18.419,98-
* 6. Ostovelat	4.294.878,33-	3.293.623,90-
* 7. Muut velat	766.253,68-	787.638,67-
* 8. Siirtovelat	2.832.415,04-	3.003.653,44-
** Lyhytaikainen vieras po. yht.	24.362.870,10-	23.908.335,99-
*** VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	31.272.551,14-	32.415.072,55-
***** VASTATTAVAA	59.312.409,00-	60.199.442,12-

8.4 KONSERNILASKELMAT

KONSERNIN TULOSLASKELMA

	2016		2015
Toimintatuotot	24 022 220,17		22 326 706,84
Toimintakulut	- 67 617 817,24	-	64 986 054,74
Osuus osakkuusyhteisöjen voitost	18 012,66		17 097,52
TOIMINTAKATE	- 43 577 584,41	-	42 642 250,38
Verotulot	37 687 990,45		36 837 417,39
Valtionosuudet	12 747 224,80		11 615 194,19
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	6 015,96		7 601,24
Muut rahoitustuotot	134 241,42		194 918,70
Korkokulut	- 459 616,07	-	564 540,18
Muut rahoituskulut	- 21 472,12	-	22 580,65
VUOSIKATE	6 516 800,03		5 425 760,31
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poisto	- 5 884 476,32	-	5 849 393,66
Omistuksen eliminointierot	1 103,45	-	911,86
Arvonalentumiset	- 84 093,97	-	
Satunnaiset erät	-		
TILIKAUDEN TULOS	549 333,19	-	424 545,21
Tilinpäätössiirrot	8 880,89	-	26 524,73
Tilikauden verot			
Laskennalliset verot	- 32 385,46	-	25 313,99
Vähemmistöosuudet	2 252,67		833,49
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	528 081,29	-	475 550,44

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2016	2015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	6 516 800,03	5 425 760,31
Satunnaiset erät	-	-
Tilikauden verot	-	-
Tulorahoituksen korjauserät	- 877 911,47	- 1 069 368,80
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 6 131 530,47	- 11 890 457,65
Rahoitusosuudet investointeihin	80 150,69	898 310,89
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 004 300,70	2 613 833,67
Toiminnan ja invest. rahavirta	591 809,48	- 4 021 921,58
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	- 683,46	
Antolainasaamisten vähennykset	94 579,82	4 288,79
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 880 650,93	-
Pitkäaikaisten lainojen vähenn	- 3 701 515,69	- 4 030 327,89
Lyhytaikaisten lainojen muutos	88 729,79	6 090 353,96
Oman pääoman muutokset	2 333,76	
Muut maksuvalmiuden muutokset	-	
Toimeksiant.var.ja po:n muutok	- 38 647,06	3 815,71
Vaihto-omaisuuden muutos	393 966,57	11 472,15
Saamisten muutos	1 317 979,13	758 850,42
Korottomien velkojen muutos	14 454,04	- 544 470,82
Rahoituksen rahavirta	51 847,84	2 293 982,32
RAHAVAROJEN MUUTOS	643 657,32	- 1 727 939,26
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12	2 296 679,89	1 445 805,42
Rahavatat 1.1.	1 653 022,57	3 173 744,68
	643 657,32	- 1 727 939,26

KONSERNITASE

VASTAAVAA	2016	2015
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	359 989,92	340 867,03
Muut pitkävaikutteiset menot	84 118,91	68 613,88
Ennakkomaksut		
Aineettomat hyödykkeet yht.	444 108,83	409 480,91
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	10 513 232,18	9 413 950,78
Rakennukset	53 216 096,53	54 068 362,51
Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 317 934,81	11 285 850,97
Koneet ja kalusto	1 984 083,60	1 904 824,75
Muut aineelliset hyödykkeet	22 802,06	23 958,36
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 234 448,44	779 960,48
Aineelliset hyödykkeet yht.	78 288 597,62	77 476 907,85
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	387 908,96	447 179,78
Muut osakkeet ja osuudet	2 189 026,37	1 890 895,73
Joukkovelkakirjalainasaamiset		
Muut lainasaamiset	0,00	94 579,82
Muut saamiset	4 447,47	0,00
Sijoitukset yht.	2 581 382,80	2 432 655,33
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	81 314 089,25	80 319 044,09
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	47 789,22	52 696,99
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	140 614,75	154 137,12
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	116,70	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	4 394 374,20	4 967 398,42
Rahoitusarvopaperit	59 409,32	58 814,16
Rahat ja pankkisaamiset	2 237 270,58	1 436 991,26
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHT.	6 831 785,55	6 617 340,96
VASTAAVAA YHTEENSÄ	88 193 664,02	86 989 082,04

T A S E E T

	2016	2015
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	18 365 317,85	18 365 317,85
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat		
Arvonkorotusrahasto	29 477,77	29 538,97
Muut omat rahastot	2 513 494,39	2 476 805,47
Ed.tilikausien ylijäämä (alijäämä)	3 056 497,03	2 991 919,51
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	528 081,29	- 475 550,44
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	24 492 868,33	23 388 031,36
 VÄHEMMISTÖOSUUDET	 8 845,25	 5 338,08
 PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevakuutukset		
Muut pakolliset varaukset	368 170,93	336 942,81
 TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	 133 678,66	 177 140,21
 VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaik.korollinen vieras pääoma	28 583 304,62	27 547 154,31
Pitkäaik.koroton vieras pääoma	2 726 570,14	2 197 393,68
Lyhytaik.korollinen vieras pääoma	20 870 921,60	23 338 835,08
Lyhytaik.koroton vieras pääoma	11 009 304,50	9 998 246,51
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	63 190 100,86	63 081 629,58
 VASTATTAVAA	 88 193 664,03	 86 989 082,04

9 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

9.1 KUNNAN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Jaksotus

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointeihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on hallinto- ja laitusrakennusten sekä vedenjakelu- ja viemäriverkoston poistoajoja tarkistettu 1.1.2013 alkaen. Muutos perustuu hyödykkeiden taloudellisen pitoajan uudelleenarviointiin. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vyörytys

Kustannuspaikoille vyörytetään laskennallisina erinä siivoustoimi, työterveyshuolto, atk, taloustoimisto, kopiointi, postitus, puhelinkeskus ja toimistotarvikkeet. Vuodesta 2015 alkaen vyörytetään tehtäväalueita koskeva hallinto.

Sisäiset erät

Sisäisesti laskutetaan tilojen vuokrat, ateriasuoritteet, vesi- ja jätevesilaskut, jätehuoltolaskut, konekeskuksen palvelut ja muut sisäiset laskut esim. työpaja.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vuosina 2015 ja 2016 on käytetty samaa nimitystä. Vuoden 2015 alusta otettiin käyttöön uusi nimitys, jolloin avattiin uusia kustannuspaikkoja ja vanhojen kustannuspaikkojen sijainti tehtäväalueilla saattoi muuttua.

Muuramen kunnan tilinpäätökseen sisältyvä vesihuollon tehtäväalue on vuoden 2014 loppuun saakka ollut laskennallisesti eriytetty taseyksikkö. Vuodesta 2015 alkaen vesihuolto on kirjanpidollisesti eriytetty kunnan tilinpäätöksestä.

Vuonna 2017 maksettavat lomarahat on vuoden 2016 tilinpäätöksessä laskettu kilpailukyky-sopimuksen mukaisesti 30 %:lla vähennettynä.

9.2 KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty tytäryhteisöt, joissa kunnalla on määräamisvalta ja kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Muuramen Hyvinvointi Oy on perustettu vuonna 2015, yhteisöllä ei ole ollut vielä toimintaa. Keskinäinen omistus on kuitenkin eliminoitu.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset saamiset ja velat on vähennetty sekä konserni-yhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien taseisiin merkityt olennaiset keskinäiset saamiset ja velat vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Liittymismaksuista (vesihuolto, kaukolämpö) on eliminoitu sisäiset tapahtumat, jotka on pystytty selvittämään. Kiinteistöveroja ei ole vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset ja poistoero on jaettu vaapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistus on eliminoitu, myös perustetun Muuramen Hyvinvointi Oy:n omistus.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot sekä Muuramen Lämpö Oy:n kaukolämpökanavien poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisö on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Muuramen kunnan konserniin on vuoden 2016 aikana tullut Vaalijalan kuntayhtymä. Vaalijalan kuntayhtymän vuoden 2015 tilinpäätöstiedot eivät sisälly konsernin vuoden 2015 vertailutietoihin.

9.3 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Toimintatuotot tehtäväalueittain				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Yleishallinto	1 222 434	394 325	1 071 362	247 358
Sosiaali- ja terveystuotot	12 948 454	11 014 377	2 561 537	2 486 882
Opetus- ja kulttuurituotot	1 476 147	1 530 096	825 205	788 035
Muut palvelut	8 375 185	9 367 908	3 615 089	4 770 959
Toimintatuotot yhteensä	24 022 220	22 306 706	8 073 193	8 293 234

Verotulojen erittely		
	Kunta	
	2016	2015
Kunnan tulovero	33 671 338	32 762 900
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 923 226	1 952 830
Kiinteistövero	2 093 426	2 121 687
Yhteensä	37 687 990	36 837 417

Valtionosuuksien erittely				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasausta)	10 759 849	9 717 718	10 759 849	9 717 718
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	- 29 976	- 77 588	- 29 976	- 77 588
Järjestelmämuutoksen tasaus	- 63 528	- 63 528	- 63 528	- 63 528
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	- 1 021 314	- 1 161 001	- 1 021 314	- 1 161 001
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus				
Yksikköhintarahoituksen mukainen valtionosuus	3 102 194	3 199 593		
Yhteensä	12 747 225	11 615 194	9 645 031	8 415 601

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Investointimenojen poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu investointien hankintamenoista arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan. Muuramen kunnan poistosuunnitelmaa on tarkastettu (KV 25.6.2012 § 40 ja Kh 6.8.2012 § 108) uuden poistoyleisohjeen mukaiseksi 1.1.2013 alkaen.

Poistosuunnitelman aloittaminen:

hankinta 1.1.-30.6.	-poistot 1.7. alkaen
hankinta 1.7.-31.12.	-poistot seuraavan vuoden alusta
kiinteät rakenteet ja laitteet	-poistot seuraavan vuoden alusta

Investointivaraus käsitellään suosituksen mukaisesti.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

ATK-ohjelmistot	3 vuotta	tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset	30-50 vuotta	- " -
Asuinrakennukset	- " -	- " -
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-50 vuotta	- " -
Vapaa-ajan rakennukset	- " -	- " -
Muut rakennukset	- " -	- " -
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10-25 %	menojäännöspoisto
Vesilaitoksen laitoskoneet	25 %	- " -
Koneet ja kalusto	3-15 vuotta	tasapoisto

Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno alle 10 000 €, on kirjattu vuosikuluksi. (€)	v.2016	v.2015
	264 386	189 055

Satunnaiset erät: - ei ilmoitettavaa.

Palvelujen ostojen erittely		
	Kunta	
	2016	2015
Asiakaspalvelujen ostot	20 435 941	19 641 925
Muiden palvelujen ostot	5 786 164	5 168 526
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	26 222 105	24 810 451

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	889 653	1 457 164	889 653	1 457 164
Rakennusten myyntivoitot				
Muut myyntivoitot	588			
Myyntivoitot yhteensä	890 241	1 457 164	889 653	1 457 164
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	4 495	12 600	4 495	12 600
Muut myyntitappiot	26	374 604		
Myyntitappiot yhteensä	4 521	387 204	4 495	12 600

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	Kunta	
	2016	2015
Osinkotuotot muista yhteisöistä	79 859	134 566
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	14 454	14 434
Yhteensä	94 313	149 000

Tilintarkastajan palkkiot		
	Kunta	
	2016	2015
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	10 863	10 035
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät		
Tarkastuslautakunnan avustaminen	8 103	7 371
Muut palkkiot		
Yhteensä	18 966	17 406

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	Kunta	
	2016	2015
Keskusta/Muurame	6 585	7 673
Kokoomus/Muurame	1 256	1 312
Muuramen työväenyhdistys	4 829	5 263
Muuramen kristillisdemokraatit	335	384
Perussuomalaiset	272	507
Muuramen vihreät	314	346
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	13 591	15 485

Tasetta koskevat liitetiedot

Arvonkorotukset				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	29 538	29 538	25 046	25 046
Arvonkorotukset				
Arvonkorotuksen purku	61			
Arvo 31.12.	29 477	29 538	25 046	25 046

Pysyvät vastaavat ja muut pitkäaikaiset sijoitukset			
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkäaikaiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	36 450,12		36 450,12
Lisäykset tilikauden aikana	92 843,68		92 843,68
Rahoitusosuudet tilikaudella			
Vähennykset tilikauden aikana	-		
Siirrot erien välillä			
Tilikauden poistot	20 337,61		20 337,61
Arvonlennukset ja niiden pal.			
Poistamaton hankintameno 31.12.	108 956,19		108 956,19
KIRJANPITOARVO 31.12.	108 956,19		108 956,19

Pysyvät vastaavat ja muut pitkäaikaiset sijoitukset						
AINEELLISET HYÖDYKKEET						
	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	8 028 698,15	34 217 603,93	9 438 659,79	566 313,30	-	52 251 275,17
Lisäykset tilikauden aikana	874 675,10	175 193,11	1 796 027,01	528 991,64		3 374 886,86
Rahoitusosuudet tilikaudella						-
Vähennykset tilikauden aikana	88 862,07	-			-	88 862,07
Siirrot erien välillä						-
Tilikauden poistot		1 738 547,90	1 534 881,12	246 400,54		3 519 829,56
Arvonlennukset ja niiden pal.						-
Poistamaton hankintameno 31.12	8 814 511,18	32 654 249,14	9 699 805,68	848 904,40	-	52 017 470,40
Liittymismaksut	21 612,90					21 612,90
Vähennykset tilikauden aikana						
Siirrot erien välillä						
Arvonlennukset ja niiden pal.						
Arvonkorotukset	25 046,55					25 046,55
Arvonkorotuksen purku						
KIRJANPITOARVO 31.12.	8 861 170,63	32 654 249,14	9 699 805,68	848 904,40	-	52 064 129,85

Pysyvien vastaavien sijoitukset									
OSAKKEET JA OSUUDET						JKV-, MUUT LAINA- JA MUUT SAAMISET			
	Osakkeet	Kunta-	Osakkeet	Muut	Yhteensä	Muut lainasaamiset	Muut	Yhteensä	
	konserni-	yhtymä-	osakkuus-	osakkeet ja		Konserni-	Muut	saamiset ja	
	yhtiöt	osakkeet	yhteisöt	osuudet		yhtiöt	yhteisöt	liitt.maksut	
Hankintameno 1.1	355856,72	1646295,13	200000,00	1754328,79	3956480,64	109090,88	94579,82	73964,00	277634,70
Lisäykset		70000		344334,59	414334,59				0
Vähennykset					84093,97	36363,64	94579,82	0,00	130943,46
Siirrot erien välillä									
Hankintameno 31.12.	355856,72	1716295,13	200000,00	2098663,38	4370815,23	72727,24	0	73964,00	146691,24
Arvonlennukset ja niiden palautus				84093,97					
Arvonkorotukset									
KIRJANPITOARVO 31.12	355856,7	1716295,13	200000,00	2014569,41	4286721,26	72727,24	0	73964,00	146691,24

OMISTUKSET MUISSA YHTIÖISSÄ							
				Kotipaikka	Kunnan		(1000 €)
					omistus-	omasta	vieraasta
					osuus	pääomasta	pääomasta
							tilikauden
							tuloksesta
Tytäryhteisöt							
				Muurame	87,9	372	2873
				Muurame	100	73	20346
				Muurame	100	21	490
				Muurame	94,7	31	55
				Muurame	76	136	1007
				Yhteensä		633	24771
							198
Kuntayhtymät							
				Jyväskylä	3,5192	2832	1444
				Jyväskylä	3,954105	88	59
				Jyväskylä	2,35	1249	4954
				Pieksämäki	3,3339424	343	694
				Yhteensä		4169	6457
							222
Osakkuusyhteisöt							
				Muurame	20	341	701
				Yhteensä		341	701
							17
							17

Muuramen Hyvinvointi Oy ei ole taulukossa, koska toiminta ei ole vielä alkanut tilikaudella 2016.

Saamisten erittely				
	2016		2015	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöltä				
Myyntisaamiset		7 920		46 399
Lainasaamiset	222 727	100 500	109 090	75 000
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		1 173		70
Siirtosaamiset		207 134		218 054
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset		1 986		5 377
Saamiset yhteensä	222 727	318 713	109 090	344 900

Siirtosaamisiin liittyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Viranhaltijoiden tammikuun palkat	0	357 614	0	357 614
Siirtosaamiset jäsenkuntayhtymiltä	207 134	218 054	207 134	218 054
Muut menoennakot	65 214	24 069	14 609	10 388
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	1 936	176	0	176
Kelan korvaus työterveyshuollosta	93 238	94 024	71 700	72 000
Tuet ja avustukset	88 008	216 006	77 807	211 748
Muut tulojäämät	296 634	598 900	296 634	549 765
Elatustuen takautumissaatava				
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yht.	752 165	1 508 843	667 884	1 419 745

Rahoitusarvopaperit		
	Kunta	
	2015	2015
Osakkeet ja osuudet		
Jälleenhankintahinta	164 909	185 422
Kirjanpitoarvo	15 179	15 179
Erotus	149 730	170 243

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Peruspääoma 1.1.	18 365 318	18 365 318	18 365 318	18 365 318
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	18 365 318	18 365 318	18 365 318	18 365 318
Arvonkorotusrahasto 1.1	29 539	29 539	25 047	25 047
Lisäykset				
Vähennykset	61			
Arvonkorotusrahasto 31.12.	29 478	29 539	25 047	25 047
Muut omat rahastot 1.1.	2 476 805	2 421 134	1 011 664	1 011 664
Lisäykset	36 689	57 103		
Vähennykset		1 432		
Muut omat rahastot 31.12.	2 513 494	2 476 805	1 011 664	1 011 664
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	2 516 370	3 228 306	8 273 431	8 499 911
Siirrot rahastoon				
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12. xx)	3 056 497	2 991 920	8 273 431	8 499 911
Tilikauden yli-/alijäämä	528 081	-475 550	292 012	-226 480
Oma pääoma yhteensä	24 492 868	23 388 032	27 967 472	27 675 460
xx) Ero edellisten tilikausien yli-/alijäämän tilillä edelliseen vuoteen:				
Vaalijalan kuntayhtymä kunnan konserniin v. 2016 aikana, joten vertailutiedot eivät ole vuoden 2015 luvuissa mukana. Vuoden 2016 peruspääomaprocentin mukaan				
laskettuna vertailutiedoista puuttuu:	ed.tilik ylijäämä 2015		6300824	210069
	tilik. 2015 ylijäämä		629362	20983
Vuoden 2016 luvuissa mukana	ed.tilik ylijäämä		6511332	217084
Poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista v.2016 ed.tilik ylijäämä				135730
Vuonna 2016 K-S Sairaanhoidopiiri kuntayhtymä ei tee konsernitilinpäätöstä.				
K-S Sairaanhoidopiirin vertailutiedot v. 2015 on laskettu K-S Sairaanhoidopiirin konsernin luvuista, jolloin alijäämään on edellisten tilikausien yli/alijäämän tilille kirjaantunut 38215 euroa vähemmän kuin jos vertailutietona olisi ollut K-S Sairaanhoidopiirin kuntayhtymän tiedot.				

Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
	Kunta	
	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 500 000	2 000 000
Lainat julkisyhteisöiltä		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	1 500 000	2 000 000

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusvastuu 1.1.	336 943	313 887		
Lisäykset tilikaudella	31 228	23 056		
Potilasvahinkovakuutusvastuu 31.12.				
Muut pakolliset varaukset yht.	368 171	336 943		

Vieras pääoma				
	2016		2015	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		77 380		66 390
Yhteensä		77 380		66 390
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		2 362 109		862 569
Siirtovelat		476 539		457 633
Yhteenä		2 838 648		1 320 202
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat		0		0
Yhteensä		0		0
Vieras pääoma yhteensä		2 916 028		1 320 202

Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Muut velat, pitkäaikaiset				
Liittymismaksut	3 001 226	2 673 282	1 914 681	1 586 737
Muut velat	147 727	184 000		
Muut velat pitkäaikaiset yht.	3 148 953	2 857 282	1 914 681	1 586 737

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	217 423	344 440	191 849	194 323
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henk.sivukuljen jaksotukset	2 849 785	3 190 765	1 811 877	2 155 904
Muut palkkojen ja henk.sivukulujen jaksotukset	181 164	41 361	38 369	41 361
Korkojaksotukset	93 583	122 428	15 979	9 503
Siirtovelat jäsenkuntayhtymille	760 959	734 513	476 539	457 633
Muut menojäämät	547 579	252 820	297 802	112 613
Lyhytaikaiset siirtovelat yht.	4 650 493	4 686 327	2 832 415	2 971 337

9.4 VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Vuokravastuut yhteensä	54 639	78 432		
Leasingvastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	134 590	73 973	97 229	42 763
Myöhemmin maksettavat	2 169 290	75 214	2 156 075	64 369
Yhteensä	2 274 657	128 485	2 253 304	107 132

Vastuusitoumukset					
		Konserni		Kunta	
		2016	2015	2016	2015
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta					
Alkuperäinen pääoma		18 626 576	12 694 893	18 626 576	12 694 893
Jäljellä oleva pääoma		15 230 577	9 762 980	15 127 695	9 658 946
Takaukset muiden puolesta					
Alkuperäinen pääoma		8 635 100	11 502 514	8 635 100	11 502 514
Jäljellä oleva pääoma		5 282 804	7 926 407	5 282 804	7 926 407

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista			
		Kunta	
		2016	2015
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.		47 211 982	46 258 323
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.			
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.		35 241	32 964

Muut taloudelliset vastuut					
		Konserni		Kunta	
		2016	2015	2016	2015
Sopimusvastuut					
Velvoitevarasto		2 067	1 988		
Keräystilivastuut		12 292	25 738	12 292	25 738
Potilasvahinkovakuutus		160 114	157 479		
Arvonlisäveron palautusvastuu		5 320 353	5 227 748	4 772 287	4 730 152
Yhteistyö ja kumppanuussopimukset			130 190		
Sopimusvastuut yhteensä		5 494 825	5 543 142	4 784 579	4 755 890
Johdannaisopimukset					
Koronvaihtosopimukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.		3 211 366	2 036 366		
Markkina-arvo 31.12.		-73 050	-101		
Uhkasakko		-	11 750		

10 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

10.1 ERIYTETTY VESIHUOLTO

Kohderahoitteinen

Vesihuoltolakia koskevat muutokset ovat tulleet voimaan 1.9.2014. Lain mukaan kunnan tai yrityksen tulee kirjanpidossaan eriyttää vesihuolto muista toiminnoista ja vesihuollolle on tilikausittain laadittava kirjanpitolain mukainen tase ja tuloslaskelma, rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot.

Eriyttämällä pyritään varmistamaan tasejatkuvuutta. Vesihuoltolaitosten laskelmien ja arvostus- ja jaksotusperiaatteet pohjautuisivat yhdenmukaisiin periaatteisiin ja kunnallisten laitosten tuloslaskelmasta ja taseesta tulisi vertailukelpoinen osakeyhtiön tilinpäätöksen kanssa.

Muuramen kunnan vesihuoltolaitos on eriytetty kirjanpidollisesti 1.1.2015 alkaen.

TOIMINTAKERTOMUS 2016

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta on järjestetty Muuramen kunnan sisäisen valvonnan –ohjeen mukaisesti.

Vesi- ja viemärilaitos, yleistä

Muuramen kunnan vesihuoltolaitos toimittaa talousvettä keskustan sekä Kinkomaan alueelle. Keskustan alueella talousvesi on peräisin kunnan pohjavesilaitoksilta, Kinkomaalla yksi kolmasosa vedestä on Jyväskylän Energia Oy:n toimittamaa talousvettä ja loput kunnan pohjavesilaitokselta.

Keskustan alueen verkostosta talousvettä johdetaan lisäksi seitsemälle vesiosuuskunnalle sekä Jyväskylän kaupungin Säynätsalon ja Korpilahden kaupunginisiin.

Vuonna 2016 laskutettu talousveden määrä oli n. 0,56 milj. m³ eli noin 1460 m³ vuorokaudessa. Laadultaan talousvesi on hyvää ja se täyttää Sosiaali- terveystieteiden tutkimuskeskuksen laatuvaatimukset.

Vuonna 2016 Kirkonkylän alueella vesijohtoverkostoa oli yhteensä n. 70 km ja Kinkomaan alueella yhteensä n. 15 km. Vesihuoltolaitoksen vesijohtoverkostomateriaali on kokonaisuudessaan muovia ja pääsääntöisesti rakennettu 40 vuoden aikana.

Keskustan alueella sekä vesiosuuskunnissa syntyvät jätevedet johdetaan kunnan pääpumpapaamon kautta puhdistettavaksi Nenäinniemiessä sijaitsevaan Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy:n jätevedenpuhdistamolle. Kinkomaalla syntyvät jätevedet johdetaan Jyväskylän Energia Oy:n hallinnoiman pumpapaamon kautta Nenäinniemeen.

Jätevettä laskutettiin vuonna 2016 n. 0,41 milj. m³. Vuonna 2016 Kirkonkylän alueella jätevesiverkostoa oli yhteensä n. 79 km ja Kinkomaan alueella yhteensä n. 14 km. Viemäriverkostomateriaali on pääsääntöisesti muovia ja betonia.

Vuonna 2015 vesihuoltolaitoksen toiminnassa ei tapahtunut suuria poikkeamia muuta kuin yksi putkirikko keskustan verkostosta ja neljä putkirikkoa Kinkomaan vesijohtoverkostossa.

Kunnan asukkaista vesijohdon piirissä arvioidaan olevan noin 96 % ja jäteveden osalta 94 %.

Organisaatio

Vesihuoltolaitoksen tulosalueella työskentelee suoraan 2 henkilöä (vesilaitoshoitajat). Vesilaitoksella on ympärivuorokautinen vikapäivystys, joka toimii 24/7 järjestelmällä. Päivystysringissä oli vuonna 2016 kuusi henkilöä. Osa päivystäjistä sekä muut vesihuoltolaitoksen toimihenkilöt työskentelevät päätoimisesti muilla tulosalueilla.

Taksat

Vesihuoltolaitoksen taksoja korotettiin vuonna 2016 teknisen lautakunnan päätöksen (Teknltk: 6.10.2015 §91) mukaisesti kuusi prosenttia.

Käyttömaksua perittiin talousveden ja jäteveden osalta, perusmaksua talousveden osalta. Muuramen kunnan vesihuoltolaitoksen talousveden asiakkaina oli 2115 kiinteistöä ja jäteveden osalta 2088 kiinteistöä.

Vuonna 2016 käyttömaksut olivat (0 % alv.):

-vesi	1,26 €/m ³
-jätevesi	1,73 €/m ³

Talous

Vesi- ja viemärlaitoksen tuloslaskelma vuodelta 2016

-liikevaihto	1 495 930 €
-materiaalit ja palvelut	485 235 €
-henkilöstökulut	423 831 €
-poistot ja muut kulut	284 149 €
-tilikauden ylijäämä	327 757 €
-Investointimenot	477 522 €

Tarkemmat tiedot vuoden 2016 taloudesta ja tase 2016 on esitetty tilinpäätöslaskelmissa.

Käyttötalouden toteutuminen 2016

Tehtäväkohtaiset tavoitteet

Hyvälaatuisen talousveden tuottaminen ja jakelu Muuramen kirkonkylässä ja Kinkomaalla sekä tukkumyynti Jyväskylän Säynätsalon kaupunginosaan ja seitsemälle vesiosuuskunnalle. Vesilaitoksen toiminta-alueita laajennetaan kaavoituksen myötä.

Muuramen jätevedet johdetaan sekä kirkonkylästä että Kinkomaalta puhdistettaviksi Nenäinien keskuspuhdistamolle.

Vesi- ja viemärlaitos toimii kunnallisena liikelaitoksena ja toiminta on kannattavaa.

Palvelusuunnitelma

Haja-alueiden vesihuolto on järjestetty joko kiinteistökohtaisilla laitteilla tai vesiosuuskuntien toimesta. Muuramessa toimii tällä hetkellä 8 vesiosuuskuntaa. Yhtä osuuskuntaa lukuun ottamatta kaikki muut toimivat yhteistyössä Muuramen kunnan vesilaitoksen kanssa sekä puh-taan veden hankinnassa että jäteveden toimittamisessa.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet	Lautakuntaan nähden sitovat tavoitteet	Mittari ja vertailuarvo	Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet	Vaikuttavuustavoitteet		
Vesilaitos tuottaa terveellistä vettä ja hoitaa jätevedet ympäristöystävällisesti.		Tunnusluvut	Henkilöstön koulutus
Tuottavuustavoitteet	Tuottavuustavoitteet		
Vesihuoltolaitoksen tulee toimia kannattavasti.		Tulo- ja meno- arvio	Taksapolitiikka ja riittävät resurssit

Tunnusluvut

	TP 15	TA 16	TP 16
Hallinto (euroa) br.menot	140 389	120 000	158 040
Vesi- ja jätevesimaksutulot	1 337 808	1 300 000	1 353 972
Veden hankinta (netto)		270 000	278 543
Viemäriverkostot (netto)		410 000	332 797
Avustukset vesiosuuskunnille	0	-	-
Tonttiliittymien rakentaminen (nettomeno)			21 290
Veden myynti (m ³):			
– kuntalaiset	323 358	410 000	387 007
Rannankylä-Isolahti vok	36 504	24 500	25 986
Rajahonka-Valkolan vok	6 699	7 800	6 409
Riihipelto vok	2 490	2 500	2 487
Hautalanmäki vok	2 345	2 400	2 345
Pyppälä vok	4 028	4 500	4 822
Saarenkylä vok	3 316	5 800	2 315
Majala vok	664	1 000	600
Jyväskylän kaupunki	131 073	160 000	101 022
Asiakkaat (kpl):			
omakotitalot	1 702	1760	1747
rivitalot	94	95	95
kerrostalot	47	48	47
muut kiinteistöt	188	197	189
Vesijohtoa yht. (m)			94,3 km*
Jätevesiviemäriä yht. (m)			102,8 km*

*Vesihuoltoverkoston pituudet laskettu paikkatieto-ohjelmalla

Talousarvion toteutuminen

Vesi- ja viemärlaitoksen toiminta jatkui suunnitelmakaudella kunnan liikelaitoksena, joka itse kattoi menonsa.

Vesi- ja jätevesimaksutulot ylittyivät talousarviosta 4 %, ja oli noin yhden prosenttiyksikön parempi tulos kuin vuonna 2015.

Hallintomenot kasvoivat noin 11 % johtuen muiden tulostoimialojen palkkojen osittamisesta vesihuoltolaitoksen hallintomenoihin.

Talousveden myyntimäärä (m³) kasvoi 4 % vuodesta 2015.

Vesilaitoksilla, vedenottamoilla, pumppaamoilla ja vesihuoltoverkossa tehtiin korjaus-, ylläpito- ja saneeraustoimenpiteitä, mm. sähköistä verkostokarttaa täydennettiin, kaikkien pumppaamoiden hälytys- ja kaukovalvontajärjestelmän viestiyksiköiden ohjelmistot päivitettiin ja jäteveden sekä paineenkorotusasemien pumppaamoja laitteita korjattiin.

Jätevesien puhdistuksen kuutiohinta oli vuonna 2016 noin 29,0 senttiä.

Käyttötalouden toteutuminen

Kohde	Nimi	Talousarvio	Määrä- rahojen muutokset	Käyttö	Alitus/ ylitys	Tot-%
KÄYTTÖTALOUSOSA						
*	LIIKEVAIHTO	1.376.740	0	1.495.930,06	119.190,06-	108,7
*	Valmistus omaan käyttöön	112.630	0	74.475,61	38.154,39	66,1
*	Liiketoiminnan muut tuotot	10.500	0	13.420,84	2.920,84-	127,8
	Materiaalit ja palvelut					
	Aineet tarvikkeet ja tavarat					
*	Ostot tilikauden aikana	114.070-	0	182.707,42-	68.637,42	160,2
*	Palvelujen ostot	347.820-	0	302.527,25-	45.292,75-	87,0
	Henkilöstökulut					
*	Palkat ja palkkiot	317.980-	0	332.193,67-	14.213,67	104,5
	Henkilösivukulut					
*	Eläkekulut	60.680-	0	70.623,09-	9.943,09	116,4
*	Muut henkilösivukulut	19.340-	0	21.013,91-	1.673,91	108,7
	Poistot ja arvonalentumiset					
*	Suunnitelman muk. poistot	359.820-	0	284.149,33-	75.670,67-	79,0
*	Liiketoiminnan muut kulut	13.340-	0	16.110,88-	2.770,88	120,8
**	LIIKKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	266.820	0	374.500,96	107.680,96-	140,4
	Rahoitustuotot ja -kulut					
*	Korvaus peruspääomasta	0	0	46.743,80-	46.743,80	0,0
***	TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	266.820	0	327.757,16	60.937,16-	122,8
	Satunnaiset tuotot ja -kulut					
****	YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VAR.	266.820	0	327.757,16	60.937,16-	122,8
*****	TILIKAUDEN YLI- / ALIJÄÄMÄ	266.820	0	327.757,16	60.937,16-	122,8

Investointien toteutuminen 2016

TERVAMÄKI

Hanketavoitteet

Tervamäen alueen kunnallistekniikan rakentamisessa pidetään taukoa. Asemakaavoitettu alue on laajentunut vuonna 2011.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Tavoite toteutunut 100 %. Alueelle ei rakennettu vesihuoltoa talousarvion mukaisesti.

Tervamäen asemakaava-alueen vesihuolto on Riekontien rakentamisen jälkeen rakennettu.

Alueella on kokonaisuudessaan melko rinteinen ja haastava maasto, jonka johdosta tontteja on jäänyt myymättä ja rakentamatta.

SEUNAVUOREN ALUE

Hanketavoitteet

Seunavuoren laajennuksen (II-vaihe) rakentaminen. Asemakaava valmistui kesällä 2014.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Seunavuoren laajennuksen vesihuollon rakentaminen on aloitettu vuonna 2015.

Vuonna 2016 hanketavoitteet on toteutunut 100 % talousarvion mukaisesti. Vuonna 2016 Seunavuoren laajennuksen II-vaiheen alueelle rakennettiin vesihuollon runkolinjaa 700 m sekä tonttiliittymiä 18 kpl.

KINKOMAAN AHVENLAMMEN JA LIISALAN ALUE

Hanketavoitteet

Kinkomaan Ahvenlammen asemakaava-alueen rakentaminen jatkuu ns. Liisalan alueena. Liisalan asemakaava tuli lainvoimaiseksi osittain kesällä 2014.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Liisalan alueen vesihuollon rakentaminen on aloitettu vuonna 2015.

Vuonna 2016 hanketavoitteet on toteutunut 100 % talousarvion mukaisesti. Vuonna 2016 Liisalan kaava-alueelle rakennettiin vesihuollon runkolinjaa 280 m sekä tonttiliittymiä 10 kpl.

VESILAITOSTEN KEHITTÄMINEN

SUURUSKANGAS

Hanketavoitteet

Kapasiteettiä ja tuottovarmuutta Muuratharjulla sijaitsevalla Suuruskankaan vesilaitokselle on kohotettu ottamalla käyttöön vuonna 2011 kolmas siiviläkaivo nykyisten kaivojen läheisyyteen. Tällä uudella kaivolla päästään sellaiseen varmuuteen, että laitokselta pystytään pumpaamaan verkostoon tarvittava vesimäärä, vaikka ylävesisäiliö olisi pois käytöstä.

Suuruskankaan vesilaitoksen vedestä osa on Muuratjärvestä rantaimetyntä vettä, jonka johdosta pohjaveden happipitoisuus on laskenut. Tällöin riskinä on veden mangaani- ja rautapitoisuuden nousu. Laitoksen vedenlaatu tulisi varmistaa ennen kuin riskitekijät alkavat näkyä vedenlaadussa.

Tällä hetkellä Suuruskankaan vesilaitokselta on vain yksi syöttölinja keskustan verkostoon. Vedenjakelun turvaamiseksi syöttövesilinjoja pitäisi olla ainakin kaksi, jotka muodostavat rengasyhteyden.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Suuruskankaan vesilaitoksen vedenlaadun varmistamiseksi on aloitettu laitoksen toiminnan tehostamisen suunnitelman laatiminen vuonna 2014. Vuonna 2016 suunnitelman laatimisen pohjatyötä jatkettiin, talousarvion mukainen tavoite saavutettu 20 %.

Suuruskankaan vesilaitoksen toisen syöttölinjan ja rengasyhteyden eli varavedenyhteyden rakentaminen ja liittäminen Niittyahoon toteutettiin vuonna 2015. Vuonna 2016 Keskustan alueen varavedenjakelun tarkastelua jatkettiin varaveden syöttömahdollisuuden tarkastelulla välillä Jyväskylän Energia Oy:n Kinkovuoren verkosto-kunnan keskustan verkosto.

Vesijohtoverkoston kunnostus- ja korjaustyöt saattavat aiheuttaa vesijohtoverkostossa tilapäisen rauta- ja mangaanisakan irtoamista. Sakasta aiheutuvien vedenlaadun häiriöiden vähentämiseksi vuonna 2016 aloitettiin vesijohtoverkoston huuhtelusuunnitelman laatiminen, talousarvion mukainen tavoite saavutettu 50 %.

INNANLAHTI

Hanketavoitteet

Innanlahden vesilaitos on otettu käyttöön vuonna 1968, ja laitos on pitkälti tekniikaltaan alkuperäiskunnossa. Viime vuosikymmenten aikana laitokselle ei ole tehty suurempia investointeja. Laitos on toiminut pitkään varavesilaitoksena, mutta on nykyään jatkuvassa käytössä, vedentuottomäärän ollessa kuitenkin vähäinen (n. 120 m³/d).

Innanlahden vesilaitoksen asema kunnan vedentuotannossa on selvitettävä. Nykyiseltään pitkällä aikavälillä laitos ei tule täyttämään vedenlaadun vaatimuksia (hygieniasointi, rauta- ja mangaanipitoisuus).

Vuonna 2016 jatkettiin selvityksen laatimisen pohjatyötä Innanlahden vesilaitoksen asemasta kunnan vedentuotannossa, talousarvion mukainen tavoite saavutettu 10 %.

KINKOMAA

Hanketavoitteet

Kinkomaan vesilaitokselta johdetaan talousvettä Kinkomaan taajama-alueelle, joka on voimakkaassa kasvussa. Alueelle tullaan lähivuosina kaavoittamaan uusia asuinalueita sekä olemassa olevien kaava-alueiden rakentaminen jatkuu.

Tällä hetkellä Kinkomaan vesilaitoksella on käytössä yksi siiviläkaivo, jonka vedentuotokapasiteetti on jo maksimikäytössä. Vesilaitoksen kapasiteettiä ja tuottovarmuutta on kohotettava, jotta pystytään vastaamaan kasvavaan vedenkulutukseen.

Vuonna 2016 jatkettiin selvityksen laatimisen pohjatyötä Kinkomaan vesilaitoksen kehittämiseksi, talousarvion mukainen tavoite saavutettu 15 %.

VESIHUOLLON PERUSPARANNUS

Hanketavoitteet

Vanhojen alueiden vesihuoltoverkoston, pumppaamoiden yms. kunnostus ja peruskorjaus.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Syksyllä 2014 on aloitettu selvitys- ja suunnittelutyö vanhan vesijohto- ja viemäriverkoston kunnosta. Vuonna 2016 verkoston kunnan selvitys- ja suunnittelutyötä jatkettiin mm. suorittamalla Päijänteessä sijaitsevan paineviemärin sukellustarkastus välillä pääpumppaamo-Kinkomaa (6,6 km) ja Kinkomaalla vuotovesitutkimus.

Kinkomaalla saneerattiin vesi- ja viemärinrunkojohtoa välillä Lundintie-Lauttamuksentien, vesijohtoa 315 m ja jätevesiviemäriä 400 m.

Talousarvion mukainen tavoite saavutettu 80 %.

MUU VESIHUOLTOTYÖ

Hanketavoitteet

Pienuhkojen vesihuoltohankkeiden ja hätätöiden toteutus.

Hanketavoitteiden toteutuminen

Talousarvion mukainen tavoite saavutettu 100 %. Muuna vesihuoltotyönä toteutettiin Pätjän ja Seunavuorentien jatkon vesihuoltolinjat.

Kohde	Nimi	Talousarvio	TA-muutokset	Toteutuma	Poikkeama
80	TEKNISTEN PALVELUIDEN LTK				
8330	Kiinteät rak. ja lait./vesihu.				
580	VESIHUOLTO				
	Investointien talousarvio				
	Investointimenot				
*	Investointimenot yht.	633.000-	0	477.522,49-	155.477,51-
	Rahoitusosuudet				
	Omaisuuksien myynti				
	Investoinnit netto	633.000-	0	477.522,49-	155.477,51-

Rahoitusosan toteutuminen

	Talousarvio	Määrärahoje muutokset	Vuoden alusta	Erotus	Ero %
RAHOITUSLASKELMA					
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
* Liikelylijäämä (-aliij)	626.640	0	374.500,96	252.139,04	59,8
* Poistot ja arvonalentumiset	0	0	284.149,33	284.149,33-	0,0
* Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	46.743,80-	46.743,80	0,0
**	626.640	0	611.906,49	14.733,51	97,6
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
* Investointimenot	633.000-	0	477.522,49-	155.477,51-	75,4
** Pysyvien vastaavien	633.000-	0	477.522,49-	155.477,51-	75,4
*** TOIMIN. JA INVEST. RAHAVIRTA	6.360-	0	134.384,00	140.744,00-	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Antolainojen muutokset					
* Antolainasaam. väh. muilta	0	0	94.579,82	94.579,82-	0,0
**	0	0	94.579,82	94.579,82-	0,0
Lainakannan muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
* Saamisten muutos muilta	0	0	19.696,70-	19.696,70	0,0
* Korott.velk. muutos muilta	0	0	301.623,22	301.623,22-	0,0
**	0	0	281.926,52	281.926,52-	0,0
*** Rahoituksen rahavirta	0	0	376.506,34	376.506,34-	0,0
**** RAHAVAROJEN MUUTOS	6.360-	0	510.890,34	517.250,34-	
* RAHAVAROJEN MUUTOS	0	0	510.890,34-	510.890,34	0,0

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TULOSLASKELMA

	V.2016	V.2015
* LIIKEVAIHTO	1.495.930,06	1.382.655,06
* Valmistus omaan käyttöön	74.475,61	100.265,05
* Liiketoiminnan muut tuotot	13.420,84	17.442,42
Materiaalit ja palvelut		
Aineet tarvikkeet ja tavarat		
* Ostot tilikauden aikana	182.707,42-	175.658,29-
* Palvelujen ostot	302.527,25-	283.709,94-
Henkilöstökulut		
* Palkat ja palkkiot	332.193,67-	296.450,89-
Henkilösivukulut		
* Eläkekulut	70.623,09-	61.188,88-
* Muut henkilösivukulut	21.013,91-	16.795,88-
Poistot ja arvonalentumiset		
* Suunnitelman muk. poistot	284.149,33-	272.626,65-
* Liiketoiminnan muut kulut	16.110,88-	9.832,25-
** LIIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	374.500,96	384.099,75
Rahoitustuotot ja -kulut		
* Korvaus peruspääomasta	46.743,80-	46.743,80-
*** TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	327.757,16	337.355,95
Satunnaiset tuotot ja -kulut		
**** YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VAR.	327.757,16	337.355,95
***** TILIKAUDEN YLI- / ALIJÄÄMÄ	327.757,16	337.355,95

Sisältää sisäiset ja laskennalliset erät

TASE

	V.2016	V.2015
T A S E		
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
II Aineelliset hyödykkeet		
*	3. Kiinteät rakenteet ja laitt	3.034.866,30 2.841.493,14
**	Aineelliset hyödykkeet yht	3.034.866,30 2.841.493,14
III Sijoitukset		
*	1. Osakkeet ja osuudet	566.428,34 566.428,34
*	3. Muut lainasaamiset	0,00 94.579,82
**	Sijoitukset yhteensä	566.428,34 661.008,16
****	PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	3.601.294,64 3.502.501,30
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
I Vaihto-omaisuus		
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
*	1. Myyntisaamiset	465.995,97 419.336,82
*	3. Muut saamiset	640.462,50 185.157,61
*	4. Siirtosaamiset	34.299,65 5.676,65
**	Lyhytaikaiset saamiset yht.	1.140.758,12 610.171,08
***	Saamiset yhteensä	1.140.758,12 610.171,08
III Rahoitusarvopaperit		
IV Rahat ja pankkisaamiset		
****	VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1.140.758,12 610.171,08
*****	VASTAAVAA YHTEENSÄ	4.742.052,76 4.112.672,38

	V.2016	V.2015
VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA		
* I Peruspääoma	779.063,35-	779.063,35-
* IV Ed.tilikausien yli/alijäämä	1.767.239,44-	1.429.883,49-
* V Tilikauden yli/alijäämä	327.757,16-	337.355,95-
*** OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	2.874.059,95-	2.546.302,79-
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
C PAKOLLISET VARAUKSET		
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
* 7. Muut velat	1.730.471,55-	1.423.026,68-
** Pitkäaikainen vieras po. yht.	1.730.471,55-	1.423.026,68-
II Lyhytaikainen		
* 6. Ostovelat	43.677,63-	46.258,53-
* 7. Muut velat	93.843,63-	97.084,38-
** Lyhytaikainen vieras po. yht.	137.521,26-	143.342,91-
*** VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	1.867.992,81-	1.566.369,59-
***** VASTATTAVAA	4.742.052,76-	4.112.672,38-

	V.2016	V.2015
RAHOITUSLASKELMA		
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
* Liikelylijäämä (-alij)	374.500,96	656.726,40
* Poistot ja arvonalentumiset	284.149,33	0,00
* Rahoitustuotot ja -kulut	46.743,80-	46.743,80-
**	611.906,49	609.982,60
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
* Investointimenot	477.522,49-	530.211,80-
** Pysyvien vastaavien	477.522,49-	530.211,80-
*** TOIMIN. JA INVEST. RAHAVIRTA	134.384,00	79.770,80
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainojen muutokset		
* Antolainasaam. väh. muilta	94.579,82	0,00
**	94.579,82	0,00
Lainakannan muutokset		
** Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
* Saamisten muutos muilta	19.696,70-	39.851,19-
* Korott.velk. muutos muilta	301.623,22	81.867,14
**	281.926,52	42.015,95
*** Rahoituksen rahavirta	376.506,34	42.015,95
**** RAHAVAROJEN MUUTOS	510.890,34	121.786,75
* RAHAVAROJEN MUUTOS	510.890,34-	121.786,75-

ESITYS VESIHUOLLON TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

Esitetään, että tilikauden ylijäämä 327.757,16 euroa jätetään taseen edellisten tilikausien yli- ja alijäämien tilille.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Noudatetaan samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan kirjanpidossa.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Eriytettyyn tulos- ja rahoituslaskelmaan otetaan ulkoisten tulojen ja menojen lisäksi sisäinen tulo, meno tai rahoituserä, jossa vastapuolena on kunnan muu toiminta.

Eriytettyyn taseeseen otetaan sisäinen saatava ja velka sekä sisäinen kate, jossa vastapuolena on kunnan muu toiminta.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vesihuollosta on tehty kirjanpidollisesti eriytetty tilinpäätös jo vuodelta 2015.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot	2016	2015
Vesimaksut	549 542	511 650
Sis. Vesimaksut	27 929	24 260
Jättemaksut	647 352	625 014
Sis. Jättemaksut	37 116	31 686
Perusmaksut	157 077	144 451
Tonttiliittymien tarvikemaksut	69 686	43 835
Yhteensä	1 488 702	1 380 896

Poistosuunnitelma

Käytetään Muuramen kunnan poistosuunnitelmaa

Tasetta koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
	Kiinteät rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	3407921	0	0	3407921
Lisäykset tilikauden aikana	477522			477522
Rahoitusosuudet tilikaudella				
Vähennykset tilikauden aikana				
Siirrot erien välillä				
Tilikauden poistot	284149			284149
Arvonlennukset ja niiden pal.				
Poistamaton hankintameno 31.12.	3601294			3601294

10.2 VESIHUOLLON VAIKUTUS KUNNAN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Talousarvion toteutuminen *		**
	Kunta (ilman vesihuoltoa)	Vesihuolto	
TOIMINTATULOT			
Myyntitulot	3 091 228	1 495 930	3 131 634
Maksutulot	1 548 928		1 548 988
Tuet ja avustukset	654 091	13 421	667 512
Muut toimintatulot	7 158 167		2 725 059
TOIMINTATULOT YHTEENSÄ	12 452 414	1 509 351	8 073 193
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	165 702	74 476	240 178
TOIMINTAMENOT			
Henkilöstömenot	-17 751 876	-413 369	-18 165 246
Palvelujen ostot	-27 321 662	-283 883	-26 222 105
Aineet, tarvikkeet ja tavara	-2 216 455	-182 145	-2 363 770
Avustukset	-3 829 254		-3 829 254
Muut toimintamenot	-5 661 491	-15 837	-1 207 027
TOIMINTAMENOT YHTEENSÄ	-56 780 739	-895 234	-51 787 401
TOIMINTAKATE	-44 162 622	688 592	-43 474 030
Verotulot	37 687 990		37 687 990
Valtionosuudet	9 645 031		9 645 031
Rahoitustulot ja -menot			
Korkotulot	2 022		2 022
Muut rahoitustulot	170 545		123 801
Korkomenot	-67 061		-67 061
Muut rahoitusmenot	-1 481	-46 744	-1 481
VUOSIKATE	3 274 425	641 848	3 916 273
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunn.mukaiset poistot	-3 256 018	-284 149	-3 540 167
Arvonalentumiset	-84 094		-84 094
Satunnaiset erät			
TILIKAUDEN TULOS	-65 687	357 699	292 012
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-65 687	357 699	292 012

* Talousarvion toteutuminen sisäiset erät mukana, ei laskennallisia

** Tuloslaskelma kunnan tilinpäätöksessä (sis. vesihuollon) ilman sisäisiä ja laskennallisia eriä

11 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Muuramessa 3. huhtikuuta 2017

Pauliina Takala

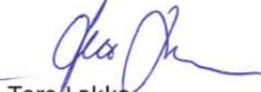
Pentti Haukimäki

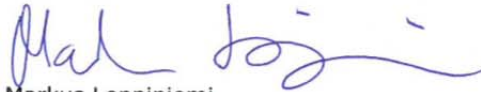
Riina Vilander

Minna Häkkinen

Tero Lakka

Markus Leppiniemi

Arto Liikanen

Arto Rajala

Eija Rantanen

Ari Ranta-aho

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Muuramessa 20. päivänä huhtikuuta 2017

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Jorma Kesä
tilintarkastaja, JHTT

12 LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

1. Toimintakertomus
 - Tuloslaskelma
 - Rahoituslaskelma
 - Tase
 - Talousarviovertailu
 - Konsernituloslaskelma
 - Konsernin rahoituslaskelma
 - Konsernitase
2. Päiväkirja
3. Pääkirja
4. Tositteisto
 - Tositelajit
 - 1 Pankkitositteet
 - 4 Palkkatapahtumat
 - 10 KP Laskennalliset
 - 11 KP Automaattikirjaukset
 - 12 SL Laskennalliset
 - 13 SL Automaattikirjaukset
 - 15 Luottotappiot
 - 16 Alv-jako
 - 20 Ostolaskujen maksut
 - 21 Ostolaskut
 - 22 WF Ostolaskut
 - 23 Ostolaskut/vesihuolto
 - 30 Myyntireskontran suoritukset
 - 31 Myyntilaskut/taloustoimisto
 - 32 Myyntilaskut/asuntotoimisto
 - 33 Myyntilaskut/Effica-päivähoito
 - 34 Myyntilaskut/Effica-kotipalvelu
 - 35 Myyntilaskut/vesilaskut
 - 36 Myyntilaskut/tekninen toimisto
 - 37 Myyntilaskut/jätehuolto
 - 87 Korkolaskut
 - 89 Sisäinen laskutus
 - 90 Muistiot
 - 91 Tilinpäätöksen liitetietolaskelmat
 - 96 Kirjanpidon tulos
 - 97 Kirjanpidon tulos laskennallinen
 - 98 Sisäisen laskennan tulos
 - 99 Sisäisen laskennan tulos laskennallinen
5. Osakirjanpitojen tapahtumaluettelot
 - osto- ja myyntireskontra
 - palkkakirjanpito
6. Poistosuunnitelmat
7. Pysyvien vastaavien kirjanpito
8. Lainakirjanpito

13 SELVITYS KIRJANPIDON SÄILYTYKSESTÄ

Pysyvästi säilytettävät (kunnan päätearkisto):

- tasekirja

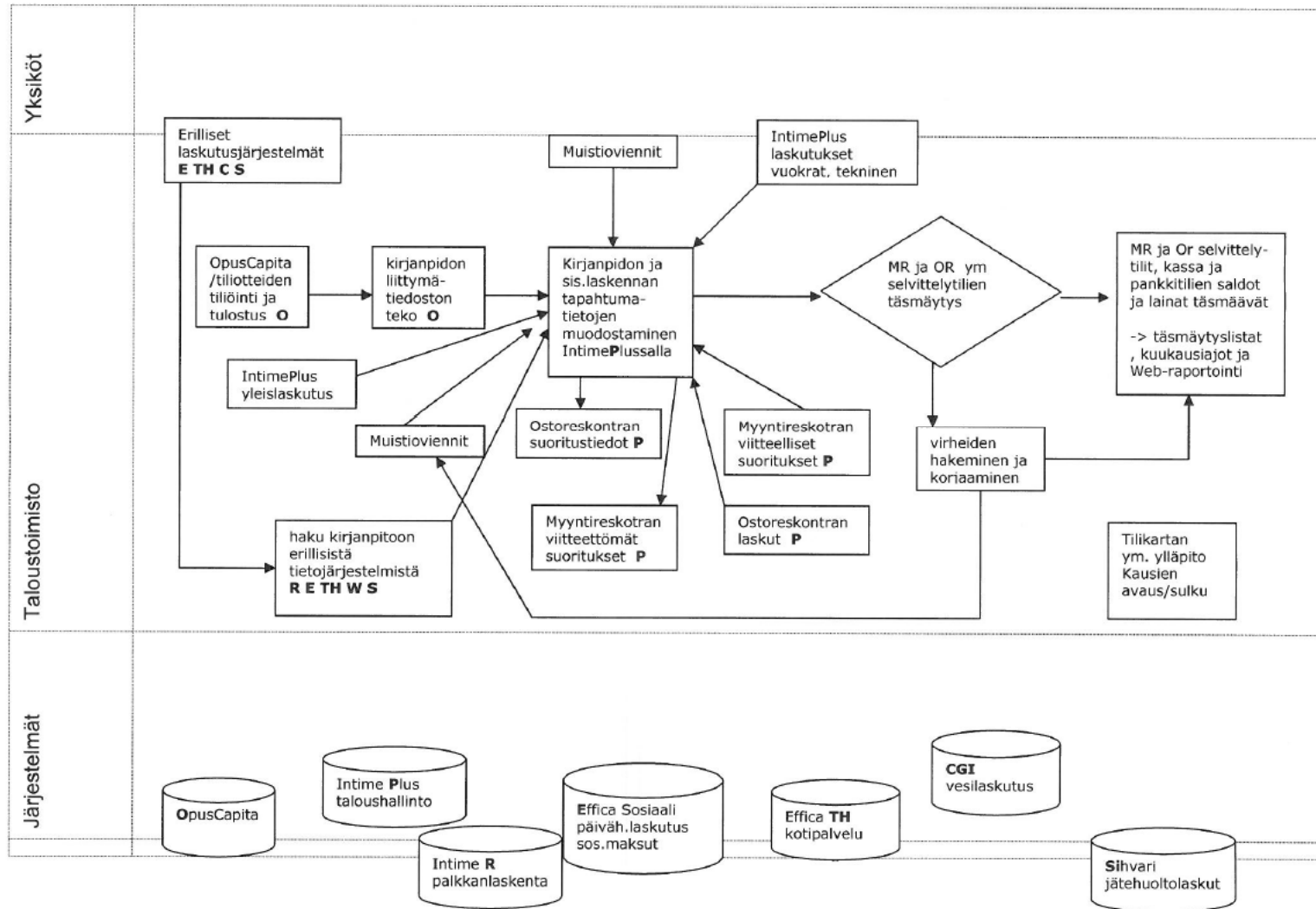
Sähköisessä arkistossa 10 vuotta:

- pääkirjat (kp/sl)
- päiväkirjat (kp/sl)
- reskontralistat (osto- ja myyntireskontra)
- saldolistat (osto- ja myyntireskontra)
- WF ostolaskut (tositelaji 22)
- talousarviovertailut (sl)
- taseet (sl)
- tuloslaskelmat (sl)
- rahoituslaskelmat (sl)

Muut tositteet ja raportit säilytetään kunnan päätearkistossa 10 vuotta tai ESR-hankkeen edellyttämän säilytysajan. Kiinteistöinvestointeihin liittyvät tositteet korvataan 10 vuoden jälkeen selvityksillä, joista käy ilmi Verohallituksen määräämät seikat (AVL 209 m §).

14 MENETELMÄKUVAUS

Kirjanpito prosessi, kuukausikirjanpito

Ostolaskujen sähköinen prosessi

